

A'

NÉGY EVANGELIOM.

Észrevét 's utasítás a' hasonmásokra nézve.

A' 17d. lapon lévő kezdet előtt három hasonmás tábla van; u. m.

1.) A' tatrosi másolat vagy müncheni magyar kézirat kezdőbetűi egymás után összeállítva.

2.) Ugyan ezen másolat folyóbetűi, mellyek között a' *cz, cs, gy, ly, ny, sz, ty, zs* magyar betűhangok egyszerűtésére fordított gond, különösen felöltő. Ha *cs* helyett az akkori egészen újból kigondolt *L*, visszafogadtatnék, úgy az általvett *z* megint csak *sz* lenne, de nem egyszersmind *z*, miként hajdan; és a' mai *cz* helyébe csak e' régi *c-t* írónók magánosan, háromnál lenne nyereség.

3.) Máté evangeliomának a' 17d. lapon meginduló kezdetéből vett hasonmás. A' körülvonogatott koszoru rajza korántsem olly kéjes ugyan, minőt az akkori olasz, német szentiratok szírmain, meglepő gyengéd színezettel találunk, de még is gyanítatja, hogy a' melly kéz legalább ennyire tudá rajzot vetni, annak betűírása az akkori többiek között tisztább olvashatóbb volt.

4.) A' 150. és 151d. lap között lévő hasonmás, a' Németi György kezétől különböző másik azon kéz betűit mutatja, mellyről Jászay, Észrevételei III. d. lapján teszen említést, 's figyeltet reá a' 151d. lap karaján alul álló e' jegyzet is: vége a' második kéz írásának.

A' ki ezt csak mintegy késértésül beleírkantá, lehetett Németi Györgynek ifju keged papja káplánja, mert Németi Györgyöt magát hihetően vehetjük tatrosi papnak, ilyenféle munka akkor sem világi ember dolga volt. 'S e' tatrosi magyar pap azt gondolá,

csak jobb leszen neki magának leírni az egészet, mert lám a' mi keveset ira is belé káplánja, azt is megvétette; csillag alatt kelle beszurnia a' mit kifeledeett.

5.) A' 241. laphoz tartozó hasonmás felső részéből láthatni miként írta ki Németi György a' maga nevét 's másolata bevégzésének évszámát veres festéssel. Annak is oda tétele, hogy ő Hensel Imre fia volt, keleties, a' mi Erdélyben kivált pedig a' székelyföldön ma is divatoz p. o. gróf Bethlen László Pali és Bethlen Elek Pali, annyi mint egyik Pali, László fia; másik, Eleké: Dankó Mihály Imre Jósi, hol Jósi anuyi mint Imrének fia, Mihálynak unokája. Ezen oknál fogva vett fel a' már Európában élni 's uralkodni kezdett magyar, vezetékneve után csak egy keresztnévet, midőn a' Bél kiadta *Judicium ferri candentis* eléadásában és Fejér codexe okleveleiben lévő 's keletiesen jellemző ragadtnevek: Szerelmes, Vendég, Ajándék, Maradék, Elő, Csekő 'stb. megszűntek. *L. Fejér, Tom. II. p. 92. 93. és Tom. VII. Vol. V. p. 61.* A' magyarországi, elnémetesedett főuriaházaknál ugyan, egy személyre már 2—3 keresztnév adása e' keletiséget egészen elnyugatosítja, 's e' szellemmel azoknál átaljában majd minden magyar nemzeti szokás érzelme nyugatnak dőlt, hanemha nyugtából ismét keletébe kél uj sarjadzataiban.

A' „Hensel“ nemzetségi név, még fenn van Rész-Ensel Sándor királyitáblai hitesség ügyvéd 's Pest vármegyei ismeretes táblabíró nevében, kinek elei Póson 's Nyitra vármegyeiek. A' „Németi“ nevet így, birtok vagy származási helynévnek nézném, mi szerint, áldandó lemásolónk neve tulajdonképen, keletiesen „Hensel Imre György volna 's praedicatumaival: Németi Hensel Imre György. Némédi és Németi nevű falu 's pusztá van: Pest, Baranya, Bars, Hont, Sopron, Tolna, Veszprim, Ung, Borsod, Zemplén, Abauj, Hunyad és Belső-Szolnok vármegyében. A' származási helynévnek a' vezetéknevéleibe tétele megint keleties, miként ismét a' székelyeknél maig szokásbaa maradt, kik földüket elfoglalási joggal 's nem királyi adomány után bírják. Így marada fenn az jó ideig Magyarországon is, míg végre csak az adományzottak kezdenek élni birtoknévvel is. 2. Hensel Imre talán mostoha apja volt Németi Györgynek. — Egyébiránt hogy Hensel és Ens el mindegy, mutatják: homlít és omli, lurkolni - urkolni szavaink, 's Helena, Hedviga nálunk Ilona, Adviga lett. Henczel jó elé Bonfini II. decasának 6d. könyvében, ki II. Geizának, Ausztria határához közel szolgálatott tett, „quidam homo liberali aspectu cui Henczel nomen erat, . . . scythicae germanicaeque linguae compos.“ Ens el Jakab 1336 Károly király hive, *Fejér cod. diplom. Tom. VIII. Vol. IV. p. 483.* Ens el István és János vajkai nemes birtokosok 1457. I. *Posoni káptalan caps 1. fasc. 6. vol. 12. nr. 3.* Ens el János 1661b. a' vittenbergi egyetemben Zrinyi Miklós Horvátországi bán Somogy vármegye főispána és Vitnyédi István költségén tanult, 's ezen két evangelicus pártfogójának felajánlott munkája: *Disputatio Theologica* 'stb. a' nemzeti muzeumban látható, miként velem ezeket említett Rész Ens el Sándor ur barátságosan közlöt te, kinél, valami bizonyossábra juthatás reménye fejében tudakozódtam.

DÖBRENTÉI GÁBOR.

A müncheni magyar kézirat kezdő betűi.

A	B	C	D	E
				
F	G	H	I	K
				
L	M	N	S	T
				
V				
				

R. m. nyelvtanulmányok III. d. kötetéhez.

Tatresi másolat 17^d. lapja eleibe.

Eredetiről másolta Jászay Pál, Bécsben. 1836.

A mündcheni magyar kézirat folyó betűi.

A	a	B	b	C	c	D	d	E	e	E	e	E	e	F	f	G	g
À	à	Ɑ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
H	h	I	i	K	k	L	l	M	m	N	n	O	o	P	p	Q	q
Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
R	r	S	s	T	t	U	u	V	v	X	x	Y	y	Z	z	Ō	ō
Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
Cz	cz	Cs	cs	Cy	cy	Ly	ly	Ny	ny	Sz	sz	Ty	ty	Zs	zs	Es	
	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	
	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	
	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	
	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	

R. m. nyelvemlékek III. d. kötetéhez.

Tatrosi másolat 17^d lapja eleiből.

Eredetiről másolta Jászay Pál, Bécsben 1836.

Iesus xpi dauid
 fia abraham fia
 zuletetenece konig
 abraham te zule
 isaak isaak te
 zule iacobot Jacob
 te zule iudast 29
 attafiat Judas te
 zule pharese 29
 ramot thamarot pha
 res te zule Ezromot
 Ezrom te zule dragmot
 dram te zule ammadat
 kot ammadat te zule na
 assou traasson te zule
 Balmont Balmont te zule
 doort rabot doort te zu
 le osethet ruttot oseth
 te zule jesset Jesse te zu
 le dauid krait dauid
 krait te zule Salamont
 attot te zule vriase Sa
 lamont te zule robouamot
 robouam te zule abias
 abias te zule azaat aza
 te zule josaphatot Josa
 phat te zule Joramot
 Joram te zule Jazaf Jaz
 af te zule Joathamot
 Joatham te zule achast
 achast te zule Ezechias
 Ezechias te zule Manas
 sest Manasses te zule

Amont amon te zule Jozias
 Jozias te zule Jeromast 29
 attafiat Babillomla viteleligten
 Es Babillomla vitelet
 vitan Jermas zule sala
 tielt Saland te zule zo
 robalett Jorobabel te zu
 le Abiudot Abiud te zule
 Eliachimot Eliachim te
 doort doort te zule Sado
 hot Sadoth te zule Achi
 mot Achim te zule Eliu
 dot Eliud te zule Eze
 zart Ezechaz te zule Joz
 abot Jozab te zule Josa
 phet marianacferiet
 krol zuletet 29 Jozab
 te nac Jozet menden ne
 zetet abrahamot fog
 uan dauidigly xuy ne
 zitet 2 dauidigly foguan
 Babillomla viteleligten
 xuy nemzetec 2 Babillom
 la viteleligten foguan xuy
 lan xuy nemzetec 2 Ezi
 husnat te zuletet 29 niki
 othor o amia maria vol
 na mendetet Josphner
 m elot egge ionende le
 feter o meheten valuan
 sent lelectot mert te
 Josph o ferie igaz volua
 2 nem akarna gter bead
 29

Johannis Alberti Widmestadi

I Efus cristus dauid fia abra-
 cham fia zùlètètenec kònuò
 Abracham ke' zùle ifaakot,
 Ifaac ke' zule íacobot Jacob ke'
 zùle iudaft & 9 attafiaít Judas ke'
 zùle phareft, & Zaramot thamar-
 tol, Phares ke' zùle Ezromot Ez-
 rom ke' zule Aramot Aram ke'
 zule Amínadabot Amínadab ke'
 zùle Naaffont Naaffon ke' zùle Sal-
 mont Salmon ke' zùle Boo3t rab-
 tol Boo3 ke' zùle Obethet ruttol
 Obeth ke' zùle Jeffet Jesse ke'
 zùle dauid kiralt, Daudid kiral ke.
 zùle Salamont attol ki vala vríafe
 Salamon ke' zùle robouamot Ro-
 bouam ke' zule Abíaft Abías ke'
 zùle Azaat Aza ke' zùle Jofapha-
 tot Jofaphat ke' zùle Joramot Jo-
 ram ke' zule Qziaft Oziás ke' zùle
 Joathamot Joathan ke' zùle achast
 Achas ke' zùle Ezechíaft Ezechias
 ke' zule Manaffest, Manaffes ke' zù-
 le Amont Amon ke' zule Jo3iaft
 Jozias ke. zùle ——— Jeconiaft

MÜNCHENI CODEX.

& 9 attafiaít babillomba viteletíg- 8. levél.
 len, Es babillomba vitèlèt vtan Je-
 conias zule falatièlt Salatièl ke' zù-
 le Zorobabelt, Zorobabel ke' zùle
 Abíudot, Abíud ke' zùle Eliachí-
 mot Eliachím ke' Azort, Azor ke'
 zule Sadohot, Sadoch ke' zùle A-
 chímot Achim ke' zule Eliudot Elí-
 ud ke' zule Eleazart, Eleazar ke'
 zùle Matant, Matan ke' zùle Jaco-
 bot, Jacob ke' zule Jofephet ma-
 rianac fériet, kitòl zùlètèc i^v kí
 Híuatic x^e nac Azert menden nēžè-
 tec Abrachamtol foguan Daudig-
 lan, xiiij nēžètèc, 2 Dauditol fog-
 uan Babillomba vitèletiglen xiiij
 nemžètèc, & babillomba vitèlèttòl
 foguan x^e iglan xiiij nemžètèc ¶ Crif-
 tufnac ke' zùlètète ig vala Mikor
 9 anña maria volna menèztètet
 Jofephnèc mí èlòt egbè ignenèc,
 lèlètèc 9 mehebèn valuan fcent le-
 lèctòl Mert ke' Jofeph 9 ferie igaz
 volna & nem akarna 9tèt bèadni
 akaríauala 9tèt titkon èl hadni Q ke'

è gondoluan yme vrnac angala iè-
lenec nèki almaban monduan Jo-
seph dauidnac fia ne akaih felned
mariat te fèlefegedèt hoziad vennèd,
mert mèl ϑ bènne zùlètet fcent le-
lektol vagon, zùl ke' fiat τ híuod
ϑ nèuet í^c nac, mert ϑ vduozeíti ϑ
nepet ϑ búnoktol Mend èz ke' lot
hog bètèllèfednec mèl mondatot
vrtol ppheta miat mōduan Ime zú-
val fiat ϑ mèheben, & zùl & híua-
tíc ϑ nèue emanuèlnèc, mèl maga-
raztatíc mú vèlone iftèn Jofeph ke'
felkèluen almabol, tòn mikent pa-
rālola ϑ nèki vrnac angala, & ve-
ue ϑ fèlèseget, & nem èsmèrēng ϑ-
tet mignē zùle ϑ èlō lot fiat & híua
ϑ neuet í^c nac

i j

A zert mícōr zùlètet volna ie-
fus Judeanac bethlecheme-
bèn Judeabèlí Herodes kiralnac
napíban ýme a' magofoc iouenèc
napkèlèttol ihrlmbè monduan,

Hol vagon kí zùlètet fidocnac kí-
rālā, mert latoc ϑ lillagat nap-
kèlèten, & iouenc aíandokockal
ímadnonc otèt Haluan ke' herodes
kíral, me^g zomorottatec, & mend
ihrlm ϑ vèlè, & egbe goituen a' pa-
pocnac menden fèdèlmèkèt, & a'
nepecn^c irastudoit, tudakozicuala
ϑ tolloc hol x^c zùlètnec, & azoc
mondanac, Judeanac bethlecheme-
bèn, mert ig vagon iruan ppheta
miat Es te bethlehem Judeanac fōl-
dō, femiuel vag küffebb Judanac
fedèlmibèn, mert te bèlollèd iō kí
hèréeg, kí bíríā èn nepemèt ifrlt
Tahat Herodes titkon híuan a' ma-
gofocat, zèrèlmest tanoſſa vala ϑ
tolloc a' lillagnac idèiet a' mèl tè-
tetuala nèkic, & èrèztuē okèt bet-
lehembe mōda, mennètec & kèr-
keggètec zèrèlmest a' gèrmecrōl, &
micor meglelènditec hirdèſſetecīng
ènnèkem, hog es èn iutuan ýmag-
gam otèt Kic mikor hallottacvolna
a' kiralt èlmenenèc, & ýme a' lil-
lag kit lattacvala nap kèlèten elol-

kèli vala òkèt, miglèn iutuan al-
 lana a' haz felet hol vala a' gèr-
 mec, Latuan ke' a' Lillagot, òrpl-
 tènec vala igèn nag òròmél, & bè
 menuèiec a' hazba lelec a' gèrmè-
 ket || mǎriaual ò aǎnnaual Es le èf-
 ueiec ímadac òtèt, & ò kènLèc meġ-
 ñituan, aianlanac nèki aíandoko-
 cat arañat temiènt & mirrat Es fè-
 lèlet vèuén almocban, hog ne men-
 nenèc meġ herodèfhéz, mas vton
 fordolanacmġ ò orzagocba ¶ Kíc
 micor èlmentèc uolna ime vrnac
 angala ièlenec ioſephnèc almbā
 mōduā Kel fel & veged a' gèrme-
 ket, 2 aǎnat eġèl, & fus eġíptom-
 ba, & leg oth mġglen mondoc te-
 nèked, mert iquèndouol vagō, hog
 Herodes kèrèſſe a' gèrmekeket èluèz-
 tènì òtèt, Ki felkèluē veue a' ger-
 meket, & ò aǎnat eġèl, 2 mene
 eġíptomba, & vala ot Herodes meġ-
 holtiglan, Hog bètèllèſednec meġ
 mondatot vrtol pphetamiat mond-
 uan, Eġíptombol híuttam èn fíamat
 Tahat Herodes latuan, mert meġ-

lalattatot volna a' magosoccol, igèn
 meġharaguec, & èrèztuen meġolo
 mendèn germekeket kic valanac
 Judeanac betlehemebèn, & mend
 ò videkíbèn ket èztendèieket 2
 alab az idò zerent ment kèrdezke-
 detvala a' magosoccol Tahat bètèl-
 lèſedec meġ mondatot Jeremias
 pphetamiat monduan Zo magaffa-
 gochan hallatot fíralm & nag ordeí-
 tat Rachel firatuan ò fíait & nem
 akara meġvigaztaltatní mert nem
 vadnac ¶ Herodes meġhaluan ke'
 ime vrnac angala ièlenec ioſephnèc
 almaban eġíptomban mōduan Kel
 fel, & ved a' gèrmekeket & ò aǎnat,
 & mèn ífrl fòldebè, mert meġhol-
 tanac kic kèrèsicuala a' gèrmecn^c
 lèlket Kí felkèluen veue a' germe-
 ket & ò aǎnat, & iquò ífrl fòldebè
 Haluā ke' hog Archellaus orzagla-
 na Judeaban, Herodèſert ò atfaert,
 ſelèmec oda menní, & ímtétuen al-
 maban; mene galíleanac vídekíbe,
 & iutuan lakozece a' varofban, kí
 híuatic nazarètnèc, hog bètèllèſed-

nec mèl vagō monduan pphetamiat
, mert nazareufnac híuattatic

A napocbā iouo Janus baptista predícaluā iudeanac kiètlenebèn, & monduan Penitenciat tarlatoc, mert èlkòzèleit menècnèc orzaga Mert èz az kiròl íratatot Ifaias pphā miat monduan íuolton^c zaua kiètleneben alkoffatoc vrnac utat ígazacka tegetec o pfuenít Ez Jano ke' valuala ruhat tèuecnèc zòrèbòl, & kòdmen ruhat o forloka kòrnòl, o etke ke' vala safka & vad méz, Tahat kí megenualā o hozia mend ihrlm & mend Judea, & mēden vídèc iordan kòrnòl & megkerèztelkednècuala o tòllo iordanban o búnokèt meggunuan, . Latuan ke' a' leualtacnac, & a' faducesofofnac fokit, iouokèt o kèrèztfe gere monda nèkic, Ke'ke kígoenac nemzèti ki mutatot nèktec èlfutnotoc ístènnèc

iouendo haragiatol, tegetèc azert pñianac melto gimòlèt . & ne akariatoc mondanotoc túnò bènnètec, Abrachamot ualluc afancnac, mert mondom túnèctec hog hatalmas ístèn è kquècbòl felkòltèni abrachamnac fiaít, mert imar a' feíze a' fa gokerere vettètet, menden fa azert mèl nē tezèn io gimòlèt ki mètètetic & a' tüzbe èrèztètetic En valobizon kèrèztellec tútokèt vizbèn pñiara, ki ke' iouendo èn vtannā èròfb tòllèmtòl, kínc nē vagoc melto fàruiat es vífélnem, az kèrèztel tútokèt scènt leleben & tüzben kínc zoro lapáta o kèzebèn, & megtiztèta o zèroiet, & gòiti o buzáiat o lùribè, a' poluacat ke' egèti megalhatatlan tüzbe ¶ Tahat iouo ihc galileabol iordanra Janoshoz hog megkerèztelkednec otòllo Janos ke' megtiltuala otèt monduan En tartozom tètòllèd megkerèztelkednem & te íoz èn hozíam Feleluē ke' íc mōda neki Zònnèl ma mert ig íllíc nè-

kõnc bétöltènõnc menden igaffagot
Tahat èlhaga ɔtèt Ih̄c ke' megke-
reztelkettètuen legottan felmene a'
víztol, ɛ íme megnílanac nèki meñ-
nèc, ɛ lata iftènnèc lelket mikent
galambat ɛ íoní ɔ reía, ɛ yme jó
meñbõlmonduā, It, vagon èn zèrètɔ
fiam kibèn magānac iol kellèttèm

2 2 2 J

T ahat i^c vitètéc a' kiètlenbe **Q**
zéllèttol hog kèfèrtètnecc ɔr-
dɔgtol ɛ míkorr bõitoltuolna neguèn
napocban, ɛ nèguen || eýecbèn, an- 10. levél.
nac utanna ehèzecz, ɛ hozía vepuèn
a' kèfèrtɔ monda nèki, Ha iftèn-
nec fia vag, mong, hog e kɔuèc
legenec kenèrecke Ki felèluē mon-
da nèki Met iruā vagon, nē lac
kèñerrèl él èmber, de mēden íge-
uèl kí zarmazic iftènn^c zaíabol Ta-
hat víue ɔtèt az ɔrdɔg a' .f. varof-
ba, ɛ allata ɔtèt a templomnac tè-
tèiérè, 2 monda nèki, Ha iftènn^c
fia vag èrèzied ala te magadat Ir-

uan vagon paranlolt iftèn te rol-
lad ɔ angalínac, ɛ kèzècbe véznec
tegedet ne talantal megferlèd te
labaidat a' kɔhɔz, monda nèki ih̄c
Esmeg iruan vagon Ne kèferlèd
te vradat iftènedét Esmeg víue ɔtèt
az ɔrdɔg igen magas hégre, ɛ mu-
tata nèki mēnd èz vilagnac orza-
gít ɛ ɔ dílosègit, ɛ monda nèki
mēnd èzekèt nèked adom, ha le
èfuen imadandaz èngemèt Tahat
monda nèki ih̄c, meñ fathanas,
iruan vagon te vradat iftènedet
ímaggad ɛ lac nèki zolgal Tahat
meghaga ɔtèt az ɔrdɔg, ɛ ím an-
galoc vepenèc ɛ zolgalnac uala nè-
ki ¶ Mikor ke' hallotta volna i^c
hog Ian9 èladatotuolna mene gali-
leaba, ɛ nazaret nèuɔ varos īng-
haguan, jɔuɔ ɛ lakozec tenger mēl-
lèt valo caphanaumban Zabulonnac
ɛ neptalimnac vidékibèn, Hog bè
tèllèfednec mēl vagon monduan
Isaías ꝑphā mīat Zabulonnac fõl-
dɔ ɛ néptalímnac fõldɔ, tengernèc
vta Jordan èluol, poganocnac ga-

lileala Nep ki vluala fetetsegbèn lata nag vilagot, & halal arnekanac vidékibèn vlòcnèc vilag tamada nèkíc Enn^e vtanna kèzde i^c p̄dicalni & mondaní, Penitēciat mùuèlkeggètec mert èlkòzèleit nektec mennèn^e orzaga ¶ Jaruan ke i^c galileabèli tenger mèllet, lata ket afafiat, Simont ki hiuatíc pètern^e & Andoriaft o afafiat, èrèztuen o haloíocat a tengerbè, mert halazoc valanac, Es monda azocnac J. Jpùetec èn vtannam tezlèc tútokèt embérecn^e halazoa, & azoc legottan haloioc meghaguā kpùetec otèt Es innèn èleb menuen, lata mas ket afafiat Zebedeus iacabat, & Janost o afafiat a h-ioban Zebedeuſſal o attoccal o haloíocat meg zèrèzuen & hiua oket, Azoc ke legottan haloioc & attoc meghaguan kpùetec otèt Es megkèrengiuala i^c mend galileat, taneitua o finagogaiocban, & p̄dicaluan orzagnac ewangelimat, & meguigaztuan menden leletezèteket &

menden bètegeſeget a nepbèn, & ki hírheuec o hírè mend firíaban, & hozanac onèki menden gonozol vallokat külomb külomb leletezèteckel & getrèlmeckèl foglaltacat, & kie ordogokèt valnacuala & hauafocat & kòzuenefekèt, & meguigazta okèt, & kpùetec otèt foc gòlèkezètec galileabol, & decapuliabol, & Ihrlmabol, & Judeabol, & Jordan èluol

v C a p^m V

L atuan ke ih^c a gòlekezèteket felmene a hègrè & micor leültuolna vepen^e o hozia o taneítuani, & o zaia megnítuan taneítuuala okèt mōduā Bodogoc lelki zegenec mert quec menneecn^e orzaga Bodogoc kègefec mert ok biríac a fòldèt Bodogoc kie firnac mert ok meguigaztaltatnac Bodogoc kie èheznèc & zómíuhoznac igaffagot, mert ok megèlegettètnèc Bodogoc írgalmazoc mert ok írgalmaſſagot kpùetn^e Bodogoc tízta ionhouac,

mert ok iftènt laffac Bodogoc bè-
 kèsegefec, mert ok istènfianac
 híuattatnac Bodogoc kic vldozètet
 zènuèdnèc igaffagert mert quec
 mènnècnèc orzága Bodogoc vattoc
 mícór èmberec nèktec gonozt mon-
 dandnac z tútokèt uldòzèndnèc, q
 mōdandnac mēd gonozt tū èllèn-
 tec hazuduan èn értèm, p̄p̄lletec
 z vígaggatoc mert b̄p̄ tū érdektec
 mēhècbèn, mert ig vldoztec a
 p̄phetacat kic voltanac tū èlōttètetec
 Tv vattoc ke' földnèc fauí, hog ha
 a' fo èlènezèndic mibè fozatic,
 femire kello touabba, hanè hog ki
 vèttèffèc, q èmbèrectol megno-
 mottaffec Tū vattoc è uilagnac ví-
 lagi, hegèn alkotot varos èl nem
 reitezhètic Es nē goitnac žouetnè-
 két, z vètic p̄tèt a' žapu ala' de ||
 a' geria tartora, hog vilagosehon 11. levél.
 mendenècnèc kic a' hazban vadnac,
 Ig vilagosehon tū vilagtoc èmberec
 èlōt, hog laffac tū io múuèlkedef-
 teket, q dileriec tū atatocat ki
 vagon mēnnècbèn Ne akariatoc a-

laitanotoc, hog iōttèm legec, t̄p̄r-
 uent feitènē, auag p̄phetacat, mert
 nē iōttem t̄p̄ruēt feitènē de betel-
 lèfeitènē Bizon mondom túnèctec,
 míglèn mēn z föld èlmulic, eg io-
 ta auag eg apex a' t̄p̄ruénb̄ol èlnem
 mulic mignē mendenèc legènèc Kí
 ke' megfeitend eggèt è kus paran-
 lolatoc k̄p̄zzol q èmberèkèt ig ta-
 neitand küffebnèc híuatíc mēnnècnèc
 orzagaban, kí ke' bè tēllefeitèndi
 q ig taneitand èz nagobnac híuatíc
 mēnnècnèc orzagaban, Mondom ke'
 túnèctec, mert hanēha ínkab b̄p̄-
 n̄olk̄p̄dèndic tū igaffagtoc, hog nē
 az íraštudoke q a' leualtake nē
 mehèttecbè mēnnècnèc orzagaba,
 Hallottatoc mert monduā vagō a'
 venècnèc Ne oldoklíh ki ke' oldo-
 kènd méltó lezē ítélètnèc, En ke'
 mōdom túnèctec, mert mēd ki ha-
 ragozec p̄ at̄tafianac, méltó lezèn
 ítélètnèc, kí ke' mōdand p̄ at̄tafia-
 nac racha méltó lezèn tanalnac,
 kí ke' mondand p̄ at̄tafianac bal-
 gatag méltó lezèn pokol túzenèc

Azert ha vizéd te aiandokodat az oltarra, 2 oth megèmlèkezèndel hog te atádfia val valamit te èllènèd, hadmeg oth te aiandokodat az oltar èlöt, 6 meñ èlözèr eggèföñ m̄g te atádfiaual, 6 tahat iöued aiandokoziad te aiandokodat, leg megeggèsölt te ——— èllènsegeddèl hamar miġ vag az vtban öuèlè, Netalantal ad tegedèt te èllènseged a' bironac, 6 a' biro ad tegedèt a' zölganac, 2 a' tömlöcèbè èrèztèffèl, bizoni mondom tenèked, nē iözki inètèn mignē megadod az vtölfo aklat es, Hallottatoc met monduā vagō a' venecn^c Ne paraznalkoggal, En ke' mondom tünèctec, met menden ki latand nemberiet ötèt keuantara, imar megparaznalkodot ö miatta ö züueben, Hog ha te iög zéméd meggonozbeítand tegedet ved kí ötèt 6 vesd èl tetöllèd, mert iöb tenèked heg eg èluèzien te tagid közzöl, hog nē mend te tètèd èrèztèffec pokolba Ez ha te iög kèzed meg-

gonozbeítand tegedèt, med èl ötèt 6 vesd èl te töllèd mert iöb tenèked hog èluèzien eg te tagid közzöl, hog nē mend te tètèd meñnen pokolba Monduā vagō ke' a' venecn^c, valakí èlhaganga ö felèfeget, agga annac hagamannac leuèlèt, En ke' mōdom tünèctec mert mēd kí èlhaganga ö felèfeget paraznafagnac okanalkúl, a' paraznalkottatfa ötèt, 6 ki az èlhagottat vendi töruent tör Efmeg hallottatoc mert monduan vagō a' venecn^c ne èfkeggèl hamíffan, de megaggad te èfedet vrnac En ke' mondom tünèctec, ne èfkeggètèc mēdkent fe meñrè mert istènnèc zekí, fe földre mert ö labainac famöla, fe Ihrlmre mert nag kiralnac varofa, fe èfkeggèl te fedre mert nē hac eg fürtöt feierre tènèd auag feketeie, Legen ke' tübèzettèc vagō vagon, nem nē, mi ke' èzectöl böuöbèn lend a' gonoztol vagon, Hallottatoc mert monduā vagō a' venecn^c, zemét zemért,

fogat fogert, En ke' mōdō tūnēc-
tec ne tamaggatoc gonoz èllèn, de
ha kí lapand tegedèt iog tūgodrè
, tarlad annac a' maficat es, Es ki
akarand te vèled tōruenbèn perlè-
ni, ɿ te zocnadat meguenní, ag-
gad neki palastodat es, ɿ ki ken-
zèreitend tegedet èzer vèpèfrè,
men auual mas kèttot, Kí kèr tōl-
lèd ag nèkí, ɿ tōlled kōlōn ve-
uotōl èl ne fordol, Hallottatoc mert
mōduan vagon a' venecn^c, Zèrèffed
te rokonodot ɿ gūlōllèd tè èllèn-
fegedèt, En ke' mōdom tunēctec
Zèrèffetec tú èllènfegetkèt, ɿ iol
tegetec azocnac kíc tūtōkèt gūlōl-
tèn^c, ɿ imadkoziatoc tūtōkèt vldō-
zokert ɿ patuarozoekert, hog legè-
tec tú atatochnac fiaý ki vagō men-
nècbèn, Kí fél fenlèti ɿ napiat iok-
ra ɿ gonozocra, ɿ es igazacra ɿ ha-
missacra, Ha ke' zèrètitec azocat
kic tūtōkèt zèrètn^c mí erdemet
vallatoc, nēde a' ièles bünös, ||
müüelkedètbèléc es tezec azt é, 12. levél. miként kepmutaloc,
Es ha lac tú atatoc fiait vduozlèn-

ditèc mit teztec tōbbèt, nē dè az
etnikofoc es tezèc azt é Legetec
azert tōkellètefec míkent es tú
mennei atatoc tōkellètes

v j

6

F igèlmèziètec hog tú igaffagto-
cat ne tégetec èmberec èlōt,
hog lattaffatoc ɿ tōllōc, egebként
erdémét nē vallatoc tú atatochnal
kí vagon mennècbèn Mikor azert
alamifnat tendèz, ne akariad te
èlōttèd trombitauual trombitaltat-
nod, mikeppèn a' kepmutaloc tez-
nèc ɿ finagogaíocban, ɿ vcaiocban
hog tizteltèffèn^c èmberec tōl, bi-
zon mondom tūnēctec meguottéc
ɿ érdemekèt Te ke' alamífná téuéd
ne tugga te balod mít tézèn te io-
god, hog legen te alamífnad rei-
tecbèn ɿ te atad kí láttá reitecbèn
megagga tenèked Es micor imad-
kozandotoc, né legetec zomoroc
finagogaíocban, ɿ vécac zegen aluā

imatkoztocat hog lattaffanac èmberec^otol, bizon mondomb tünèctec megu^ott^otec o erdemékèt Te ke' mīcor imadkozandol bē meñ te hailakodba, ɛ aito bē tēuén imaggad te a^oadat reítecbèn, ɛ te atad kí lattā reítecbèn m̄gagga tenèked I-madkozuatoc ke' né akariatoc fokatzolnotoc, mikent az etnícófoc tézn^c, mert alaífac hog o soc zauocban meghalgattaffanac, né akariatoc azert azochoz hafonlatnotoc, mert tugga tū a^oatoc mi kellemètes legen tünèctec mī èl^ot kérietèc ɔtèt Tū azert íg imadkoziatoc Mī a^oac kí vag menñècbèn, Scenteltèfec tenèuèd J^oý^oon te orzagod Legen te akaratod, mikent menñen ɛ azon kent földön, Mi tètikeñèr^onc felet valo kènerèt aggad múnèk^onc ma Es bolaffad múnèk^onc mú vètè^onc kèt, mikent es mú bolatonc nèk^onc vètètt^onc^c, Es ne víg mūket késer-tèt^obè, de zabadoch mūket gonoztol Amen Mert hā megbolatangatoc èmberec^onc o bün^okèt, megbolattā es

tünèctec tū menñèi a^oatoc tū vetkezèttekèt Ha ke' megnē bolatangatoc èmberec^onc o bün^okèt, tū mēñèi a^oatoc sem bolattā meg tū nèctec tū bün^otkèt ¶ Mikor ke' b^oítolēdetec, neakariatoc lennèctec zomoroc mikent kepmutaloc, mert kí tètèt^onc o orcáiocat hog lattaffanac èmberec^onc b^oítol^oc, bizon mondomb tünèctec mert m̄gv^ott^otec o érdemekèt Te ke' mikor b^oítolēdez, te fedet megkèñnèd ɛ te orcadat m̄gmoffad, hog né lattaffal èmberec^onc b^oítol^o, de te a^oadnac kí vag^o reítecbèn, ɛ te atad kí lattā reítecbèn megagga tenèked Ne akariatoc kenlezn^octec tū magatocnac kenleket földön, hol rofda ɛ m^ol, m̄gfēmieit^oc, ɛ hol vrroc kí affac ɛ èl vroziac Kenlézièctec ke. magatocnac kenlekèt ménbèn, hol sem rofda sem m^ol megnē fēmieit^oc, ɛ sem vrroc kí nē affac fē èlnē vroziac Mert hol vag^o te kēñlèd, ot vagon es te zūuèd, Te tètèdn^c z^ouètnèke te ———

zemed, ha te zemed egvgo lēd mēd
 te tēfted vilagos lézēn, ha ke' te
 zemed alnoc lend mēd te tēfted
 fetet lezēn, azert ha a' vilag ki
 te bēnnēd vagō fetet lend a' fētet
 mene lezēn ¶ Senki nē zolgalhat
 kēt vrat, mert auag eggikēt gūloli,
 ɛ a' maficat zērēti, auag eggikēt
 tūri ɛ a' maficat vtaſſa Nem zol-
 galhattoc iftēnn? ɛ mamonnac A-
 zert mondom tūnēktec, ne legētec
 zorgalmazatofoc tū lelketecn? mit
 egētec, āg tū tēftetecn? miuēl ɔl-
 tōziētec, Nemdē tū lelketec nagob
 ē hog nē az etec, ɛ a' tēft hog nē
 a' ruha, Laffatoc a' meññey repē-
 fōkēt mert nē vētn? fē aratnac fē
 ɔritn? Lūrocbē ɛ tū meññēi aſatoc
 eltētī azocat, nēde tū incab na-
 gobbac vattoc azoćnal ē Tū kītēc
 ke' gondoluā toldhat ɔ allattahoz
 eg fengnēt, ɛ a' ruharol mit zor-
 galmaztoc, Laffatoc a' mēzōn? lí-
 líomít, míkēppē nōnēc nē mūkál-
 kodnac fē fonnac, mōdom ke' tūnē-
 tec, mert falamon mēd ɔ díloſege-

bēn nē fedeztētēt vgan, mikēt
 ēzec kōzzol ég, Ha ke' a' mēzōn?
 zenaíat kí ma vagon, ɛ holnap, a'
 clíbanofba èrēztētíc iftēn ig ruha-
 zía ment ínkab tūtōkēt kēues hū-
 tōuēc Ne akariátoc || azert zorgal-
 mazatofoc lennētec mōduatoc mít
 ezōnc auag mít ízōnc āg míuēl fe-
 dezōnc mert mēd ēzekēt poganoc
 kōuētíc, mert tugga tū meññēi
 aſatoc hog mēd ēzecnēlkul zūkōſ-
 lōtōc, Kèrēffetec azert èlōzēr if-
 tēnn? orzágat ɛ ɔ ígaffagat ɛ mēd
 ēzec adatnac tūnēctec Ne akariátoc
 azert zorgalmazatofoc lennētec hol-
 napra mert a' holnapí nap zorgal-
 mazat, lezēn ɔ maganac, èlég nap-
 nac ɔ gonoffaga

13. levél.

C a p ^m v 1 J

N e akariátoc itélnētec ɛ nē
 ítéltētec, mert mēl itélēt-
 tēl itélēndetec ítéltētec, ɛ mēl
 mértēckēl mērēndētec megmértē-
 tíc tūnēktec Mit latod ke' a' kalazt

te atadfia zémébèn, ɛ a' gerendat
 te zémédbèn nē latod Auag mi-
 keppèn mōdod te atadfianac. Afam-
 fia èngeggèd vèssèmkì a' kalažt te
 zemedbòl, Es ým gerēda vagō te
 zemedbèn, Kep mutalo, vèfdki
 èlòzèr a' gerendat te zemedbòl, ɛ
 ožtan meglatod kí vètnéd a' ka-
 lazt te atadfianac zemedbòl Ne akar-
 iatoc adnotoc scèntet ébecn^e, ɛ nē
 èrèziétèc tū gongotòkèt díznoc è-
 lèibe, nètálantál megnòmoggac azo-
 cat ɔ labockal, ɛ az ebèc megfor-
 doluā megžaggatnac tütòkèt, Kér-
 iétèc ɛ adatic tünèctec, Kèrèffé-
 tèc ɛ mglélitèc, koltagiatoc ɛ meg-
 nittatic tünèctec, Mert mēden kí
 kér vèzèn, ɛ kí kèrès lél, ɛ kol-
 tagonac megnittatic Auag mèl az
 èmber tū kòzzòletec kitòl ha ɔ fía
 kenèrèt kerènd mínē kòuèt ñoít
 nèki, āg ha halat kerènd mínèm
 kegot ñoít nèki, ha azert tū go-
 nožoc valuatoc tuttoc ío adomaño-
 cat adnotoc tū fíaitocnac, mént ín-
 kab tū atatoc kí vagon meñnècbèn

ad íokat ɔtèt kèrocnèc ¶ Azert
 mendenékèt valamellékèt akartoc
 hog tegen^e nèktec èmberec tú es
 ugā tegètec azocnac mert è tòrueñ
 ɛ pphetac Meñnètecbe a' žoros ka-
 pun, met zèles a' kapu ɛ bɔ az
 vt mèl vízèn a' vèzedelmrè, ɛ so-
 kac vadnac kíc által ménn^e ɔ raí-
 ta, Mèl igē žoros a' kapu ɛ kèf-
 kèn az vt mèl vízèn az elètrè, ɛ
 kèuèfen vadnac kíc meglélíc ɔtèt
 ¶ Figèlmèziétèc a' hamis pphetac-
 toí kí íonèc tū hoziatoc íuhocnac
 ruhaiban, bèlòl ke' ragadozo far-
 kafoc, ɔ gímòlòkròl èsmèritec-
 meg ɔkèt Minē zedn^e tüníffecròl
 žòlòkèt, āg korokrol figèkèt Igèn
 mendē ío fa ío gímòlòt tézèn, go-
 nož fa ke. gonož gímòlòt tézèn
 Gonož fa nē tèhèt ío gímòlòket,
 ɛ ío fa nē tehet gonož gímòlòkèt,
 mēden fa azet mèl nē tezèn ío gí-
 mòlòt kí mèttètíc ɛ a' túzbè èrèz-
 tètíc Azertɔ gímòlòcròl èsmèritèc-
 mǵòkèt Nem mēdē kí vg mōd ènnè-
 kē vrā vrā megēbè meñnècnèc or-

zagaba, de ki tèzi èn a'famnac aka-
ra'itat ki vagō mēnēcbèn a' megénbè
mēnēcn^e orzagaba Sokac mōdnac
ènnēkē a' napon Vram nēdè te nē-
uèdbè pphetaltonc è, ⁊ te nēuèd-
bè ordogokèt ki vèttōnc, ⁊ te nē-
uèdbè foc iozagokat tottōnc, Es
tahat valloc azocnac mert sonha
nē èsmèrtelec tūtōkèt, tauoziatoc
èl èn tōllem mēd kíc muuèlkettec
hamiffagot ¶ Azert mēden kí ha'la
èl èn ígéimèt ⁊ te'zí azocat, hafon-
latic bōl. èmberhèz ki rakia o ha-
zat kō zírton, ⁊ zallot le es ⁊ iot-
tèn^e foloc, ⁊ futtanac zelec, ⁊ om-
lottanac a' hazra, ⁊ nē èfet le,
mert rakatot vala èrōs kōzírton Es
mēdèn ki ha'la èl èn ígeimèt ⁊ nē
tè'zí azokat, hafonlatic heit ferfiu-
hoz ki alkotta o hazat fōuènéen ⁊
zallot le ès, ⁊ iōttèn^e foloc, ⁊
futtanac zēlec, ⁊ omlottanac a' haz-
ra, ⁊ le èfet, ⁊ volt o romlasa
nag Es ug lōn mikor i^e meguegēz-
te volna è bèzedekèt, ludalkod-
nac vala a' golèkézètec o tanofa-

gan, mert vala okèt taneito ment
hatalmas, ⁊ nē míkènt o irastudoí
⁊ a' leualtac

V I I J

8

Mikor ke' lezallot volna i^e a'
hegrōl, kōuètec otèt foc gō-
lèkézètec, ⁊ ým eg poclos iquen
ímada otèt mōduā Vram ha akarz
megtízteithac èngemèt, Es ki noít-
uan i^e o kèzet, illète otèt mōd-
uan, Akarlac megtízteítanō, ⁊ leg-
ottā megtíztołtatec o poklołfaga,
Es mōda nèki Laffad || hog fēnkín^e 14. levél.
fe mongad, de meñ èl mutaffad
magadat a' papocnac, ⁊ a'íadokoz-
iad az a'íandokot, mellèt paran-
łolt Moýses azocnac tanofagocra
Miko^r ke' bèmentuolna Caphar-
naumba, vepec o hozia a' Centu-
rio keruèn otèt 2 monduan Vram
èn germekem kōzuènes fekzen ha-
zamban ⁊ gonozól getrètíc, Es mō-
da nèki i^e En èlmegegèc ⁊ megvi-
gáztom otèt, Es fèlèluen a' Centu-

rio monda nèki, Vram nē vagoc
 méltó hog ioy' èn haiazatom ala,
 de mōg lac ígēddél & megvigázic
 èn germekem, Mert es èn hatalm
 alat zérzètet èmber vagoc, valuan
 vitèzekèt èn alattā, & ènn^c mōdoc
 men & èlmegèn, & maficnac ioy' &
 ioy, & èn zolgānac ted èzt & tezi,
 Haluan ke' èzt i^c ludalkodec, &
 otèt kquètōcn^c monda Bizon mō-
 dom tünèktec, nē leltem ènné hú-
 tót Ifrlbèn Mondom ke' tünèktec
 mert fokac ioy^c napkèlettöl & nap
 ñugattol, & mngñugoznac Abrachā-
 mal & Ifaackal, & Jacobbal men-
 nècn^c orzagaban Ez orzagnac ke'
 fiaí kí vèttètn^c a' kulſo fètetſegēc-
 bè, ot lezen fíralm 2 fogacnac li-
 korgatasa Es monda i^c a' Centu-
 rionac, Men èl & mikent híttèl le-
 gen tenèked, Es megvigazec a' gèr-
 mec azon idobèn ¶ Es mikor íu-
 totuolna i^c pètern^c hazaba, lata o
 napat fèkette, & hideg lelettè, &
 illète o kèzet, & meghaga otèt a'
 hídeg lélet, & felkèlè & zolgal-

uala nèkic Estuè leuē ke' hoza-
 nac nèki foc ordog vallokat, &
 kí vèti vala a' zellètekèt ígeuèl,
 & mēd gonozol vallokat megvigáz-
 tot, Hog bètèllèfednec mēl mon-
 datot Isaias ꝑphā miat mōduan O
 mú bètègſegōnkèt èluottō, & mú
 lélètezètōnkèt vífèltè Latuā ke' i^c
 foc golèkezètekèt o kōrñollō, pa-
 rālola o taneítuanínac tēnger altal
 mēnniēc Es hozía vépuē eg iraftu-
 do monda nèki Mèster valahoua
 menendèz ug kquètlec tegedèt, &
 monda nèkí i^c Rauázacnac líkaí
 vадnac, & menñèi repèſōcn^c fēz-
 kec èmberfianac ke. nínl houa o
 fèiet haitaní Mas ke' o tanéítuaní
 kōzzol monda nèkí, Vram èrèzièl
 èngemèt èlōzèr mennem, & tèmèt-
 nē èl èn atāmat Ihē ke' monda an-
 nac, Kquès èngemèt, & had a' hol-
 tacat tèmèſſec èl o halottakat, Es
 o a' haíolkaba fèlmēuen kquètéc
 otèt o taneítuaní, & ím nag índo-
 lat íotuala a' tēngeren, ug hog a'
 haíolka bèfèdeztèt nec a' habockal,

dè o alozō vala Es hozía vépén? o
 taneítuani t felköltec otèt mōduan
 Vr vduozeh mūkèt mert èluèzōc,
 Es mōda nèkic i? Mit feltèc kèuès
 hùtquèc, Tahat félkèluē paranlola
 a zèlècn? t a tēngern?, t lotua-
 la nag lēndèffeg Bizon az èmbe-
 rec ludalkodnacuala mōduan Mi-
 nēm^ro èz met zèlèc t tēnger èngèd-
 nèc nèki ¶ Es mīkor iutotvolna i?
 tēnger èlue gerazenofocnac vīde-
 kecbè, èlèibè kèlen? nèki kèt èm-
 berec ordogokèt valloc ferecbol kí
 ípuén, ígèn kègetlènek, ug hog
 sènkí fē mèhètnè èlèuè az vton,
 Es im iuolten? t monduā Mi mi-
 nèkōnc t nèkèd i? dauídnac fia
 miért iottèl idè vdo èlòt getrened
 mūkèt, Vala ke nē mèzzè o tol-
 loc foc diznocnac lordaí priztèt-
 uén, Az ordogoc ke kericuala otèt
 mōduan, Ha kí veé mūkèt innèn
 èrèzih mūkèt a lorda diznocba,
 Es monda azocnac, Mennètec Es
 azoc ki menueièc ménén? a diz-
 nocba Es mēd a lorda nag hír-

tèlènfeggèl fo mèrèdec menè a
 tēngerbè, t meghalanac a vízèc-
 bè A paztoroc ke èl futanac, t
 a varofba iutuaíoc meghirdètec
 mēd èzekèt, t èzecròl kic az or-
 dogokèt vallottac vala Es im
 mend a varos ki ípuo ífnac èlèi-
 bè, t otèt latuā kericuala otèt hog
 èlmènnè o vīdékécbol

I X

9

Es fèlmènuē i? a haíolkaba
 ménè tēnger èlue, t íuta o
 varofaba Es im hoznacuala nèki ég
 kōzuénèst agban fèkòt, Latuā ke
 i? azocnac hùtokèt mōda a kōz-
 uèhèfn? Rēmenkeggèl fiam megbo-
 lattatnac tenèked te büníd Es im
 nemèllèc az irastudoc kōzzol mon-
 danac o bēnnèc È karoml Es mi-
 kor lattauolua i? o gondolattocat
 monda, Hog mit gondoltoc gono-
 zocat tú zuuètecbèn, Mert mit kōn-
 uèb || mōdani megbolattatnac te-
 nèked te büníd, auag mōdani Kel

fel ɛ iarih, Hog ke·tuggatoc, mert
 èmbe^r fianac vagon földön hatalma
 bunt bolatni Tahat mōda a·kōzue-
 nēsñ? Kēl fel ved te agadat ɛ mēn
 te hazadba, ɛ felkèlè, ɛ èlmene
 ɔ hazaba, Latuā ke· a· golèkezètec
 fèlèmen^c, ɛ diloueítec iftènt ki
 adot illèn hatalmat èmbérecnèc ¶
 Es mīkor innèn èl mentuolna i^c,
 lata eg Mate nèuɔ èmbert a·vamon
 vlèttè, ɛ mōda nèkí kouès ènge-
 mèt Es felkèluen kouète ɔtèt Es
 vg lɔt ɔ a· hazban eýèttè, im foc
 ièles bünɔs múuèlkédètbèlièc, ɛ
 bünɔfɔc iquéièc ezn^c uala egbè i^c-
 fal ɛ ɔ taneítuaníual Es è latuā a·
 lèualtac mondnacuala ɔ taneítuani-
 nac, mirè ežíc tū mèftertec a· iè-
 lenualo bünɔs múuèlkédètbèlièc-
 kèl ɛ a· bünɔfɔckèl, Es haluā i^c
 monda, Nem kéllɔ az ègezécñ^c
 vruos, dè a· gonozol vallocnac,
 Mēnètec ke· tanollatoc mi vagon
 Irgalmaffagot akaroc ɛ nē aldo-
 maft, mert nē iɔttèm hiunom íga-
 zakat dè bünɔfɔkèt ¶ Tahat vé-

pen^c ɔ hozía Janofnac taneítuaní
 monduan Mire mú ɛ a· leualtac bɔi-
 tɔlɔnc gakorta Te taneítuaníd ke·
 nē bɔitɔln^c Es mōda i^c azocnac,
 Mínē firhatnac a· vɔn^c fíai míglē
 vélec vagon a· vɔ, íɔnèc ke· napoc
 mikor tɔllɔc èluètétic a· vɔ ɛ ta-
 hat bɔitɔln^c Senkí fem èrèzti ke·
 vý otrōba poztonac foltat o ruha-
 ba, mert ki zakažt'a magat az o
 ruhabol, ɛ a· zakadat nagob lezèn,
 ɛ nē èrèztn^c vý bort o tɔmlɔcbè,
 mert vg a· tɔmlɔc megzakadoznac
 ɛ a· bor èlɔtlétic ɛ a· tɔmlɔc èl-
 uèzn^c, De vý bort vý tɔmlɔcbè
 èrèztn^c ɛ mōno megtartatic ¶ Ezt
 ke· meg ɔ azocnac bèzéllètè ym eg
 fèiedèlm vepec ɔ hozia ɛ ímada
 ɔtèt mōduā Vram èn leañom ma
 m̄ng holt, dè iɔý vèfd reia te kè-
 zedèt ɛ megèlèuenèdic, ɛ felkèl-
 uen i^c kouétiuala ɔtèt ɔ taneítua-
 níual Es ím eg nemberí ki vérrèl
 hafaluala tizenkèt èztèndɔtɔlfog-
 uā, vepec ɔ hozía hatmegol, ɛ il-
 lète ɔ ruhaianac pèrèmét, mert ɔ

vg mond vala ɔn bènne, Ha èn
 lac ɔ ruhaiat illètèndem megvi-
 gázom Es ih̄c megfordoluan ɔ ɔtèt
 latuā monda Rèmenkeggèl ʎānom
 tè hùtɔd teged meguígažtot, ɔ
 meguígažec a' nemberí azon v̄dɔ-
 bèn Es mícɔr íutotuolna īc a' fè-
 iedèlmn̄c hazaba, ɔ lattauolna ot
 az ígrécekèt ɔ a' zaigo nepèt mō-
 da Tauozíatoc èl, mert nē holt
 meg a' ʎān de aložon Es megmɔ-
 uéticuala ɔtèt Es mícɔr a' nep on-
 nā kí küldètetuolna, bèmene ɔ
 foga ɔ kezèt, ɔ monda Leañ kèl
 fel, Es felkèle a' leañ, ɔ è hir
 meghírheuec mēd a' földɔn ¶ Es
 īc innèn èlmēuèn, kɔuètéc ɔtèt
 kèt vakoc v̄uɔltuē ɔ monduā Ir-
 galmazih mū nèkɔnc dauidnac fía
 Mikor ke' íutotuolna a' hazba ve-
 pen̄c ɔ hozia a' vakoc ɔ monda
 nèkic īc Hizítec é hog èzt tèhètem
 tünètec Mondanac nèki, Valobízō
 vr Tahat illète ɔ zèmèkèt mond-
 uan Tū hùtɔtɔc zèrent legen tū-
 nèktec Es megnílec ɔ zéméc Es

fèneite ɔkèt īc mōduā Laffatoc hog
 valakí megne tugga, Azoc ke' kí
 mēueiec' meghirdètéc mēd a' fol-
 dɔn Azoc ke' kí menueiec, ime
 hozanac nèki èmbert nema ɔrdɔgɔt
 vallot, Es az ɔrdɔgɔt ki vètuē meg
 zolala a' nēma, Es ludalkodanac a'
 gólèkezètéc mōduan, Sonha nē tè-
 tet ig ifrlbèn A' leualtac ke' mond
 nacuala, ɔrdɔgɔc fèiedèlmeuèl vèti
 ki az ɔrdɔgɔkèt Es megkèrɔliuala
 īc mēd a' varofocat ɔ a' kaftelocat
 , taneituā ɔ gólèkezètecbèn, ɔ p̄di-
 caluā orzagnac euāgelimat, ɔ m̄g
 vígāztuan mēdē lélètezètekèt, ɔ
 mēdèn bètegfegeket

L atuan ¶ ke' a' gólèkezètekèt
 kɔnɔrɔlɔ ɔ raítoc, mert va-
 lanac gettrettèc ɔ fèkɔc, mikent
 paztornalkul ualo iuhoc Tahat mon-
 da ɔ taneituañinac Az aratat valo-
 bizon̄ foc, a' mùuèsec ke' kèuèsec
 kèrietèc azert az aratatnac vrat,

hog èrèziè a' muuèsekèt o arata-
faba Es egbè híuan o tizenkèt ta-
neituanít, ada azocnac hatalmat
fertezètes zèllèteken hog kí vètnec
okèt, ɛ megvigasztananac mēden
lelètezètekèt ɛ menden bètegfeget
A' tizènkèt apaſtalocnac ke' nèuec
èz Elő Símon kí mōdatic pe'nèc ||

16. levél.

ɛ Andorias o atťafia Phũlop ɛ Bír-
talan Zebedeus Jacaba ɛ Jan, o
atťafia Tamas ɛ Mate, a' ièles bũ-
nos muuèlkedètbèlí, ɛ Alpheus
Jacaba ɛ Thadeus Cananeabèlí Sí-
mon ɛ Scariutbèlí Judas Kí es èla-
rola ɔtèt E tizenkèttót èrèzte iè
paranlolan nèkic ɛ monduā Po-
ganocnac vtaba ne meñnètec, ɛ
Samaritanofocnac varofiba nè meñ-
nètec, de inkab meñnètec a' iu-
hochoz kic èltéuèhèttec ífrlnèc ha-
zat Meñnètec ke' predicaſſatoc
monduā, Mert èlkòzèlèit meñnèc-
nè orzaga, Bètegeket vígaziatoc,
halottakat felkòhlètec, Poklofoeat
—— tižtehatoc ɔrdogoket kí
vèffètec Ingèn vottetec ɛ ingen ag-

gatoc Nè akariatoc birnotoc fe ara-
nat fe èzüſtót, fe penžt tú maz-
zagtokon, ne taffolt vtban fe kèt
kòntòſokèt fe farukat fe vèžžót,
met melto munkas o etkénè Vala-
meñ varofba, āg kaſtèlba bème-
nèndetec kèrgetèc kí o bènne legè
mèlto, ɛ oth lakoziatoc mig onnan
kí mentec, Bèmenuetec ke' a' haz-
ba kòzònnètec nèkí mōduan Be-
kèſeg è haznac, Es valobizon ha
a' haz mèlto lènd, iő o reia tú be-
keſegtec, Ha ke' nē lènd mèlto,
tú bekèſegtec mig tú hoziatoc for-
dol Es valakic nē vèndnè tútokèt
ɛ nē hallangac tú bèzettekèt ki
menuetec a' hazbol auag a' varof-
bol leraziatoc a' talpatokon ualo
port Bizon mondom tünèktec Kòñ-
uèb lezèn Sodomiac ɛ Gomorraiac
foldoknèc itèlèt napian hognè a'
varofnac ¶ Im èn èrèztlec tútokèt
miként iohokat farkafoc kòzibè,
Legètec azert ildomofoc mikent
kegoc ɛ egúguèc mikent galam-
bac Qrizkeggètec ke' èmberectol,

mert viznèc tútokèt ɔ tanalocba
 , ɛ ɔ gólèkezètec bèn meg oftoroz-
 nac tútokèt, kiralochoz ɛ fèièdèl-
 mèchèz vitèttec èn ertèm azocnac
 tanofagocra ɛ poganocnac Mikor
 ke megfogandnac tútokèt, ne akar-
 iatoc gondolnotoc miként auag mit
 bèzellètéc, mert adatic nèktec azon
 időbèn mit bèzellètéc, Mert nē
 vattoc tú kic bèzelletec, dè tú áfa-
 tocnac lelke kí bèzél tú bennètéc
 Mert áfafiú áfafiát aroſſa halakra
 ɛ áfafiát, ɛ tamadnac fiac zülèiec
 èllèn, ɛ halallal getric ɔkèt, ɛ lèz-
 tèt mēd nepecn^e gúlɔfegecbèn èn
 nèuèmert, Ki ke vegíg allanga az
 vduɔzɔl Mikor ke tútokèt vldɔ-
 zèndnèc az eg varofbol, fuffatoc
 a mafba, Bizon mōdō tünèctec,
 Nem vegèzitecmeg ifrlnèc varofit,
 míg nē iɔyɔn èmbern^e fia Nem na-
 gob tanéítuā ɔ mēsteretɔl sem zol-
 ga ɔ vratol Eleg taneituānac hog
 legen mikent ɔ mēstere, ɛ zolga-
 nac hog legen mikent ɔ vra Ha a
 hazi áfat belzebupnac hiuttac ment

inkab ɔ hazabèlièkèt, Azet ne fèl-
 letec azoctol Mert fēmi ɔl fedezet
 ki nē m̄g ièlentètéc, ɛ fēmi ɔl ti-
 toc ki nē m̄gtudatic, Mellet ke
 mōdoc tünèctec fètèt bèn mongatoc
 vilagon, ɛ mellet hallotoc füllèl
 predicaſſatoc haiazatokon Es ne
 fèllètéc azoctol kic tètstetekèt m̄gɔ-
 líc, lèlkètekét ke nē ɔlhètíc m̄g,
 dè inkab fèllètéc attol, ki mēd
 lèlketekèt, ɛ tètstetekét pokolba
 vèzthèti, Nemdè kèt vèrèbec adat-
 nac egfel penzen é, ɛ azoc kɔzzɔl
 eg nem èfic földrè tú áfatocnalkúl
 Tú fètécne? ke mēd fúrti megzam-
 laltattac, azert ne fèlletec azoctol
 , mert foc vèrèbèctɔl iobbac vat-
 toc tú Azert mēden ki valland èn-
 gemèt èmbérèc èlɔt, vallo m es èn
 ɔtèt èn áfam èlɔt ki vagon mēhèc-
 bèn, Ki ke megtagadād èngemèt
 èmberec èlɔt, megtagadom es èn
 ɔtèt èn áfam èlɔt ki vagō mēhèc-
 bèn Ne alahatoc hog iɔttèm legéc
 bèkèfegèt èrèztènem földrè Nem
 iɔttèm bekèfegèt èrèztènem földre

de tɔrt Mert iɔttēm m̄g valaztanom
fiut aʃiatol, ɛ leant ɔ annatol, ɛ
napat ɔ meɲetɔl, ɛ ɛmbern^c ɔ ha-
zabɛliɛc ɔ ɛllɛnfegí Kí ke ɔ aʃtat
āg ɔ annat ínkab zèrètí hognē ɛn-
gemèt nē mɛlto ɛn hozíam Es kí
ɔ fiat āg ɔ laʃat ínkab zèrètí hog
nē ɛngemèt nē melto ɛn hozíam
Es kí nē vèzi ɔ kèrèztet, ɛ kɔuèt
ɛngemèt nē mɛlto ɛn hozíam Kí
m̄g lèlèndi ɔ lèlket èluèzti ɔtèt,
ɛ kí èluèztèndí ɔ lèlket ɛn értèm
megléli ɔtèt Kí fogad tútpkèt ɛn-
gemèt fogad, ɛ kí fogad ɛngemèt
17. levél. fogagga azt kí èrèztet ɛngeʃ || Kí
fogad ɔphetat ɔphā nèuebè ɔphā
erdèmet vezi, ɛ kí fogad igazat
igaznac nèuebè, igaznac erdèmet
vèzí, ɛ valaki adand eg pohar hí-
dèg vizèt taneituannac nèuebe,
egn^c èzec kɔzzɔl mentɔl kúffèb-
nèc, bizon mōdom túnèktec nē
vèzti èl erdèmet

Es vg lɔt mikor meguègèztè
uolna i^c è bèzedekèt, paran-
lolan ɔ tizenkèt taneituannac
èlmène inèn, hog taneítana ɛ p̄di-
calna ɔ varofocban ¶ Jan^o ke mi-
kor hallottauolna a kɔtèlecbeⁿ x^c-
nac múuèlkedètít, èrèztuén kèt-
tɔt ɔ taneítuaní kɔzzɔl monda ɔ
nèkíc, Te vag é kí iɔuèdɔ vag,
āg egebet varonc Es fèlèluē i^c mon-
da azocnac Meñhètéc hírdèffetec-
meg Janofnac, melleket hallotta-
toc ɛ lattatoc Vakoc latnac, fan-
tac iarnac, poklofoc megtiztoltat-
nac Sikètéc hálnac, halottac fel-
kèln^c, zegen^c ewāgelizaltatnac,
ɛ bodog kí megnē gonozboltatic
ɛn bènnèm Azoc ke ɛlmenueièc
kèzde i^c mondaní a gɔlèkezètécⁿ
Janofrol Mit mentèteckí a kiètlē-
bè latnotoc Zèltɔl íngando nadat
è Auag mit mètètecki latnotoc La-
gackal ruhaztatot ɛmbert è Ime kíe
lagackal ruhaztatnac kírali hazac-

bā vadnac Dè mit mentètec ki lat-
notoc P.phetat é, Sot mōdom tū-
nèctec mert nagob hog nē pphā
Mert èz az kíról íruā vagon Ime
èn èrèztē èn angalomat te oréad
èlöt, kí meg kezeítí te vtadat te
èlöttèd, Bizon mondō tūnèctec,
Nem tamadot nagob Jan, baptista-
tol, nēberiecn^c zülöttöc kőzöt,
ki ke' kúffèb meñnècn^c orzagaban
nagob attol, Jan, baptistanac ke'
napitol foguan maíglan meñnècn^c
orzaga èröt val, & èröuèl ragaggac
azt, Mert mēdèn pphā & törueñ
Janofíglan pphetaltac, & ha akar-
iatoc vennètec o IYles ki íquèndö,
Kínèc hallo fúlö vagō halgaffa Ki-
hez hafonlam ke' ènē nēzètet, ha-
fonlatnac a' vafart vlö gèrmekec-
hez kic vüöltuē mondnac o felecn^c
, Mú vígafagos enèket enéclēc tū-
nèctec, & nē zöketec mú ke' zo-
moro enèket enéclēc tūnèctec &
nē fíratoc mert íöt Jan, nem euen
fem íuan & mondnac, ordögöt val
Jouö èmbern^c fia euen & íuan, &

mondnac ím faldoclo èmber & bor-
nac iuoía, íeles bünöc miuèlkedet-
bèliècn^c & bünöföcn^c baráffa, & o
fiaítol megigazoltatnac o böhléfege
Tahat kèzde zidalmazní mēd a'
varofocat, kícbèn foc iozagoc löt-
tèn^c uala azert mert nē tartottac-
volna pñiat Jay tenèked Corozaim
, iaý tenèked, Betfaída, mert ha
Thírufban & Sidonban löttèn^c uol-
na è iozagoc, mēllec löttèn^c tū
bènnètec, regenten hamuban & ci-
liciumbā tartottac uolna pñiat, De
valobizon mondóm tūnèctec Thi-
rufnac & Sidonnac kőnuèb lezèn
itélèt napian hog nē tūnèctec, Es
te Capharnaum midènē mēd meñ-
níg felmagaztatol é dè mend poc-
líglā lezállaž, mert ha Sodomaban
löttèc volna è iozagoc, mēllec te
bènnèd löttèc, talantal mend è
napiglan vgan marattac volna, de
maga valobizon mondóm tūnèctec,
hog kőnuèb lezèn Sodomaiac föl-
döcn^c itélet napiā hog nē tenèked ¶
Az idöbèn félèluē i^c monda Valloc

tenèked afa, mennèc ɛ földn^c vra
 , mert èlreitetted èzékèt a' bõllèk-
 tól, ɛ az ildomofoctól, ɛ megie-
 lentettèd èzékèt aprodocnac, Vg
 afa mert íg volt kellètuē te èlõt-
 tèt Mènden^c ènnèkem adattac èn
 afaamtól, ɛ fènki fem èfmèrte fiut
 hanē lac afa, ɛ afaat fènki fem èf-
 mèrte hanē lac fíu, ɛ kin^c fíu aka-
 ranga megielementèni Jõuètèc èn ho-
 ziam mēd kic mūkalkottatoc, ɛ
 megterhèsõltètèc ɛ èn meghizlal-
 lac tútõkèt, Végètèc fel èn iarma-
 mat tú reiatoc, ɛ tanoõllatoc èn
 tõllèm, mert èn kèges vagoc ɛ zu-
 uèl alazatos, ɛ leltec nùgolmat tú
 lelketecn^c mert èn iarmam edes ɛ
 èn tèrhèm kõnõ

12

x i j

A z idõbèn mene i^c innèpen
 vètèmén altal, Q taneítuaní
 ke' meg èhèzueièc kèzden^c gabona
 fõkèt zaggatnioc ɛ ènnièc A' le-
 ualtac ke' latuaíoc mondanac nèki

, Ime te taneítuaní oõllat tezn^c,
 mellèt nē illic nèkic tēnniec inē-
 peken Es õ mōda nèkic Nē oluaf-
 tatoc é, mıt tõt legèn dauid mikor
 18. levél. megèhèzet, ɛ kic õ || vèle valanac,
 Míkènt bē menē iftēnn^c hazaba,
 ɛ az èlõ vètõ kenèrèkèt meg õttõ
 , kiket nē illic uala nèki megèn-
 ní fem azocnac kic õ vèle valanac
 hanē lac lupa papocnac Auag nē
 oluafatatoc é tõruenbèn, met a' pa-
 poc inèpen a' templõban az inèpet
 megtõric, ɛ bünèlkul vadnac, Mō-
 dom ke' tünèctec mert è nagob a'
 templomtól, Ha ke' tudnatoc mi
 vagon, irgalmaffagot akaroc ɛ nem
 aldomaft, fonha èz artatlanokat nē
 karhoztattatoc uolna, mert èmber-
 nèc fia inèpn^c es vra Es mikor ín-
 nèn èlment volna iuta õ fínaõõga-
 iocba, ɛ im eg aziu kèzõ èmber
 ɛ kèrdic uala õtèt mōduā ha illic
 zombaton vigasztani hog meguadol-
 nac õtèt, Q ke' monda nèkic Kí az
 èmber tú kõzzõllètèc kìnèc vagon
 ——— iuha „ eg ɛ èfendic zom-

baton a' vèrembè, nemdè raita ragad e & ki èmèli ɔtèt, ment ínkab íob èmber a' íohtol, & ug íllíc zombatokon íol tènni Tahat monda az èmberⁿ Noýdkí te kèzedet, & kí ñoíta, & meġvigazec Vgan hog a' mafic Kí menuen ke' a' leualtac tanahtot tartnacuala ɔ èllènè mikent ɔtèt èl vèztènec Ihē ke tuduan èlméne onnaton, & kɔuètéc ɔtèt fokac, & meġvigazta ɔkèt mēd, Es paranlola nèkic hog meg ne ièlentenec ɔtèt, hog bètèllèfednec, mèl mōdatot Ifayas ꝑphā míat mōduan, Ime èn gèrmekem èn valaztottam, kit èn valaztottam, èn zèrètō kibèn íol kellètet èn íelkemn^c, vètem èn íelkemèt ɔ reía, & ítelètet hírdèt poganocnac, Nem vètèkédíc fem íuolt, fem haílla valakí ɔ zauat v'acabā Razodot — nadat meġnē zèġ, & fúftolgo fat meg nem olt, mignē vèti ɔ gozɔdèlmet ítelètre, & ɔ nèuebè poganoc rè-mēkedn^c ¶ Tahat hozatec nèkí ég ɔrdongos vac & nēma, & meġvi-

gazta ɔtèt, vg hog zolna & latna, Es mēd a' gòlèkezètec ludalkodnac vala & mondnacuala, Nemdè èz dauíd fía é A' leualtac ke' haluan mōdanac, È nem vèt kí ɔrdogokèt, hanē lac bèlzebuppál ɔrdogoc fèiedèlmèuèl Ihē ke' tuduā ɔ gondolattokat mōda nèkic Mèndèn orzag ɔnō bènne megozlatot meġpuztoltatic, & mēden varos āg haz ɔ bēne megozlatot nē al & ha fathanas fathanaft kí vet, megozlatot ɔ bènne, azert miképpèn allapic ɔ orzaga, Azert ha èn bèlzebuppál ɔrdogoc fèiedèlmèuèl vèteckí ɔrdogokèt, tú fiaítoc kíuèl vètnèc, azert ɔk lézn^c tú biratoc, Ha ke' èn íftèn lèlkeuèl vètecki ɔrdogokèt azet tú kɔzitecbè íɔt íftènn^c orzaga, Auag mikent mèhèt valakí èrɔfnèc hazaba, & èlragadozhafta ɔ èdenet, hanemha èlɔzèr meġkɔtɔzèndi az èrɔft, & oztan vèndímg ɔ hazat, Kí ninl èn vèllèm èn èllènem vagon, & kí nem goit èn vèlem a' hímt Azert

mōdom túnèctec mēd bun & karomlat m̄gbolattatic èmberecⁿ, lelekn^c ke karomlatfa nem bolattaticm̄g, Es valaki mondand igét — „èllèn,, èmber fia megbolattatic nèkí Ki ke mondād igét scèntlelèc èllèn, nē bolattaticm̄g nèkí sem èvilagban sem a iouèndqbē Auag tegetec io fat, & o gim̄let iot, auag tegètec gonoz fat, & o gim̄let gonozt, mert valobizon fa o gim̄lerol èfmèrtètéc meg Kèlkè kegonac nēzèti, mikent bèzèlhèttec íokat gonozoc valuta^c, mert zūnèc bōfégébōl bèzel 19. levél. za, io èmber io kenlebōl hoz íokat, & gonoz èmber gonoz kenlebōl hoz gonozokat Mondam èn ke túnèctec, hog mēdèn híu ígérōl, kit èmberec bèzellèndn^c, okot kél adnia o rolla itelèt napiā, mert te bèzededbōl igazoltatol & te bèzededbōl karhoztatol Tahat felèlenec — nèkí az irastudoc kōzzōl, & a leualtac kōzzōl nemèllèc mond-
uā, mèfter akaronc te tollèd ièlen-

fegèt latnōc Ki fèlèluē monda azoc-
nac E gonoz nemzèt & è parazna
ièlenfegèt kér, & nem adatic nèkí
ièlenfeg, hanē lac Jonas pphānac
ièlenfège, Mert mikent Jonas volt
a Cetn^c hafaban harom nappal &
har ejèl, igèn lezn^c èmbern^c fia
harom nappal & harom ejèl földn^c
zúuébē Níníuía belí ferfiac felkèln^c
itelèt napian è nemzèttèl, & meg-
karhoztatfāc otmert ok p̄niat
tartottac Jonafnac p̄dicacioaert, &
ým èz nagob Jonafnal Sababèli ki-
ralne azzon felkèl itelèt napian è
nemzèttèl & || megkarhoztatfa otmert
mert iot földn^c vegerol halgatni
Salamonnac bōlèffeget, & ím èz
nagob salamonnal ¶ Mikor ke a
fèrtèzètes zèllèt kí megen èmber-
bōl íar aziu hèlekèn, kèrèfuén
íugolmat & nē lèluén, tahat mond
megfordoloc èn hazāba, honnan ki
íottèm, & iutuan lelte otmert híuan
féprockèl m̄gtizteituā & megeke-
seituen, Tahat megen & vezèn o
vèle egeb hèt zèllètekèt tollètōl

alnocbakat, & bēmenueiēc lakoz-
 nac ot, & lezn^c az ěmbernēc vtoli
 gonozbac elěiněl, ěg lezěn ě men-
 tōl gonozb nězětn^c Meg ϑ ě bězel-
 uen a^c golěkezětec^c, ym ϑ aⁿna
 & ϑ atāfiay^u alnac vala kun kō-
 uětkezuě hog něki zolnanac Tahat
 monda něki něměl Im te aⁿad &
 te atadfiay kun alnac, kerěfn^c te-
 gedět, Es ϑ fělěluen a^c něki zo-
 lonac mōda Es měl ěn atam & kie
 ěn atamfiāi, Es ki těriěztuě ϑ kě-
 zet ϑ taneituanīra mōda Im ěn a-
 nām & ěn atamfiāi, mert valaki
 těndi ěn atānac akarattat ki vagō
 měněcběn, az ěn atamfia & ěn hu-
 gom & ěn aⁿam

X I I J

13

A Napon ki menuě i^c a^c haz-
 bol, vⁱl uala a^c tenge měl-
 let, & golěkezenēc ϑ hozia foc go-
 lěkezětec, ug hog felmenuě vlnō
 a^c haiolkaba, & mend a^c golěke-
 zětec alnacuala a^c marton, & bězěl
 vala někic pelda bězedecběn mond-

MÜNCHENI CODEX.

uan ¶ Im ki ment ki vět větni ϑ
 maguat, & micor vět neměllec
 ěften^c az vt fělen, & iōttěn^c a^c
 meⁿhěi repěfōc & megōttec azo-
 cat, Egěbi ke^c ěftěnēc a^c kōuěfre
 hol ně volt foc fōldōc, & legottā
 ki kōltěn^c mert ně vala fōldnec
 mělfege Nap ke^c felkěluě meg-
 hěuōlěn^c, & mert ně vala gokěrec
 měgazanac Egěbi ke^c ěfenēc a^c tu-
 uěffěcbě, & a^c tuuěffěc felněuen^c &
 megfoitac azokat Egěbi ke^c ěfenēc
 a^c io fōldbě, & adanac gěmōlōt
 Egěbi zaz němōuět, egěbě hatuā
 němōuět, egěbi harměc němōuět,
 Kinēc vagō hallo fulō halgaffa ¶
 Es hozěa věpuě ϑ taneituaně mon-
 danac něki, Mire bězellěz někic
 peldabězedecběn Ki fělěluen mon-
 da azocnac, Mert něktec aduan
 vagō megěfměrnetec meⁿ orzagnac
 titkěiā, Azocnac ke^c něn. aduā,
 mert kěnēc vagō annac adatic &
 bōuōltětic Kěn^c ke^c něn, & měllet
 lacěic vallani ěl vetětic ϑ tōllo
 Azert bězellec někic pelda běze-

dechèn , mert latuan nē latnac & haluan nē halnac & nē èrtu^c , Hog bètèlleseggec o bèn^c Jfaías pphēciaia monduā , Hallattal hallotoc & nē èrtítèc , & latuan lattoc & nē lattoc , mert megkquèredet è nepnèc o zúuoc , & o fulockel nèhèzèn hallottanac , & o zemekèt bèrèkèz-tettec , hog ne latnanac valaha zèmeckèl , fe fùlòckèl hallananac , fe zuuockèl èrtènen^c hog megfordolnanac & m̄g vigáziam okèt , Tú zemtec ké^c bodogoc mert latnac , & tú fùlètèc kíc halnac , Valobizon mondom túnèctec , mert foc pphētac & igázac keuantac latníoc , mèl-
lèket lattoc , & nē lattac , & hal-
laníoc mèllèket hallotoc & nē hal-
lottac Tu azet halgaffatoc a^c vèt^{on}^c
példabèzédèt , Menden ki halla az
orzagnac ígèièt & nē èrti , io a^c
gonož & èl ragagga azt mèl vèttè-
tet o zúuebē , Ez az ki vèttètet az
vt fèlén Ki ke^c vèttètet a^c kquèfrè
 , Ez az ki halla iftènn^c ígèiet , &
legottan orōmèl vezi azt , mert ke^c

nē val o bènne gokèrèt , dè idèst ,
toròdèlm léuē ke^c & vldozèt az ígè-
iert legottan meg^c gonožbodíc Ki
ke^c vèttètet a^c túuífè , Ez az kí
halla az ígèt , dè èz vilagnac zor-
galmazatoffaga , & kazdagfagnac ha-
zugfaga megfoíta azt , & gímòlnèl-
kúl lezèn , Dè a^c ki a^c io földbè
vèttètet , Ez az ki halla az ígèt &
èrtí , & gímòlòl nemel zaž nèmq-
uèt , egebi ke^c hatuan nèmquèt ,
bizon egèbi harmic nèmquèt ¶ E-
geb pelda bèzedèt vète azocnac
mōduan , Menñècn^c orzaga hafon-
latic èmberhèz , ki vètet io magot
o zantafaba , mikor ke^c nèpèc èl
aluttac volna , iot o èllènsege , &
fèllòl reia vètet konkolt , a^c buza
közibè , & èlment , Míkor ke^c a^c fù
not volna , & gímòlòzot volna , ta-
hat a^c konkoloc es megíèlenen^c
Vépuē ke^c a^c hazi aíanac zolgai
mōdanac nèki , Vram nemdè , io
magot vèttèl vala é te zantafodba ,
azert honnā valla a^c konkolocat ,
& monda azocnac Az èllenseges èm-

ber tott^t az — A' zolgac ke' mon-
 dánac nèki, Akard é èlmégonc,
 ɛ egbè zéggüc azocat Es monda,
 Ne talātal a' konkol ki zèduètèc
 ki irlatoc vélec ɔzuɔ a' buzat es,
 de haggatoc monnot noní az ara-
 tafíglan, Es az aratatnac idéiebèn
 mōdom az aratocnac, Zeggetec èlɔ
 || a' konkolt, ɛ kɔtoziétèc azocat 20. levél.
 ñalabocba megègèttètni, a' buzat
 ke' gohétec èn Lúrombè ¶ Egeb
 pelda bèzet vète nèkic monduā
 Mēnēc^c orzága hafonlatic muftar
 maghoz, kit veuen èmber vèt ɔ
 zantafaba, kí iollèhèt mendèn mag-
 tol kúffèb, mikor ke' nèuēd, na-
 gob mēdèn kapoŕtanal, Ez lezèn
 faia vg hog mēney rèpèsɔc íɔyèn^c
 , ɛ lakozianac ɔ agáin ¶ Egéb pel-
 dabèzédèt bèzèllè nèkic mōduan
 Mēnnēc^c orzága hafonlatic kouaž-
 hoz, kí vèuen nèbèrí èl reít ha-
 rom merce líztbè mígnē mēd meg-
 kelnè Mēnd èzekèt bèzèlle í^c a'
 golèkezètec^c pelda bèzedecbèn,
 ɛ peldabèzèd nélkúl nē bèzèl uala

nèkíc, hog bètèllèfednec, meł mon-
 datot phā miat mōduan Megnítom
 èn zamat peldabèzedecbèn, meg-
 hirdètem világhèzèdètíɔl foguā ua-
 lo titkokat Tahat a' golèkezètec
 èlèrèztuē íɔuɔ a' hazba, ɛ vepen^c
 ɔ hozía ɔ taneítuaní monduan, Ma-
 garazd meg múnèkɔnc a' zántas
 konkolanac peldabèzedet Kí fèlèl-
 uē monda Kí vètl a' ío magot, az
 èmbern^c fía Az zántat ke', az è
 vilag, A' ío mag ke' azoc az or-
 zagnac fíay, A' konkoloc ke' Azoc
 az alnoc fíac, Az èllènfég, ke' kí
 vètettè azocat, az, az ɔrdɔg, dè
 az aratat, az è vilag vegèzètè,
 Az aratoc ke' az angaloc, Azert
 miként egbè zedíc a' konkolocat
 ɛ túzzèl megégètíc, ígèn lezé è
 vilagnac uégèzètébèn, èrèztí èm-
 bec^c fía ɔ angalít, ɛ egbè góitn^c
 ɔ orzágaból mēnd gonožbolatocat,
 ɛ azokat kí tezn^c hamíffagot, ɛ
 èrèztíc ɔkèt túznèc kémenécíebè,
 ot lezèn fíralm ɛ fogacnac Líkor-
 gatafa, Tahat az igazac fénln^c mí-

kent nap o attocnac orzagaban,
 Kin^e hallo fulo vagon halgassa,
 Menneen^e orzaga hafonlatic zan-
 tasba reitet kenlhez, Kit mel em-
 ber meglend elreiti, e azon valo
 oromeben elmegen e elarolla men-
 denet mie vagon, e meguzi a
 zantofoldet ¶ Esmeg menneen^e or-
 zaga hafonlatic kerelkedo ember-
 hez, ki keres nemes koueket, lel-
 uen ke eg dragalat, kouet, megen
 e elagga mendenet mie vagon, e
 meguzi azt Esmeg menneen^e orza-
 ga hafonlatic tengerbe eresztet var-
 sahoz, kibeg golvekezi meden ha-
 lacnac nezetebol, Ki mikor bete-
 lic ki vonu e a mart mellet vl-
 uen, valasztottac a iokat o ede-
 nebe, a gonozocat ke ki eresz-
 tettec, Igen leze e uilagnac veg-
 zetebeg ki menneg az angaloc e el
 valasztac a gonozocat az igazac koz-
 zol, e eresztic oket tuzneg kemec-
 ebe, oth lezen firalm e fogacnac
 likorgatafa Ertettetec e med eze-
 ket, modnac nekig Es ug, moda

azocnac, Azert med irastudo ta-
 nolt menneen^e orzagaban, hafon-
 latic emberhez hazig atahoz, ki hoz
 o kenlebol vyokat e okat ¶ Es ez
 ug lon, mikor megvegte volna
 ihc e pelda bezedeket, elmene
 inen, e iutuan o hazababa, tanei-
 ta uala oket, o sinagogaiocban, ug
 hog modananac, honnan ennec
 med ez bolsegec, e e iozagoc
 Nemde ez az al fia e, nemde o
 anna mondatic marianac e, e o
 attafiau iacob e ioseph, e Simon
 e Judas, e o hugi nemde med mu-
 nalonc vadnac e, azert honnan
 vadnac ennec med ezec, e ig meg-
 gonozbodnac uala o benne Ihc ke-
 moda, Ninc phu tizteffegnalkul
 hane lac o hazabab e o hazaba,
 e ne ton ot loc iozagocat o hutot-
 lensegekert

X I I I J

19

A Z vdogben halla negedlo hero-
 des icnac horet, o moda o

gèrmékínece, E Jan^o baptista o kolt
fel halottaibol & azert múuèlkéd-
tètnèc è iozagoc o bènne, Herodes
ke megfogta Janost & meg kötè-
lèzte otèt herodiasfert o atíasianac
fèlèfegéiert, Mert Jan^o vg mond-
uala nèki, Nem illic tenèked val-
lanod otèt, & akaruan otèt meg-
fogni fele a neptol, mert ug val-
lacuala otèt ment phāt, Herodef-
n^c ke letèle napian, zokdof o he-
rodiadisnac lana az èbèllo haz ko-
zèpet, & kèllètec herodèfnèc, azert
èfèuèl fogada nèki adni valamit
kèrnè otollo, & az o annatol im-
tètuè mōda, Aggad ènnèkem ittèn
Janus baptístanac fèiet eg talneron
, Es megzomorodec a kirāl az èf-
nèc toruenèièrt, & azokert kic o-
uèle egbè vln^c vala, paranlola nè-
ki adni, & èrèzte & megnakaza Ja-
nost a tōmlōcbèn, & èlhozatec eg
talneron o fèiè, & a lannac ada-
tec, & viue o annanac, & hozia
vepuè || o taneituaní véuec o tēf- 21. levél.
tet & èltèmètec azt, & iqueièc meg-

hírdètec ihēnac Kit mícór hallot-
uolna ihē haiolkaba mēnuén èl-
ménè innèn kiètlèn hēlrè maga-
nac, Es micor hallottac uolna a
golèkezètec kouètec otèt varofoc-
bol galogon, & ki menuè lata a
foc golèkezètet & kōnōrōlo o raí-
toc & megvígazta o lèlètezoiokek
¶ Eftuè leuè ke, vépenèc o hozia
o taneítuaní è hēl pušta, & az ido
īmar èlmult, èrèzd èl a golèke-
zètekèt, hog menuen castelocha
vegèn^c etkèt magocnac Ihē ke
mōda nèkie nem kèl èlmenniec,
de aggatoc tú azocnoc ènnièc, Fè-
lèlenèc nèki ninl ít, hanemlac ot
kèner & kèt hal, Kí monda nèkie,
Hoziatoc nèkem idè azocat, Es míc-
or parālolt uolna a golèkezètn^c
lè úlní a zenan, veuen az ot
kenèrekèt, & a kèt halakat men-
bè tèkentuè mng alda, & megzege
& ada o taneituanínac, A taneit-
uanoc ke adac a golèkezètec^c,
& mendon^c, & mngèlegedén^c, & fèl-
neuec a dèrebecnèc maradekat ti-

zènkèt fúlès kofarocat tèllèfekèt,
 Az eucn^c ke zamoc vala ɔtzèr
 ezer ferfiac nèmbrièctɔl ɛ apro-
 doctol m̄g valua, Es legottan kèn-
 zèreite i^c ɔ taneituanit a' haiol-
 kaba fèlmènnièc, ɛ ɔtèt èlɔl kèl-
 nen a' tengeren altal mēnièc, mīg-
 lèn èlèrèztène a' gòlekezètekèt,
 ɛ a' gòlèkezèt èlèrèztuē fèl me-
 ne a' hegrè ɔmaga ímatkozní
 Eštuè leuen ke' ɔmaga ottan va-
 la, A haiolka ke' a' haboctol ha-
 gígaltatícuala a' tenger közèpet
 mert a' zél èllèn vala Az eyn^c ke'
 negèd vigiliaía koron, iɔuɔ ɔ hoz-
 iaíoc a' tengerèn iaruan, ɛ ɔtèt
 latuaíoc a' tengerē iaratta megzó-
 morodanac monduā mert è tún-
 derlèt, ɛ feltecbèn íuɔltén^c, Es
 legottan ihē zólala nèkic mond-
 uan, vaſſatoc húſegèt èn vagoc ne
 akariatoc félnètec, Fèlèluē ke' pe-
 te monda, Vram ha te vag paran-
 lól nèkem, hog íuthaffac té hoziad
 a' vizèken, ɛ ɔ monda iɔÿ, Es le-
 zaluan peter a' haiolkabol iar vala

a' vizèken hog iutna i'choz, Latuā
 ke' a' nag zèlèt felemec, Es mikor
 èlkèzdet volna mèrɔlní, íuɔltɔ
 monduā Vram vduɔzeh èngemèt
 Es legottan i^c ɔ kèzè — ki
 ñoituan megragada ɔtèt ɛ monda
 nèki, Kèues hùtɔ mirè kètelkedèl
 Es micor fèlment uolna a' haiol-
 kaba megalla a' zél, Kic ke' a' ha-
 iolkaban valanac iquenèc, ɛ ima-
 dac ɔtèt mōduan, bizon íftènn^c
 vag fía Es mícór tengeren altal
 mentèn^c uolna ítanac genazarèt^c
 földébè, Es mico megèſmèrtèc uol-
 na ɔtèt a' hēln^c ferfiái èrèztenèc
 mēd a' vidék zèrent, ɛ hozanac
 nèkí mēden gonozól vallokat, ɛ
 kerícuala ɔtèt, hog auag lac ɔ ru-
 haíanac perèmet illètnec, ɛ vala-
 kic illèttec meguígažtanac

T ahat vepenèc ɔ hozia irlm̄ból
 az íraſtudoc ɛ a' leualtac
 monduan Míre tɔríc̄m̄g a' te ta-

neítuaníd a' vénècn^c zèrżefekèt,
 mert nē moffacīng o kèzekèt mi-
 cor keñèrèt eznèc Es o fèlèluē
 monda azocnac, Es tú mirè tōri-
 tecīng iftènn^c panlōlattat a' tú zèr-
 zèstekert mert iftèn ug mondot
 Tiżtellèd te a'adat & te a'adat, &
 valakí mondand gonozt o a'ātanac
 āg o a'ānanac halallal ha'llon, & tú
 vg mondotoc, Valakí mondand a'ā-
 tanac āg a'ānanac, valamel aiandoc
 èn tōllem vagō tenèked haznal, Es
 nē tiżtelí o a'ātat āg o a'ānat, Es
 megfēmieitèttetec iftènn^c paranlō-
 lattat a' tú zèrżefstekert, Kepmu-
 taloc, íol pphetalt ifayaz pphā tu-
 rollatoc, monduan E nepec aiakoc-
 kal tiżtèln^c èngemèt, o zuuoc ke'
 mèzzè èn tōllem octalan bōlōlnèc
 èngemèt, taneituaíoc èmberecn^c
 tanofagit, & paranlōlatit Es egbè
 o hozia liuan a' gōlèkezètekèt mō-
 da nèkic, Halgaffatoc & èrlètèc,
 mert mi žan bè megē nē fèrtèztèt-
 īng èmberekèt, dè mel žabol kí
 ío a' fèrtèztètīng èmberekèt, Ta-

hat vepuen o hozia o taneituaíi
 mondanac nèkí, tud è met a' le-
 ualtac, èz ígè haluan meg gonoz-
 bodnac, Es o fèlèluen mōda, Men-
 den plantalat kit nē plantalt èn
 meñnèi a'ām ki irtatic Haggatoc
 èl azokat mert vakoc & vakocnac
 vèzèri, Ha ke' a' vac a' vakot vè-
 zètèndi, mōnaic a' vèrembè èfic,
 ————— Fèlèluē ke' peter mō-
 da Magarazdīng nèkōnc è pelda
 bèzedèt, Es o mōda Meg tu es èr-
 tèlmnèlkül vattoc è, nē èrtitèc è
 Mert mendèn mí žan bè megèn
 hafba megèn, & a' tiżtolatban kí
 megèn Meflec ke' žabol kí íon^c,
 zúbol žarmaznac, & azoc fèrtèztèt-
 n^c īng èmberekèt, Žubol ke' žar-
 || maznac gōnoz gondolatoc èmber 22. levél.
 oldókéfec tōruen tōrefec parazna-
 fagoc vrfagoc hamis tanofagoc ka-
 romlatoc, èzec kic megfèrtèztèt^c
 èmberekèt, Mofdatlan kèzzèl ualo
 kener etel ke' nē fèrtèztètīng èm-
 bert ¶ Es íc innèn ki mēnuén
 menè tirufnac & Sidonnac uideki-

bè Es im eg Cananeaí nèmberí a' vidècból ki iouē iuoltuala monduā nèki Irgalmazih ènnèkem vram dauidnac fia, mert èn leañom az ordogtöl gonozol getrètí, ki lac eg ígét sem fèlèlè nèki Es o' hozia vepuē o' taneituani kerícuala otèt mōduan Erèzdèl èzt mert vtan-nonc iuolt, O' ke' fèlèluē monda Nem vagoc èrèztètet hanē lac a' iuhochoz kic èlteuèhettec ifrln^c hazat, Es az iouo' q' imada otèt mōduan, Vram segeh èngemèt Ki fèlèluē monda Nem io a' fiac kenèret meguènni q' az ébècn^c èrèztèni, Es a' monda, Vg vram, De magalam a' kólkec es ezn^c a' — morfalekocból, kic èfnec o' vroc-nac aztalokrol, Tahat fèlèluē i^c mōda ānac O' nèmberí nag te hútpd legē nèked mikent akarod Es meguigazec o' lana azō idobèn ¶ Es micor īnèn i^c èlmultuolna, iuta galileabèlí tenger melle, q' fèlmènuē a' hegrè vluala ot Es vepènec o' hozia foc golèkezètec valuan o'

uèlec nemakat q' fantacat q' vako-cat q' lelètezètesekèt, q' ——— egè-beket fokakat, q' vètec otèt o' labai èlot, q' o' meguigazta okèt, ug hog a' golèkezètec ludalkodnana latuā a' nemakat zolnìoc q' a' fantakat iarnìoc q' a' vakokat latnìoc, q' fèlmagaztatac ifrln^c iftè-nét Ihc ke' o' taneituani egbè hi-uan monda Kōnōrōlōc a' golèkezèten mert īmar harmadnaptol foguā lakoznac èn vèlem, q' èhen okèt èlèrèztènē nem akarom, hog megne fogatkoznac az utban, Es mondanac nèki a' taneituanoc, Hol vagon azert nèkōnc āne kenèrōnc è kiètlènbèn, hog ènnè golèkezèkèt megèlegeithèffōc Es i^c mōda azocnac, Han kenèrètéc vagon, Es azoc mondanac, Hèt q' kèues halalkanc, Es paranlola a' golèkezètn^c hog lè ūlnèn^c a' földon Es veuen a' hèt kenèrèkèt q' a' kèt halakat q' halat aduā īngzège, q', ada o' taneituaninac, q' a' taneituanoc adac a' nepecn^c, q' mend

on^c & megelegeden^c, & a' dèrebec-
bòl kic megmarattacuala felueuec
hèt kofarokat tèllèfekèt Kic ke-
ottènèc uala, valanac negzèr èzer
èmberec, aprodocnalkùl & nèmbe-
rieknélkùl, & a' golèkezèt èlèrèzt-
uē felmenè a' haiolkaba, & íuta
magedonnac vídekebè

X V J

Es vepen^c o hozia a' leuالتac,
& a' faduceofoc ke & kerec
hog menbòl ièlenfeget mutatna nè
kic Es o fèlèluē monda azocnac
Eftuè leuē ug mondotoc, dèrhenò
lezèn mert verhenò a' mèn, & hol-
ual ma fergèteg, mert zomoro mén
fenlic, Azert meinn^c zèmelet tug-
gatoc ingvalaztanotoc, Ez idon^c
ke ièlènfégét nè tudhattatoc, Go-
noz ——— nemzèt & tórueñ tó-
rò ièlenfeget kèr, & ièlenfeg nè
adatic nèkí hanēlac Jonas ppheta-
nac ièlenfège Es azoc èlhaguan èl-
menè Es mícòr íuttacuolna o ta-

MÜNCHENI CODEX.

neítuaní tenger èluè, èlfèlètkez-
tec kenèrèkèt vèlec vèni, mōda
azocnac Laffatoc, & orizkeggètec
a' leuالتacnac & a' faduceofocnac
kouazitol, Es azoc gondolkodnac
uala o benn^c monduā, met kenè-
rèkèt nè vottèc uolna Tuduā ke-
i^c monda onèkíc Mit gondoltoc tú
bènnètèc kèuès hùtquèc met ke-
nèrètèc inlèn, Meg fèm èrtitec é
& nè èmlèkeztèc ing, az ot kenè-
rècròl, az otzèr èzer èmberec kò-
zot, Es hañ kofarockal vottètèc
fel, ————— & fē a' hèt
kenèrècròl, a' negze èze èmberec
kòzot & hañ kofarockal vottètèc
fél Mirè nè èrtitèc mert nè a' ke-
nèrècròl mōdottam túnèktec, oriz-
keggètec a' leuالتacnac & a' fadu-
ceofocnac kouazitol, de a' leuالتac-
nac & a' faduceofocnac tanofa-
goctol ¶ Joup ke i^c Phulop cefa-
rianac vidékibè, Es kèrdíuala o
taneítuanít monduan Kinèc mon-
gac èmberec èmbern^c fiat, Es azoc
mōdanac Egebèc Janos baptístanac

, Egebèc ke' Mlefne, de egebèc Jeremiafnac āg a pphetac kōzzol egn^c Monda azocnac i^c Tū ke' kin^c mondotoc èngemèt hog vagoc, Fèlèluē ke' fimon peter mōda, Te vag x^c èlō iftènn^c fīa Fèlèluē ke' i^c monda nèkī Bodog vag fimon bariona, Met tēst^r & vér nē ièlèntettè èzt tenèked, dè èn ašam kí vagō ménnècben, Es èn mondom tenèked, met te vag Pèter, & è kōzirton rakom èn eghazamat, & pokolnac kapuī nē hatalmažhatnac o èllène, & te nèked adom mennèc orzağanac kollat, Es valakit meg kōtōzèndèž földön meglakit megodozandaž földön meglakit megodozot ležèn mennècbèn es, Tahat paranlola o taneítuanínac hog sènkinec se mōdanac hog o volna xpc ¶ Enn^c vtanna kèzde i^c ièlengètni o taneítuanínac, mert onèki ihrlm-

23. levél. bè kél mēní, || & fokakat túrní a' vénèktol & az íraštudoktol & meglètní & harmadnapō halottaibol

felkèlní, Es felen víuē Peter kèzde oèt mēgfèddèní monduā Az èltaoztaffec vram tètōlled nē ležèn a' tenèked, Ki mēgfordoluā monda Petern^c Men vtannam Sathanas mert gonozbolat vag ènnèkem, mert nē èrted azocat mēllec iftène dè mēllec èmbereke ¶ Tahat i^c mōda o taneítuanínac Ha kí akar èn vtannam ioní mēgtagagga o magat, & fèluege o kèrèztet & kōuèffèn èngemèt, Mert kí o lèlkét akaranga vduozeitèní èluèzti oèt Ki ke' èluèztèndí o lèlket èn értèm a' meglèli oèt Mert mit hažnal èmbern^c ha mēd è uilagot nèrie & o lèlkebèn getrèlmèt zenueggèn, Auag mí valtagot ad èmber o lèlkèiert, mert èmber^c fīa iquèndō o aštanac dílošégebèn o angalíual, & tahat meg ad eg mēdenn^c o múuèlkedètè zèrent, Bizon mōdom túnèktec hog vadnac nēmèllèc az it alloc kōzzol, kic nē koštolac a' halalt mīgnē lašac ioní èmbern^c fiat o aštanac dílošegebèn

X V I J

7A

Es hatod napoc vtan veue i^c
 Pètert Jacabot & Janost o at-
 tafiāt, Es viue azokat igèn magas
 hegrè maganac & megvaltozec o è-
 lottoc & megfenlec o orcaia mikent
 nap, O ruhai ke lon^c fèierèc mi-
 kèt ho ¶ Es im ièlenec onèkic moy-
 ses, & illes o vèlec bèzélueièc,
 Fèlèluè ke Peter mōda i^c nac, V-
 ram io nèkōnc ith lènnōnc ha a-
 karod alkoffonc ith harf hailakot
 nèked eggèt Moysefn^c eggèt & il-
 lefn^c eggèt O meg è bèzèllettè im
 fènès kōd kōrnekezēm̄g otèt, &
 im zo a kōdbol, Ez èn zèrètō
 fiam, kibèn iol kelletet ènnèkem
 otèt halgaffatoc, & haluan a tane-
 ituanoc o orcaiocra èfen^c, & igèn
 felèmen^c, & vepec o hoziaioc i^c,
 & illète okèt & monda nèkic, Kèl-
 letec fèl & nè akariatoc felnètèc
 , Felèmèluè ke o zèmekèt fenkit
 fem latanac, hanè lac omagat i^ct
 Es ok a hegrōl lezaluan paranlo-

la nèkic monduan, E latatot fèn-
 kinèc fe mongatoc, mignè èmber-
 n^c fia fel kellen halottaibol Es kèr-
 dec otèt o taneituaní monduan,
 Azert mit mōdnac az irastudoc,
 hog Illefn^c èlōzèr èlkel ioní Es
 o fèlèluén monda o nèkic Valobi-
 zon Illes iquèndō & m̄g ad men-
 dènèkèt, mōdom ke èn tūnèktec
 , mert Illes imar èliot, & nē èf-
 mèrtēc̄m̄g otèt, dè tōttèn^c o raita
 valamit akartac, & ig èmbern^c fia
 getrèndō o tōllōc, Tahat megèrtēc
 a taneituanoc met Janos baptista-
 rol bèzellèt uolna nèkic Es micor
 iot volna a golèkezèthez vepec o
 hozia eg èmber tèrden hompolg-
 uan o èleibè, & mōduan Vram ír-
 galmazih èn fiamnac mert hauas,
 & gonozol gètrètèc, mert gakorta
 tūzbè èfic, & gakorta vizbè, & ho-
 zam otèt te taneituanidnac, & nē
 vígázthatac m̄g otèt Fèlèluen i^c
 monda O hūtotlèn nēzèt, & vízha
 viuo mīg lezèc tūvèletēc & mīg
 zènuedlec tūtōkèt, Hoziatoc idè

azt èn hoziam ⁊ megporeita azt ihē
 , ⁊ ki menē ρ bēlollρ az ordog,
 ⁊ megvigazec a' gèrmec azon idρ-
 bèn Tahat vepen^c i^c hoz a' tanē-
 ítuanoc titkon ⁊ mondanac nèki,
 Mù mirè nē vèthètρc ki azt, Mon-
 da azocnac i^c, Tú hùtòtlènfegte-
 kert, Valobizon mondom tùnèk-
 tec Ha hùtòtρc lènd mikent mustar
 mag, ⁊ mondandotoc è hegnèc men
 èl innèn ⁊ èl megèn, ⁊ femmi fem
 lezèn lèhètetlèn tùnèktec E nēzèt
 ke' nē vèttethètìc ki, hanem imad-
 fag miat ⁊ bòit miat Qk ke' galì-
 leaban ñaiafkoduā mōda azocnac
 i^c Embern^c fia èlaroltatic èmberec-
 n^c kèzecebè ⁊ megolic ρtèt ⁊ har-
 mad napon felkèl, ⁊ ígèn megzò-
 morodanac Es mikor íuttac volna
 capharnaumba, vepen^c Pèterhèz
 kic a' didragmat vèzicuala, ⁊ mon-
 danac nèkì, Tú mèstèrtèc nē fizè-
 tí m̄g a' didragmat, ⁊ ρ mōda, tat
 vg, Es mícòr bèmentuolna a' haz-
 ba, èlòlkèle i^c ρtèt mōduan Mi tè-
 tic tenèked Símon, Fòldn^c kirali

kitòl vezn^c adot, Q fiòctol auag
 idègenectòl, ⁊ a' monda — idegenec-
 tòl, Monda ānac i^c, Azert zabadoc a'
 fiac, Hog ke' megne gonozbehuc ρ-
 kèt, men a' tèngerrè, ⁊ vèfdm̄g a'
 horgot, ⁊ a' halat kièlρzèr foganga
 fogiad, ⁊ ρ zàia megñituā lelz ρ
 bènne eg scatert, azt veued aggad
 nèkic èn ertèm ⁊ te ertèd

XVIIJ

18

A Z idòbèn vepen^c i^c hoz ρ ta-
 neítuaní mōduā Kit alaitaz
 hog nagob mēhècn^c orzagaban, Es
 hiuan i^c eg aprodòt allaptata ρtèt
 ρ kòzèpettec, ⁊ mōda Bizon mon-
 dom tú nèktec Hanemha megfor-
 dolandotoc ⁊ lendetec mikent apro-
 doc nē mèhèttec bè menhècn^c or-
 zagaba Azert valaki alazanga || ρ
 magat mikent èz aprod a' nagob
 menhècn^c orzagaban Es kí foga-
 dand egillèten aprodòt èn nèuèbè
 èngemèt fogad Ki ke' m̄ggonozbei-
 tand eggèt èn mentòl kúffèbèc kòz-

24. levél.

zol kic èn bèlem hiznèc, Kellè-
mètèfb nèki, hog malomkò köt-
tèffec ò nakara, ⁊ tènge^r fenèkebè
mèròltèffec Jaý è vilagnac gonoz-
bolattol, mert ug kél hog gonoz-
bolat ióýõn, de valobizon iay az
èmbernc kí miát a gonozbolat íò
, Ha ke te kèzed auag te labad te-
ged meg gonozbeítand mèd èl ötet
⁊ vèfd èl te tóllèd, Job te nèked
az òròc èlètbè mennèd bennaol āg
fantaol, hog nē kèt kèzed āg ket
Labad valuan èrèztetned az òròc
tüzbe, Es ha te zèmed meggonoz-
beitād tegedet, vedkí ötèt ⁊ vèfd
èl te tóllèd, Job tenèked eg ze-
med valuan bè mēned az òròc elet-
bè, hognē kèt zèmed valuad èrèz-
tètned pokolnac túzebè Laffatoc
hog ne vtállatoc meg eggèt è küf-
dèdec kòzzol, mert èn mondom
túnèctec hog ò angaloc mendenha
laffac èn atānac orcaiat ki vagon
mennècbèn ¶ Met^r iòt èmbernc fia
vduozeitèni azt mèl èluèzèt vala
mí tètèc túnèctec, Ha lend vala-

kinèc zaz íuha, ⁊ ég òkòzzòllòc
èlteuèhedendíc, nemdè meghagga
é a kilenc zaz kilèncet a kiètlèn-
bèn, ⁊ megen megkèrèfní azt ki
èlteuèhèdètuala, Es ha tòrtènèn-
díc hog meglelèndi azt bizon mon-
dom hog inkább òròl raíta, hognē
a kilenc zaz kilèncèn kic fonha
èlnē teuèhèttec, E keppèn ninl
túatocnac akaraíta ki vagon men-
nècben, hog lac eg es èluèzièn è
kúfdèdec kòzzol Ha ke bñnhèn-
dic te bennèd te atadfia, men ⁊
fedm̄g ötèt tekòzòttèd, ⁊ lac ònõn
kòzòtto, Ha tegedèt halgatand meg-
nèrted te atadfiat, Ha ke tegedèt
nē halgatād vèg te vèlend eggèt
auag kettòt, hog kettõnc āg ha-
romnac zaiaban al mendèn íge Hog
ha azocat fem halgatāga mond eg-
haznac, Ha ke az eghazat fem hal-
gatāga legen nèked mikent etnicò
, ⁊ ièlen valo búnõs múuèlkedèt-
bèlí Bizon mōdom túnèctec, vala-
kikèt m̄g kòzòzèndetec földõn meg
kòzòzòttèc leznèc mennècbèn es, ⁊

valakikèt meg odozandotoc földön
megodozottac lezn^c mēnēcbēn es
Efīng mondom tunēctec mert kēttō
tū kōzzōlletec kic eg akaraton
lēndnēc földön mēdent valamit ke-
rēdn^c adatic ōnēkic ēn atātōl ki
vagō mēnnēcbēn, Met valahol kē-
tēn āg harman egbē golēkezēndn^c
ēn nēuēbē ot ēn ōkōzzōttōc vagoc
Tahat vepec peter ō hozia ē mōda
, Vram ha bñnhēndic ēn atāmfia
ēn bēnnē, hanzer bolaffac nēkī,
hētzeriglēn é Monda annac i^c Nē
mondoc nēked hētzeriglēn de hēt-
uē hetzeriglēn ¶ Azert mēnnēcn^c
orzaga hafonlatic hazi ēmberhēz,
ki akart zāmot vētni ō zolgaūal,
Es micor kezdet uolna zāmot vēt-
ni, hozatec nēkī eg ki tartozic
uala tiz ēzer girauā, Mikor ke^c nē
volna mibōl megadni, paranlola
ōtet ō vra ēlaroltatni, ē ō fēlēfe-
get ē ō fiait, ē mendenet mie vala
ē megadni Leēfuen ke^c a^c zolga ke-
ri uala ōtēt monduā Val bekēfegēt
ēn bēnnēm, ē mēdenekēt mega-

doc tenēked, Kōñōrōluēn ke^c a^c
zolganac vra ēlērēzte ōtet ē az a-
doffagot meghaga nēki, A^c zolga
ke^c kī mēnuē, lele ēggēt ō fele
zolgac kōzzōl kī tartozic uala nēki
zaz penzēl, Ki megfoguan īng foi-
tauala ōtēt monduan Ad meg mi-
uēl tartozol, Es az ō fele zolga le-
ēfuē keriuāla ōtēt monduan, Val
bekēfegēt ēn bēnnē ē mēdeneket
īngadoc tenēked A^c ke^c nem akara
dē ēlmēnē ē a^c tōmlōcbē ērēzte
ōtēt mignē megadna az adoffagot
Latuā ke^c ō fele zolgac mēllec lez-
n^c uala īgēn megzōmorodanac, ē
iōuenec ē megmondac ō vrocnac,
mēd azokat mēllec lezn^c uala, Ta-
hat hiua azt ō vra ē mōda nēki
Alnoc zolga mēd adoffagot megha-
gec te nēked, met kerēl ēngemēt
, Azert nēde tenēked es kegēlmēz-
ned keluāla é te feled zolganac
mikent es ēn kegēlmēztem tenē-
ked, Es megharaguan ō vra ada
ōtēt a^c poroztocnac, mignē īng ad-
na mēd az adoffagot, īgēn es en

mēnei ašam tezèn tū nēctec, ha
egmēdentec megnē bolatād o attā-
fianac o zūuebol

X I X

19

Es ug lon micor meguégēzte
uolna i^c è bèzedeket, èlme-
ne galileabol & iutanac Judeanac
vidékebè Jordan èlue & kouètec
otèt foc golèkezètec, & m̄g uigaz-
ta okèt ot Es vepén^c o hozia a' le-
ualtac kéfertuē otèc & monduā,
Ha illic èmbern^c o fèlèfeget èlhag-
ni valami okert, Ki fèlèluē mon-
da nèkic Nem oluastatoc è, mert
kí tott èmberekèt kèzdettol fog-
uan, ferfiat & nèberiet totto azo-
kat, & mōda nèkic Ezert meghag-
ga èmber attat & ānat & eggèsol || 25. levél.
o fèlèfegeuèl, & lezn^c kèttèn eg-
tèsthèn, Es ug īmar nē mondatnac
kettōn^c de eg tèstn^c, Azert kikèt
iftèn egbè zèrketet èmber megne
valazia Mondanac nèkí Azet mit
paranolt moyšes hagomannac lè-

uèlèt adni, & èlhagní, Es monda
azocnac i^c, Mert moyšes tú ionho-
toc kèmenšegerè èngèttè tūnèktec
tú fèlèfegtekèt èlhagnotoc, Kèz-
dèttol foguan ke' nē volt íg, Mon-
dom ke' tūnèktec, mert valaki èl-
haganga o fèlefeget hanēlac paraz-
našagert, & egebèt vènd a' bèlèn-
dezkedíc, & kí az èlhagottat vèn-
dí bèlèndezkedíc Mondanac nèkí o
taneituaní, Ha ig vagon èmbern^c
fèlèfègeuèl vg nē kèl hazafkodni
Ki monda azocnac Nem mēden^c
fogiac az ígèt dè kicn^c aduan va-
gon, Mert vadnac mèddoc, kic o-
magocat meghèréltéc menñècn^c or-
zagaíet ki foghaíta fogia ¶ Tahat
hozatanac nèkí aprodoc hog ímad-
koznec, & vètne o kèzet o reiaíoc
, O taneítuaní ke' megporeítacna-
la azokat, Dè i^c monda o nèkíc,
Haggatoc az aprodokat èn hozia
íoní, & ne akariatoc megtiltanotoc
mert ołlatanoke menñècn^c orzağa
, & míkora o kèzet reiaíoc vèttè
uolna èlmene īnèten ¶ Es im eg

èmber vepuē ɔ hozia monda nèki
 , Jo mèster mit tegèc hogvaſſam
 az ɔɾɔc èlètet Kí monda Mít kèr-
 dèz èngemèt a' íorol , Eg iftèn íó,
 Ha ke' akarz az ɔɾɔc èlètè men-
 néd tarlad az parāolatocat A' mon-
 da mellekèt Ihē ke' monda Nè teg
 èmber ɔldɔkeft tɔruent nè tɔrih ,
 fe tég vrfagot fe mong hamíſtano-
 fagot , Tižtellèd te aſadat ɔ te a-
 nádat , Zèreffed te fèlèdet mèt tē-
 magadat Monda nèki a' hɔs Mènd
 èzekèt ɔrižtēm — mēd èn ifiudad-
 fagomtol foguā mí meg ènnèkē fo-
 gatkozatō Es monda nèki i^c , Ha
 akarz tɔkellètes lènnéd , Men èl ɔ
 ad èl mēd míd vagon , ɔ aggad zè-
 genec^c , ɔ vallaž kenlèt menbèn
 , ɔ ípý kɔuès èngemèt Mikor ke'
 a' hɔs hallotta uolna è bèžedekèt
 žomoran menè èl , mert valanac
 foc valali Ihē ke' monda ɔ taneit-
 uaninac Bizon mōdom tūnektec hog
 kazdag nèhèzèn megēbè mēnec^c
 orzagaba , Es èsmeg mōdom tūnek-
 tec Mert kɔnuèb a' tēuenèc a' tɔ

foc altal mēní , hog nē a' kazdag-
 nac bēmenní mēnècnèc orzagaba ,
 Èzec haluā ke' a' taneituanoc igē
 ludalkodanac mōduan Azet ki vd-
 vɔzɔlhèt , Tèkentuē ke' i^c monda
 nèkic , Èmberecnèl èz lèhètetlèn
 iftènèl ke' mēden^c lèhètɔc Tahat
 fèlèluē Pèter monda nèki Ime mù
 mēndeneket m̄g hattonc ɔ tegèd
 kɔuèttɔnc Mí lèzèn azert mūnè-
 kɔnc Ihē ke' mōda azocnac Bizon
 mōdom tūnektec , hog tú kic èn-
 gemèt kɔuèttec a' m̄g vɔolatban
 mikor vlènd èmbern^c fia ɔ nagfa-
 ganac zèkibèn vltɔc es tú tizenkèt
 zèkeken itéluen ifrln^c tizenkèt
 nemzètet , Es mēdèn kí m̄g hagan-
 ga hazat āg aſtaſiait auag hugít a-
 uag aſiat auag annat auag fèlèfe-
 gèt āg fiait auag fɔldèt èn nèuè-
 mert žaz anneiat vezèn , ɔ az ɔɾɔc
 èlètet valla , fokac lezn^c ke' èlɔl-
 foc vtolfoc ɔ vtolfoc èlɔlfɔk ,

Capitulū xx^d

M ennècn^e orzága hafonlatic
 èmberhèz hazí atához , Kí
 kí ment èlőzèr reggèl fogadni mú-
 uèsekèt ɔ zölèiebè Megzègòduen
 ke' a' múuèfeckèl eg èsti penzbè
 èrèzte ɔkèt ɔ zölèiebe, Es ki men-
 uē harmad idɔ koron lata egèbè-
 kèt hýaba aluā a vafart Es azoc-
 nac mōda Mennètéc tú es az èn zɔ-
 lombè, Es mí igaz lend meg adom
 túnèktec, Azoc ke' èl menenèc Ef-
 meg ke' kí menè hatod ɔ kilèncéd
 idɔ koron ɔ tɔn meg vgan, Dè ti-
 zèn eggèd idɔ koron kí mènè ɔ lé-
 le egèbekèt allattoc, ɔ mōda nèkie
 Mit allotac it hýan mēd è napot
 èsteg Mondanac nèki Mert fènki
 mūkèt mgnē fogadot Mōda azoc-
 nac, mennètéc tú es az èn zɔlɔm-
 bè Mikor ke' èftuè lɔt uolna, mō-
 da a' zɔlɔn^e vra ɔ fapharanac hý-
 ad a' múuèsekèt, ɔ aggad meg a-
 zocnac ɔ erdèmekèt, kèzduen az
 vtolfocrol mēd az èlɔlɔkíglèn ,

MÜNCHENI CODEX.

Azert micor iguenèc kic tizèn eg-
 gèd idɔ koron iɔttècuala ok es eg
 eg penzt vɔnèc, Az èlɔlɔc ke' ig-
 uen azt alaífac uala hog tɔbbèt vol-
 nanac vèndɔc , Vɔnèc ke' ɔk es eg
 eg penzt, ɔ veueièc morognac ua-
 la a' hazí afa èllèn mōduan Ez v-
 tollɔc eg idèiglèn muuèltèc ɔ vè-
 lɔnc egènlɔcke tɔttèd azokat , Kic
 vifélutuc napnac ɔ hèuèsegn^e terhèt
 , Es a' fèlèluē ɔ kɔzzollɔc egn^e
 monda , Baratom nem težèc tenè-
 ked božzofagot , Nemdè eg èsti
 penzbè zègottèl vèlèm é, Ved azert
 a' mèl tied ɔ mèi èl, Akaroc ke'
 az vtolfonac es adnom, mikent es
 tenèked , Auag nē illic ènnèkem
 tennèm mit akaroc āg te žemed
 alnoc mert èn io vagoc , Ig lezn^e
 ——— vtolfoc èlɔlɔc, ɔ èlɔlɔc
 vtolfoc , mert fokac vadnac hiua-
 talɔfoc dè kèuèfec valasztottac ¶ Es
 i^e ihrlm^{bè} felmènuen , maganac
 veue ɔ tizenkèt taneituanít titkon
 , ɔ mōda azocnac Im felmegɔc ihr-
 lmbè , ɔ èmbern^e fía || èlaroltatic

26. levél.

a' papífedelmecn^e *tol* & az irastu-
dochnac, & halakra ítélíc *otèt*, & ag-
gac *otèt* a' poganocnac megkarhoz-
tatní & meg ostoroztatní & megfe-
zeitètní & harmad napon felkel ¶
Tahat vepec *o* hozía zebedeus fiaí-
nac ainnoc *o* fiaiuál *ozu* *o* ímaduan
& keruē valamít *o* toll^o Kí monda
nèkí Mit akarz Az monda, Mon-
gad hog è ket fiamnac eggic *vllon*
tè iog fèlollèd, & a' mafic te bal-
fèlollèd te orzagodban Fèlèluē ke'
i^c monda Nem tuggatoc mit kerìè-
tec Ihaftatoc è a' kèlhèt kit èn
iando vagoc Mondanac nèki ihaft-
tuc Mōda azocnac A' kèlhet valo-
bizon íziatoc, Vlnotoc ke' èn iog
fèlollèm, auag èn balfèlollèm nē
èn adhatom túnèctec, dè kíc^c al-
kottatot èn atamtol Es haluā a' ti-
zè meltatlankodanac a' kèt afafiac-
rol, Ihē ke' *o* hozía hiua *okèt*, &
monda Tuggatoc é, mert a' poga-
nocnac fèdèlmi vralkodnac *o* rai-
toc & kic *oregbèc* hatalmat valnac
o közottoc, Tú közottètéc ke' nē

ug lezèn, de valamèl tú közottè-
tec akarand *oregb* lenní, a' legèn
tú zolgotoc, Es valamèl akarand
tú közottètéc èl^o lenní, a' legèn
tú zolgotoc, mikent èmber^c fia
nē *iot* zolgaltatni, dè *iot* zolgalní,
& adni *o* lèlkét fokacnac valtfaga-
iert Es azoc ierichobol kí mènūē
kouètéc *otèt* foc golèkezètéc, & ým
kèt vac *vluen* az vt fèlen hallac
hog i^c mènne, Es iuolten^c mond-
uan Vr dauidnac fia irgalmazih mū
nèk^onc, A' golèkezèt ke' mégfed-
di vala azocat hog vèzteglènen^c,
Es azoc attol inkab iuoltn^c vala
monduā, Vr dauidnac fia írgalma-
zih múnèk^onc Es megalla i^c, Es
hozia híua *okèt*, Es monda Mit a-
kartoc hog tegec túnèctec Mond-
nac nèkí, Vr hog *mg* nállanac mū
zemèinc K^oñ^oroluē ke' i^c *o* raítoc
illète *o* zemekèt, & legottan lata-
nac & kouètéc *otèt*

x x j

Es micor közleltétuolna i^c ihr-
límhèz, ɛ iutotuolna Bethfage-
ba olíuetnac hegerè, Tahat i^c èrèz-
te ɔ ket taneituanít monduā azoc-
nac Meinnètéc a' kasteľba ki èllèn-
tecbe vagon, ɛ legottan leltec eg
megkötözöt nōsten zamart, ɛ ɔ
vèhmet ɔ vèle oggatocm̄g, ɛ ho-
ziatoc ènnèkem, ɛ ha valaki vala-
mit mōdand tūnèctec, mōgatoc
mert vrnac dolga vagō vèlec, ɛ leg-
ottan èlèrèztic ɔkèt, È ke' mend
vg lɔtuala hog bètèllefednec mèl
mondatot pphetamiat monduan
Mongatoc fion ľaňanac ým tè kí-
ralod iɔ tenèked egúɔ vluē a' nōf-
ten zamaron ɛ ɔ alatta ualo vèh-
men A' taneituanoc ke' èlmenuèn
tɔnèc miként parāŁoltuala nèkie
i^c, ɛ oda hozac a' nōsten zamart
ɛ ɔ vèhmèt ɛ vètéc ɔ reiaioc ɔ ru-
haiokat, ɛ ɔtèt fèllɔl reia vltètéc
A' foc golèkezèt ke' tèreití uala ɔ
ruhaiat az vtban, ɛ egèbi mèteln^c

uala agakat a' facrol ɛ tèreitícuala
az utban A' golèkezètéc ke' kie è-
lɔl kèlicuala ɛ kie kɔuètícuala,
iuoltn^c vala monduan Ofanna da-
uidnac fia aldot ki iɔt vrnac nè-
uébè ofāna magafflagocban Es mi-
kor bèmèt volna ihrlimbè megrèn-
dɔlt mēd a' varos monduā Kí èz
A' nepec ke' mōdnac uala, Ez i^c
galileaý nazarètbèli pphā, Es bè-
mene i^c iftènn^c templomaba ɛ ki
haňa mēd az arolocat ɛ a' veuɔkèt
a' templōbol, A' penz ualtocnac ke'
ažtalocat, ɛ a' galamb arolocnac
zèkekèt èldɔite Es monda nèkie
Iruā vagon mert èn hazā hiuatta-
tic imadřagnac hazanac, tú ke' tɔt-
tetec ažt toľuaíocnac barľangáia Es
ɔ hozia vepenèc vakoc ɛ fantac a'
templomban, ɛ m̄gviğážta azocat
Latuā ke' a' papi fedèlmec ɛ az
íraftudoc a' ludakat kikèt tɔt ɛ a'
gèrmékékèt iuoltuén a' templom-
ban ɛ mōduan, ofanna dauidnac fia
meltatlankodanac, ɛ mōdanac nèki
Hallod è mit mōdnac èzec Ihō ke'

mōda nèkic tat ug Nemdè oluafatoc é mert gèrmecdedecn^c ɛ emɔcn^c ɛ zaiocbol tɔttèl dilérètet, ɛ azoc meghaguā a' varosbol èl kí menè betaniaba ɛ oth lakozec, ɛ taneitauala iftènn^c orzagarol oket Reggèl ke' megfordoluā a' varosba megèhɔlɔ , ɛ latuā eg figè fat az vt fèlen mene ɔ hozía ɛ fèmit sem léle ɔ raita hanēlac lèuèlèkèt ɛ mōda annac, Qrɔcke fonha nè ɛarmaziecte bèlɔlled gímɔlɔ , ɛ a' fige fa legottan megaža, Es latuan a' taneituanoc ludalkodanac mōduan, Miképpèn m̄g aža ol hamar, Fèlèluē ke' i^c mōda azocnac Bizon mōdom túnèktec hog ha hùtɔtɔc lènd , ɛ nē kètelkedēdetec , nē lac a' fige farol težítec azt, de es ha a' hég-nèc mondandotoc, Vedfel temagadat, ɛ vèfd temagadat a' tengerbè ɛ vg lezèn, ɛ mēdeneket valamelleket húuɔn kèrèndetec imadfatocba vezítèc Es micor iutotuolna a' templomba || vepen^c ɔ hozía a' papi fedelmec, ɛ a' népècn^c vení mōduan

27. levél.

Kí hatalmaual tezed èzeket, ɛ ki atta tenèked è hatalmat, Fèlèluē i^c mōda nèkic Kèrdlèc èn es tütgkèt eg bèzedèn Kit ha megmōdandotoc ènnèkem, èn es m̄gmondom túnèktec kí hatalmaual tézèm èzekèt Janos kèrèztfigè honnan vala , mèbɔl, āg èmberectɔl é, ɛ azoc gondolkodnac uala ɔ bènnec, mōduan Ha mondandoc ménbɔl mōd múnèkɔnc Azert mirè nē hittètèc annac, Ha ke' mōdanguc èmberec-tɔl , fèlɔnc a' golekezèttɔl mert mēd vállac uala Janost mēt ɔpphetat, Es fèlèluē i^c nac mōdanac nē tugguc Es ɔ monda azocnac En es nē mōdom túnèktec kí hatalmaual tezem èzekèt Mí tēcíc ke' tünèctec Eg neminèmɔ èmbern^c vala kèt fia, ɛ vepuē monda az èlɔlɔgn^c Fiam men ma az èn ɛlɔlɔbè munkalkodnod A' ke' fèlèluen monda Nē megèc Annac utanna ke' pniara rèzzèduē èlmenè , Vepuē ke' a' mafodhoz , mōda azonkeppèn , ɛ a' fèlèluē monda Elmegec vrā ɛ

nē menē mēllīc tottō è kēttō kōz-
 zol az aīanac akarattīat, mōdanac
 nēki Az ēlōlſo, Monda azocnac
 ihē Bizon mōdom tūnēctec, met a'
 iēlenualo būnſ muuēlkedētbēlīec
 ꝛ a paraznac ēlōl mulnac tūtōkēt
 iftēnn^c orzagaban, mert iſt Janos
 tu hoziatoc īgaffagnac utaban ꝛ nē
 hittētec nēki, A' iēlenualo būnſ
 mūuēlkedetbēlīec ke' ꝛ a' paraz-
 nac hittēn^c nēki, dē tū latuatoc
 īngen p̄niat ſem fogtatoc hog ož-
 tan hīnnētēc nēkī Mas peldabēze-
 dēt halgaffatoc, Vala ēmber hazi
 aīa ki plantalt ſōlſot, ꝛ ſouēnnēl
 megkōrnēkezte ſtēt, ꝛ aſot ſaitot
 ſ bēnne, ꝛ tornot rakot, ꝛ atta ſtēt
 a' vīncelērecn^c, ꝛ ſmaga žarandoc-
 lani ēredet Mikor ke' a' gīmōlſo-
 zētn^c īdēiē ēlkōzēleitetuolna, E-
 rēzte ſ ſōlgait a' vīncelērechēz,
 hog vennec a' ſōlſon^c gīmōlēt, Es
 a' vīncelērec ſ ſōlgait m̄gfoguā,
 nemēllet m̄gvēren^c nemēllet m̄go-
 len^c, Nemēllet ke' megkōuēzen^c
 Eſmeg ērēzte ſ egēb ſōlgait, tōb-

beket az ēlōbēlīecnēl, ꝛ tōn^c azoc-
 nac azonkeppēn, Dē mētōl vtōlb-
 zēr ērēzte ſ hoziāiōc ſnſn ſiat
 monduan, Netalantal bōlſolic az
 ēn ſiamat, A' vīncelērec ke' latuan
 ſ ſiat mondanac ſn kōzſottōc Ez a'
 magzat īquētec ſmūcmeg ſtēt, ꝛ
 mienc lēžēn az ſ ſrōkſo, ꝛ meg-
 foguan ſtēt a' ſōlſbōl ki uētec ꝛ
 megſlec Azet mikor īquēd a' ſō-
 lſon^c vra mīt težēn a' vīncelērecnēc
 Mondanac nēki A' gōnožocat gōno-
 žol ēluēžti, ꝛ ſ ſōlſiēt agga egēb
 vīncelērecn^c kic īdēiē koran meg-
 aggac ſ gīmōlēt Monda azocnac
 ī^c Mī nē oluaſtatoc ē īraſocban A'
 kōuēt kit a' rakoc megutaltanac ēz
 lſot a' žegēlētⁿ ſēiēzetebēn, vtōl
 lſot ēz ꝛ ludalatos mī žemēincbēn
 Azert mōdom tūnēctec meguetētīc
 tū tōllētec iftēnnēc orzaga, ꝛ ada-
 tīc poganocnac ſ gīmōlēt tēuſk-
 nēc, Es kī ēſēndīc a' kōrē megžē-
 gētīc, dē kīrē a' kſo ēſēdīc meg-
 tōri ſtēt Es mīcor hallottacuolna
 a' papīfēdēlmēc, ꝛ a' lēualtac ſ

peldabèzedit meg èsmèrec hog o
rolloc mondana & kèrèficuala otèt
megfognioc dè felec a golèkezète-
kèt mert mikent pphetat vallac-
uala otèt

x x i j

Es felèluē i^c mōda efmeġ nè-
kic peldabèzedecbèn Meinnèc-
n^c orzaga hafonlatic kiralí èmbèr-
hèz ki tot menèkezot o fianac, &
èrèztette o zolgait híuni a híuata-
lofocat a menèkezobè, & nē aka-
ranac igniēc Efmeg èrézte egèb zol-
gait monduan, Mongatoc a híuata-
lofocnac Im èn èbédē kez En bikaím
& èn hazí madarim megolèttèc, &
mēdenèc kezèc iquètèc a menèké-
zobè, Azoc ke megutalac & èlmené-
nèc, nemèllic o faluiaba dè nemèl-
lic o kèrèfkedeterè Az egèbi ke
o zolgait megfogac, & bozzófaggal
gèteruen megolec, Dè a kiral mi-
cor hallottaolna m̄g haraguec, &
érèztuē o hadait èluèzte az èmber

oldokokèt, & o varofocat meggoíta
Tahat mōda o zolgáinac, A me-
nèkez o valóbizon kèz dè a kic hí-
uatalofoc valanac nē lonèc méltoc
Meinnètèc azért az vt fèlècre, & va-
lakikèt leltec híjatoc a menèke-
zobè, Es ki mēnuen o zolgaí az
vtachba, egbè goiten^c mēdènèkèt
kikèt lèlen^c iokat & gonozokat,
& bètèllèfedenec a menèkezon^c
vèndegi Bèmenè ke a kiral hog
latna az éuokèt, & lata ot èmbert
nē ruhaztat menèkez o ruhauac, &
mōda annac, baratom mirè iottèl
idè bè nē valuad menèkez o ruhat
& a megnemola Tahat mōda a kí-
ral o zolgáinac Kèzèi labai meg-
kotozuē èrèziétèc otèt a külf o fè-
tétfegècbè, ot lézèn firalm & fogac-
nac Likorgatafa, Sokac vadnac ke
híuatalofoc dè kenèfec valažtottac
¶ Tahat èlmenuē a leualtac tanal-
lot tartanac, hog i^ct megfoghatnac
o bèzedebèn, & èrèztic o hozia o
taneituañokat az erodíanofockal
ožu o mōduan Mèfter tugguc mert

ígaz vag & iftē^c utara igaffaggal
 taneitaž || & nē gondolž te vala- 28. levél.
 kickèl mert nē vézèd èmberec^c
 zèmeleket, Azert mōgadīng múnè-
 kōnc mi teććic tenèked Illic é la-
 zarnac adot adnōc auag nem Meg-
 èsmèruen ke^o i^c o alnoclagocat
 monda Mit kèfertetec èngemèt ke-
 mutaloc mutaffatocž è ènnèkè az
 adopénžt, & azoc nèki adac az ado-
 penžt, Es i^c mōda azocnac Kie è
 kèp, & a' kōrñolvalo íras, Monda-
 nac nèki Lažare, Tahat mōda azoc-
 nac Azert aggatocīng a' mèl lažare
 lažarnac & a' mèl iftène iftēnn^c,
 Es è haluan ludalkodanac & o^ttèt
 meghaguan èlmenénèc ¶ A' napon
 vevenè^c o hozía a' faducefoc, kic
 ug mōdnac hog inl felkélet, & kèr-
 dec o^ttèt mōduā Mèfter moyfes vg
 mōdot Ha valaki meghaluan nē val-
 land magzatot, tahat o atāfia vege
 annac fèlèfeget, & felkōlō o atā-
 fianac megzařtat, Valanac ke' mu-
 nalonc hèn en atāfiac, & az èlō fè-
 lèfeget veuen meghala, & nē val-

uā magzatot, haga o fèlèfeget o
 atāfianac Azonkeppèn a' mafic &
 a' harmadic mēd a' hètédiglen, Men-
 toł vtolbzèr ke', mendēn^c utan a'
 nèmberi es meghala, Azert felkè-
 lètben è hèt kōzzol kié ležē a' fè-
 lèfeg mert mēd hèn en vallotac o^ttèt
 Fèlèluē ke' i^c monda azocnac Te-
 uèlgetec nē tuduatoc íraft, & fem
 iftēnn^c oržagat, Mert a' felkèlèt-
 bèn fem hazafkodnac fem hazaffag-
 ba nē vitètn^c, dè ležn^c mikent
 menbèn iftēnn^c angali, A' halot-
 tacnac ke' fèlkèlètírol nem oluaf-
 tatoc é, mí mōdatot vrtol mond-
 nan tūnèctec En vagoc abracham-
 nac iftènè & Ifaacnac iftènè & Ja-
 cobnac iftènè nē halottac iftènè dè
 èlèuèneke, & haluan a' golèkezètec
 ludalkodanac o tanofogan A leual-
 tac ke' haluan mert īng lèndèzei-
 tette volna a' faducefocat, egbè
 golžén^c, & eg tōruē tudo o kōzzol-
 lōc kèrde o^ttèt kèfertuē o^ttèt Mèf-
 ter mèl a' nag paranlolat tōruen-
 bèn, Monda ānac i^c Zèrèřfed te

vradat iftènedèt mēd tè zúuèddèl
 ꝥ mēd te lèlkeddèl, ꝥ mēd te èl-
 meddèl Ez az èlḡ parānolat ꝥ mén-
 tḡl nagob Mafod ke' èhhèz hafonlo
 èz Zereffèd te fèlèdet mēt tēmagā-
 dat È kèt parānolatban lūg mēdèn
 tḡruén ꝥ ꝡphāc A' leualtac ke' egbe
 goituen kerde i^c ḡkèt mōduan Mī
 teccíc tū nēctec x^crol kī fīa, mōd-
 nac nēki Dauīde, Monda azocnac
 Azert mīképpèn hýa lelecbèn da-
 uid ḡtèt vranac monduan Mondat
 vr èn vrānac vl èn iogom felḡl
 Mignē vēffem te èllènfegidèt te la-
 baidnac famōla ala, Azert ha da-
 uid ḡtèt vranac hýa mīkeppèn ḡ
 fīa, ꝥ fenki fem fèlèlhèt uala nēki
 lac eg iḡet es, ꝥ fenkī fem mēre-
 zic uala a naptḡl foguā toabba ḡtet
 kèrdeni

3

XXIIJ

Tahat, ¶ i^c bèzelle a' golekezè-
 tecn^c ꝥ ḡ taneituanīnac mōd-
 uan Moýfèfn^c zèkin vltec az irastu-

doc ꝥ a' leualtac Azert mēdent va-
 lamit mōdandnac tūnēctec tarlatoc
 ꝥ tegetèc, dè ḡ muuèlkedètéc zèrent
 ne tegètéc, Met mongac dè nem te-
 zec, ꝥ kḡtḡzn^c nèhèz tèrheket ꝥ
 vifèlhètetlènekèt, ꝥ vètíc èmberec-
 n^c kariocra, de ḡk lac vȳockal
 fem akariac mozdeitani azokat, Q
 mēdèn muuèlkedètekèt azert tezec
 , hog lattaffanac èmberectḡl, Q fi-
 lateriomokat ke' megzélèfèitíc, ꝥ
 ḡ pèrèmekèt fel magaztatác Es zè-
 rètíc az èlḡ vḡl hèlekèt valorakon
 , ꝥ az èlḡ zèkekèt finagogacbā, ꝥ
 kḡzḡnètekèt vafarhèlt, ꝥ híuattatni
 èmberectḡl rabīnac Tū ke' ne akar-
 iatoc rabīnac híuattatnotoc mert eg
 tú mēstertec Tú ke' mēd afaíac
 vattoc, Es afaí neakariatoc híuno-
 toc tú magatocnac foldḡn mert eg
 tú afaíac kī vagon menñècbèn, ꝥ
 ne híuattaffatoc mēsterecnèc, mert
 eg tú mēstertec x^c kī nagob — tú
 kḡzḡttètéc a' legen tú zolgatoc, Kī
 ke' ḡ magat fel magaztatá alazta-
 tíc dè kī ḡ magat alazanga felma-

gažtatíc Jay' tunèctec iraftudoc & le-
 ualtac kepmutaloc, kic bèrekèztitèc
 èmberec èlòt menècn^c oržagat, tú
 bèle nē mētec, & a' bèmenòkèt bè
 mēnièc nē haggatoc Jay tūnèctec
 iraftudoc & leualtac kepmutaloc,
 kic hoziu ímadfag ímatkozuatoc
 megéžitèc ožuègecn^c hazokat, azert
 nagob ítéletet véžtec Jay tunèctec
 iraftudoc & leualtac kep mutaloc
 kic megkèròlitèc tēngert, & a' žar-
 razt hog tēhèffetec eg v' hùtòuèt,
 & mikor lend valamél, téžitèc o-
 tèt keécer ínkab pokolnac fíaiá hog
 nē tú vattoc Jay' tūnèctec vakoc-
 nac vèzèri, kic ug mōdotoc hog
 valakí èfkéžec iftènn^c templomara
 a' fēmi, Kí ke' efkèndíc a' tem-
 plomnac arañara a' tartozic, Heí-
 toc & vakoc mí nagob az arañ é
 auag a' templom ki meg scènteli
 az arañat, Es valakí || èfkèndíc 29. levél.
 az oltarra a' fēmi Ki ke' efkèndic
 a' genéròfegrè kí raita vagon a'
 tartozíc, Vakoc mert mí nagob a'
 genéròfeg é auag az oltar kí meg-

scènteli a' genéròfegèt, azert kí
 az oltarra èfkežec arra èfkežíc, &
 mēd azocra mēllec o raita vadnac
 , Es kí a' templomra èfkežec arra
 èfkežec, & arra ki lakozíc o bēn-
 ne, & kí menrè èfkežec az èfke-
 zec iftènn^c žèkirè, & arra kí ùl o
 raita Jay' tunèctec iraftudoc & le-
 ualtac kepmutaloc, kic mēgdezmał-
 yatoc a' mentat a' kaprot & a' kò-
 mént, & meg hattatoc azocat mēl-
 lec oregbèc a' tōruēbèn, ítéletet
 irgalmaffagot & hùtòt èzeket kel
 uala tēnnèctec & azokat nē meghag-
 notoc, Vac vèzèrec kic a' zuñogot
 ki žúrítèc a' tēuet ke' èlñèlitèc
 Jay tūnèctec iraftudoc & leualtac
 kepmutaloc, kic megtižteítatoc ažt
 mēl kúuol vagō a' kēlhen & a' ta-
 lon, bèlòl ke' tēllefec vattoc rağa-
 dozattal & vndocfaggal, Tiztohad-
 mēg èlòzer ažt mēl bèlòl vagō a'
 kēlhen & a' talon, hog es a' tizta
 legen a' mēl kuuol vagō Jay tu-
 nèktec iraftudoc & leualtac kepmu-
 taloc kic egēnlòec vattoc a' meg-

fèiereitèt koporfockal, kic èmber-
recn^c kúuol zèpecn^c tètⁿ, dè bè-
löl tellyesec halottacnac tètémec-
kèl, & mēd fèrtèzètèffeguèl, Igèn
es tú, valobizon èmberecn^c kúuol
igazacnac tètettec, dè bèlöl tellye-
sec vattoc kepmutalattal & ha-
miffaggal Jaý túnèktec irastudoc &
leualtac képmutaloc, kic megrak-
iatoc a' pphetacnac fereket, & meg
èkèfèitítèc az igazacnac koporfoóc-
cat, & ug mondotoc, Ha mü vol-
tonc volna mü atáincnac napiban
nē voltonc uolna o' tarfoc a' pphe-
tacnac ————— verechèn, & ug tu-
nōmagatoc vattoc tanoc tūnō ma-
gatocnac Mert azocnac vattoc fiaí
kic a' pphetacat megoltec, & tú töl-
letecbè tū atatocnac merteket, Ke-
goc kelkè kegonac nēzèti, míkènt
tauoztatíatoc èl pokolnac ítélètét,
Azert im èn èrèztec ————— tú hoz-
iatoc pphetakat & bōlèkèt, & iras-
tudokat, & azoc kōzzol tú megol-
tōc & megfèzéítetec, & azoc kōzzol
megoftoróztoc tú sínagatocban,

& vldoztōc varofocrol varofocra,
hog ioyōn tú rēiatoc mēd igaz vēr
kí èlōtlètet földōn, igaz Abel ve-
retol foguā Zachariafnac verēiglèn
Barachias fiaéiglan, kit megolétèc
a' templom & az oltar kōzōt, Bi-
zon mōdom túnèctec hog mēd èzec
iōn^c è nemzètrè Ihrlm, ihrlm kí
megolōd a' pphetacat, & meg kō-
uèzed azokat kic te hozíad èrèz-
tettec, hanžèr akartam te fiaídat
egbè goitènem, míkènt a' tíc goiti
egbè o' píflènit o' žarnai ala, & nē
akarad im pužtan hagatic tú haza-
toc, mert èn mondom túnèctec,
hog nē lattoc èngemèt matolfog-
uan, mignē mongatoc aldot kí iōt
vrnac nèuebè

-g

XXIIIJ

Es ki mēnuē i^c a' templombol
megèn vala & vepēn^c o' ho-
zia o' taneítuani, hog mutatnac o'
nèki a' templomnac rakafit o' ke-
fèlèluē monda nèkic lattatoc é mēd

èzeket, Bizoni mondom tünèctec
 Nē marad it kő kőuon ki nē meg-
 tőrèttétic Ő ke' oliuetnac hegen
 vlèttè, vepen^c ő hozia titkon ő ta-
 neítuani monduan, Mongad meg
 mūnekőnc micor èzec léznèc, ę
 mel lezèn tè iquèteledn^c ę è vilag
 vegèzèten^c ièlènségè Es fèlèluē i^c
 monda azocnac, Laffatoc hog ua-
 lakí tútőket èlne hitèssen, mert
 fokac íőn^c èn nēuēbè mōduan En
 vagoc xp̄c, ę fokakat èlhitètnèc
 Mert hallandoc vattoc hadakat ę
 hadacnac híret, Laffatoc hog meg
 ne zomorogtatoc, mert èzecn^c lèn-
 nièc kél de nē ottan vége, Mert
 tamad nēzèt nēzèt èllèn, ę orzáğ
 orzáğ èllèn, ę leznèc halaloc ę èh-
 fegèc, ę föld indolasoc hèleken,
 Èzec ke' mend a' fírelmecnec kèz-
 detè Tahat tútőket elarolnac tőřő-
 dèlmbè ę megoln^c tútőket, ę léz-
 tec mend èmberecn^c gūľofegecbèn
 èn nēuèmert Es tahat fokac meg-
 gonozbodnac, ę őn egmaft èlarol-
 lac, ę gūľolic èg maft, Es tamad-

nac foc hamis pphāc, ę èlhitetn^c
 fokakat Es mert megbőuodic ha-
 missag, fokacnac meghídegol zè-
 rèlmec, Ki ke' mēd vegíglèn alla-
 pādīc az vduozol Es p̄dīcaltatic az
 orzagnac ewagelioma mēd èz vi-
 lagbā mēd nēzètecn^c tanofagocra
 ę tahat íő a' vegèzèt Azert micor
 latangatoc a' puztolatnac vndocfa-
 gat aluan a' scènt hèlen ki m̄gmō-
 dattatot daniel pphetanac miatta kí
 oluaffa èrlè Tahat kic Judeabā vad-
 nac || fuffanac a' hegecrè, ę kíc a' 50. levél.
 haiazaton ne zállanac lè valamit
 feluēniec ő hazocbol, ę ki a' zan-
 tofoldon ne fordolnonm̄g ő kőntő-
 řő feluēnni Jáğ ke' tērhefecn^c ę
 zūľocn^c a' napocban Imatkoziatoc
 ke' hog tú futastoc ne legèn tēlbè
 auag inèpen, mert a' kor ol nag
 tőřődèlm lezèn mēl sonha nē volt
 maíglan ę nē lezèn Es hanēha a'
 napoc megkurtabottacuolna nē vd-
 uozolnő mēden test, Dè a' valaz-
 tottakert megkurtabeitattac a' na-
 poc Tahat ha kí mōdand tünèctec

ím it vagō x^c auag amot ne hí-
getec, mert tamadnac hamís críf-
tofoe & hamís pphāc, & adnac nag
ièlenfegekèt & ludakat ug hog ha
lèhètfegees volna a valasztottac es
èlhitètètènen^c Im m̄g mōdottam tú-
nèctec, Azert ha mondandnac tú-
nèctec ím a kiètlènbèn vagon ne
meñnètecki, auag a reítecbèn ne
higgetèc, Mert mikent a villamat
tamad nap kèlèten, & teóciè mēd
napnūgatiglan, vgan lezèn èmber
fianac iquètèlè, valahol lezèn a
tèst oda gòlèkezn^c a kèfèlòc es
Legottan ke a tōrōdèlmn^c napi
vtan a nap megfètètòltètèc & hod
nē agga o vilagat, & a Lillagoc le
hulnac meñròl, & a mēneí íoza-
goc megindoltatnac Es tahat meg-
tètèc meñnèn èmber fianac ièlen-
fegè, & tahat firnac mēd földi nē-
zètèc, & lattac èmbèrnèc fiat iquen
meñn^c kōdibèn nag tèhètfeguèl &
nagfaggal, & èrèztí o angalit trō-
bitaua & nag zozattal & egbè gōi-
tìc o valasztottit meñn^c neg zèlitòl

foguā & meñn^c magaffagatol fog-
uan mēd o hataraíglan E fíge fa-
rol ke' èfmerietec meg è peldabè-
zet, mícòr o aḡa meg gèrmeede-
dolēd, & meglèuèlezēdic tuggatoc
mert kōzèl vagō a nar, Vgan es
tú mico latāgatoc mēd èzekèt lēnī
, tuggatoc mert kōzèl vagon & ai-
toeban Bizoni mondom túnèktec
mert nē mulic èl è nēzèt mignē
mēd èzec legènèc, meñ & föld èl-
mulnac, dè èn ígéim èlnē mulnac
A napot ke' & az idòt fenki nē
tugga fem mēn^c angali, fem fiu
hanēlac aḡa Mert mikent volt Noe-
nac napiban, vgan lezèn èmber
fianac iquètèlè, Mert mikent a viz
ozon èlòt valo napocban, valanac
eugoc & íuoc, hazafkodoc & hazaf-
fagba adoc, mēd a napiglan meñ-
len Noe bèmenè a barkaba, & nē
èfmèrecmeg, mignē èliquo a viz
ozon, & mēdeneket èl von, vgan
lezèn es èmberfianac iquètèlè, Ta-
hat kèttèn lezn^c eg zanto földon
, eggic èluètètèc & mafic meghaga-

tíc kètten lezn^c eg agban, eggíc
 èl uetètíc & mafíc meghagatic, Ket-
 tèn lezn^c orlóc eg malomban, eg-
 gíc èluetètíc & mafíc meghagatic,
 ¶ Azert vigaziatoc met nē tugga-
 toc mēl idòbèn legèn iquèndò tú
 vratoc Azt ke' tuggatoc, hog ha
 tudna a' hazi afa mēl idòben az vr
 iquèndò volna valobizon vīgazna
 & nē hadna megafní ò hazat Vgan
 tū es legètec kezèc, mert mēl idòn
 nē alaitatoc iò èmbern^c fia Kit
 alaítaž ol hū zolganac & ol ildo-
 mosnac, kit ò vra žèrzet ò hazi
 èmberín, hog aggon azocnac etkèt
 ò idèie koran bodog a' zolga, kit
 mícòr iquèd ò vra ug lél tettè, bi-
 zon mandom tūnètec mert mēd ò
 iauin^r žezi otèt Ha ke' a' gonož
 žolga mōdand ò žuuebèn, Kefic
 èn vram ioní, & kèzdèndi az ò
 fèlè zolgakat vèrni, Q ke' ezec &
 izec a' režègefèckèl, iò a' žolga-
 nac vra a' napon mēllèn nē rè-
 menli & az idòn mēllèn nē tugga,
 & megualazta otèt, & ò réžét vèti

a' kepmutalockal ot lézèn firalm
 & fogacnac Likorgatafa

X X V

22

T ahat meñnècn^c oržaga hafon-
 latic tiz žúzèchez, kic véuén
 ò lampafocat ki menen^c a' vòlè-
 gennèc & a' meñ ažžonnac èlèibè,
 Ezec kòzzol ke' otòn valanac —
 ————— balgatagoc & otòn
 ildomofoc, Dè az ot balgatagoc vè-
 uē ò lampafocat nē vòn^c olait ò
 vèlec, dè az ildomofoc vònèc olait
 ò èdenecebè ò lampafockal ožuo,
 Kéfuen ke' a' vòlegén mēd èl žu-
 nidozanac & èl alunac Efèl koron
 ke' lon iuoltes Im èl iot a' vòlegén
 kètlètèc èlèibè Tahat felkèlen^c
 mēd a' žuzèc & megkežèitec ò lam-
 pafocat A' balgatagoc ke' monda-
 nac az ildomofocnac, Aggatoc nē-
 kònc a' tū olaitocban met a' mū
 lampafinc megaložnac Felelen^c az
 ildomofoc || monduā Netalantal nē 31. levél.
 lézèn èleg nèkònc & nèktec, dè

inkab mennètec az arosochoz ɛ
 végètec magatocnac, Mikor ke' èl-
 mennen^c vènnièc èliot a' vòlègèn
 , ɛ kic kezèc valanac bemenen^c
 ɔ vèle a' ménèkezőbè, ɛ bèrèkèz-
 tetet az aito, Mentol vtolbžèr ke'
 az egèb žúzèc es èliquenèc monduan
 , Vr nífð m̄g nèkɔnc, ɛ ɔ fèlèluē
 monda Bizon^r mondom túnèctec nē
 tudlac tūtɔkèt, ɛ vg vigaziatoc met^r
 nē tuggatoc a' napot fem az idot
 Mert mikent žarandoclaní èrèdet
 èmbè hítta ɔ žolgaít, ɛ atta azocnac
 ɔ íauit, ɛ egn^c adot ɔt gírat, maf-
 nac ke' kettot dè a' mafnac eggèt,
 eg mēdenn^c ɔ tēhètsegè zèrent, ɛ
 legottan èlèredet Elmène ke' ki az
 ɔt girat vottɔ vala, ɛ múuèlked-
 uen nère a' felet mas ɔtɔt, Es azon
 keppèn ki a' kèttot vottɔvala, nère
 mas kèttot, Ki ke' az eggèt vottɔ
 vala èlmēuen földbè afa ɛ èlreíte
 ɔ vranac penzet Dè foc idɔ utan
 èliot a' žolgacnac vroc, ɛ žamot
 vètèt ɔ vèlec, Es ɔ hozia vepuē
 ki az ɔt girat vottɔ vala meg mas

ɔtɔt vún nèki monduan, Vram ɔt
 girat adal ènnèkem, ím mas ɔtɔt
 nèrtem a' fèlèt Monda annac ɔ vra
 , Qrɔl èn io hú zolgam mert kè-
 vèfbèn voltal hú fokakon zèrèzlec
 tegedèt meñ be te vradnac ɔrɔme-
 bè, Hozia vepec ke' es ki a' ket
 girat vottɔ uala ɛ mōda ———
 Vram ket girat attal ènnèkem, ime
 mas kettot nèrtem a' felet Mōda
 annac ɔ vra, Qrɔl èn io hú žol-
 gam mert kèuèfbèn voltal hú fo-
 kakon zèrèzlec tegedèt meñ bè te
 vradnac ɔrɔmebè Hozia vepuē ke'
 ɛ kí az eg gígirat vottɔ uala mon-
 da Vram tudom mert kēmē èmber
 vag, mert arác hol nē vèttel, ɛ
 ɔritež hol nē himtettèl, ɛ feluē
 èlmenec ɛ èlreíte a' tē gíradat a'
 földbè, ím meg vagon a' mēl tìed
 Fèlèluen ke' ɔ vra mōda nèki, Go-
 nož rest žolga tudod uala mert ara-
 toc hol nē vèttèm, ɛ ɔritɔc hol nē
 himtettèm, azet kèllèt uolna az èn
 penzemèt a' penz valtocnac adnod
 , ɛ èn íquen valobizon vforaua

vottém volna meg' azt a mēl' eném
 Azert vegetecmeg o tōllo a' girat
 & aggatoc ānac kinēc tīz vagon,
 mert mēden vallonac adatic & bō-
 uoltētīc, de annac a' kīn^c nīn. az
 es a' mēl' tētīc hog vagon ēluētētīc
 o tōllo, & a' kēllētīlēn zolgat vēf-
 fetēcī & ērēzīetec a' kulfō fētet-
 fegechē, mert ot lēzēn fīrālm & fo-
 gacnac līkorgatafa, ¶ Mikor ke' iō
 ēmbern^c fīa o nagfagabā & mēd o
 angālī o uēle, tahat vl o nagfaga-
 nac zēkībēn, & gōītētn^c o ēlēībē
 mēden nemzētēc, & īngvalazīa o-
 kēt egmaftol, mikent a' paztor
 valaztameg a' īuhokat a' kelkec-
 tōl, & valōbīzōn a' iohocat allātīa
 o iōgfēlōllo, a' kelkēkēt ke' o
 balfēlōllo, Tahat mōd a' kīrāl azoe-
 nac kīc o iōgfēlōllo ——— lēz-
 nēc Jōuētēc ēn ātamnac aldottī, bī-
 rīatoc a' vilag kēzdetetōlfoguā valo
 nēktec alkottatot orzāgot, mert ēn
 ēheztē & ēnnēkem ēnnē attatoc,
 zomiuhozam & ēnnēkē īnom ada-
 toc, vēndeg valec & befogatoc

ēngemēt, mēzeitēlen valec & meg-
 ruhazatoc ēngemēt bēteg valec &
 meglatatoc ēngemēt Tōmlōcbēn va-
 lec & iōttētēc ēn hozīam, Tahat
 fēlēln^c nēkī az īgazac mōduan Vr
 mīcor lattonc tegedēt ēhezetted &
 ētettōnc tegedet zomīaztad & venē-
 rekēt attonc tenēked, Auag lattue
 te vēndeg voltodat & bēfogadtōnc
 tegedēt Auag mēzeitēlēn voltodat
 , & bēfēdeztōnc tegedēt, Auag mī-
 cor lattonc tegedēt bēlēgen, auag
 ——— tōmlōcbēn & iōttōc te hoz-
 iad, Es a' kīrāl fēlēlūē mōd azoe-
 nac, Bīzōn mondom tūnektec, mig-
 lēn ēz ēn mentōl kulfēb ātamfīai
 kōzzōl ēgn^c tōttētēc ēnnēkem tōt-
 tētēc Tahat mōd a' kīrāl azocnac
 kīc o balfēlōllo lēzn^c tauoziatoc
 ēl ēn tōllem atkozottac az oꝛoc
 tūzbē kī alkottatot oꝛdōgnēc & o
 angālīnac, mert ēn ehezem, & nē
 adatoc ēnnēkem ēnnēm zomi-
 hozam & nē adatoc ēnnēkē īnom,
 vēndeg valec, & ēngemēt bē nem
 fogadatoc, mēzeitēlēn valec, & ēn-

32. level.

gemèt bè nem fèdèzetèc, bèteg va-
lec & tòmloçbè & nē latatoc èngè-
mèt Tahat fèlèlèn^c èzec es o nèki
monduan Vr micor lattonc tegedèt
èhézetted, āg zomiazattad auag
vèndeg voltodat || auag mèzeitèlèn
voltodat, āg bèteglettèd', āg tòm-
loçbèn & nē zolgaltonc te nèked
Tahat fèlèl azocnac mōduā, Bizon
mondom tūnèctec, mīglèn nē tōt-
tètèc egnèc èkūffèbec kōzzol èn-
nèkem nē tōttètèc, & ig menn^c
èzec az oꝛoc getrèlmbè, az igazac
ke az oꝛoc èlètbè

26

xxvj

Es vg lōn micor megnègèztè
uolna i^c mēd è bèzedekèt
mōda o taneituanīnac Tuggatoc é
mert kèt nap vtan hufuét ležen,
& èmbern^c fia èlaroltatic hog meg-
fèzeitèffec Tahat egbè golèkeztèc
a papoc fèdèlmi & a nepecnèc vé-
ní a papoc fèdèlmè pituaraban kí
mondatic Cayfasnac, & tanalot

tartanac mikent i^ct megfoghatnac
& megolhètnec Mondnac uala ke
Ne èz innep napon, ne talantal
haboro lènnè a nepbè Mikor ke
i^c volna betaniaban poklos fimon-
nac hazaban, hozia vepec eg nēm-
berí, valuā eg alabastrom draga-
latos kènètét, & otte azt az vlōnèc
fèierè, Latuan ke a taneituanōc
mèltatlākodanac mōduan, Hog mí
vèzedèlm èz, mert èz èladathatic
uala fokon, & adathaticuala zègè-
necn^c Tuduā ke i^c mōda azocnac
Mit nèhèzèltec è nèberirè, mert
io múuèlkedètet múuèlkedet èn
raitam, Zègenèkèt ke mēd ha val-
lotoc vèlètec dè èngemèt nē mē-
denha vallotoc, mert, èrèztettè è
kènètet èn testemrè èltèmètèndō-
nèc tōt èngemèt, bizon mond tū
nèctec, valahol p̄dicaltatandic èz
ewāgeliom mēd è vilagban meg
mōdatic o megèmlèkezètère hog o
èzt tōttō Tahat a tizènkèttō kōz-
zol eg ki scaríutí íudafnac mōda-
tic vala èlmenè a papoc fèdèlmi-

hèz & mōda azocnac Mít akartoc
 ènnèkem adnotoc, & èn ɔtèt nèk-
 tec adom, & azoc zèrzen^c nèkí
 harmíc èzúft pénzt, & ènn^c vtan-
 na kèrèfí vala azokat, mikent
 ɔkèt nèkic adhatna A^c pogala etèl-
 n^c ke^c èlɔ napian vèpen^c a^c ta-
 neituañoc i^choz monduā hol aka-
 rod hog alkoffuc tenèked megen-
 ned a^c barant Es i^c mōda Mènnè-
 tec nekihèz a^c varofba & mōgatoc
 nèki Mèfter monga, En idèm kɔ-
 zèl vagon, te nalad tezèm a^c ba-
 ran etèlt èn taneítuanīmal Es ug
 tɔn^c ɔ taneituañí mikent i^c pan-
 loltuala azocnac, & megkezeitec
 a^c barant Estue leuen ke^c egbè ũl
 vala ɔ tizenkèt taneituañíual, &
 mícór ènnen^c monda azocnac Bi-
 zon mōdom túnèktec mert tù eg-
 gitèc elarol èngemèt, & igē meg-
 zomorodanac, & kèzden^c mēd mon-
 danioc Mi nē èn vagoc vram Es ɔ
 fèlèluē mōda nèkic Kí maría èn
 vèlem ɔ kèzet a^c talba az arol èl
 èngemèt, Valobizon èmbern^c fia

megèn mikent iruā vagō ɔ rolla
 Dè iaý az èmbern^c ki miat èm-
 bern^c fía èlaroltatic, iob volt nè-
 kí hanē zúlètet volna az èmber
 Fèlèluē ke^c Judas ki ɔtèt èlarola
 monda, Minē èn vagoc rabý Mon-
 da annac Te mōdad Azockal ke^c
 i^c valoralatta, veue a^c kenèrèt &
 megalda & megzége, & ada ɔ ta-
 neituañínac, & mōda, Vègetèc &
 ègetec — èz èn testem, & veue a^c
 kèlhet & halalatot tɔn, & ada azoc-
 nac mōduā Iगतoc èbbɔl mēd, met
 èz èn vèrē vý tɔruēnèc ki foka-
 kert èlɔtlètèc bünɔcnèc bolanaítta-
 ra, Mōdō ke^c túnèctec, hog nem
 izom matolfoguan è zɔlɔ vèzzɔn^c
 nemzefébɔl mend a^c napíglan, mi-
 kor azt výonnan izom tú vèlètèc
 èn atamnac orzagaban Es dilérèt
 mōduan kí menen^c oliuètnac hē-
 gerè Tahat mōda i^c azocnac, Mend
 tù meg gonozbottoc èz eýèl èn
 bennē mert iruā vagon megvèrem
 a^c paztort & elhimletn^c a^c Lordanac
 íuhí, dè mi vtan felkèlèndec èlɔl-

kellec tütökèt galiliebā Fèlèluē
 ke· Pèter mōda nèkí Sõt ha mēd
 meggonozbodandnac te bēnnēd En
 es fonha fē gonozbodō meg te bēn-
 nēd Monda nèki i^c, Bizon mon-
 dom tenēked, mert èz eýèl mí
 èlõt kakas zol háromzèr tagacmēg
 èngemèt Mōda nèkí Peter, Sõt ha
 megkellètendic ènnēkē teuèled
 halnom fem tagadlacz meg tegedèt,
 Azōkeppèn ————— mōdnac vala
 mēd a· taneituanōc es Tahat iuta
 i^c azockal a· faluba ki mōdatic
 getfemánínac, ɛ mōda ɔ taneitua-
 nínac Vyletec ittèn miglèn oda
 megèc ɛ imadkozom, Es vèle ve-
 uèn Pètert ɛ Zebedeufnac kèt fí-
 ait kèzdè zomorodní ɛ bankodni,
 Tahat mōda azocnac Zomoro èn
 lel kem a· halalíglā, Maraggatoc
 ith ɛ vigaziatoc || èn vèlem Es kè-
 uefènne èleh menuen èfec ɔ orca-
 iara imadkozuā ɛ mōduā En atam
 ha lèhètfegez tauoziec èl è kèleh
 èn tollē, dè valobizon nē mikent
 èn akarom dè mikent te, Es iquɔ

33. levél.

ɔ taneituaníhoz ɛ léle ɔkèt alattoc
 , Es mōda pètern^c Ig eg idèiglèn
 fē vigazhattal èn vèlem, Vigazia-
 toc ɛ imadkoziatoc hog ne mēnē-
 tec kefertèt bē, valobizon a· leléc
 kez dè a· tèt bēteg Efmg mafod-
 zèr èlmenè ɛ imatkozec mōduan
 En atam ha nē tauoztathatic èl è
 kèleh èn tollèm hanēlac hog mg
 igam azt legèn te akaratod Es iquɔ
 èfmg ɛ léle ɔkèt alattoc mert ɔ
 zèmec mgnehèzedet vala, ɛ azoc
 mghaguā èfmg èlmenè ɛ imadko-
 zec harmadzèr azō bèzedèt mōd-
 uan, Tahat iquɔ ɔ taneituaníhoz
 ɛ léle ɔkèt alattoc ɛ mōda azocnac
 Alogatoc imar ɛ nugoggatoc, im
 èlközèleit az idɔ ɛ èmbern^c fia
 èlaroltatic búnsɔkn^c kèzezbè kèl-
 lètec èreggonc im èlközèleit kí
 èngemèt kèzbè ad Meg ɔ è bèzel-
 lèttè im èliquɔ Judas a· tizènkèttɔ
 kòzzɔl eg ɛ ɔ vèle foc gòlèkezèt tɔ-
 rockèl ɛ rudackal, èrèztettèc a·
 papí fèdèlmectol, ɛ a· nepecn^c vé-
 nítɔl, Ki ke· ɔtèt èl aroltauala

atta uala è ièget nèkíc mōduā Valakit megapolandoc o az fogiatoc otèt, & zorgalmaft vepuē i'choz monda Vduoz leg rabí, & megapola otèt Dè i'c mōda nèkí Baratom mîrè iottèl, Tahat hozia vepen^c & kèzekèt i'cra vètec, & m̄g fogac otèt Es eg azoc kōzzol kic i'fal valanac kí tèrièztuē o kèzet kí veue a' kèft, & lapuā a' papoc fèdèlmè zolgaíához el vagac o fúlét Tahat mōda annac i'c Fordehad tè tōrødèt o hèlerè mert mēd kí tōrt vènd tōr mîat vèz Auag azt alotod hog nē kérhetnē èn atamat & ma adna ènnèkem tōbbèt hognē tîzèn kèt legio angalocat, azert mikent tèllèfednen^c be írafoc mert íg kèl lenni Az idōbèn mōda i'c a' golèkezètecn^c Vgan iottètèc mîkent toluáihoz tōrōckèl & rudackal meg fognotoc èngemèt, Mèndèn napon tū nataloc últèm a' templomban taneítuan & nē fogtatocm̄g èngemèt Mènd èz ke' íg lōn hog bètèllèfednen^c pphetacnac írafi

Tahat mēd a' taneítuanoc otèt meghaguan èlfutanac Es azoc megfog-uā i'c viuec otèt Caífashoz a' papoc fèdèlmihèz hol az iraftudoc & a' leualtac & a' nepèn^c vení egbè golèkeztecuala, Pèter ke' mèzzol kōuèti uala otèt a' papoc fèdèlmè pituaraiglan, & bèmēuen vluala a' zolgackal hog latna veget A' papoc fèdèlme ke' & mēd a' tanal kèrèfn^c vala hamifstanofagot i'c èl-lèn, hog otèt halalra adnac & nē lelen^c, iollèhèt foc hamifstanoc iottècuolna Mentol vtolbzèr ke' ioue-n^c kèt hamifstanoc & mōdanac Ez vg mōdot megtōrhètem iftènn^c templomat & harmad napon meg-rakhatom azt Es felkèluē a' papoc fèiedèlmè mōda nèkí Sēmít fē fèlèlz mēd èzecrè mellèkèt èzec te èllèned tanolnac Ihē ke' vèztègluala Es a' papoc fèdèlme mōda nèkí Kèrdlec teged az elō iftènrè hog mōgadīng nèkōnc ha te vag x^c iftènn^c fía Monda annac i'c Te mondad Dè valobizon mondom túnèc-

tèc Matolfoguā latnotoc kèzditèc
 èmbern^c fiat vlètètè iftèn^c iogia fè-
 lol, & iquètètè mèn^c kòdibèn Ta-
 hat a' papoc fèièdèlme megzakaz-
 ta onō ruhaiait monduā Karomlot,
 míg zúkpflotoc meges tanocnalkul
 im most hallottatoc è karōlatot mí
 tèccíc tú nèctec Es azoc fèlèluē
 mōdanac Melto halalnac Tahat pō-
 ken^c o orcaiaira, & nac lapasockal
 vericuala otèt, Egèbèc ke' tènère-
 kèt o orcaiaira attanac mōduā Xpc
 pphetízaí mú nèkōc kí az kí tege-
 det lapot Pete^r ke' vlvala kúuol a'
 pituarban, & hozia vepec eg leañ
 monduan, Tè es a' galileaí i'fal
 valal Es o megtagada mēden^c èlōt
 mōduan Nē tudom mít mōdaz, O
 ke' az aiton — kí menètètè lata
 otèt mas leañ & mōda azocnac kie
 oth valanac Ez es a' nazaretí i'fal
 vala Esmeg èfeuèl megtagada mert
 nē èsmèrte uolna az èmbert Es kè-
 uèffe vartatuan vépen^c phozía kí
 a' túznèl alnacuala Es mōdanac Bi-
 zon te es azoc kozzol vag mert

tenē bēzedet meg ièlènt tegedet
 Tahat kèzde zídalmazni & èskēni
 mert nē èsmèrte volna az èmbert
 & legottan kacas zola Es mēgmèl-
 kezec Peter i'cnac bēzederol kit
 mōdotuala, Mi èlōt kakas zol ha-
 romzér tagacmēg èngemèt & ki mē-
 uen fira kèseruen

XXVI]

ZA

H olual ¶ leuen ke' tanalot ||
 tartanac mēd a' papifeiedèl-
 mēc, & a' nepecn^c vení i'c èllèn
 hog otèt halalnac adnac Es mēgkō-
 tozuen èluíuec & adac otèt poncius
 pilat, nèuō fèiedèlminèc Tahat lat-
 uan Judas kí otèt èlaroltauala
 hog karhozotuolna pñiara vitetue
 megviue a harmic èzúft penzt a'
 papoc fèiedèlminèc & a' nepecn^c
 venínèc mōduan Búnhottēm az ar-
 tatlā vért èlaroluan, Es azoc mō-
 danac Mí múnèkōnc te laffad Es
 az èzúft penzekèt a' templomban
 leuètuē èlmenè & èlmēuē kōtèllèl

54. levél.

ōmagat felakazta A' papoc fèie-
dèlmí ke' véuē a' harmic' èzuft
penzekèt mōdanac Nē illic' èzekèt
èrèztènōc a' corbanōba mert a' ver-
n^c arra, Tanal. tartuā ke' veuec
azockal eg fazokafnac földét žarā-
dokocnac tēmètefècrè, Azet è žan-
to föld hiuattatic acheldemachnac
az az vernèc földō mēd è napiglā
Tahat bètèflefedet mēl mōdatot Je-
remias ppha miat monduan Es ve-
uec a' harmic' èzuft penzt a' meg-
berlètⁿ bérét kit berlèttèc iīrl
fiaitol, & attac azocat a' fazokaf-
nac földpiert mīkent žerzèttè èn-
nèkem vr Ihc' ke' allapèc a' fèie-
dèlm mōduan Te vag è fidocnac
kirala Mōda nèki i^c Te mōdod Es
micor vadoltatnec a' papoc feiedèl-
mítol & a' nepèn^c venítol fēmít
sem felele Tahat mōda nèki pilatō
Nē hallod è mene tanofagocat mōd-
nac te èllèned, & lac eg ígerè sem
fèlelè, ug hog igèn ludalkodnec
a' fèiedèlm Az ŷnep nap vtan ke'
žoctauala a' fèdèlm hog a' nepn^c

eg foglot mēlet akarnanac èlèrèž-
tène, vala ke' tahat eg ièles fogla
, ki èmberöldōkéfert, èrèztetet
vala a' tōmlòcèbè, Azert azoc egbè
golèkezueiec monda azocnac pilatō
Kit akartoc hog èl èrèziec tūnèc-
tec, barrabaft auag i^ct kí mōda-
tic x^cnac, mert tugga uala hog irég-
fegbèn aroltac uolna èl otèt Q az
itelo žècbèn vlettè kè, èrèzte o
hozia o fèlèfegè mōduan Sēmi te-
nèked & az igaznac, mert fokakat
gettrèttè ma latat miat o értè A'
papoc feiedèlme ke' & a' vénèc a'
nepèt kizlèlec hog barrabaft ker-
nec i^ct ke' èluèztènec Fèlèluē azert
a' fèiedèlm mōda azocnac Kit akar-
toc azert è kèttō kōzzol hog èlèrè-
ziec tūnèctec, & azoc mōdanac
Barrabaft Monda azocnac pilatos,
Azert mit tegèc è i^cnac kí mōda-
tic x^cnac Mondanac mēd Meg fè-
zeitèffec Monda azocnac a' fèie-
dèlm Miert mí gonožt tot Es azoc
inkab iuoltn^c vala mōduan Megfè-
zeitèffec Latuā ke' pilatō hog fè-

mit fē haznalna dē inkab zaý lēn-
 nè, viz veuē a' nēp ēlōt megmofa
 9 kēzet mōduan Artatlan vagoc
 ēn ēz igāznac vėrebēn tú laffatoc
 Es fēlėluē mēd a' nēp mōda, 9
 verē mú raitonc 9 mēd mú fía-
 ĩnkon Tahat ēlėrėzťe azocnac bar-
 rabafť iťt ke' m̄goftorozťatuā nē-
 kie ada hog megfēzeitēffec ¶
 Tahat, a' — fedėlm vitē-
 zĩ viuec iťt az itėl9 hazba, 9
 egbē goitenec 9 hozia mendēn fē-
 reget, 9 le vėťkeztėtuē 9tėt vė-
 res palaftal k9rnekezec meg 9tėt
 , 9 túuifbēn font koronat vėten^c
 9 fėierē 9 nadat 9 iogiaba, 9 fel
 tėdrė tėrdepluē 9 ēlōťť karom-
 latot — tėzn^c vala nēki mōd-
 uan Vdu9z leg fidocnac kirala, 9
 9 reia hagapuā veuec a' nadat, 9
 vėricuala 9 agahoz Es mi vťan
 megkaromlottacuolna 9tėt, le vėť-
 keztėtec 9tėt a' palaftbol, 9 9ľťoz-
 tėtec 9tėt 9n9 ruhaiaba, 9 ēľvi-
 uec 9tėt hog megfēzeitēnec Kĩ
 mēnuen ke' lelen^c eg cirėnĩ belĩ

ėmbert fimon nēu9ť a' falubol i9-
 u9ť Ezt kenzėreitec hog fėl venne
 9 kėrėztėt, Es i9uenec a' hėlrė
 ki mōdatic g9lgatanac az az kop-
 pattac hėlen^c, Es adanac nēki ĩn-
 ĩa epėuėl ēlegeitėt bort, Es mi-
 kor koftolta uolna nē akara ĩnna
 Mĩ vťan ke' megfēzeitėttēc volna
 9tėt meg 9ztac 9 ruhaĩat ĩľlat
 ěrėztuē, Hog bėťľľefednec mēľ
 mondattatot Pphā mĩat monduā
 Meg9ztottac 9 magocnac ēn ruha-
 mat 9 ēn ruhamon ěrėztettēc ĩľlat
 , 9 ľluē 9rizicuala 9tėt, 9 9 ľgėt
 megiruā 9 fėiē felirē vėtec Ez az
 nazarėtĩ i^c fidocnac kirala Tahat
 megfēzeitettēc 9 vėle kėt toluaioe
 eggik i9g ľel9ľ — 9 mafic ľalfel9ľ
 Azonnan muloc ke' karomľacuala
 9tėt 9 fėieket razuan 9 mōduan
 Vachkĩ megť9r9đ ifťenn^c templo-
 mat, 9 harmad napon megrakod
 aťť, Vdu9zehėd tēmagadat ha ifť-
 tenn^c fía vag źal le a' kėrėzťřľ
 Azon keppēn es a' papoc fėđľmĩ
 karomľacuala 9tėt az ĩraftudockal

ɛ a' veneckèl mōduā || Egèbèkèt 35. levél.
 vduozeitèt ɔnmagat ke' nem vduo-
 zeithèti ha ifrln^c kírálá žal-
 lonzéle a' kèrèztról ɛ hízɔnc nèki
 Remenkedet iftènbè zabadeha m̄g
 ɔtèt ma ha akaria, mert ug mō-
 dot vaý iftènn^c fía vagoc èn Azon-
 keppèn ke' a' toluaíoc es kic meg-
 fèzeitettecuala ɔ vèlè karomlac-
 uala ɔtèt A' hatod idɔtɔl foguā ke'
 lon^c fètétfegec mēd a' földɔn ki-
 lèncéd idèiglèn Es kilèncéd idɔ
 koron íuɔltɔ i^c nag zɔual mōduan
 Elý Elý Lamazabatani az az En
 iftènem èn iftènē hog mirè hattal
 meg èngemèt Nemeñlèc ke' az ot
 alloc kɔzzɔl „mōdnac vala,, hal-
 uan, Ez íñlest hýa Es legottan
 azoc kɔzzɔl eg èlfutuan, vɔn eg
 zɔuaruāt ɛ bèɔlte azt ecettèl, ɛ
 téuén a' nadra ɛ aduala ínna nèki
 , Dè az egèbí mondnaucuala Zɔn-
 nèl lassuc ha íɔ íñles ɔtèt megza-
 badeítani, Ihē ke' ès̄m̄g íuɔltuén
 nag zɔual èlèrèzte ɔ lèlket, Es
 im a' templomnac foporlaha kèt-

ten kètte zákada a' felfɔ fèletɔl
 foguā mēd az alfoiglā ɛ a' föld
 megíndola, ɛ a' kɔzirtoc megmè-
 teltèten^c ɛ koporfoc m̄gnílanac, ɛ
 foc scèntecnèc tèttec kíc èlaluttac
 vala felkèlen^c, ɛ kí ípuen a' ko-
 porfocbol ɔ felkèleten^c utanna íp-
 uén^c a' scent varofba, ɛ megíele-
 nen^c fokacnac A' centuio ke' ɛ kíc
 ɔ vèle valanac ɔrizuen i^ct latuā
 a' föld indolatot ɛ azokat mēñlec
 lézn^c vala ígē megfelèmen^c mōd-
 uan Bizon iftènn^c fía vala èz, Va-
 lanac ke' es ot foc azzon népèc
 mēzzɔl, kic kɔuèttecuala ɔtèt ga-
 lileabol ɔ nèkí zɔlgaluā kic kɔzɔt
 vala Magdalnai maría, ɛ Jacab an-
 na maia ɛ Jofephe ɛ Zebedeus fíai-
 nac ānoc, ¶ Mikor ke' èstue lɔt
 uolna ípuɔ nemínèɔ kazdag èm-
 ber aromatiabol Joseph nèuɔ ki es
 ɔ i^c taneituana uala Ez vepec Pi-
 latofhoz ɛ megkere i^cnac tètét Ta-
 hat Pilatɔ paramlola megadatní i^c-
 nac tètét Es íofeph a' tètét veuē
 bètakara azt tízta gólba, ɛ hēl-

hete aſt ɔ vŷ koporfoíaba kit ki farag'tatotuala a' kɔ́zirtbol, ɛ hèn-
gèreite nag kɔ̀uèt a' koporfo aíta-
ra ɛ èlmene Valanac ke' ot mag-
dalnai maría ɛ a' mas maria vluē
a' koposo èllènebè ¶ A' mafod na-
pon ke' kí vagon a' kèzɔɔ nap
utan, egbè golenèc a' papoc fédèl-
mí ɛ a' leualtac Pilatoshoz mond-
uan Vronc m̄g èmlèkeztònè mert
è hitètɔ megèleuènte vg mōdot
Harmad nap utan felkèlec Par-
adolad azert ɔrɔztètní a' koporfot
harmad napíglan, netalantal èlɔn^c
ɔ taneituaní, ɛ èlvrozíac ɔtèt ɛ
mōdnac a' nepnèc felkòlt halottai-
bol, ɛ lezē az vtolfo teuélges go-
nozb az èlɔbínèl Monda azocnac
Pilat, ɔrɔztɔc vagō Mēnètèc ɔríz-
ietec mikent tuggatoc Azoc ke'
èlmēuen ɛ a' kɔ̀uèt megìegezuē
meg kɔ̀rnekezèc a' koposot az ɔr-
ɔckèl

A z ŷnep^c eftin ke' kí fenlic
az ŷnnèpnèc èlɔ napian, Jɔ-
uɔ Magdalnai maria ɛ a' mas ma-
ría latníoc a' koporfot Es im lɔn
nag föld indolas Vrnac angala zal-
la le mēbɔl ɛ vepuen èlhèngereite
a' kɔ̀uèt ɛ vluala fellɔl raita Vala
ke' ɔ zèmele míkent villamat ɛ ɔ
ruhaía fèier míkent — ho, ɔ
felèmetɔl ke' megŷèttèc az ɔrízɔc
ɛ lɔttèn^c mikent holtac Fèlèluē ke'
az angal monda a' nēberìècn^c Tú
nè akariátoc felnètèc, mert tudom
hog i^ct kèrèsitèc ki megfèzeitètè
nīl ít mèt felkòlt mikèt mōdotta
Jɔuètèc ɛ laſſatoc a' hèlt hol hēl-
heztètèc vala vr, Es menñètèc ha-
mar ɛ mongatoc ɔ taneituanínac
mèrt felkòlt ɛ im èlɔl kèl tutɔket
galileaban ot ɔtèt m̄glaſſatoc mi-
kèt mondotta tú nèktec Es Mag-
dalnai maria ɛ a' mas maí^a ki me-
nen^c hamar a' koporfobol felèlmèl
ɛ nag ɔrōmèl futuā meghirdètnièc

ɔ taneituaninac Es im i^c azocnac
 èlèicbè kele mōduā, vɔɔɔɔ le-
 gètéc Azoc ke' vepén^c ɔ hozía ɔ
 fogac ɔ labaít ɔ imadac ɔtèt Tahat
 mōda azocnac i^c Ne akariátoc fèl-
 nètéc, dè meinnètéc hirdeffètéc az
 èn aťafiaínac hog mēnèn^c galileaba
 mert ot èngemèt meglatnac Kic mi-
 cor èlmētecuolna im nemeľlec iɔ-
 uen^c az varofba ɔ m̄ghirdètéc a'
 papifedèlmecn^c mēd mēľlec lottèc
 vala, ɔ egbè golèkezuē a' venec-
 kèl tanalhoz foguā foc pēzt ada-
 nac a' vitezecn^c mōduā mōgatoc,
 mèrt èliottèt ɔ taneituāni ez eyèl
 ɔ mū aluūāc èl vroztac ɔtèt, ɔ ha
 èz m̄ghallattatic a' fedèlmtɔl mū
 kɔnɔrgɔc nèki ɔ m̄gmèntɔc tɔtɔ-
 ket Es azoc a' penzt veuē ug tɔn^c
 mikèt taneitattac uala ɔ m̄ghirhè-
 uec è bèzed a' fidocnal mēd maig-
 lan A' tizèn eg taneítuānoc ke' èl-
 menen^c galileaba a' hegrè hol zèr-
 zètte uala azocnac i^c, ɔ latuā
 imadac ɔtèt nemeľlèc ke' kètelke-
 den^c Es ɔ hoziaíoc vepuē i^c bè-

zellè nèkíc mōduā Ennèkem || ada- 36. levél.
 tot mēd hatalm mēnèn ɔ földɔn,
 Mennètéc azert ɔ tanohatoc mēd
 nēzètekèt, megkèrèzteluetec ɔkèt
 aťanac ɔ fiunac ɔ scent lelec^c
 nèuèbè, taneituan ɔkèt tartanioc
 mēdenekèt valameľlekèt parālol-
 tam tūnètéc, ɔ im én vèletéc le-
 zèc mēd napochan mēd vilagnac
 végezètèiglèn

It kez^{tic} .f. Marc ew^{ta} kōuɔ

E Z a' scent Marc ewāgelista
 ki iftèntɔl valasztatot, ɔ volt
 Scènt peter apastalnac kèrèzt fia
 ɔ iftèni bèzedbèn taneituāna, ki
 iollèhèt éleb ifrlbèn pap volt vol-
 na ɔ test zèrent lèuita, dè micor
 x^c hùtere fordolt volna ol igē meg-
 alaza ɔmagat a' papfaghoz, hog
 papfagra ne valasztatnec ɔn hūuèl-
 ket èlvaga, dè mert iftèntɔl va-
 laztatot vala aze't m̄gtɔkelle ɔtèt
 iftèn ——— ɔ teue allexandriai
 púspocke ɔ ig iftènn^c kɔnètelmes

akaraſa zèrèt o mafod ira e' x^e-
nac ewāgeliomat E. f. Marc ke' pel-
daſtatot orozlan žabafban, mert
egèbectol ièlefben irt x^e nac felke-
lèterol,

Cap^m èl o

I Efus crift^o iſtènſia ewāge-
liomanac kezdetè míkènt
iruā vagō Jſaias pphetaban

Im èn èrèžtem èn angalo-
mat te orcad èlot kí megkèzeití te
vtadat te èlòttèd Juolt^o žaua
kiètlènbèn kezèhetec vrnac utat
ígazacka tegetèc o oſuenet Vala
Jan^o a' kiètlènbèn kèrèzteluē q
p̄dicaluā p̄nianac kèrèztſegèt bũ-
noçn^e bolanaſtara, q ki menn^e
vala o hozia mēd irlm̄ bèlièc, q
Judeanac mēd vidékè q megkè-
rèztelkedn^e vala o töllo Jordannac
ſoloiaban meğgunuan o bũoçkèt
Es vala Jan^o ruhažtatot tēuecn^e
žorebol, q kōdmen ruha vala o
ſorloka kōrñol, fafkacat q vad

mèzèket èzeczuala, Es p̄dical vala
monduā Jo èroſb èn töllemtol èn
vtannam kinèc nē vagoc melto le
haioluā megodanom o ſaruianac
žýat En kèrèztellèc tūtōkèt viz-
bèn, dè a' kèrèztèl tūtōkèt ſcènt
lelecbèn Es ug lon a napoçban Jo-
uo i^c galileabèli nazaretbol, q meg-
kèrèztelkedec Janoſtol Jordanban
Es legottan ſelmēuen a' vizbol, lata
menñèket meğnítuan q ſcènt lelket
mikent galambat le žaluā q marad-
uā o raíta, Es zo lon menbøl, te
vag èn zèrèto ſiam te bènnèd iol
kellettèm èn magānac Es legottan a'
žèllèt kí vze oſtèt a' kiètlènbè, Es
vala a' kiètlènbèn neguē napoçban
q nèguē eyèebèn, q kèfertètíc uala
a' ſatanaſtol Es vala a' vadackal,
q az angaloc žolgalnac vala o nèkí
Mí vtan ke' Jan^o èladatotuolna,
iouo i^c galileaba p̄dicaluan iſtèn
oržaganac ewāgeliomat, q monduā
Mert bètèllèſedet az ido, q èz kō-
zèleit iſtèn oržaga Pniat tarlatoc
q higgètéc ewāgeliōnac Es muluā

galileabèli tèngermèllol, lata fimont & Andoriaft o attafiat èrèzt-ueièc haloiocat a' tèngerbè mert halazoc valanac, Es mōda nèkic i^c Jouètec èn vtānam, tegelec tútokèt èmberecneç halazía & legottā haloioc meghaguā kouètec otèt Es innèn kèuèfenne èleb mēuén, lata Zebedeufnac iacabat, & Janoft o attafiat, & azokat a' haioban, o haioiokat megzèrèzuén, & legottan hiua okèt, & o attokat Zebedeuft m̄g hagian a' haioban a' béréfec-kèl kouètec otèt Es bémenn^c vala Capharnaumba & legottan inèpeken bēmēuén a' finagogaba taneitauala okèt, & ludalkodnacuala o tano-fagan, mert vala okèt taneito mikent hatalmas & nē mīkēt az iraf-tudoc & a' leualtac, Vala o fina-gaiocban fértezètes zèllèt o ember, & iuglt o mōduan, Mi mūnèkone & tenèked nazareti i^c iottel ido èlòt èluèztened mūkèt, tudō hog leg iftènn^c fcèntè Es megfèneitūè otèt monda Megnémol & ki meñ

az èmberbol & iaruan megzaggat-nā otèt a' fértezètes zèllèt, & iuglt-ue nag zoual ki menè o bèloll o, & ludalkottanac mēd, ug hog ker-dezkeðnen^c monduan on kòzottoc, Mert mi èz, & mert mel vy tanofag èz hog hatalmal & tèhètseg-gèl paranlòl fértezètes zèllètecn^c & èngèdn^c nèki, Es legottan kí hir-heuec o hìrè galileanac mēd vídè-kibèn Es legottan kí mēnuē a' finagogabol, iouen^c Jacabbal & Janoffal Simonnac & Andoriafnac hazaba Simōnac ke' napa fekzèn vala hídèg lélètbèn, & legottan bè-zellen^c o nèkí rolla, Es o hozia vépuén o kèzè ragaduā felèmèle otèt, & ottā meghaga otèt a' hídèg lelèt, & zolgaluala nèkic Eft-uè leuén ke' mīcor nap èlnugot-uolna hoznac vala nèkic foc gonozol vallokat & ordogokèt vallokat, & mēd a' varos golèkezetuala az aítora & m̄g vigazta fokakat kic getrètn^c vala külomb külomb lelètezeteckèl, & foc ordogokèt || ki vèt

37. levél.

uala ɛ nē haggavala azocat źolni, mert tuggacuala ɔtèt x^cnac, ɛ igèn holual felkèluen èlmenè puźta hèl-rè, ɛ ot imadkoźicuala ɛ kɔuète ɔtèt fimon ɛ kie ɔ vèle valanac ɛ mícór iuttanac volna ɔ hozía mōdanac nèki, mert mēdenèc kèrèf-n^c tegedèt, ɛ monda azocnac Meñ-nètec a' rokon falucba, ɛ varofocba hog ot es p̄dicałlac mert arra iottèm ɛ vala p̄dicał ɔ fina'ogaiocban, ɛ mēd galileaban, ɛ vala ɔrdogoket kí vètɔ Es iɔuɔ ɔ hozia egy poclos, ɛ onźoluan ɔtèt terdrè terdepluen mōda Ha akarź megvigaźthać èngemèt Ih̄c ke' kɔnɔrɔluē ɔ raíta ɛ kí ñoítuā ɔ kèzet, ɛ illètuē ɔtèt mōda nèki, Akarłac megtiźteitanom, ɛ hog èzt mondotta uolna legottan èltauozec ɔ tollɔ a' pocloffag, ɛ megtiźtoltatec Es megfeneítuē ɔtèt legottan kí kúlde ɛ mōda nèki Laffad hog fènkin^c fe mōgad, dè meñ èl mutafd te magadat a' papoc fedèlmenèc, ɛ aiandokoźiad te tiźtolato-

dert melleket paranzolt moýfes azocnac tanofagocra, ɛ az ki menuen kèzde p̄dicalni, ɛ bèzedeuèl hirdetni ug hog immar ièlennē a' varofba bè nē mēhètne, dè kúuɔl a' puźta hèleken volna, ɛ gòlekezn^c vala ɔ hozia mēdènɔnèn

C a^m ij

Es èsmeg bèmene ñolcad napvtan Cafarnaūba, ɛ m̄g hallottac hog a' hazban volna, ɛ fokan gòlekezen^c egbè, ug hog fem a' hazba fem az aitohez nē fèrnén^c, ɛ bèzél uala ɔ nèkie igèt, ɛ ique-n^c ɔ hozía hozuā eg kɔźuenèft kí negtɔl hozaticuala, ɛ mícór a' gòlèkezèttɔl azt ɔ nèki nē vihètne megħanac a' haiazatot hol i^c vala ɛ megìelentuén ala èrèźtec az agat kibèn a' kɔźuenes fekžen vala, Mikor ke' lattauolna i^c azocnac hùtɔkèt monda a' kɔźuènefn^c Fíam megbolattatnac tenèked tè búmíd Valanac ke' nemèllec az iraf-

tudoc kőzzöl vluē, ɛ gondoluan ɔ
 zúuɔbèn mit bèzél èz ig karoml-
 uā Kí bolathat meg búnt hanēlac
 iftèn ɔmaga Kit legottan i^c ɔ fcent
 žèllete miat megèsmèruē mert ig
 gondolnanac ɔ bènnc mōda ɔ nè-
 kie E mit gondoltoc tú žúuètéc-
 bèn, mit kɔnuèb mōdani ———
 ——— a' kɔžueñefnēc megbo-
 lattatnac tenèked te būníd Auag
 mondani Keł fel ɛ vèdfel te aga-
 dat ɛ íaríh, Hog ke' tuggatoc mert
 èmbern^c fia val hatalmat búnt
 megbolatni földɔn mōda a' kɔžue-
 ñefnēc, Te nèked mondom Keł
 fel ved fel te agadat ɛ meñ te ha-
 zadba ɛ a' legottan felkèlè ɛ aga
 felueuē èlmene onnaton mēden^c
 èlɔt ug hog mēden^c ludalkodnanac
 ɛ tiztèfeitènec iftèn mōduā, mert
 sonha íg nē lattōc, ɛ èsmeg ki
 mēnuē a' tēngerrè ɛ mēd golèke-
 zèt iquɔ ɔ hozía, ɛ taneita vala
 azokat Es micor èleb ment volna,
 Lata Leuit alfeus fiat a' vamon v-
 lètè Es mōda Kquès èngemèt, ɛ

felkèluē kquète ɔtèt Es ug lɔt mi-
 cor annac hazanal ènnec, foc ièles
 búnɔs múuèlkedètbeliec ɛ búnɔ-
 fɔc, egènbè ézn^c uala i^cfal ɛ ɔ ta-
 neituaníual me't fokan kquètic uala
 ɔtèt, az irastudoc ke' ɛ a' leualtac
 latuā mert a' ièles búnɔs múuèlke-
 dètbelieckèl ɛ a' búnɔfɔckèl èn-
 nec mōdnac vala ɔ taneituaninac
 mirè tú mèstertec èzec ɛ izéc a'
 ièles búnɔs múuèlkedètbelieckèl
 ɛ a' búnɔfɔckèl Es haluā i^c mōda
 nèkie Nem kellèmètes az egežecn^c
 az vruos dè a' gonožol vallocnac,
 mert nē ——— iɔttem hiunom igá-
 zacat dè búnɔfɔckèt Es valanac Ja-
 nofnac taneituaní, ɛ a' leualtac
 bɔitɔlɔc, Es iquen^c ɛ mōdanac ɔ
 nèki Mirè bɔitɔln^c Janofnac taneit-
 uani ɛ ɔ leualtí a' te taneituaníd
 ke' nē bɔitɔlnēc, Es monda ɔ nè-
 kie i^c Minem bɔitɔlhètn^c a' menè-
 kezètn^c fiaí míglē a' vɔlègèn vè-
 lec vagon, mene idèiglèn vèlec
 vallac a' vɔlègènt nē bɔitɔlhètn^c
 iɔnēc ke' napoc mico' ɔ tɔllɔc èl-

uetèic a' volègen, ɛ tahat a' napocban boitoln^c Sènkí nē varía vȳ t otrōba poztonac folfat o ruhaba, mert ug èluètetic az vȳ folt az otol, ɛ nagob rēs lézèn Es fènki nē èrèzt vȳ bort o tòmlocbè, mert vg a' bor mǵzaggattā az tòmlocbèt, a' bor èlotlètetic, ɛ a' tòmloc èluèznèc, de vȳ bort vȳ tòmlocbè kel èrèzteni Es esmeg vg lot micor vr zombaton vétèmen̄ altal menne 2 ɔ taneituaní iarattoc kezden^c gabona fȳt žaggatníoc A' leualtac ke' mondnacvala ɔ nèki, Ime mit tézn^c te taneituaníd kit nē illíc zombatokon tenni, Es monda nèkic Sonha nē oluastatoc è mit tȳt dauid mícor nèhèffegèt vallot ɛ èhèzet, ɔ ɛ kíc ɔ vèle valanac, mikeppèn bèmenè iftènn^c hazaba abiataⁿac || a' papoc fedèlme alat valonac, ɛ az èlèue vètetn^c kehèret megèue, kikèt nē illíc vala megènní hanē lac papocnac ɛ ada azocnac kic ɔ vèle valanac, ɛ mōd vala nèkíc, Zombat èmbè-

rèkert lot, nem az èmber zombatert, ɛ ug èmbern^c fia fia zombatnac es vra

i i j

Es esmeg bèménè a' finagóga-ba ɛ ot vala eg kèze meg azot èmber, ɛ alnokol tartacuala azt hog megvadolnèc ȳtèt ha megvigasztana zombatokon ɛ monda a' kèze azot èmbeⁿéc Kél fel közepbè, ɛ mōda ɔ nèkíc Illíc zombatokon íol tenni é auag gonožol lèlkèt vȳȳzeitèni auag èluèztèni, ɛ azoc vèžteglènèc ɛ kȳrȳol tekentuē i^c azokat haragual megžomodec ɔ zȳuȳcn^c vakfağan, Es mōda az èmbern^c Ńogdkí te kèzedet ɛ kí ñoíta ɛ megadatec ɔ nèki — ɔ kèze, Kí mènuen ke' a' leualtac legottan tanalot tartanac — az herodíanofockal ȳȳȳ i^c èllèn mikeppèn ȳtèt èluèztènec Jefus ke' ɔ taneituaníual èlmenè a' galileabèlì tēngerrè ɛ foc golèkezèt

kouète ɔtèt galileabol ɛ Judeabol
 ɛ Ihrl̄mbol ɛ Idumeabol ɛ Jordan
 èluol, ɛ mēden föld Tirufhoz ɛ
 fidonhoz rokon ɛ nag fokassag iɔ-
 uɔ i'choz haluā melleket težèn va-
 la Es mōda i^c ɔ taneituanīnac hog
 a' haiolka ɔ nēki zolgalna a' ɔɔ-
 lēkezètért hog megne žoreitanac
 ɔtèt, mert lokacat vigažtvala meg,
 ug hog ɔ reia omlananac hog illèt-
 hētnec ɔtèt, valamennèn ke' valnac
 vala lapafokat ɛ fērtēzētes žēllete-
 ket mikor ɔtèt latfac vala le ēfnēc
 vala ɔ èlɔtto, ɛ iuoltn^c vala mōd-
 uan te vag iftēnn^c fia, ɛ igèn
 megfēnēitī vala azokat hog megne
 iēlentēnec ɔtèt, Es fēlmēnuē a'
 hegrē hiua ɔ hozia kikèt ɔ akara
 ɛ iouen^c ɔ hozia, ɛ teue hog vol-
 nanac ɔ vèlè tizenkēttèn, ɛ hog-
 èrēztēne azokat p̄dicalnioc, ɛ ada
 hatalmat ɔ nēkic bēteğfēgēt me-
 vigažtanīoc, ɛ ɔrdɔgokèt kí vèt-
 niēc, ɛ a' peter nēuet vète fimon-
 ra Zebedeusnac Jacabat ɛ Janošt
 Jacabnac attāfiat, ɛ vète ɔ reiaīoc

nēueket, boanerges kí mōdatīc
 ɔrdɔlet fianac ɛ Andoriašt ɛ Phú-
 loppot ɛ Bírthalamot ɛ Matet Ta-
 mašt ɛ Alpheus Jacabat Tadenšt
 Cananeabēli fimont, ɛ Scariuthi
 Judašt kí èlarola ɔtèt Es iouen^c
 ahazba, ɛ ef̄mg a' ɔɔlēkezèt egbē
 ɔɔlēkezēnēc, ug kog keñèrèt nē
 èhētnēn^c ɛ ingèn nē ihatnanac Es
 micor hallottac uolna ɔ taneituanī
 kí menen^c hog m̄gtartanac ɔtèt meg
 mongacuala hog hírtēlēnkedethē va-
 laztatot Es az iraftudoc kie ihrl̄m-
 bol lēžallottanac vala mōdnac vala
 mert bēlzebupot vaſſa ɛ mert az
 ɔrdɔgɔc fēiedēlmēuēl vēti ki az
 ɔrdɔgokèt Es egbē hiuan azocat
 peldabēžēdbēn mōduala nēkic, mí-
 keppèn vēthētki fathanas fatha-
 našt, ɛ ha ɔrdɔg ɔbēnne megož-
 latic nē alhat az oržag, ɛ ha haz
 ɔnɔ bēne nē alhat megožlatic a'
 haz, ɛ ha fatanas —————
 tamadot ɔn èllēnē meg ožlatot ɛ
 nē alhat dē veğēzetet val Sēnki
 èrɔfn^c hazaba bē menuē, ɔ èdēnīt

èl nē ragadozhatta hanemha èlözèr
 az èröft megkötzèndi ⁊ tahat o
 hazat megvézi Bizoni mondom tū-
 nèktec, mert mēd búnoc ⁊ ka-
 romlatoc kíkèl karomlandnac meg
 bolattatnac èmber fiaínac, kí ke-
 karomland fcènt lelèc èllèn nē val
 bolanatot oröcke dè melto ležèn
 az oroc vetkezètn^c mert mongac
 fèrtèzètes zèllet vallatat Es iguen^c
 o aña ⁊ o atfafiai ⁊ kúuol aluan
 èrèzten^c o hoziaia hiuan otet ⁊ a
 golèkezèt vl vala o nala ⁊ mond-
 nacuala nèkí ýme te ariad ⁊ te
 átadfiai kúuol alnac ⁊ kèrefnèc
 tegedèt, ⁊ feleluen monda o nèkíc
 mēl èn ariam ⁊ èn atamfiaý, ⁊ kor-
 nöl tèkentuē azocat kic o kornollö
 vln^c vala monda Ime èn atam ⁊ èn
 atafiaý mert ki tēndi iftènnèc aka-
 rattat az èn atafia ⁊ èn hugō ⁊ èn
 ariam

λ

1 1 1 J

Es efineg i^c — kèzde ki mēnni
 a tengerre ⁊ o taneituani, ⁊

golèkezec o hozia foc golèkezèt, ug
 hog a haioba felhaguā vln^c a ten-
 geren ⁊ mēd a golèkezèt vala a fol-
 dñ a tēngernèl, ⁊ taneitauala azo-
 kat foc peldabèžedechèn, ⁊ mōduala
 o nèkíc o tanofagaban halgaffatoc,
 Ime kí ment a vèto vètní, ⁊ mikor
 vètet egèbi èfet az vt fèlen, ⁊ iot-
 tec a mēneý repèsoc o megottéc
 azt, de egèbi èfet a kouèfrè hol
 nē vallot foc földèt, ⁊ legottan kí
 költ mert nē valla uala földn^c ma-
 gaffagat, ⁊ micor nap felkölt vol-
 na meg hēuolö az, ⁊ aze't hog go-
 kèrèt nē vallana ki aza, az egèbi
 èfec a tūuiffècbè ⁊ felnèuen^c a tu-
 uiffec ⁊ megfoitac azt ⁊ nē gimol-
 lozo, ⁊ egèbi èfec a io földbè ⁊
 ad vala felkèlö ⁊ nèuö gimolhot,
 ⁊ hoza eg zazat ⁊ eg — hatuant
 ⁊ eg harmicát ⁊ mōduala i^c kìnèc
 hallo fülèi vадnac halgaffa Es mi-
 cor onomaganac volna a tizènkètto
 kic o vèle valanac kèrdec a || pel-
 da bèzedèt megmagarazni ⁊ mond-
 uala nèkic tūnèktec aduan vagō

39. levél. kic o vèle valanac kèrdec a || pel-

megésmernétéc iftèn orzaganac tít-
 íat Azocnac ke· kic kúuol vad-
 nac mēden^c pelda bēzedecbē lež-
 n^c, hog latuā laffanac ɛ nè laffa-
 nac, ɛ haluan haſſanac ɛ ne ər-
 lēn^c, hog valaha megne fordoſſa-
 nac ɛ megbolattaſſanac ɔ būnɔc ɛ
 monda ɔ nèkic E peldabēzedet nē
 tuggatoc, ɛ míkēppèn ertētēc mē-
 den peldabēzedekèt, Ki vèt ígét
 vèt Ezec ke· kic az vt fēlèn vad-
 nac hol az ígē vèttētēc, Kic mí-
 cor hallangac, legottan iɔ a· fatha-
 nas ɛ èluézi az ígét kí vèttètet ɔ
 zúuɔcbèn, Es èzec azonkeppèn kic
 vèttètn^c a· kouèfrè, Kic micor hal-
 langac az ígét legottā ɔrōmèl vé-
 zíc azt, ɛ nē valnac ɔkèrèt ɔ bèn-
 nèc dè idèfec, Enn^c vtanna tɔrɔ-
 dèlm ɛ vldɔzèt léuén az ígéiert,
 legottan meggōnozbodnac, ɛ az egè-
 bíc kíc a· túuifbè vèttèttènèc, kic
 haſſac az ígét ɛ ——— è vílag-
 nac naualaia ɛ kazdagfagnac lalard-
 faga, ɛ egèbnèmɔ keuanfagochoz
 bè menuen megfoítac az ígét ɛ gí-

mɔlnèlkúl ležèn, ɛ èzec kic a·
 io földbè vèttèttèn^c, kic haſſac az
 ígét ɛ fogaggac azt ɛ gímɔlɔzn^c
 eg harmícat eg hatuant ɛ eg zazat
 Es mōdvala nèkic mínem iɔt a· zɔ-
 uetnèc hog a· zapu ala vèttèſſec
 auag az ag ala, nemdè hog a gerta
 tartora vèttèſſec é mert nīl valámí
 ol èltreitètet ki nē megíelentētēc ɛ
 fē ol titoc ki nē vilagra iɔ, ha ki-
 nèc vagō hallo fulɔ halgaffa, ɛ mōd-
 uala azocnac laffatoc mit halgattoc
 Mēl mérteckèlmerèndetec megmēr-
 tetēc tūnèctec ɛ ahhoz toldatic tū-
 nèctec, mert kin^c vagon annac ada-
 tíc, ɛ kin^c nínlèn a· meſſèt val èl-
 uètētēc ɔtɔlɔ Es monduala Iftèn-
 nèc orzága ígèn vagō mikent ha èm-
 ber véſſen io magot a· földbè ɛ èla-
 logec ɛ felkèllen ——— egél ɛ
 nappal, ɛ a· mag tèremlèn ɛ nɔjɔn
 micor ɔ nē tugga, mert a· föld ɔnɔ
 keyén gímɔlɔz, èlɔzèr fuuèt an-
 nac utanna gabona fɔt, annac utan-
 na tèlles gímɔlɔt a· gabona fɔbè,
 ɛ mikor ɔ bëlɔlɔ tèlles gímɔlɔt

hozand legottan èrèzti a' farlot mert rokon az aratat, & mōd uala kihèz hafonlatic iftènn^c orzága, aḡ minèmḡ pèlda bèzedhèz hafonluc aẓt mikeppèn a' mustar mag, ki mícór vèttetic a' foldbè küffèb menđ magoctol mellec vadnac foldon, & mícór kí kèlènd fel nḡ nag faia, & nagob lézèn menđ kapoẓtanal, & ol nag aḡakat tèremt ug hog a' menñèi rèpefoc lakozhaffanac ḡ arneka alat, & illèn foc pelda bèzedebèn bèzel vala ḡ nèkic ígét mikent halgathattac uala, pelda bèzednèlkül ke' nē bèzél uala ḡ nèkíc, magocnac ke' ḡ taneituanínac megmagaraz uala mēdenekèt Es a' napon mícór èstue lḡtuolna mōda ḡnèkic ménñḡc tēnger fèle, & a' ḡlèkezèt mḡg hagian veuec ḡtèt, ug hog a' haioban volna, & egèb haíoc volnanac oth ḡ vèlè, & lḡn zèln^c nag ferḡeteḡe, & a' hab a' haioba èrèztetic vala, ug hog bètèlnec a' haío, & ḡ alozon vala a' haionac vtollabā eg fḡ alon, & fel-

koltec ḡtèt & mōdanac ḡnèki, Mester nēde neked illíc é mert èlvèzḡnc, Es felkèluen mḡg feneíte a' zèlet & mōduala a' tēngernèc. vèz-tegiḡ & megnemoł. & mḡgzḡnec a' zèl & lḡn nag lassofag Es mōda ḡ nèkíc, Mire vattoc fèlékenec & sem hùtḡḡc inlèn, & felèmenèc nag fèlèlmèl & mōdanac egmafnac kin^c alaítatoc èzt mert zèlec & tēnger èngedn^c nèki

v

z

Es iutanac tēnger èlue gèrazenofocnac videkecbè, & ḡ A' haíobol ki mēnuen legottan èlèibè kèlè ḡ nèkí a' koporfobā fèrtèzetes zèllèḡ ember ki valuala lakodalmat a' koporfocban, & sem rètezeckèl valakí megnèm kḡḡzhèti vala ḡtèt, mert gakorta bekockal, & rètèzeckèl megkḡḡztètuen a' rètèzekèt megzaggattauolna, & fènkí ḡtet mḡg nē èhñeithèti vala & mēđ ha nappal & eyèl a' koporfocban

ɛ a' hegecbèn vala iuoltuē ɛ ɔn-
 magat a' kouèchez zagatuan, Lat-
 uā ke' i^ct mèzzɔl èlèibè futa, ɛ
 imada ɔtèt nag zɔual iuoltuén mon-
 da, Mí ènnèkem ɛ tenèked i^c fel-
 feges iftènn^c fía Onzollac tegedèt
 iftènrè hog èngemèt nè geterih,
 mert ug mōduala nèki, men kí
 fertezètes zèllèt èz èmberbɔl ɛ
 kèrde ɔtèt kí tenèked nèuèd Es
 monda ɔ nèki Legio ènnèkē nè-
 uem, mert fòkan vagōc ɛ igèn on-
 zollacuala ɔtèt hog kí ne v̄zne ɔkèt
 a' videcbɔl, Vala ke' oth a' heg-
 nèt diznocnac nag lordaia ɔrìztèt-
 uē ɛ onzollacuala ɔtèt a' zèllètèc
 monduā, èrèzih mūkèt a' diznocba
 hog menhōnc ɔ bèleiec ɛ legottan
 kí mēnuen a' fèr- || tezetes zèllè-40. levél.
 tec bèmenen^c a' díznocba, ɛ nag
 hirtèlèkedèttèl a' lorda mene fɔ-
 mèredèc a' tengerbè kèt èzèriglèn
 ɛ megfulanac a' tengerbè, Kic ke'
 ɔrízic uala èlfutanac ɛ meghírdètèc
 a' varofban ɛ a' mèzɔ zèrent ɛ kí
 menen^c latnioc mi lɔt volna, ɛ iu-

tanac i^choz ɛ latic aýt kí az ɔrdɔg-
 tɔl getrètèc uala v̄luèn megruhaž-
 tatuan ɛ ègéz èlmeuèl ɛ fèlèmenèc
 ɛ megmōdac ɔnèkic kic lattacuala
 mikeppèn lɔtuolna ɔnèkí kí az ɔr-
 dɔgɔt vallottauala ɛ a' díznocrol ɛ
 kèzdec kèrní hog èltauoznec ɔ vi-
 dekecbɔl Es mikor fèlmennè a' ha-
 ioba kèzde ɔtèt onzollani kí az ɔr-
 dɔgtɔl getrètèc vala hog lēnè ɔ vèlè
 Ihē ke' nē èrèzte ɔtèt dè monda
 ɔnèki mēèl te hazadba a' tennèid-
 hèz ɛ hírdèssedm̄g ɔnèkic ménnèt
 tɔt tenèked vr ɛ hog kɔnɔrɔlt le-
 gèn te raítad, ɛ èlmenè ɛ kèzde
 p̄dicalni Decapolifban menhèkèt
 ɔnèki tɔt volna vrí^c, ɛ mēden^c
 ludalkodnac vala Es micor felment
 volna i^c a' haioba menè èsmèg tèn-
 ger èlue ɛ gòlekezec ɔ hozia fòc
 gòlèkezèt, ɛ vala a' tengernèl, Es
 iɔuɔ ɔ hozia nemèl a' finagoga fè-
 iedèlmè kɔzzɔl Jayros nèuɔ, ɛ lat-
 uan ɔtèt èfec ɔ labaihoz, ɛ igèn
 onzollauala ɔtèt monduan me't èn
 lañom halalan vagon iɔý ɛ vèffèd

reia te kèzedèt hog megvduozol-
lon & èllèn & èlmenè o vèlè, & kò-
uèticuala otèt foc golèkezètèc &
megzoreitacuala otèt Es Eg nem-
beri ki vala vérfolasban tizènkèt
èztèndotolfoguan & foc — vr-
uofoctol fokacat zènuèdet vala &
mèd o iauat èlkoltottò vala, & fē-
mit nē hažnalt vala de inkab meg-
nèhèzedet vala, mikor hallot uol-
na i'crol iouo a' golèkezèt kòzibè
hat mègol & illète o ruhait mert
o vgmōduala, hog ha èn o ruhait
illetèndem meg vduozoloc, & leg-
ottan m̄g aza o veren^c forrafa, &
èrže o tèstebol mert megvigazot a'
lapastol, Es legottan i^c m̄gèfmèr-
uē on bènne a' iozagot ki kizar-
mazot vala o bèlollo megfordoluan
a' golèkezèthèz mōda Ki illete èn
ruhaimat Es mōdnacuala o nèkí o
taneituani, latod è a' golèkezètet
tegèd meg zoreituan, & vg mōdaz
Ki illetet engemèt Es kòrñol tèkent-
uē nèzi vala azt kí èzt tōttò vala
, De a' nēberi feluen & remoluén

tuduan mèl lotuolna o bènne iouo
& le èsec o èlōttò & megmonda onè-
kí mèd igaffagot, Ihē ke' mōda onè-
ki, leanom tegedet te hutod meg-
vduozetèt men bekèffeggèl, & leg-
ottan meguigazot a' lapastol Meg
o è bèzellettè iouen^c kouètèc a'
fīnagōga feiedèlmehèz mōduan mīt
buseitod toabba a' mèstert mert
megholt te leanod Ihē ke' è zo
haluan mèl mōdaticuala mōda a'
fīnagōga fèiedèlmenèc, ne akarih
felnèd dè lac hīg, & nē èrèzte va-
lakit otèt kouètní hanēlac Pètèrt
Jacobot & Janost Jacobnac aṭṭafiat
, & iutanac a' fīnagōga fedèlmen^c
hazaba, & lata a' zait & a' firokat
, & a' foc ordeitocat & bè menuen
monda o nèkíc mīt haborgotoc &
mit firtoc, a' lean nē holtm̄g de
aložon & megmoueticuala otèt dè
o mēnden^c kí vètuén, veue a' le-
annac aṭṭat & annat, & kic o vèle
valanac, & bè mēuen hol a' lean
fèkžen vala, & foguā a' leannac kè-
zet, Es mōda nèkí, Tabitagumí,

ki magaráztatic, leañ mōdom te-
nēked kel fél, ɛ legottā felkēle a'
lan ɛ iarnala, Vala ke' tizènkèt-
tōd éztèndei ɛ megýèden^c nag ýèz-
tèttèl, ɛ igèn pālola ɔnèkíc, hog
fénki azt mregne tudna ɛ mōda ānac
ènni adnioc

V J

Es innèn kí mēnuén menè ɔ
hazaiaa ɛ kouètic uala ɔtèt
ɔ taneituaní, ɛ zombat leuē kèzdè
i^c a' finagógachā taneitani, ɛ fo-
kac haluā ludalkodnac uala ɔ ta-
nofagan mōduan Honnan ènnèc
mēd èzec, ɛ mèl è bōlèfeg mèl
— adattatot ɔ nèkí, ɛ èz ille-
ten íozagoc, mèllec ɔ kèzeí miat
lezn^c, Nemdè èz az al. fia é ma-
rianac fia Jacabnac iosephn^c Judaf-
nac ɛ símonnac áttocfia Nemdè ɔ
hugí mít mù vèlōnc vadnac é, ɛ
meg' gōnozbodnacuala ɔn bènne ɛ
monda ɔ nèkíc i^c, Mert nīl pphā
tiztèffeg nélkül hanēlac ɔ hazaia-

ɔ

ban, ɛ nē téhète ot valami íoza-
got, hanēlac kēues bètegekèt kèzè
reíaióc vètuen vígázta meg ɛ lu-
dalkodicuala ɔ hűtōtlènfegeken, ɛ
kèrengí vala a' castelokat kōrñol
taneituan Es híua a' tizènkèttōt,
ɛ kèzde azocat èrèztèní kèttèn ɛ
ketten || ɛ aduala nèkíc hatalmat 41. levél.
fertezètes zèllèteken, ɛ paranlola
ɔnèkíc hog valamit az vtban ne
vennen^c, hanēlac vèzzōt ne taffolt
fem keñèrèt fem èrcèt mazzagōn
dè fōllackal faruztāffanac m̄g, ɛ
hog ne ɔltōztèffen^c ket zocnackal
ɛ mōduala ɔ nèkíc, valahoua mèl
hazba bè menēdetec ot lakozíatoc
miglen onnan kí mentec, ɛ vala-
kíc nē fogadandnac tútōkèt onnan
kí mēnuen lerazíatoc a' port tú la-
batocrol ɔ nèkíc tanofagocra, ɛ ki
mēuen p̄dicalnacuala hog pñiāt mū-
uèlkednen^c ɛ foc ɔrdōgōkèt ki vèt-
nèc vala, ɛ foc bètegekèt olayual
megkènètnèc vala ɛ meguígaztnac
vala Es halla herodes kirāl mert ɔ
nèuè m̄g hírhōtuala, ɛ monduala,

mert Jan⁹ baptista kolt fél halottaíbol, & arra múuèlkedn^c è ío-
zagoc o bènne Egebèc ke mōdnac
uala, mert Iŷles, dè egebec mōd-
nac uala mert ꝥphā Egebèc ke mōd-
nac uala, mert eg a' ꝥphetac kōz-
zol Kí haluā herodes monda E Jan⁹
Kolt fel halottaíbol kit èn ñaka-
zecmeg Mert èz Herodes èrèzte &
megfoga Janost, & megkōtèleze
otet a' tōmlōcbèn herodíafert o at-
tāfianac phūlōpnèc fèlefegèiert mert
vōttō vala otèt mond uala ke' Jan⁹
herodèfn^c, nē íllíc tenèked te atad-
fianac felefeget vallanod, Herode-
ias ke' alnolkodic vala onèki &
akaria vala megolnie otèt & nē tē-
hèti vala Erodès ke' feli vala Ja-
nost tuduā otèt igaz ferfiunac &
fcentn^c & orizi vala otèt & otèt hal-
gatuan fokakat tezèn vala, & orol-
uō halgattā vala otèt, Es mico' al-
kolmas nap tōrtent volna, herodes
o lete napíā tōn nag valorat a' fe-
dèlmècnèc & a' biracnac, & galilea-
bèli oregbècnèc, Es micor bè ment

volna az herodíadífnac lāna, & zō-
kōt volna & kellet volna herodef-
n^c, & vèle ozuō egembè euōknèc,
Monda a' kíral a' lannac Kerih èn
tōllèm, & adom tenèked mit akarz
, Es megèfkenec onèkí, hog vala-
mít kèrèndèz adō tenèked lèhèt èn
orzagōnac fèlet Ki micor ki ment
volna mōda o āñanac Mit keriec Es
a' monda Janus baptistanac fèiét
Es mīcor bè ment volna a' kíral-
hoz fiètèlmèl, legottan kerè mōd-
uan Akarom hamarān aggad nèkem
Jan⁹ baptistanac fèiet eg talneron
Es megzōmorodec a' kíral az èfert
, & a' vèle ozuō egembè euōkert,
nem akara azt megzōmoreitaní, dè
èrèztuen a' ñac vagot, parālola
oda hozatní Jan⁹ baptistanac fèiet
eg talneron & ada azt a' leannac
, & a' lāñ ada o aññanac Haluan
o taneituaní iōuen^c, & veuec o tēf-
tet & vètec a' koporfoba Es egbè
golekezuē az āploc i'choz megmō-
dac onèkí mēdeneket mēlleket mū-
uèlkettèc uala & taneitottac uala Es

mōda i^c o nekíc Jōuètec magatoc-
 nac pužta hēlre ɛ nūgoggatocīng
 kēuēfenne, me't fokac valanac kíc
 iōnēc vala ɛ menn^c vala, ɛ ingē-
 ēniec valo idot fem valnac vala,
 Es felmēuē a' haioba èlmenenēc
 pužta helre magocnac Es latic azo-
 kat èlménèttec, ɛ fokac megefme-
 rec, ɛ galogon futanac oda menden
 varofbol ɛ èlɔl kēlec azokat Es kí
 mēnuē i^c latá a' golekézèteket ɛ
 kōnɔrɔlɔ o raitoc, mert valanac
 mikent iuhoc pažtort nē valloc, ɛ
 kēzde azocat taneitaní fokacrá, Es
 mikor īmar foc idɔ léuē hozía ve-
 penēc o taneítuani monduā A' hēl
 it pužta, ɛ az idɔ īmar èlmult
 èrèzd èl a' golèkézèteket, hog mēn-
 uen a' rokon falucha, vegènēc ɔ-
 magocnac etkekèt, kikèt egèn^c,
 Es fèlèluē mōda ɔnèkíc, Aggatoc
 tú ènniēc Es mondanac ɔnèkí Mēn-
 uen vegonc kèt žaz penz arra ke-
 nèrèt, ɛ aggonc ènniēc ɔnèkíc Es
 mōda ɔnèkic Hañ kènèrèt vallotoc
 meñnètéc ɛ laffatoc Es mikor meg

èfmèrtéc volna mondanac, Ot ké-
 nèrèket ɛ kèt halat, Es paranlola
 o nekíc hog le vltetnen^c mēdene-
 kèt fèrègēc žèrent a' zɔld ženán, ɛ
 režecbè ožtac žazacba, ɛ ɔtuènec-
 bè, Es véuén az ɔt keñerekèt, ɛ a'
 ket halakat menbè tèkentué mǵalda
 ɛ mǵžège a' keñerekèt ɛ a' ket ha-
 lacat ɛ ada o taneítuaniñac hog vèt-
 nec o èlèicbè, ɛ a' ket hala- || kat 42. levél.
 megožta mendènècnēc, ɛ ɔnēc mēd
 ɛ meǵ èlegèden^c, ɛ fèl venec a' dè-
 rebecn^c maradecat tizènkèt fúles
 kofarocat tèllèfèkèt a' kènerecbɔl
 ɛ a' halacbol, valanac ke' kíc ɔt-
 tèn^c vala ɔtžèr èzer ferfiac Es leg-
 ottan kènžèreite o taneítuaniñt fel-
 mēniec a' haioba hog èlɔl mulnac
 ɔtèt bethfaidatol tēngēr èlue mǵ-
 lèn o èlèrèzte a' nepèt Es micor
 èlèrèztette volna azocat, mene fel
 a' hegre ímadkozní, Es micor èftuē
 lɔt volna, a' haio vala a' tēngēr
 közepet, ɛ ɔmaga vala a' földɔ,
 ɛ latuan azocat mūkalkodattoc az
 euèzettèl mert vala o èllènec žèl,

ɛ az eyn^c neged vígazaííá koron,
 iquɔ ɔ hoziaíoc a' tengeren iar-
 uan, ɛ akaíia vala èlɔl mulni azo-
 cat Es ɔk hog latac ɔtèt a' tenge-
 ren iaratta, alaitac ɔtèt tunderlèt-
 n^c ɛ íuɔlténèc mert mēd lattac
 vala ɔtet, ɛ megzomorodanac Es
 legottan bèzelle ɔ vèlec ɛ monda
 ɔ nèkíc Rēmenkeggètéc mert èn
 vagoc ne akariátoc felnetèc, Es
 felmenè ɔ ɔ hoziaíoc a' haioba, ɛ
 mezzɔnec a' zèl, ɛ naggal ínkab
 ludalkodnac vala ɔ bēnn^c, mert
 nē értettec vala a' kenèrècrɔl, mert
 vala ɔ zuuɔc megauolt Es micor
 tēngerèn altal mentèn^c volna, íu-
 tanac genazaretn^c földébè, ɛ meg
 allatac a' haiot Es mikor kí mēt
 volna a' haiobol, legottan megèfmè-
 rec ɔtèt, ɛ bèfutuan mēd a' vídéket
 , kèzdec egbè hordani agacban kic
 gonozɔl valanac oda hol hallac ɔ
 voltat, ɛ valahoua bè mégén vala
 zallafocha falucha auag varofocba,
 az vácba vètíc vala a' bètegekèt, ɛ
 kéric vala ɔtèt hog auag illèt nec ɔ

ruhaíanac pèrémét, ɛ valamenñèn
 illètíc vala ɔtèt m̄gviğaznac vala

V 1 J

Es egbè gòlèkezen^c ɔ hozia a'
 leualtac ɛ az iraftudoc kɔzzɔl
 nemèllec iquèn íhrl̄mbɔl, Es mi-
 cor lattacuolna ɔ taneituani kɔzzɔl
 nemèllec kɔz kèzeckel azaz nē mo-
 fottackal ènní kenèrèt megzidal-
 mazac mert a' leualtac ɛ mēden fi-
 doc nē eznèc hanē ha gakorta m̄g-
 moffac ɔ kèzekèt tartuan a' venec-
 nèc zèrzefekèt, ɛ a' vafarrol meg-
 fordoluan nem ézn^c hanem ha ga-
 korta meg kèrèztelkedèndnèc, ɛ
 egebec fokac vadnac mēllec zer-
 zèttètèn^c ɔnèkíc tartanioc ɛ kēl-
 hecn^c ɛ rolkacnac kerèztfegeket
 èrc nēmquèke ɛ electromoke, ɛ
 kèrdic vala ɔtèt a' lèualtac ɛ az
 iraftudoc mōduan, Mìrè nē iarnac
 a' te taneituanið a' vénecn^c zèr-
 zefec — zèrent, dè a' kɔz kèzèc-
 kel ézn^c kénèrèt Es ɔ fèlèluē mō-

da ɔnèkíc Jol ꝓphetalt Ifaias tù rol-
latoc kepmutalocrol míként íruan
vagon E nép aíakaua! tíztèl ènge-
mèt, ɔ zúuɔc ke· mèzzè èn tòllè
, heýaba bɔlɔln^c ke· èngemèt, ta-
neituan èmberecn^c tanofagít ɔ pa-
rālolatít, mert meghaguan íftènn^c
paranlolatít taríatoc èmberecn^c
zèrzesekèt roukacnac ɔ kèlhecn^c
kèrèztfeǵít, ɔ egebeket èzechèz
hafonlocat tèztec fokacat Es mon-
da ɔ nèkíc Jol m̄g fēmíeítettetèc
íftènn^c paranlolatít, hog tú zèr-
zesfeket tarlatoc, Mert Moýses mon-
dot Tíztelled te aíadat ɔ te aía-
dat, ɔ ki megzídanga aífat auag
aínnat halallal haýlon, tú ke· mō-
dotoc Ha èmber mōdand aífanac
auag aínnanac korban kí mōdatic
aiandocnac, valamèl èn tòllèm va-
gō tenèked haznas, ɔ toabba nē
haggatoc ɔtèt tènni valamit ɔ aífa-
nac auag ɔ aínnanac ɔ megzaggat-
uā íftènn^c ígéiet tù zèrzesfekert
kiket zèrzettètèc, ɔ tèztec íllètè-
nekèt èzechèz hafonlocat fokakat

Es efmeg ɔ hozia hiuā a· golèke-
zèteket mōd vala ɔnèkíc, Halgaf-
fatoc èngemèt mend ɔ èrlètèc, Sem-
mi nīl èmbèrèn kúuɔl ɔ bèle bè-
ménɔ ki ɔtèt m̄gfèrteztètèthètne, dè
mèllec èmberbɔl zarmaznac, azoc
mèllec èmbert megferteztètèc, Ha
kinèc hallo fúlei vadnac halgaffa Es
micor bèmentec volna a· hazba a·
golèkezèttɔl meg kèrdec ɔtèt ɔ ta-
neituaní è pelda bèzedecrɔl ɔ mōda
ɔ nèkíc, Ig tù es íldomotlanoc vat-
toc, ɔ nē èrtítèc hog mèd kúuɔl valo
èmberbè bèmenɔ, nē fèrteztètèthèti
m̄g ɔtèt, me't nē megenbè ɔ zúuébe
|| dè hafaba ɔ tíztolatbā kí megen 43. levél.
megtízteituā mēden etkèket Mond-
vala, Mert mèllec ke· èmberbɔl kí
íɔn^c azoc fèrtèztètèc m̄g èmbert,
me't èmbern^c bèlɔl zúuebɔl zarmaz-
nac gonož gondolatoc, tɔruen tɔrè-
tec paraznafagoc golkoffagoc vrfagoc
fofuénfeǵec alnocfagoc, alnolkoda-
toc zèmermètlènfeǵ, gonož zem ka-
romlat kèuelfeg balgatagfaǵ, mèd
è gonožoc bèlɔl zarmaznac, ɔ meg-

fèrtèztètⁿ èmbert Es félkèluē èl-
mene innèten, tirofnac & fidonnac
vìdekibè, & bè mennen a' hazba,
fènkìnèc sem akarìa vala megtut-
tat, & nē titkoltathatec, mert leg-
ottan a' nēmberi kìnèc leaña val-
vala fèrtèzètes zèlletet, hog halla
o rolla bēmene, es èfec o labáinac
èlöttö, Vala è nēberi pogan nēzèt-
tèl feroseníffa, & kerì vala otèt
hog kí vètne o lañabol az ordögöt
Kí mōda o nēki Haggad èlözèr a'
fiakat megèlegèdniec, mert nē io
a' fiacnac kenèrekèt megvènni &
vètni az èbecn^c, Es a' fèlèle & mon-
da o nēki Bizon valo vram, dè
maga a' kòlkec es ézn^c a' dèrebèc-
ból, a' gèrmekecn^c aźtaloc alat Es
mōda o nēki Men èl è bèzedert kí
ment az ordög te lañodbol Es mi-
cor haza ment volna, lele a' leant
az agon vlettè & az ordögöt kimèn-
uen Es esmeg kimènuen Tírusnac
vìdekíbol, iquö Sidon altal, galí-
leabèli tèngerrè, ki vagon decapo-
línac vígèi közöt, Es hozanac o

nēki fikètet & nemat, & onzóllac-
uala otèt hog vètne o kèzet o reía
, Es veuē otèt a' golèkezèttöl —
maganac, èrezte o výt o fülèibè
, & hagapuan illète o nèluet, & fel-
tèkentüē menbè fohazkoduan, &
mōda Effeta ki mōdatíc megñílatní
, & legottan megñílanac o fuleí, &
megoldatec o nèluen^c kòtèle & zól
vala igazan, & paranlola nēkíc hog
valakín^c ne mōdanac, Ment incab
ke' parālöl vala o nēkic attol ín-
kab p̄dicalnac vala, & attol ínkab
ludalkodnac vala mōduā Jol tot
mendeneket fikètekèt tot halloua
& nemacat zoloua

V I I J

A napochan micor èfmg foc go-
lèkezèt volna i^cfal, & nem
volna mít ènnièc, tancituanít egbè
híuan mōda o nēkic, Kòhòròlòc è
golèkezèteken, me't íme mar har-
mad naptol foguan zènuèdn^c ènge-
mèt, & nínl mít egèn^c, & ha èl

èrèztèndem azokat bõitõlõuõl õ ha-
 zocba megfogatkoznac az vtban,
 mert nemellec õ kõzzõllõc mèzzõl
 iõttèn^c, 7 fèlèlen^c õ nèkí õ tanéit-
 uaní, Honnā èlègeithèti meg èze-
 ket keñèreckèl valaki ith è kièt-
 lènbèn, 7 kèrde azocat han keñè-
 rètec vagon, kíc mōdanac hèt, 7
 paramlola a' golèkezètn^c a' földrè
 le vlnièc, Es veuen a' hèt keñèrèt
 halat aduā megzege, 7 ada õ ta-
 neituaninac hog a' golèkezèt èlèi-
 bè vètnec, Es vala kèues halalka-
 ioc, azocat es megalda 7 paramlola
 èlèichè vètní, 7 õnèc 7 megelege-
 den^c, 7 fel véuec hèt kofarral a'
 dèrebecbõl, mēllec megmarattanac
 vala, valanac ke' kíc õttèn^c vala
 , monnal negzèr èzer èmberec, 7
 èlèrèzte azokat, 7 legottā felmene
 a' haioba õ taneituaníual 7 iuta dal-
 manita vídekíibè, 7 ki iquenèc a'
 leualtac, 7 kèzdenèc õ uèle kèrdez-
 kednièc kquètuē meñní ièlenfèget
 õ tollõ kefertuen õtèt, Es õ zèllè-
 téuèl ohaituan mōda, mi ièlenfe-

get kquèt è nemzèt, bizon mōdom
 tūnèctec, nē adatic è nēzètn^c iè-
 lenfeg, 7 èl haguan azocat felmene
 èsmeg a' haioba, 7 èl mene tenger
 èlue 7 èlfelètkeztèc kènèrèt vèlec
 vènnièc, 7 lac eg keñer vala õ vè-
 lec a' haiobā, Es parālola õ nèkí
 mōduan Laffatoc 7 õrizkeggètic a'
 leualtacnac kouazitol, 7 gōdolkod-
 nac uala egmafnac mōduan, mert ke-
 nèrèket nē vallonc Ki meg èsmèruē
 mōda õnèkic i^c Mit gondoltoc mert
 kenerekèt nē vallotoc, meg fem
 èsmèritèc è 7 nem èrtítec meg es,
 Vakon vállatoc tū zúuèteket, ze-
 meket valuā nem lattoc, 7 fúleket
 valuan nē halottoc 7 nē èmlèkez-
 tecmeg micor az õt keñèret zègdè-
 lem, az õtzèr èzer èmberec kqzibè
 ||, 7 han fúles kofarockal vqõc
 dèrebeket fél, Mōdanac nèkí tizen-
 kettõuèl Es mícór a' ——— het
 keñèrekèt a' négzèr èzer èmberèc
 kqzibè, han kofar dèrebeket vq-
 tyc fel 7 mōdnac nèkí hètèt, Es
 mōd vala nèkic Mikeppèn nem èr-

44. levél.

titéc meges Es íutanac bethfaidaba , & hozanac o nèki eg vakot & ké-
 rícuála otèt hog illètne azt & a' vac-
 nac kezét foguan víue otèt az v'cán
 kuól Es o zémèibè hagapuan o
 kèzeit reía vètuen kèrde otet ha
 mit latna , Es tèkentuē monda,
 Latoc èmbereket monnal fakat iar-
 níoc Enn^c utanna vète o kèzeit o
 zemeíre & kèzde latni & megada-
 tec ug hog fenefen latna mēdene-
 ket , & èrèzte otèt o hazaba mond-
 uan Men èl te hazadba & ha az
 v'cácbá bē menēdēz fēnkin^c fe mō-
 gad Es bēmenuē i^c & o taneitnaí
 Phulop cefareanac castelaba , kèr-
 dezi vala az vtban o taneítuaíit
 monduan onékic Kinèc mōdnac èm-
 berec èngemèt , kic fèlèlenèc mond-
 uan Egebèc Jan⁹ baptístanac , Ege-
 bèc Illefne^c , de egebec monnal a'
 pphetac kōzzol egn^c Dè monda o
 nèkic Tù kinèc mondotoc èngeť
 Fèlèluen Peter monda o nèkí Te
 vag x^c , Es m̄g fènéíte azocat hog
 valakínèc ne bèzellènen^c o rolla

Es kèzde taneitani azokat , mert
 kél èmber fianac focat zènuèdni , &
 megutaltatni a' papoc fedèlmitol ,
 & a' fo venectol & az irastudoctol
 & meg' olètni & harmad napon fel-
 kèlni Es nílūā bèzelli vala az ígét,
 Es ragaduā otèt peter kèzde otèt
 m̄g fèddèni Ki megfordoluan & lat-
 uā o taneituaíit m̄g fènéíte petert
 mōduan Men èn mēgem fathanas
 mert nē érted azocat mēllec íftène
 dè mēlèmbereke Es a' golèkezèt
 hozía hiuan o taneituaíiual ozuo
 mōda nèkic Ha kí akar èngemèt
 kouètni megtagagga o magat & fel-
 uège o kèrèztet & kouèffen ènge-
 mèt , mert kí akarāga o lèlket vd-
 uozeítèni èluèztí azt Kí ke' èluèz-
 tēdí o lèlket èn ertem & az ewan-
 geliomert meg vdvozeiti azt Mèrt
 mit haínal èmbernèc ha mend è
 uilágot nèrie , o lèlken^c ke' nèhes-
 feget tegen , Auag mi valtfagot ad
 èmber o lèlkeiert , Mert kí èngemèt
 & èn igeimèt vallanga a' parazna &
 è búnos nemzèt kōzot , valla otèt

èmbèrn^e fía micor iquènd o at-
nac dilòsegebèn o angaliual Es
mond vala o nèkic Bizon mōdom
tunèctec mèrt vadnac nèmeñlèc az
it alloc kòzzòlkic nem kòstòllac a'
halalt mignem lassac iftènn^e orzá-
gat tehètsegben iquèndòet

I X

Es hatod nap utan veue i^e Pe-
tert & Jacobot & Janost, & vi-
ue azocat magocnac magas hègrè
Es èl változtatec o èlòttòc, & o
ruhai lòn^e fènesec mikèt ho, & mēl
fènésecke è földön valo fefetòc nē
tèhètic, Es ièlenec onèkic Illes
Moyfèssèl, & valanac bèzellòc i^esal
Es feleluen pèter monda i^enac Ra-
bi io nèkònc it lènnònc alkòffonc
mū magoncnac ít három háilakocat
, Tenèked eggèt Moyfèsn^e eggèt &
Illesnèc eggèt, mert nē tuggauala
mit mōdana, mert valanac fèlèl-
mel yettèc, & lòn nag kòd meg
kòrnekezuen azokat, Es iquò zo

a' kòdbòl mōduan Ith vagon èn
dragalatos fiam oètè halgassatoc, Es
legottan kòrnòllòc tèkentuen fen-
kit sem latanac toabba o vèlec ha-
nemlac i^et Es o'k a' hègròl lezá-
lattochan, parālola o nèkic hog
valakin^e ne mōdanac mēlleket lat-
tac volna, hanē mikor èmbèrn^e fía
halottaibol felkèlènd Es megtar-
tac èz igèt onaloc egmaffal kèrdez-
keduē, hog mi volna micor halot-
taibol felkèlènd Es kèrdic vala oètè
monduan Azert mit mōdnac a' le-
uالتac & az írástudoc mert èlòzèr
íllèsn^e èl kel íóni Kí fèlèluē onè-
kic Illest mícòr èlòzèr èl iquèd
megad mendènèket, Es mikeppèn
iruan vagon èmbèrn^e fíarol hog fo-
kacat zènuèggen & megkarhoztá-
fec, de mōdom tunèctec mert Illes
èliot, & valameñleket akartanac
tòttènèc o ráita mikent iruā vagon
o rolla Es iquen o taneituaníhoz,
lata nag golèkezètet o kòrnòllòc,
& az írástudokat kèrdezkeduē o
vèlec, Es legottan mēd a' nep i^e

45. levél.

latuan megýède ⁊ megreddene, ⁊
 o hozía futuan kőzōnn^c vala o nè-
 kí Es kèrde azokat mít kèrdezket-
 tec tu kőzōttètéc Es feleluē eg a'
 gőlekezèt || kőzzol monda Mèster
 hozam ènfíamat néma zellet vallot
 te hozíad ki valahol őtèt ragadanga
 leeiti őtèt ⁊ — taitekoztafta, ⁊
 fogaiual Likorgáttaita Es mondam
 te taneítuanidnac kí vètnec őtèt ⁊
 nē tēhètéc Ki fèlèluen monda őnē-
 kíc, o l gonoz hűtōtlèn nemzèt
 miglē ležec tūuèletéc, ⁊ miglē zèn-
 uèdlec tūtōkèt, hoziatoc idè ho-
 zíam őtèt, ⁊ o hozia hozac azt,
 legottā a' zèllèt meghaboreíta őtèt
 , ⁊ le èituen a' foldrè hompolg uala
 taitekozuā Es kèrde o áttat mene
 ideiè vagō hog o nēki è tōrtent,
 Es a' monda Gèrmecdèdfegetol fog-
 uan ⁊ gakorta èrèzti őtèt tūzbè ⁊
 vízbè hog èl vèztène őtèt, de ha
 mit tēheé fegēh mūkèt kōnōroluen
 mū raitonc Ihē ke mōda o nēki,
 Ha hihètéd híuon^c mēden^c lèhèt-
 fegefec, Es legottan iuoltuē a' gèr-

mecn^c áttā kōnūèzuē mōda Hizēm
 vram, fegēlled èn hűtōtlènsegemèt
 Es micor latta volna i^c a' gőleke-
 zètn^c egbè futtat fèneite a' ferte-
 zètes zèllètét mōduan o nēki Siket
 ⁊ nema zèllèt èn paranloloc te nè-
 ked ioyki bèlōllo ⁊ toabba o bèle
 ne meñ Es iuoltuē ⁊ igen megnō-
 uen őtèt ki mene o belōllo, Es lōt
 mikènt megholt ug hog fokac mon-
 dananac mert meg holt Ihē ke' fog-
 uan o kèzet felèmèle őtèt ⁊ felkèle
 Es micor bè mēt volna a' hazba,
 o taneítuaní titkon megkèrdec őtèt
 mōduan, Mirè mū nem vèthètōc ki
 ázt Es mōda o nēkic E faizat fēmi-
 uèl kí nē vèttèthètéc hanēlac bōitèl
 ⁊ imadfaǵǵal Es innèt èlèrèduē
 menn^c vala galileaba, ⁊ fenkin^c nē
 akariauala tuttat Taneítáuala ke' o
 taneítuanít ⁊ mōdvala nēkic, mert
 èmbern^c fia adatic èmberecn^c kèzecz-
 bè ⁊ megollic őtèt ⁊ megolètuē har-
 madnapon felkèl, ⁊ ok nē èrtíc vala
 az íget ⁊ felíc vala megkèrdeni őtèt
 Es iutanac Capharnaūba Kíc mi-

cor hon volnanac kèr di vala azo-
cat mit tórèkettècuolna az vtban,
 ɛ ɔk vèz teglⁿc vala, valobizō ɔn
 kòzòttɔc az vtban vètɔkòdtec vala
 hog ki ɔkòzòttɔc nagob volna Es
 le vluē hiua a' tizenkettòt ɛ mōda ɔ
 nèkic Ha kí akarād elɔ lēni, ležèn
 mōnal mēdenectɔl vtolfob, ɛ mēde-
 necn^c zolga Es veuē eg gèrmeket
 allaptata azt ɔ kòzepettec Kit mi-
 cor megòlelt uolna monda ɔnèkic
 Valaki vèd eggèt èzec kòzzɔl ènge-
 mèt vezèn ɛ valakí èngemèt vènd,
 nē lac èngemèt vèzèn dè azt ki èrèz-
 tet èngemèt Felele Jan, ɔnèki mōd-
 uan Mester latanc nemellet te nè-
 uèdbè ɔrdògòket ki vètòt kí nem
 kòuèt mūkèt ɛ megtiltòc azt Ihē
 ke' mōda Ne akariatoc azt megtil-
 tanotoc, mert senkí ínl ki iot tegē
 ènnèuembè, ɛ hamar gonožt bè-
 zelhèffen èn rollam Ki nīl mū èl-
 lènɔc mū ertɔnc vagō, mert valaki
 adand eg pohar hidèg vizèt tū-
 nèctec èn nèuembe, míert x^ce vat-
 toc, bizō mōdom túnèctec nē vèzti

èl èrdèmet Es valaki egget èz èn
 belē húuɔc kúfdèdec kòzzɔl meg-
 gonozbeitand inkab iob volna ɔ
 nèki hog eg zamar tèrèh kɔ kòt-
 tèt nec ɔ náka kòrnɔl, ɛ a' tèn-
 gèrbè èrèztet nec, Es ha te kèzed
 meggonozbeitand tegedet med èl
 azt, iob tenèked bennan bè men-
 néd az elètbè, hog nē ket kèzed
 valuā èrèztèt ned pockolnac alha-
 tatlan tüzebè, hol ɔ fergec megnē
 hal ɛ ɔ tuzɔc megnē alozec Es ha
 te labad tegèd meg gonožbeitād,
 vagd èl azt iob tenèkèd fantaol bè-
 mennéd az ɔrɔc elètbè, hog nē kèt
 labad valuā èrèztèt ned pokolnac
 alhatatlan tüzebè, hol ɔ fèrgèc meg-
 nē hal ɛ ɔ tuzɔc megnem alozec
 Hog ha te zèmed meg gonožbeitād
 tegedet, vèfd kí ɔtèt mert iob te-
 nèked fel zēmèl bè mēned iftènn^c
 orzagaba hog nē ket zèmed valuā
 èrèztèt ned pokolnac alhatatlan tü-
 zebè, hol ɔ fèrgèc megnē hal, ɛ ɔ
 tuzɔc megnē alozec, mert mēden
 adeps tüzzèl fozatic ɛ mēden aian-

lat foual fozatic, Jo a' fo, hog ha
a' fo faitaland lend mibè foziatoc
azt, Vallatoc fot tú bēnetec, ꝛ
bekēfeget vallatoc tú bēnnētec

$C a p^m x$

10

Es innèn felkèluen iouo Ju-
deanac videkebè Jordan èlue,
ꝛ efm̄g golèkezen^c o hozía golèke-
zētec, Esmikepèn zocta uala èsmeg
taneitauala azocat, Es a' leualtac o
hozía vepuē kèrdic vala otèt, ha
illic ferfiunac fèlèseget èlhagní ke-
fertuen otèt Es o fèlèluē monda
Mit paramlolt || túnēctec moyfes,
Kíc mōdanac Hatta múnèkõnc ha-
gomannac lèuèlet adnõnc ꝛ elhag-
nonc Kicn^c fèlèluen monda i^c Tú
zuuētecn^c kēmenfegēiert irta tú-
nēctec moyfes è paramlolatot, Tè-
remtētn^c ke' kēzdētetol foguā fer-
fiat ꝛ nēberiet totto azocat iftèn ꝛ
mōdot Eze't meghagga èmber atāt
ꝛ anīat ꝛ eggēsol o fèlèsegeuēl, ꝛ
lezn^c kèttèn eg tēstbèn, ꝛ ug īmar

46. levél.

nē vadnac kèttèn de eg tēst, Mert
mēllet iftèn eggēseitèt èmber meg
nem valazíta, Es efm̄g a' hazban o
taneituaní kērdēc otèt azonrol, Es
mōda onèkic Valaki èl haganga o
fèlèseget ꝛ maft vènd tōruent tōr
o raíta, Es ha fèlèseget èlhaganga o
feriet ꝛ maffal hazafkodandic pa-
raznalkodic, Es hoznac uala o nēki
aprodocat hog illètne azocat A' ta-
neituanōc ke' èlfèneitic vala a' ho-
zokat Kit mikor latot volna i^c mel-
tatlanol véue, ꝛ monda azocnac,
haggatoc az aprodokat ionīec èn
hoziam ꝛ nè tilatocm̄g azocat mert
oſſatanoke iftēnn^c orzága Bizon
mondom túnēctec, Valaki nē vèndi
iftēnn^c orzágat mikeppèn aprod
nem mèhèt be abba, ꝛ m̄g olèluē
azocat o kēzeit reiaīoc vètuen m̄g
alga uala okèt Es mikor ki ment
volna az vtba èlèibè futa eg ne-
mēl, tèrdet haituā o èlōtto kērdē
otèt mōduan Jo mèster mi iot te-
gec hog az oroc élètet vallam, Ihē
ke' mōda nēki Mit mōdaž èngemèt

ionac, fenkí io hanēlac iftē ōma-
ga Esmértèd a' paranlolatocat é
Tōruēt nè tōrih Ne ōldōkih Ne
vrozih, hamifstanofagocat ne mong,
alfagot ne teg Tižtelled te atadat
ε te anadat, Es ō fēlēluē mōda
ōnēki Mēster mēd ēzeket tartottā
èn ifiufagomtol foguan Ihē ke' tē-
kentuē ō reia žèrète ōtèt, ε mōda
ō nēki Eg fogatkozatod tenēked
Mēh èl valamefleket vallaž ad èl,
ε aggad žēgenecne ε vallaž kēnlèt
mēnbèn ε iōy kōuēs èngemèt, Kí
megžomorodec èz igébèn ε èlmene,
bankoduan mert vala foc valalocat
vallo Es kōrñol tēkentuen i^c, mō-
da ō taneituanīnac, Mēl nèhezèn
mēnnēcbè iftēnn^c oržagaba azoc
kíc penžt valnac A' taneituanoc
ke' ludalkodnac uala i^c nac iģei-
bèn Es efmg fēlēluē i^c mōda ō nè-
kic Fialim mēl nèhez penzbè bi-
zocnac bè mēnī iftēnn^c oržagaba
Kōnuēb a' tēuen^c a' tōfoc altal mē-
nī, hog nē a' každagnac iftēnn^c
oržagaba mēnnī Kic inkab ludal-

koduā mōdanac egmafnac Es ki
vduōzōlhèt Es tēkentuē i^c ō reia-
ioc mōda nēkic Emberecnèl lèhè-
tètlen de nē iftēnnèl, mert iftēn-
nèl mēden^c lèhètfeģefec, Es ēn^c
vtanna kēzde pete' ō nēki mōdaní,
Ime mú meģ hattonc mēdenekèt ε
kōuēttōnc tegedet Felēluē ke' i^c
mōda Bizon mōdom tūnēctec, Sen-
ki nīl kí meghaganga hazat auag
atāfiait auag hugit, āģ atāt āģ
aīnat, āģ fiait auag fōldet èn ér-
tēm, ε az ewāgeliomert, ki nē
zaz aīnat vēzèn èz idōbē hazacat
ε atāfiacat ε hugocat ε atakat ε
aīnakat ε fiacat ε fōldeket, ε a'
iōuēdō vilagban [az ōrōc élētèt,
Sokac ke' èlōuec lézn^c vtouac, ε
vtolfoc èlōfōc, Valanac ke' a' ta-
neituanōc az vtban ihrlmbe felme-
nōc, Es i^c èlōlkèli vala ōkèt ε
ludalkodnac vala, ε kōuētuen fel-
menn^c vala Es efmg veuē i^c a' ti-
zenkēttōt kezde mōdani azocnac
mēllēc iōuēdōc volnanac ō nēkí,
Mert im fel meģonc ihrlmbe, ε

èmbèrn^c fía adatic a' papoc fedel-
min^c, & az irastudocnac & a' ve-
nec^c, & meg karhoztatíac ɔtèt ha-
lallal, & aggac ɔtèt a' poganocnac
& megkaromíac ɔtèt, & egèmbè
megpókic ɔtèt, & megoftoroziac
ɔtèt, & megolic ɔtèt & harmad na-
pon felkèl Es vepn^c ɔ hozia íacab
& Jan⁹ Zebedeufnac fiai mōduan,
Mèster akariuc hog valamit kerèn-
dɔnc teged múnèkɔnc Es ɔ monda
ɔnèkic Mit akartoc hog tegec tú
nèctec Kic mōdanac Aggad múnè-
kɔnc hog egginc te iog fellòlled,
& mafink te balod felòl vllɔnc te
diłɔfegedbèn Ihē ke' mōda ɔ nèkic
Nē tuggatoc mit kérietec Ihattatoc
é a' kèlhet kit èn ýando vagoc, Auag
kèrèztelkedhètèc a' kèrèztfeeggèl é
kiuèl èn kèrèztelkedèndɔ vagoc Es
ɔk mōdanac ɔ nèki Ihattuc Ihē ke'
monda ɔnèkic A' kèlhet valobizon
47. levél. iziatoc kit || èn ýando vagoc, & a'
kèrèztfeeggèl kèrèztelkettèc kiuèl èn
kèrèztelkedèndɔ vagoc, vlnɔtɔc ke'
èn iogom felòl, auag balom fèlòl

nē èn adhatom tünèctec, De kien^c
alkotuā vagon Haluan ke' a' tiz
kèzden^c mèltatlankodnioc Jacob-
rol & Janofrol Ihē ke' hiuan azo-
cat mōda ɔ nèkic Tuggatoc é mert
azoc kic lattatnac fedèlmkednièc
poganokon vralkodnac ɔ raitoc &
ɔ fedelmec vallac ɔ hatalmocat Tú
kɔzɔttètèc ke' nīl vgā de valakí
akarand nagob lenni lezèn tú zol-
gatoc, & valaki akarād tú kɔzɔttè-
tec èlɔ lenni, lezèn mendentec^c
zólga, mert èmbèrn^c fía fem iɔt
hog zólgaltaffec de hog zólgalna,
& adna ɔ lèlket fokakert valtsagba
Es iɔuen^c Jerichoba, & ɔk Jeri-
chobol ki èrèduèn, & ɔ taneituani
& nag fokaffag ɔ uèle vac Barti-
meus timeufnac fía, vluala az vt
felen koldoluan Ki micor hallotta-
uolna hog è nazareti i^c kèzde iuɔl-
tèni Ihē dauidnac fía irgalmazih
ènnèkem, Es _____

fokac feneitic vala ɔtèt hog vèzteg-
lene & ɔ inkab iuɔlt uala Daidnac

fia írgalmazih ènnèkem, Es meg-
aluā i^c parālola oda híuatni ötet,
é hýac vala ötet mōduan o nèki,
Leg vig' kel fel híu tegedet, Kí èl
hanuā o ruhaiat fel zocuèn iouo o
hoziaia, é fèlèluē i^c mōda onèki,
Mit akarz' hog tegec tenèked, A'
vac ke' monda onèki Rabi hog laf-
fac Ihē ke' mōda o nèki Men èl te
hütöd tegedet megvduozeitèt, é
legottā lata é kouèti vala ötèt az
vtbā

x j

Es mikor közèleitene irlmhez
é iutotuolna Betphageba olí-
uetnac hegere, èrézte kettöt o ta-
neituani közzöl é mōda o nèki
Menhètéc a' castelba ki tú èllentec
vagon. Es legottan oda bèmēuē,
leltec eg vèhmet meg kötuen kin
meg eg èmber sem vlt oggatocmeg,
é hoziatoc idè azt, Es ha valaki
tünectec valamit mōdand, mit tez-
tec, Mōgatoc mert vrnac kèllèmè-

tes, é legottan idè èrèztic azt, Es
èlmenuē lelec a' vèhmét, megkötüē
kūuol az aito èlöt a' kèttos vtban é
megodac azt Es nemèllec az ot alloc
közzöl mōdanac o nèki Mit teztéc
megoduan a' vèhmet Kic mondanac
azocnac míkent paranloltuala o nè-
ki i^c, é èlhagac, é viuec a' vèhmet
i^choz, é vètéc o reiaia o ruhaiocat, é
vlo reiaia, focak ke' tèreitíc vala o
ruhaiocat az vtbā, Egebec ke' mē-
teln^c vala agakat a' facrol, é tèrei-
tic vala az vtban, é kic èlöl mul-
nacvala é kic kouètic uala ötèt
iuoltn^c vala mōduan, Ofanna aldót
ki iot vrnac nèuebè, aldót kí iot
dauidnac mú atancnac orzága, Ofan-
na magaffagochan, Es bèméne ihr-
lmbe a' templomba, é körnöl nez-
uē mēdeneket, mícór imar èftuē
ido volna kí mene bethaniaba a'
tizenkèttouél Es micor mafod na-
pon ki mene bethaniabol èhezec
Es mikor latotuolna mèzzöl eg fíge
fat lèuèleket vallót iouo ha talan-
tal lelnè valamit o raíta Es mícór

iutot volna ρ hozia a' lèuèlectol
 m̄g valuan fēmīt nē léle ρ raita
 mert nē vala figen^c idèie Es fèlèl-
 uē monda ρ nèkí, Immar toabba
 ne ègec valaki gimol̄l̄ot te bèl̄ol-
 led ρr̄ocke & haluā ρ taneituāni iq-
 uen^c ihrl̄imbè Es micor bèment
 volna a templomba kèzde ki han-
 ni az arolocat & a' vèūoket a' temp-
 lombol, & a' penz valtocrnac a'zta-
 locat, & a' galamb arolocnac zèke-
 kèt èld̄oite, & nē hagga vala hog
 valakí èdent v̄inne a' templom al-
 tal, & taneifa vala azocat mōduan
 Nemde iruā vagon é, mert èn ha-
 zam hiuatíc imadfagnac hazanac
 mēd nemzètecn^c, tú ke' tottetec
 azt toluaioenac barlangia Kí hal-
 uan a' papoc fedelmi & az íraftu-
 doc kèrèfic vala otet mikeppèn èl
 vèzthètnec, felic vala ke' otèt,
 me't mēd golèkezèt ludalkodíc
 uala ρ tanofagan Es micor èstue
 l̄ot volna ki megen vala a' varof-
 bol, Es micor holual mennenèc
 l̄atac a' fige fat gokèretol foguan

48. levél.

megázuan Es megèmlèkezuē peter
 mōda ρnèkí Rabí yme a' fige fa-
 kit megatkozal m̄g a'zot Es fèlèluē
 i^c mōda ρ nèkíc Vallatoc iftènn^c
 hūtèt, Bizon̄ mōdom tūnèctec mert
 valakitec mōdand è hégn^c fel ve-
 tetni & a' tengerbe èrèztetni, & nē
 ketelkedendic ρ zūuebèn, de hi-
 èndi valamit mōdand lezèn ρnèkí,
 || Azert mondom tūnèctec Mende-
 nèkèt valameñleket imadkozuan
 kertec higgetèc mert vezitèc & lez-
 nec tūnèctèc Es mico' allandotoc
 imadkoznotoc meg bolassatoc, ha
 valamit vallotoc valaki èllē, Hog
 es tú a'fatoc kí vagō meñnècbèn
 megbolassa tú bunt̄oket, Hog ha
 tú nē bolatādotoc, tú a'fatoc kí
 vagō meñnècbèn, nē bolattam̄g
 nèctec bunt̄okèt Es esmeg iquen^c
 ihrl̄imbè, & micor iarna a' temp-
 lomban vepen^c ρ hozia a' papoc
 fedelmí & az íraftudoc & a' venèc
 & mōdanac ρ nèkí Mēl hatalmal
 tezéè èzeket & kí attā tenèked è
 hatalmat hog èzeket tezed Ih̄o ke'

mōda ɔnèkic Kerdlec èn es eg igen tutɔket; ɛ fèlèlletec ènnèkem ɛ m̄g mōdom tūnèctec, mèl hatalmal tezē èzekèt Janofnac kerèztfege menbɔl vala è auag èmberec kɔz- zɔl fèlèlletec ènnèkem, Es ɔk gondolkodnac vala ɔn kɔzɔttɔc mōd- uan, Ha mōdanguc menbɔl mōd nèkɔnc azert mirè nē hittètec ɔ nèki, ha mōdanguc èmberecɔl fèl- luc è nepèt mert mēden^c vallac vala Janofst hog bizon̄ pphā volna, ɛ fèlèluē mondanac i^cnac nē tug- guc, Es fèlèluē i^c mōda ɔnèkic En fē mōdom tūnèctec kí hatalmaual tezē èzeket

X I J

Es kèzde ɔ nèkic peldabèzed- bē bèzèlleni zɔlɔt plantalt èmber ɛ megkɔrnekeze fɔuēnèl, ɛ afot patakot, ɛ rakot tornot, ɛ aianlotta azt a' vincelèrecn^c ɛ ère- det zarándoclaní, ɛ ideie koran èrèztette zolgaiait a' vincelèrechèz

hog vènnen^c a' vincelèrectɔl a' zɔlɔn^c gímɔllebèn Kíc megfoguan megvèrec, ɛ èlerèztec ɔkèt hiu- an Es èlmeḡ èrèzte ɔ egèb zolgat azt es megfèbhètec fèien ɛ bozzo- faggal getrec, ɛ èlmeḡ èrèzte egè- bet azt es megolec, ɛ egèbekèt tɔbbekèt, némèllèket megvèruèn, dè egèbeket megoluē, Azert meg- len valuā eg dragalat⁹ fiat azt es èrèzte ɔ hoziaioc vtolzèr mōduā, mert né talantal altallac èn fiamat A' vīncelerec ke' latuā mōdanac egmafnac èz a' magzat Jɔuètéc ɔl- lúcm̄g ɔtet ɛ mienc lezen az ɔrɔc, ɛ m̄g foguan ɔtèt vètec a' zɔlɔn kúuɔl ɛ megolec, azert mit tézèn a' zɔlɔn^c vra iɔ ɛ èl vèzti a' vin- celèrekèt ɛ agga a' zɔlɔt egebecn^c Es nē oluaftatoc é az íraft A' kɔ- uèt kit megutaltanac a' rakoc èz lɔt a' zègèletn^c fèiebèn vrtol lɔt èz ɛ ludalatos mú zemèincbèn, ɛ kèrè- ficuala ɔtèt megfognioc, ɛ felíc uala a' golèkezètet, mert m̄g èfmertecua- la hog ɔ reiaioc mōdana è pelda bè-

zedèt, ɛ ɔtèt m̄g haguā èlmenen^c Es
 èrèztnèc ɔ hozia nemèllekèt a' le-
 ualtac kɔzzɔl ɛ az erodianofok kɔz-
 zɔl hog megfognac ɔtèt bèzedebèn
 Kic iɣuen mondanac ɔ nèkí Mèster
 tugguc mert ig'az vag, ɛ nem gondolz
 valakiuèl ɛ mert nē néz èmberecn^c
 orcaíara, de taneitod íftènn^c utat
 ig'affagban, Illic é adot adni lazar-
 nac auag ne aggonc Kí tuduan ɔ
 alnocfagocat monda nèkíc, Mit ké-
 fertetec èngemèt, hoziatoc ènnè-
 kem a' penzt hog laffam, Es azoc
 hozac ɔ nèki Es monda ɔ nèkíc Kie
 è kep ɛ è kɔrɔl irat, mōdanac nèki
 lazare Fèlèluē ke' i^c monda nèkic,
 Aggatocm̄g azert mèl lazare laza-
 nac ɛ mèl íftène íftènnèc, ɛ mē-
 dènèc ludalkodnac vala ɔ raíta Es 49. levél.
 iɣuen^c ɔ hozia a' faduceofoc kic
 mōgac a' felkeletet nē volni ɛ kèr-
 dec ɔtèt monduan mèste' Moýses
 irt múnèkɔnc hog ha mèl afa fiu
 meg haland ɛ meghaganga ɔ felè-
 feget ɛ fiacat nē hagand attafia vege
 ɔ fèlèfeget ɛ feltamazía ɔ attafia-

nac mag'zattat, valanac azert na-
 lonc hèt afaíac, az èlɔ fèlèfeget
 von ɛ meghala mag'zat nē haguā,
 ɛ a' mafod veue azt ɛ m̄g hala ɛ
 fem èz nē haga magzatot ɛ a' har-
 mad azon keppèn, ɛ veuec azt
 azt azon keppèn mēd hètèn ɛ nē
 haganac magzatot Mèndènectɔl vtol-
 ban meghala a' nemberi es A' felkè-
 lèthèn azert micor felkèlèndn^c kie
 lezèn èzec kɔzzɔl a' fèlèfeg, mert
 hètèn vallottac azt fèlèfegɔl Fèlèluē
 i^c monda ɔ nèkic Nemdè azert te-
 uèlgetec é mert iraft nē tuttoc fem
 íftènn^c tèhètfeget mert micor fel-
 kèln^c halottaibol fem hazaskodnac
 ɛ fem hazaffagba nē vitètn^c Dè lezn^c
 mikèt íftènn^c angalí menbèn A' ha-
 lottacrol ke' hog || felkèllèn^c nē ol-
 uastatoc é Moýsefn^c kɔnuebèn a' bo-
 kor felet mikeppèn mondot legèn
 ɔ nèki íftē monduan En vagoc Ab-
 rachamnac íftène ɛ Ifaacnac íftènè
 ɛ Jacobnac íftène nem holtac íf-
 tènè dè èlèuèneke, tú azert igèn
 teuèlgetec Es hozia vépec az íraf-

tudoc kőzzöl eg ki hallotta val—a
 azocat egbè ——— kèrdezkedettec,
 ɛ latuā hog ɔnèkic iol felelt volna,
 kèrde ɔtèt meł mendenèctɔl èlɔ pa-
 ranlolat Es i^c mōda, mēdenectɔl èlɔ
 parālolat èz Halgas ifrī Te vrad iftè-
 ned ég ɛ zèreffed te vradat iftènedèt
 mēd te zūuèddèl ɛ mēd te lelked-
 del ɛ mēd te èlmeddèl ɛ mēd te
 tēhètsegeddèl, Ez èlɔ panlolat ma-
 fod ke' èhhez hafonlo, Zèreffed te
 feledet mēt tenmagadat, Egeb pa-
 ranlolat èzectɔl nagob nīlèn Es
 mōda nèki az iraftudo Mēster ígaf-
 fagbā iol mōdad, mert eg iftèn,
 ɛ tɔlletɔl megualua nīl egeb, Hog
 ke' zèrèttèffec mēd zūuèl ɛ mēd
 leleckèl ɛ mēd èlméuèl, ɛ mēd
 értèlmèl ɛ mēd èrɔuèl, ɛ zèretned
 te feledet ment tenmagadat nagob
 mēdèn aldozatocnal ɛ mēd aianla-
 tocnal Ihō ke' latuā hog bɔlèn fè-
 fèlèltuolna monda ɔ nèkí Nē mēz-
 ze vag iftènn^c orzágatol, ɛ īmar
 fenki nē mèri vala ɔtèt kèrdèní Es
 fèleluē i^c mōduala a' templomban

taneituan, mikeppèn mongao az
 iraftudoc x^ct dauidfianac, kin^c da-
 uid mōd fcent *sc* zèlletbèn Monda
 vr èn vramnac vl èn iogom fèlɔl
 míglē vèffem te èllènsegidet te la-
 baidnac famola ala, Azert è dauid
 monga ɔtèt vranac ɛ honnan ɔ fía,
 ɛ a' foc golèkezèt ɔrɔluɔ halgatta
 uala ɔtèt, ɛ mōd vala nèkic ɔ ta-
 nosagabā Qrízkeggètéc az iraftu-
 doctol kíc akarnac iarníoc ftolacbā
 ɛ kɔzontètnièc vafarhèlt ɛ vlnièc
 èlɔ zèkeken finağogachan, ɛ èlɔ
 vɔlɔ hèleken valorakon, kíc bè nè-
 lic ɔzuegecnèc hazocat hoziu imad-
 fagnac okaua! èzec hoziaban vezec
 az itèlètét Es vluē i^c a' gazofilan-
 cium èllèn nezi vala mikeppē a'
 golèkezet hanna èrcet a' gazofilan-
 ciomba, ɛ foc kazdagoc hannac
 uala fokakat, Mikor ke' iɔtuolna
 eg zègen ɔzuèg èrèzte ket fel ak-
 lat ki mōdatic nègèdn^c ɛ egbe hí-
 uan ɔ taneituanít monda ɔnèkic
 Bizon mondom túnèctec mert é zè-
 gèn ɔzuèg mēdenectɔl kíc èrèztet-

tec a' gazofilanciomba tōbbèt èrèz-
tet, mert mēden^c abbol èrèztettèc
mèllèl bōuolcottèc, dè mēd o na-
uałaiabol mēdeneket mēlleket val-
lot èrèztettè mēd o életet

X I I J

Es l micor ki menne a. tem-
plombol mōda o nēki eg a. ta-
neituanoc kōzzol Mester tē kenlèd
mēl kōuèc ɛ mēl rakafoc Es fēleluē
i^c monda o nēki Latod è nag rakafo-
cat è nē marattatic kō kōuonki nem
megtōrètìc Es micor vlnō oliuetnac
hēgen a. templom èllèn, Kèrdic o
magocnac Peter ɛ Jacob ɛ Janos ɛ
Andorias, Vram mōgadīng múnè-
kōnc micor èzec leznèc, ɛ mēl iè-
lènfeg lezèn micor mēd èzec kez-
nèc megtōkellètnièc Es fēleluē i^c
kèzdè nēkie mōdani Laffatoc hog
valaki tutōket èl ne hiteffen, mert
fokac iōn^c èn nèuēbe mōduan mert
èn vagoc ɛ èlhitètn^c fokacat, Mi-
kor ke. hallandotoc hadacat ɛ ha-
dacnak hirekèt, ne fēllètèc mert

èzecn^ckel lēnièc de nē legottan
vegè, mert tamad nemzèt nem-
zèt èllèn, ɛ ország ország èllèn
ɛ lezn^c föld indolatoc hēlec zè-
rent, ɛ èhfegèc èzec a. fèrèlmecn^c
kezdeti, Laffatoc ke. tú tūnōnma-
gatoc, mert tanalocbā èl arol-
nac tutōkèt, ɛ a. sinagogacban meg-
uèrnèc ɛ kiraloc _____
èlōt ɛ fedèlmec èlōt allaptattoc èn
ertèm o nēkie tanofagocra, ɛ mēd
nemzètecbèn èlōzer az ewangeliō-
nac meg kel p̄dicaltatnī Es micor
vièndn^c tutōkèt megfoguan ne
akaríatoc gondolnotoc mit bēzèl-
lètèc, dè mēl lènd adatuan tūnèk-
tec az idōbèn azt bēzelletec, mert
nē tú vattoc a. bēzellōc dè a. fcent
zèllèt Elarōlla ke. atāfiu atāfiat
halalra, ɛ atā fiat, ɛ tamadnac fiac
zúleieç èllèn ɛ halallal gètric azo-
cat, ɛ leztec gūlōfegbē mēd èmbe-
recn^c èn nèuèmet, Ki ke. vegig
allanga az vduozol Mikor ke. la-
tangatoc, a. pužtolatnac vndocfagat
allani hol nē illíc ki oluaffa èrlè

Tahat kie iudeaban vadnac fuffa-
 nac a' hegecrè & ki a' haiozaton ne
 zallon le & bè mennèn o hazaba
 hog èluegèn valamit o hazabol, &
 ki lènd a' mèzõn meg ne fordol-
 lon hatmège o ruhait fel vènni,
 yaý ke' tèrhèfecn^c & zuloçnèc a'
 napocbā, imadkoziatoc azert hog
 telbè ne legen^c èzec, Leznèc ke'
 azoc tɔrɔdelmnèc napí oñlac meñ-
 lèc nem voltac tèremtetn^c kèzdè-
 tetol foguan, kit zèrzet iftèn maig-
 lan & nem lezn^c, Es ha nem vr a'
 napocat mcgrúuideitette volna ||
 nē vduɔzolt uolna mēd tēst, de a' 50. levél.
 valažtottakert kít valažtot megrú-
 uideitette a' napocat, Es tahat ha
 kí mondand tünèctec im it vagō
 x^c ne higgetèc, mert tamadnac ha-
 mis x^cfoc & hamis pphétac & ad-
 nac földí ièlenfegekèt & mēñièkèt
 & ludakat èlhitètetrè ha lèhetfeges
 volna a' valažtottacat es Tú azert
 laffatoc ýmè èlèuè m̄g mondottam
 tünèctec mēdeneket dè a' napoc-
 ban a' tɔrɔdelmec utan a' nap meg-

fètetol & a' hod nē agga o vilagat,
 & a' menñí lillagoc lezn^c lè hul-
 loc & a' iožagoc vadnac menñèc-
 bèn, m̄g mozdoltatnac Es tahat
 laffac èmbern^c fiat ioní menñècn^c
 kɔdibèn nag tèhètseggèl & díɔseggèl,
 & tahat èrèžti o angalit & eg-
 bè gɔtí o valažtottít, a' neg žè-
 lectol foguan földnèc vegetol fog-
 uan menñèc magaffaigaiglan, A'
 fíge farol ke' tanollatoc è pelda-
 bèzedèt, mikor imar o a'ai meg
 gèrmecdédoln^c & leuèli lèndnèc èf-
 mèrietèc mert rokon vagon a' nar,
 Igèn es tú micor latangatoc èzekèt
 lènnièc tuggatoc mert rokon legen
 & aitocban, Bizon mondom tünèctec
 mert nem mulic èl è nemzèt mīg-
 nē mēden^c legènèc meñ & föld èl-
 mulnac èn ígeím ke' èl nē mulnac,
 a' naprol ke' auag az idɔrol fènki
 fem tud fem angaloc mēnbèn fem
 fiu hanē lac a'ia Laffatoc vigazia-
 toc & imadkoziatoc mert nē tugga-
 toc mícór az idɔ legèn mert mi-
 kent az èmber kí žarandoclanì èrè-

det meghatta ɔ hazat, ɛ atta ɔ zol-
gainac mēden muuēlkedētnēc tē-
hētfēget, ɛ az aito tartonac paran-
lolt hog vīgazion azert vīgaziatoc
mert nē tuggatoc mīkor iɔ a haz-
nac vra ēstue auag ēfelkoron, ag
tikzo koron auag holual hog micor
hirtelēn iquēd ne lēllen tutokēt
aluuan, mēllet ke tunēctec mō-
doc mēdenecnēc mōdom vīgaziatoc

1-

X I I I J

U ala ke hufuēt ɛ pogala étel
kēt nap vtan, ɛ kerēficuala
a papoc feiedēlmi, ɛ az irastudoc
mīképpēn ɔtēt alnocfagǵal meg-
foghatnac ɛ megolhētne Mondnac
vala ke ne ēz ynep napon neta-
lantal zaj lēnnē a nép közöt Es
micor volna i^c Betaniaban poclos
fimōnac hazaban ɛ vlnɔ iquɔ eg
numberi valuan dragalat⁹ nardípif-
tīcos kēnētnēc alabastromat, ɛ az
alabastrom megzēguén ɔtte ɔ feierē
Valanac ke nemēllec meltatlanol
vifeluén ɔnɔn bēnnec ɛ monduan

hog mī lon ē kēnētnēc vēzedēlmē
mert eladathatic vala ē kēnēt tob-
bɔn hog nem három záz penzēn, ɛ
adathatic vala zēgenecnēc ɛ meltat-
lankodnac uala ɔ reiaia Ihō ke mon-
da nēkic, Haggatoc el azt mit nēhē-
zēltec ɔ hozia io muuēlkedētet mu-
uēlketet en bēnnē mert zēgeneket
mēd ha vallotoc tú vėlētec, mēllet
vallot azt tottɔ elēuē koltē en tēf-
temet megkēnētnī eltēmētetbēn,
Bizon mōd tunēctec Valahol p̄di-
caltatic ez ewangeliom mēd ē vi-
lagban megmondatic ɔ megēmle-
kezēterē hog ɔ ēzt tottɔ Es scari-
uti Judas a tizēnkettɔ kozzɔl eg
elmenē a papoc feiedēlmihēz hog
elarlona ɔtēt ɔ nēkic Kic haluan
ɔrɔlenēc, ɛ pēzt iģerenēc nēki ado-
uol, ɛ kērēfi vala mikeppēn ɔtēt
okofon kēzbēadhatna Es a pogala
ételnēc elɔnapian mīcor a baran
aiālatīc uala mōdanac a taneitua-
nōc ɔnēki, Hova akarod hog men-
nōnc, ɛ alkoffuc tenēked a barāt
ēnned, Es ērēzte kettɔt ɔ taneit-

uani kɔzzɔl ɛ monda ɔnɛkic Mɛn-
 nɛtec a' varofba, ɛ tɔ ɛlɔtɔcbɛ kɛl
 eg ɛmber vɪuen eg vatale vɪzɛt Kɔ-
 uɛffetec ɔtɛt, ɛ valahoua bɛmɛnɛd
 mɔgatoc Vrnac haz mɛ't mɛstɛr
 monga hol vagon ɛn hizodalmam
 — hol — egɛm ɛn taneituanɪmal
 a' barant, ɛ ɔ mutat tɪnɛctec nag
 valoralo hɛlt vɛttɛttɛt, ɛ —ot al-
 koffatoc mɪnɛkɔnc, ɛ ɛlmenenɛc
 ɔ taneituanɪ, ɛ iutanac a' varofba
 ɛ lelec mikeppɛn mondotuala ɔnɛ-
 kic, ɛ m̄g alkotac a' barant Eftuɛ
 leuɛ ke' iɔuɔ a' tizenkettɔuɛl, ɛ
 az egembɛ euɔcnɛ ɛ vɔcnɛ mɔda
 iɛ Bizɔn mɔdom tɔ nɛctec, mert
 eg tɔ kɔzzɔllɛtec kɪ ɛn vɛlɛm ɛzɛc
 ɛlarol ɛngemɛt, Es azoc kɛzdenɛc
 zomorodnɪoc ɛ mondanioc ɔ nɛki,
 eggɛn eggɛn, mɪ nɛ ɛn vagoc Ki
 monda ɔnɛkic eg a' tizenkettɔ kɔz-
 zɔl Kɪ bɛmartɔ ɔ kɛzet ɛn vɛlem
 a' falfas talba, ɛ ɛmbernɛc fia vagɔ
 mikɛppɛn iruā vagɔ ɔrolla iaɔ ke'
 az ɛmbernɛc kɪ miat ɛmbernɛc fia
 ɛlaroltatɪc, iob vala nɛki ha nɛ

zúletet volna az ɛmber Es azoc
 euɛn veuɛ iɛ a' kɛnɛrɛt ɛ megalda
 ɛ megzɛgɛ ɛ ada ɔ nɛkic ɛ mɔda
 Vɛgetɛc ɛz ɛn tɛtɛ, Es a' kɛleh
 veuen halat aduan ada ɔ nɛkɪc, ɛ
 ýunac || abbol mɛd, ɛ monda ɔ 51. levél.
 nɛkic Ez ɛn verɛm vɔ tɔruɛnɛ kɪ
 fokakert ɛl ɔtlɛtɪc Bizon mɔdom
 tɔ nɛctec, mert imar nɛ izom ɛ
 zɔlɔ vɛzzɔnc vɛnɛrekebol a' na-
 pɪglā micor azt izom tɔ uɛletec
 vɔjɔnnan ɪftɛnnɛ orzagabā, ɛ ha-
 lat aduā kɪ menenɛ az olaiocnac
 hɛgerɛ Es mɔda ɔnɛkic iɛ Mɛnd
 tɔ meg'gonozbottoc ɛz ɛɔɛl ɛn bɛn-
 nɛm mert iruā vagon m̄gvɛrem a'
 pažtort, ɛ ɛlhimletnɛ a' Lordanac
 iohi, dɛ mi vtan felkelɛndec, ɛlɔl
 —————kellec tɔtɔket galileaban,
 Pɛtɛr ke' mɔda ɔ nɛkɪ, Es ha mɛd
 meg'gonozbolandnac ɛn bɛnnɛ dɛ
 ɛn nem Es monda ɔnɛki iɛ Bizɔn
 mɔdom tɔ nɛctec mert te ma ɛz
 ɛɛl mɪ ɛlɔt kacas zauat keccɛr
 adanga, háromzer vag meg'taga-
 dando ɛngemɛt Es ɔ toabba bɛzel

vala ɛ ha kelletëndíc ènnèkē egembe
 meghalnom te vèled nem tagadlac
 m̄ng tegedèt Azon keppèn ke·es men-
 den^c mondnaç uala, Es iutanac a·
 maiorba kin^c nèue getfemaní, Es
 mōda ɔ taneituanínac, Vllètéc ith
 mīglen ímadkoziám, Es vèle viuen
 petert, ɛ Jacobot ɛ Janoft kèzde
 kisni ɛ nèhèzedni ɛ mōda ɔ nèkic
 Zomoro èn lelkē a· halaliglan Túr-
 iètéc ith ɛ vigaziatoc èn vèlem Es
 micor kèuèfenne èlèb ment volna
 èfec a· földrè ɛ imadkozíc uala hog
 ha lèhètfegeç volna èlmēne ɔ tollɔ
 az ídɔ ɛ mōda Abba afa mēden^c
 lèhètfegefec teneked ved èl a· kèl-
 het èn tollèm dè nē mēllèt èn aka-
 roc dè mēllèt te, Es iɔuɔ ɛ lele azo-
 cat alattoc ɛ mōda petern^c Símon
 aloz nem vigazhattal èn vèlèm eg
 idɔt Vigaziatoc ɛ ímadkoziatoc hog
 ne menñètéc kèfertetbè, A zèllet
 valobizon kèz de a tèft bètèg, Es
 efmeg èlmenuē imadkozec azon bè-
 zedèt mōduan, ɛ megfordola vyon-
 nan, ɛ lele azocat alattoc, mert

valanac ɔ zemec megnèhèzettèc, ɛ
 nē tuggacuala mit felelnenèc ɔ nè-
 ki, Es iɔuɔ harmadze^r ɛ monda ɔ
 nèkíc Alogatoc ímar ɛ ñugoggatoc,
 èlég èliɔt az ídɔ ýmer èmbernèc
 fia adatic búngfocn^c kézeçbè kèl-
 letéc fel èreggoc, ýme közèl va-
 gon ki èngemèt kézbe ad Meg ɔ è
 bèzellèttè, iɔuɔ scáriuti iudas eg
 a· tízenkettɔ közszɔl, ɛ ɔ vèle foc
 golèkezèt töröckèl, ɛ rudackal èrèz-
 tettèc a· papi fedèlmèctɔl ɛ az iraf-
 tudocɔl ɛ a· venectɔl, mert az aro-
 lo adotuala ièlt nèkic mōduan Va-
 lakit megapolandoc ɔ az fogiatoc ɛ
 vígètéc okofon ɛ micor iutotuolna
 legottan vepuē ɔ hozía mōda vduɔz
 leg rabi ɛ meg apola ɔtèt, ɛ ɔk kè-
 zeket reia vètéc ɛ megfogac ɔtèt
 Eg ke· a· kørñɔl alloc közszɔl ke-
 fit veuen lapa a· papoc fedèlmè
 zolgaíat ɛ èl vaça ɔ nèki fúlét Es
 felèluē i^c mōda ɔ nèki, Es felèluē
 i^c monda ɔ nèkic Ki iɔttètéc mi-
 kent toluaihoz töröckèl ɛ rudackal
 ɛ faclackal megfognotoc èngemèt

Lam mēd nap tū nataloc uoltam a' tēplomban taneituan & nē fogtatocm̄g èngemèt dè hog irafoc bètèllèfeggèn^c Tahat ρ taneituanì ρtèt meghaguā mēd èlfutanac Eg nemínemρ hōs ke' gohlal ρ mèzeitèlènen ruhažtatot kpuèti vala ρtèt & m̄gfogac ažt & a' gohl meghaguā èl futa ō tollōc & èlviuec iēt a' papoc fèiedèlmehèz, & egbè golèkezen^c mend a' papoc & az iraftudoc & a' venèc Peter ke' mèzzol kpuèti vala ρtèt mēd èl be a' papoc fèiedèlmè pítuaraiglan, & vluala a' žolgackal & fúiti vala ōmagat a' tūzhōz dè a' papoc fèdèlmi & mend a' tanal kèrèfn^c vala hamifstanofagocat i^c èllèn hog ρtèt halalra adhatnac & nē leln^c vala, iollèhèt fokac mondananac hamifstanofagot ρ èllènè & a' tanofagoc alkolmafoc nē valanac, & nemèllec felkèluē valnac vala hamifstanofagot ρ èllènè monduan Mert hallottuc ρtèt mōdani En megtōrhètem è kèzzel alkotot templomot, & ——— harmad

nap maft alkotoc nem kèzzèl alkotottat, & nē vala ρ tanofagoc alkolmas Felkèluē a' papoc fedèlme közepbè kèrde iēt mōduan nē felèlz azocra valamit mēllec te èllènèd mōdatnac èzectol Ihē ke' vèztegl vala, & fēmit nē felèlè A' papoc fèiedèlme kèrde ρtèt esmeg & mōda nèki Te vag è x^c az aldot iftènn^c fia Ihē ke' monda nèki En vagoc Es megláttatoc èmbernec fiat vlèttè a' tèhètsegnèc iogia felol & iquète meñn^c kōdibèn A' papoc fedèlme ke' meg mèteluē ρ ruhaiat mōda Mit aicéitonc meges tanocat, hallottatoc è karomlatot mí tèccic tūnectec, Kic mend meg || karhož- 52. levél.
tatac ρtèt, hog mèlto volna halalnac Es nemèllec kèzdenèc ρ reia pōkní, & ρ orcaiat bekōtni, & nac lapasockal vèrni & mōdani ρnèki Pphetízał & a' žolgac arcol lapasockal vèricuala ρtèt Es micor volna Peter alat a' pituarban, iquē eg a papoc fèiedèlmi yani kōzzol, Es micor latta volna pètert ———

——— omagat fuitètè tèkent-
 uen o reia monda Te es a' nazarèti
 i^cfal valal, Es o megtagada mōd-
 uan Ingē fem tudom fem efmèrtē
 mit mondaž Es kí menè a' pituar
 èlèibè, ɛ tik zola Efmeg ke' mi-
 cor lattauolna ɔtèt a' lean kèzde
 mōdani a' kōrñol allocnac, mert èz
 azoc kōzzol valo ɛ o èfmeg tagada,
 ɛ keuèfenne vartatuan kic ot al-
 nac uala mōdanac èfmeg pètern^c
 Bizoñ azoc kōzzol vala vag mert te
 es galileaí vag O ke' kèzdè atko-
 zodni ɛ eskenní mert nē èfmèrem
 èz èmbe't kit mōdotoc, ɛ legottan
 èfmeg kacas zola Es meg èmlèke-
 zec Péter az ígèrɔl kit mondot vala
 nèki i^c, mi èlɔt kacas kèccer zo-
 land harōzer tagacīng èngemèt ɛ
 kèzde firni

xv

x v

Es legottan holual tanal tart-
 uan a' papoc fedelmi a' ve-
 neckèl ɛ az irastudockal, ɛ mēd

a' tanal megkōtɔzuen i^ct viuec ɛ
 adac ɔtèt pílatofnac, ɛ kèrde ɔtèt
 pilatos Te vag è a' fidocnac kirala
 Es o felèluen mōda ɔnèki Te mō-
 dod; Es a' papoc fedèlmí vadoñlac
 uala ɔtèt fokachan Pilatos ke' èf-
 meg kèrde ɔtèt mōduan Nem fè-
 lèlž valomit, Latod é meñnècbèn
 vadolnac tegedèt Ihē ke' ínkab fem-
 mit fē felelè ug hog ludalkodnec
 pilatos Az ŷnep napon ke' zokot-
 uala o nèkic a' fogloc kōzzol eggèt
 èl èrèžteni valameñlet kèrtec uol-
 na Vala ke' ki mōdatic uala bar-
 rabafnac kí a' kéfáfockal fogatta-
 tot vala meg ki a' kefaban gilko-
 fagot tɔtuala Es micor felmentuol-
 na a' golèkezèt, kèzde kèrni hog
 tènnè o nèkic míkèt, mēd ha te-
 žèn vala nèkic Pilat^o ke' felele nè-
 kic ɛ mōda Akariátoc é èrèžiem
 èl tūnèctec a' fidocnac kíralat, me't
 tuggauala hog iregfegebèn arolta-
 uolna èl ɔtèt A' papoc fedèlmí ke'
 ɛ a' pūfpokɔc, rezzèztec a' gòle-
 kezètet hog ínkab barrabaft èrèz-

tène èl ònèkic Pilat, ke' feleluē ɛ
 èsmeg monda ònèkic, Azert mit
 akartoc hog tegce a' fidoc kirała-
 nac, ɛ ɔk iuolten^c, megfèzehèd
 ɔtèt Pilat, ke' monduala nèkic Mi-
 ert mí gonozt ɔtèt Es ɔk ínkab iuolt-
 n^c vala, fezeid meg ɔtèt Pilat, ke'
 aka'uan èlegèt tēnī a' nepn^c èlè-
 rèzte ɔ nèkic ba'rabast Es i'et of-
 torual m̄gvèrètūē ada nèkic hog
 megfèzeitenec A' vitèzec ke' viuec
 bè ɔtèt az itèlɔ haz—nac pituaraba,
 ɛ egbè híuanac ɔ hozia mēd fèrèget,
 ɛ ɔk ɔlɔztètèc ɔtèt barfònbā, ɛ vè-
 ten^c ɔ reía túuifbèn font koronat,
 ɛ kèzdec vduozlení ɔtèt Vduozleg
 fidocnac kirała Es vèricuala ɔ fèiet
 a' naddal ɛ hagapiacuala ɔtèt, ɛ tər-
 dec haituā imaggac uala ɔtèt, Es
 mi vtan megkaromlottac uolna ɔtèt,
 le vètkeztètèc ɔtèt a' barfònbol, ɛ
 ɔlɔztètèc, ɔtèt ɔnɔ ruhaíaba, ɛ kí
 viuec ɔtèt hog megfèzeitenec ɔtèt
 Es kènzereitec egneminèmɔ circ-
 níai èmbert fímont a' falubalol ío-
 uot alexandornac ɛ rufosnac aítat

hog feluennec ɔ keréztet Es viuec
 ɔtèt golgata nèuɔ hèlrè kí maga-
 ráztatíc kopázlatnac hèle ɛ adnac
 uala ɔnèki mírralt bort īna ɛ nē
 veue, Es az ɔtèt megfèzéítɔc meg-
 oztac ɔ ruhait èrèztuē nilat azo-
 kon kí mít vènnè Vala ke' harmad
 idɔ ɛ megfèzeitec ɔtèt ɔ ígeienèc
 cimèrlete írtatuan fidocnac kirała,
 ɛ kèt toluait fèzeiten^c meg ɔ vèlè
 eggèt iogfèlɔllɔ ɛ eggèt halfelɔllɔ,
 ɛ bètèllèfedèt az iras kí mōd, ɛ kè-
 getlèneckèl zamlaltatot, Es az on-
 nan muloc karomlac uala ɔtèt ɔ fèie-
 kèt razuan ɛ mōduan, Vach kí meg-
 tɔrɔd íftènnèc tèmplat ɛ három
 napochan meg rakod ázt, Vduoze-
 héd te magadat a' kèrèztrɔl lezaluā,
 Azonkeppèn es a' papoc feiedèlmè
 az irastudockal, egmaffal megka-
 romlacuala mōduan Egébeket vduo-
 zeitèt ɔmagat nē vduozeithètí, Ha
 ɔ x^c ifrln^c kirała, zállon le ma a'
 kèrèztrɔl hog laffuc ɛ higgüc, Es kí
 ɔ vèlè megfèzeitètèc vala buntètíc
 uala ɔtèt, Ee hatod idɔ leuen lɔn^c

53. levél.

fètetec mēd a' földön, kilèncéd idé-
 iglèn, ⁊ kilèncéd idobèn íuoltó íc
 nag zóual monduan Heli Heli La-
 mazabatani, èz ki íg || magarázta-
 tot En íftènē èn íftènem hog mit
 hattal meg èngemèt, Es nemeſſec
 a' kórñol alloc kózzol haluan mond-
 nacuala yme Ílſt hya Eg ke' èl
 futuan, bètölte a' zóuaruant ècèt-
 tël, ⁊ a' nadra téuén ad uala ònè-
 kí vènerèket monduan Zònnètéc
 laffuc ha íò Ílſes ò le vételerè Ihē
 ke' nag zó èrèztuē kí lèhèlle, ⁊ a'
 templomnac foporlaha kètte zàkada
 fellol mēd èl allaiglan, Latuā ke' a'
 centurio ki èllènbè aluala, mert íg
 íuoltuē meg holtuolna Bizon èz èm-
 be íftènn^c vala fía, Valanac ke'
 nèmberìec ⁊ mèzzol nezuén, kic
 kózzot vala Magdalnai maria, ⁊ a'
 kúffèb ma'ia Jacob anña Jofephe ⁊
 falomeenac anña, Es mícór volna
 galileaban kòuètic vala òtèt, ⁊ zol-
 galnac vala ònèkí, ⁊ egebèc fokac
 méntènèc vala fèl Ihrlm̀bè ò vèle
 egèmbè Es mico' immar èftuè löt

volna mèrt kézölèt vala ki vagō a'
 zombat èlöt Jòuò íofeph aromatía-
 bol nèmes ⁊ vduarí mert ò es vala
 varando íftènn^c orzágat batron bè-
 mene pilatoshoz ⁊ meg kerè íc^{na}c
 tètét Pilatos ke' Ludaikodicuala ha
 ímar megholtuolna, Es mícór meg-
 èfmèrtè volna a' centuriotol a' cen-
 turío oda híuan kèrde òtèt ha ímar
 megholtvolna, Es mícór megèfmèr-
 te uolna a' centuriotol nèki aíanla
 íc^{na}c tètét Jofeph ke' gól veuen,
 ⁊ òtèt lè veuen a' golba takara, ⁊
 vète òtèt a' koporfoba kí a' kòzirt-
 bol ki farágtatotuala ⁊ hèngereite
 kòuèt a' koporfonac aítara, Mag-
 dalnai maria ke' ⁊ Jofeph anña ma'ia
 nezic uala hol hèlhezètèc

X V J

Es mícór ¶ èl multuolna a' zom-
 bat magdalnai maria, ⁊ Ja-
 cab anña maria, ⁊ falomee vön^c
 aromatakat, hog íouen megkènet-
 nec íc^t Es a' zombatnac èlò napían

igèn holual iguèn^c a' koporfohoz
 nap imar fel kèluē Es mondnaç eg
 mafnac Kí hènḡereítí èl nèkõnc a'
 kouèt a' koporfo aítarol Es tèkent-
 uē latac a' kouèt èlhènḡereituē,
 mert bizō igèn nag vala, Es bēmē-
 uen a' koporfoba, latanac ífiat v-
 lèttè iob fèlõl, bè fedeztètuen fè-
 ier ftolaua, & megreddenen^c Kí
 mōda õnèkic Ne akariatoc yedne-
 tec a' meḡfèzõlt nazaretí i^ct kèrè-
 fítèc felkõlt níl it yme a' hèl hol
 vèttec õtèt, dè menñètèc monga-
 toc õ taneituañínac, & peternèc,
 mert èlõl kèl tutõkèt galileaban ot
 meglátatoc õtet mikent mōdotta
 tünèctec Es azoc kí mēnuē èlfuta-
 nac a' koporfotol, mert meghatta-
 uala azocat rémpolèt & félèlm, & fen-
 kínèc fēmit fem mondanac mert
 félñècuala Felkèluen ke' i^c holual
 a' zõmbat èlõ napian, ièlenec èlõ-
 ze' magdalnai maríanac kibõl kí
 vètette vala a' hèt õrdõgõkèt, Az
 mēnuē monda azocnac kic õuèle
 valanac gázoloc & fíroc, & azoc hal-

uan mert èlnè & lattatot uolna õ
 tollõ nem híuec Ezec vtā ke' ièlen-
 tètet egeb zallaſban õ kõzzõllõc
 kètton^c a' faluba menõcn^c, & azoc
 mēnuē mōdac az egebecn^c, & fem
 azocnac nē hún^c, Mēntõl vtolbzèr
 ke' a' tizen egn^c egèmbè ulèttec iè-
 lenec õ nèkic i^c & meḡ zídalmaza
 õ hütõtlènſegeket, & õ zúuõcn^c ke-
 menſegeket mert èzecn^c kic õtèt
 lattac felkèlettè nem hittèn^c Es
 monda õnèkic Mēnuen mēd a' vilag-
 ba p̄dicaſſatoc ewāḡeliomot men-
 den tèremtètñèc Kí hiènd & meg-
 kèrèztèlkedēdic vduõzõl Kí ke'
 nem hiènd karhozíc, Azokat ke'
 kic hièndn^c è ièlenſegec kouètíc
 En nèuèmbè õrdõgõket kí uètñ^c,
 & v̄y nèluèckél zõlnac kegocat fel
 véznèc, & hamit halaloſt ýandnac
 nem art õnèkic, bètègecrè vètíc
 kèzekèt & m̄g vanalnac, Es valo-
 bizoni mi vtan vr i^c bèzelleſ uolna
 õnèkic èluetètèc menbè & vl iftèn-
 n^c ioḡia fèlõl, Azoc ke' èlèrèduen
 p̄dicaltanac mēdènõ vt egèmbè

müuèlkeduen, ɛ bèzedeket m̄gtɔ-
kèluē iélenfeget kɔuètuen

It kez^{tic} .f. Lukal ewan^{ta} kɔnuɔ

Mert valobizon fokac akaranac
zerzènièc èz allatocnac mō-
dekít mellec mü bènɔnc bètèllè-
fettèc, mikent attac múnèkɔc azoc
kie kèzdèttɔl foguā lattac, ɛ è bè-
zedn^c zolgaí voltac, tètet ènnèkem
ɛ kɔuètɔn^c kèzdèttɔl fogua zerèl-
mèst mēdenekèt tenèked o igèn io
otheofile zèreuèl megirnō hog m̄g
èsmèrièd az igecn^c igáffagat kicɔl
taneitattal ||

54. levél.

JVdeabèli herodes királnac
napiban volt eg nemineɔ
pap Zachariás nèuɔ pap
Abiafnac zèrebèli ɛ ɔ felèsege Aa-
ronnac Ianí kɔzzɔl ɛ ɔ nèue Erfe-
bet Valanac ke mōnoc igazac iftèn
elɔt iaruan vrnac mēd̄ parālola-
tíba ɛ igazolatíban mēd̄ nēmɔ zèp-
lonèlkúl ɛ nē vala ɔnèkie fioc azert

hog elsebet mèddɔ volna ɛ monnoc
ɔ napocbā megélèmettèc volna Lɔt
ke mícɔr zachariás a papfaggal
zolgalna iftèn elɔt, ɔ zèrenèc zer-
zète zèrent a papfagnac zokafa ze-
rent, nállal kelè hog bèmenuē vr-
nac templomaba gèrièdetet vètne,
ɛ a nepn^c mēd̄ fokaffaga vala kü-
uɔl imadkozuan A gèrièdetn^c idéiè
koran, ièlenec ɔ nèki Vrnac an-
gala aluan a gerièdet oltaranac iog
félɔllɔ ɛ Zacharias latuā megzomo-
rodec, ɛ felèlm èfec ɔ reiaia Mon-
da ke ɔnèki az angal nè fél Za-
charias mert meghallattatot te imad-
sagod, ɛ Erfebet te fèlefeged zúlt
te nèked fiat ɛ híuod ɔ nèuet Ja-
nosnac, ɛ lezèn tenèked ɔɔm ɛ
vígafag, ɛ fokac ɔɔln^c ɔ zúlètè-
tèbè, me't nag lezèn vr elɔt, bort
ɛ femmi vènèrekèt nē ízíc ɛ scènt
Zélèttèl bè tèllefedic meg añnanac
mehébè, ɛ fokacat ifrl fiaí kɔzzɔl
fordeit ɔ vrochoz iftènechèz, ɛ ɔ
èlèuè kel az elɔt Iylèfn^c zèllètebè
ɛ íozagaban, hog meg fordeha az

aťacnac źuuoket fiacba, ę a' hűt-
lėnėkėt igazacnac ildomaffagara,
keźzeitėnı vrnac tųkelletes nėpėt,
Es mōda Zacharıas az angalnac
Honnan tuggam aźt mert ėn ven
vagoc, ę ėn felėfegėm megėlėmet
ų napiban, Es fėlėluen az angal
mōda nėkı, En vagoc gabriel kı
alloc iftėn ėlőt, ę ėrėztettėm bė-
źėllenem te hozıad, ę ėzeket
ewāgelızalnō te nėked Es ime lėź
vėźtėglų ę nė źolhać a' napıglan
mėllėn ėzec legėnć azėť hog nė
hıttėl ėn igėimnć mėllėc bėtėllė-
fednėc ų idėiė koran, ę vala a'
nep varuan Zacharıaft ę ludalko-
dicuala hog ų vg kėfnec a' tem-
plomban, Kı mėnuė ke' nem źol-
hatuala azochoz ę męgėsmėrec hog
latatot latot uolna a' templombā,
ę ų vala ımtų ų nėkic ę megmara-
da nemaol, ę ėz lőt hog bėtėlle-
fettėc uolna ų tiźtenć napi ėlmė-
nė ų hazaba E napoc utā ke' Er-
sebet ų fėlesege foga ę titkollı ua-
la ųmagat ųt honapochan mōduan

mert ig tųt ėnnėkė vr ėz napochan
mėllėcbė tėkėntette ėluėnui ėn
boźźofagomot ėmberec kųzųt A ha-
tod honaphā ke' ėrėztetec gabriel
angal iftėntųl galileanac varofaba
kinėc nėuė nazaret, a' ferfiunac
mėnėzet źűźhųz, kinć nėuė vala
ioseph dauidnac hazabol ę a' zuz-
nć nėuė marıa Es bėmenuė ų hoz-
ıa mōda az angal Vduųzleg maria
vag malaźtal tėlles vr vagō tė vė-
led Ki micor hallottauolna megha-
boroltatec ų bėzedebėn, ę gondol-
ıauala mınėmų volna ė kųźųnėt Es
monda ų nėkı az angal, Ne fėl marıa,
mert leltėl malaźttot vrnal yme fogź
mehedbėn ę źűĺź fiat ę hıuod ų
nėuėt ićnac Ez leźen nag ę felfe-
ges fianac hiuattatıć, ę agga vr if-
tėn ų nėkı dauidnac ų aťtanac źė-
kıt, ę orźagl iacobnac hazaban ų-
rųcke ę ų orźaganac nė leźen vėgė
Monda ke' marıa az angalnac, Mi-
keppėu leźen ėz mert ferfiat nė
ėfmėrec, Es feleluė az angal mō-
da ųnėkı Scent źellėt ıų te bėled

ɛ felfegefn^c iozága meg hièdelmèz
 tenèked, Aze't ɛ mèl zùletic te
 bèlòllèd scént, híuatic iftèn fianac,
 Es ime Erfebet te rokonod, ɛ a'
 fog fiat ɔ vènfegebèn, ɛ èz hatod
 ho nap ɔ nèkí ki hiuattatic mèd-
 don^c, mert nē lezèn lehètètlèn if-
 tennèl mēđ ígè Monda ke' maría
 Ime vrnac zolgalo leaña legē ènnè-
 kem te bèzèded zerēt, ɛ èlualec
 ɔ tòllo az angal Felkèluē ke' ma-
 ria a' napocban èlmenè fiètèlmèl
 a' hegechè Judanac varofaba Es bè-
 mene zachariafnac hazaba ɛ kòzɔ-
 nɔ Erfebetn^c, Es ug lɔt hog hal-
 lotta Erfebet marianac kòzɔnètít
 vígáda a' germec ɔ méhebèn, ɛ er-
 febet bètèlec scént leleckèl ɛ mō-
 da, Aldot vag te nēberìec kòzɔt ɛ
 aldot te mehedn^c gimòllo, Es hon-
 nan ènnèkem az hog írýɔn èn v-
 ramnac anña èn hozíam, mert íme
 hog lɔn te kòzɔnètedn^c záua èn
 fúleímbè, vígáda ɔrōmel a' germec
 55. levél. èn mehēbèn || Es bodog vag ki hit-
 tēd mert megtòkellètnèc te bèn-

nēd azoc mēllec mōdattac te nē-
 ked vrtol Es monda ma'ia En lēl-
 kem felmagáztatta vrtat, ɛ èn zēl-
 letem vigadot èn vduoffegēn^c iftē-
 nebèn Mert tèkentette ɔ zolgalo
 ľaňanac alazatoffagat, mert íme
 èzert mēđ nemzètec mōdnac ènge-
 mèt bodognac Mert tɔt ènnèkem na-
 gocat ki hatalmas ɛ ɔ nèuè scēt Es
 ɔ irgalmaffağa nemzètecɔl nemzè-
 tecbè ɔtèt felɔcn^c Tɔt hatalmat ɔ
 kariaban èlhímtèt kēueleket ɔ zu-
 uɔcn^c èlmeiebèn, Leuètet hatal-
 mafocat zékɔl ɛ felmagáztatot ala-
 zatofokat Ehezɔket bè tɔltɔt ioza-
 gockal ɛ kazdagocat èrèztet híuan
 Fogatta ifrlt ɔ gèrmeket megēm-
 lekezet ɔ irgalmaffagarol Mikent
 bèzellet mú atáincnac abraham-
 nac ɛ ɔ magzáttanac ɔrɔcke Lako-
 zot ke' ɔ uèle maria monnal három
 honapocban ɛ meg' fordola ɔ haza-
 ba Elfebetn^c ke' bètèlec zúlefēn^c
 idéiè ɛ zulo fiat ɛ hallac zómzédi,
 ɛ ɔrokoni mert felmagáztatta vr ɔ
 irgalmaffagat ɔ uèle, ɛ egēmbè ɔr-

uèndeznèc vala o nèkí Es ug lot a' nòl'cad napon iquèn^c megkòrnekez-
ni a' gèrmekèt, & nèuèzicuala otèt
o atfanac Zachariafnac nèuen, &
felèluē o aña mōda Sēmí okon,
de Janofnac híuattatic, Es mōda-
nac onèki Mert fenkí nīlèn te ro-
konfagidban ki è nèuuel hiuattaf-
fec Imtn^c vala ke' o atfanac kinèc
akarna otèt nèuèzní, & tollat ker-
uén, ira mōduan Janos o nèuē Es
mēden^c ludalkodanac, Legottan
ke' megnīlec o záia & o nèluē Es
bèzeluala megalduā vrat, Es lot
nag felèlm mend o zomžedin, &
meg' hírhezn^c uala mēd èz ígéc Ju-
danac mēd hegeín Es mēden^c kic
hallottaçuala vètec o zuuocbè mōd-
uā Mie alaitod hog a' gèrmec ležen,
& mert vrnac kèze vala o uèlè, Es
Zacharias o atfa bè tèlec .f. zèllet-
tèl & pphetala mōduan Aldot ifrlñ^c
vra iftènè, mert meglatta & tot zá-
badolatot o népénèc Es felèmèle
múnèkōnc vduoffegn^c záruat, da-
uidnac o gèrmeken^c hazabā Mikep-

pèn bézellèt a' .f. pphetacnac záioc
miat kic voltac vilag kèzdetitol
fogua, Vduoffeget mù èllènseginc
kòzzol & mēdenecñ^c kèzechol kic
gúloltèn^c múnkèt Hog tennè irgal-
maffagot mú atainckal, & hog mēg
èmlèkeznec o scent testamentoma-
rol, Az èfröl kit èfkot mú atanc-
nac abrachamnac adandool onōma-
gat múnèkōnc Hog felèlmnèlkúl
zolgallonc onèki, mú èllènsegoncn^c
kèzechol megzabadoltatuā Scent-
fegebèn & ígaffagbā o èlottō mù men-
den napíncban Es te gèrmec hiuat-
tatol felfegefn^c pphetaianac, mert
èlèue kèlz vrnac orçaia èlot meg'
kezeitèned o vtaít Vduoffeg tano-
faganac adattara o nepèin^c o bú-
nōcn^c bolanattara Mú iftènōcbèli
irgalmaffagnac miatta, kicbèn meg-
latot mūkèt kèluen magaffagbol
Vilagofeítani azocnac kic vlnèc sè-
teteçbèn & halalnac arnekaban, mú
labaincnac vífèlètíre bekèffegnèc
utaban A' gèrmec ke' nō vala &
zèllèttel batoroltatic uala, & vala,

a' kietlèn bèn ɔ megièlenèten^c nap-
iaiglan ífrlhēz

Z

1 J

L ɔt ke' a' napocban parənolat
kɔlt kí Auguſt, Lazartol hog
megirattatnec mend èz vilag E
megiratat èlɔzer ɔt Cirinuſtol, fi-
riabèlì fèdèlmtɔl ɔ mēdènèc men-
nēcuala ɔ varofocba hog megadnac
ɔ adoiokat Felmenè ke' galileabol
ioſeph es nazarèt nèuɔ varofbol 56. levél. ottan || ɔt az angallal menñey vi-
Judeaba dauidnac varofaba ki hí-
uatic betlehemn^c azert mert da-
uidnac volna hazabol ɔ nemeɔl
hog megadna ɔ adoiat mariaual ɔ
nèkì menèzet nèhèzkes felèſegéuel
Vg ɔt ke' micor bètɔltèc volna a'
napoc hog zùlnɔ ɔ zùle ɔ fiat èlɔ-
letet, ɔ ruhalkackal bètakara ɔtèt
ɔ fekete ɔtèt a' iazolba, mert nē
uala ɔ nèkì hel a' zallo hèlbèn Es
a' paźtoroc valanac azon — vi-
decbèn vigazuan ɔ ɔrizuen az ey-
nēc vigazatit ɔ lordaioc felet, ɔ

ime vrnac angala allot rokon azoc
mèllet ɔ iftènn^c fenèſſegè megkɔr-
nekezte azocat ɔ felèmen^c nag fè-
lèlmèl ɔ monda nekic az angal Ne
akariatoc felnetèc yme ewangeli-
zaloc túnèctec nag ɔromèt kí lezèn
mēdèn nepn^c, mert ma zulètet mú
nèkɔnc vduɔzeitɔ dauidnac varo-
faban kí mondatiç vr x^c nac, ɔ èz
ièlenſeg túnèctec mert meglelitèc
a' gèrmecdedet ruhalkacba takar-
uan ɔ a' iazolba hèlhetuen Es leg-
tezi ſerègecn^c fokaffaga dilèruen
iftènt ɔ mōduan, dilɔſeg mağaffa-
gocban iftènnèc ɔ bēkeſeg földɔn
io akaro nepècnèc Es ɔt hog men-
tec ɔ tɔllɔc az angaloc a' paźtoroc
bèzeln^c uala eg maſſal, Mènnɔnc
betlechèmiglèn ɔ laſſucmeg az ígèt
mèl ɔt mèllet tɔt vr ɔ ièlentet
múnèkɔnc, Es iquènèc fiètuen, Es
lelec mariat ɔ ioſephet, ɔ a' gèr-
mecdèdet a' iazolba vèttètuen Lat-
uan ke' megèrtèkezen^c az ígerɔl,
mèl mōdatotuala a' gèrmecrɔl ɔnè-

kic _____

 _____ Es men-
 den^c kic hallottac ludalkottanac
 èzecröl mellèc mōdattac uala a
 paztoroctol ònèkic Maria ke' meg-
 tartauala mēd èz igeket meg gōit-
 uē ò zūuebē Es megfordoltanac a
 paztoroc diloueituē & dileruē if-
 tēt mendenecebē mellèket hallot-
 tacuala & lattacuala mikeppèn mō-
 dattatotvala ònèkic Es mi vtan bè-
 tēllefettècuolna a nolé napoc hog
 megkornekeztèt nec a gèrmec hi-
 uattatec ò nèue i^c nac, ki huiattatot
 az angal miat mi èlöt fogattat nec
 mehebèn Es mi vtan bètēllefettec
 volna ma'ia tižtolatinac napi moysef-
 n^c tōrueñe žerent viuec otèt ihrlmbē
 hog aianlanac otèt vrnac mikeppèn
 iruan vagon vrnac tōrueñebèn mert
 mēd ferfiu valag' megnito scētnèc
 huiattatic vrnac & hog aianlananac
 oſtyāt a žerent ment mondattatot
 vrnac tōrueñebèn kèt egēnlo gōr-
 licet ag kèt gèrmecded galābat Es

y me eg èmber vala ihrlmbèn kinèc
 nèuè vala fimeon, & èz èmber vala
 igaz & felelmes varo ifrlnèc uigaž-
 talattat, & ſcent žèllèt vala ò bèn-
 nè & felèletet uot uala ſcent žèl-
 lettöl / hog nē latna halalt, hanem
 èlōzèr latna vrnac x^cat Es iouo žèl-
 let miat a templomba, Es micor bé
 hoznac a gèrmeket i^ct ò zúlèy hog
 tennen^c a tōruenn^c žokafa žerent
 ò érte Es ò ueue otèt ò kariara &
 megalda iſtēt & mōda ymar èlèrèž-
 ted te žolgadat vram tè iged žè-
 rent bekèſſegbèn, mert lattac èn
 žemeym tè vduozeitodèt kit alkot-
 tal menden nèpn^c orcaia èlöt Vila-
 got poganocnac megièleneterè & di-
 loſegèt te nepedn^c ifrlnèc, Es va-
 lanac ò aſſa & ò anña ludalkodoc
 azokon mellèc mōdatnac uala orol-
 la & iol mōda ònèkic fimeon & mō-
 da marianac ò anñanac y me ez uèt-
 tètet ifrlbèn fokacnac romlattocra
 & fokacnac felkelètecre & ièlenſeg-
 rè, kin^c ellenè mondatic, & te lel-
 kedet tōr altal foſſla hog megièlen-

tèssenec foc zuuècbol gondolatoc
 Es vala Anna pphetiffa famuel lea-
 na affer nēzètebèlì & èz elèmetuala
 foc napocban & èltuala o ferieuèl
 hèt èztèndocbèn o zuzèfegetol fog-
 uan & èz ozueg uala nolczaz nèg
 èztèndèiglèn ki nem tauozicuala
 èl a' templomtol bõitockèl & imad-
 fagockal zolgaluan nappal & eyèl
 Es èz azon idobèn oda iutuā val-
 uala vrnac, & bèzeluala o rolla
 mēdenec^c kíc variacuala ifrlⁿ
 zabadolattat Es hog megtokèllè-
 nen^c mēdeneket vrnac töruehe ze-
 rent megfordolanac galileaba naza-
 rètbè o varofocba A' gèrmec ke-
 nouala & megbatoroltatic vala tēl-
 les bõlèfeggèl & iftènn^c malažta
 vala o benne & mennec vala o zū-
 lèi mēd èztèndoc zerèt ihrlmbè a'
 hufuet ynnèpè napiara, Es micor
 lottuolna tizènkettod èztèndèi fel-
 menuen ihrlmbè az ynèp napnac
 zokafa zèrént & a' napoc megtok-
 keluen micor megfordolnanac meg-
 marada a' germec i^c ihrlmbèn, &

nē èsmèrecmeg o zūlèi, Alaituan
 ke' oneki a' tarfag közot voltat
 iouen^c eg napi meno földèt & meg-
 kèrèfec otèt a' rokonfag közot &
 az èsmèroc közot, & megnè leluè
 megfordolanac ihrlmbè megkèrèf-
 uè otèt Es lot harmad nap vtan
 meglelec otèt a' templombā vlette
 a' doctorocnac közèpèttèc halgatua
 & kèrdezuè azocat, ludalkodnac-
 uala ke' mēden^c o ildomoffagan
 kíc hallacuala otèt, & latuan lu-
 dalkodanac Es mōda o anna oneki
 Fiam mit tottèl ig mūnèkõnc yme
 te atad & èn bankoduan kèrèstõnc
 tegedet, Es mōda onèkic Mi az
 hog èngemèt kèrèstecuala, nem tug-
 gatocuala è, mert ènnèkem azocban
 kel lennè mēllec èn a'ame, & ok nē
 èrtettec èz igékèt mēllet bèzellèt o
 nèkic, & lezallot o uèlec o iot na-
 zarètbè, & vala alažtatot o nèkic,
 Es o anna megtartauala mēd èz igè-
 kèt meggoituèn o zūuebèn Es i^c
 grègedic vala bõlèfeggèl & idouèl
 & malažtal iftènnèl & èmberecnèl

Cap^m 11 J

3

Tiberius c LAZAR LAZARLAŦIANAC
tizèn ɔtɔd èztèndèiebèn, pon-
cius pilat, Judeaban birolkottanac
idèiebèn, herodèfn^c || ke galílea- 57. levél.
ban negèdlɔ voltanac idèiebèn Phú-
lɔp ke ɔ attáfia Ituriaban ɔ traco-
nitidis videkebèn negèdlɔ voltanac
idèiebèn, ɔ Lifanias abiliniaban
negèdlɔ voltanac idèiebèn, Annas
ɔ Caifas nèuɔ papi feiedèlmeen^c
idèiechèn, lɔt vrnac igéiè ianof-
hoz Zachariafnac fiahoz a' kièt-
lènbèn Es ɔt Jordannac mèđ vi-
dekébé p̄dicaluan p̄nianac kèrèzt-
feget b̄nɔcn^c bolanaŦtara mi-
kent iruan vagō ifaías ɔphā bèze-
den^c kɔnueben Iuɔltɔn^c žaua ki-
ètlènbèn kežehetec vrnac utat íga-
zacka tegetèc ɔ ɔfuenít Mend vɔlg
bètɔltètìc ɔ mēden heg ɔ halom
alaztatìc ɔ lèznèc gonožoc igazacka
ɔ darabofoc egènes vtacka ɔ meg-
latía mēden tèst ɔ vduɔzeitɔiet
Monduala azert a' golèkezètn^c kic

ki menn^c vala hog m̄g kerežtelked-
nen^c ɔ tollɔ kelkè kegonac nem-
zèti ki mutatot tūnèctec èlfutnotoc
iftènn^c iɔuèndɔ haragiatol, tegetèc
azert p̄nianac mèlto gimɔlèt, ɔ
ne kèzgetèc mondanatoc Abrachā-
mot vaŦluc aŦancnac, mert mōdom
tūnèctec hog hatalmas iftèn è kɔ-
uècbɔl felkɔltèni abrachamnac fiait,
mert imar a' feizè vèttètet a' fanac
gɔkèrerè, azert mèđ faio gimɔlɔt
nē teuɔ ki mètètìc ɔ a' tuzbè èrèz-
tètìc Es kèrdezicuala a' golèkezè-
tec monduā Mit tegɔc azert Fèleluē
ke mōda ɔ nèkic kinèc ket žocnaía
vagon agga eggikèt nē vallonac, ɔ
kinèc ètkè vagon azonkeppèn tegèn
Jɔuènèc ke es a' ièles bunɔfɔc hog
megkerežtelkednen^c ɔ mondanac
ɔnèkí, Mèster mú mit tègɔnc Es ɔ
mōda azocnac, Semmit toabba ha-
nē meł žerzèttètet tūnèctec ažt te-
getèc Kèrdicvala kè ɔtèt a' uítèzec
es monduan Es mú mit tegɔc Es
mōda ɔnèkic Sènkit megne ronla-
toc ɔ patua't ne tegètèc, ɔ meg-

èleeggètec tù iargalaftokon Anep
ke' alaituan & o zuuocbèn gondol-
nan medenèc, Janofrol hog ne ta-
lantal o volna x^c, Fèlèlè Janos
mēdenècn^c monduan Mert èn viz-
bèn kerèztellec tütökèt Jo ke' èn
vtannam tollèmtol èröfb, kin^c nē
vagoc melto megodanom o faruinac
zyait O fcènt zèllètben kèrèztel
meg tütökèt & tüzben Kinèc zoro
lapaſſa o kèzèbèn & megtizteita o
zerpét, & egbè goſití o buzaiat o
lùribè, a' poluakat ke' megègèti
alhatatlan tüzben, & bizon egèbe-
kèt fokacat onzoluan euāgelizalua-
la a' nèpnèc A negèdlò herodes ke'
micor mēgfeddètnec o tollò herodia-
difert o attafía fèlèfègèie't & mēd
gonožocrol mēllèket tötvala hero-
des, hoziaíoc tolda èzt mēdenecn^c
felette Janofl bèrèkèzte a' tòmloé-
bè Ig lot ke' micor mēd nép meg-
kèrèztelkèdnec, & i^c megkèrèztel-
keduen & imadkozuan megnilec meñ
& fcènt zèllet lezalla o reiaía teſtí
zemelbè mikent galamb, & lot zo

menböl tè vag èn zèrètò fiam te
bènnèd iol kelletet _____
ènnèkcm ¶ Es i^c vala kèzdèndò
monnal harmic èztèndòt hog alai-
tatic vala ioſeph fianac, kí vol E-
lie, ki volt Matateie, ki volt Le-
vie, kí volt Melchie ki v' Janneie
k' v' Joſephe k' v' Matatieie k' v'
Amoſe, k' v' Naueie k' v' Hèllie
k' v. Naggeie k' v' Matateie k' v'
Matatieie k' v' Semmeie k' v' Jo-
ſephe k' v' Judaie k' v' Johannaie
k' v' Refaie k' v' Zorobabele k' v'
Salatiele k' v' Nirie k' v' Melchie
k' v' Addie k' v' Tefane, k' v' Hel-
madane k' v' Hère ki v' Jeſufe k'
v' Heliazare k' v' Jorame k' v' Ma-
tateie ki volt Leuie k' v' Simeone
k' v' Judaie k' v' Joſephe ki v' Jo-
naie k' v' Eliachime k' v' Malchaie
k' v' Mennaie k' v' Matatiaíae k' v'
Nathane k' v' Dauide k' v' Jeſſeie
k' v' Obethe k' v' Booze k' v' Sal-
mone k' v' Naaffone k' v' Amina-
dabe k' v' Arame k' v' Ezrone k'
v' Phareſe k' v' Judafe k' v' Jacobe

k' v' Ifaake, k' v' Abrachame k' v'
Tareie k' v' Nachore k' v' Serutte
k' v' Ragane k' v' Falage k' v' He-
bere, k' v' Saleie k' v' Kaynane
k' v' Arphaxate k' v' Seme, k' v'
Noueié, k' v' Lamete k' v' Matu-
fabele k' v' Enoche k' v' Jarebe,
k' v' Malachalle k' v' Kaynane k'
v' Enose k' v' Sette k' v' Adame
ki v' iftènc

1 1 1 J

A

I hūs ke' tēlles scēt leleckēl
m̄gfordoluan iordantol vitētīc-
vala zēllēttol a' kiētlēnbē nēguēn
napocbā q̄ kēfertētīc vala ordogtol,
q̄ fēmit nē ot a' napocbā q̄ azocat
megtōkēluē ēhézec Monda kē' onē-
kī az ordog Ha iftēnn^c fia vag mon-
gad ē kōn^c hog legen kēnerrē Es
felele onēki i^c Iruan vagon, mert
nē lac a' kēnerrēl ēl ēmber dē if-
tēnn^c mēd īgēieuēl Es viue otēt az
ordog māgas hegrē, q̄ mutata onēkī
ē földi vilagnac mēd || orzagit eg 58. levél.

zēm pillantatnac idēiebēn q̄ mon-
da o nēki Tenēked adom mēd ē
hatalmat, q̄ mend ēzeen^c dilōfe-
git mērt mēd ēnnēkem adattac, q̄
kin^c akarom adom azocat, te azert
ha lē ēfuē imadkozandol ēn ēlōt-
tēm tieid lezn^c mēden^c Es felēlē
i^c q̄ mōda onēki Iruan vagon te
vradat iftēnedēt imaggad q̄ lac ne-
kī zolgal Es viue otēt iħrlmbe, q̄
allaptata otēt a' templom hegrē q̄
mōda onēki Ha iftēnnēc fia vag
ērēzīed ala te māgadāt innēten,
mert iruā vagon hog parālolt o an-
galīnac te rollad hog megtarlanac
tegedēt, q̄ mert o kēzecbē veznēc
tegedēt netalantal megfertēned te
labaidat a' kōhoz Es felēluē i^c
mōda onēki Monduā vagon ne kē-
ferlēd te vradat iftēnedēt Es az
ordog mēd kēfertēt megtōkēluen
ēltaozec o tollō idēīglēn Es meg-
fordolt i^c zēllētn^c tēhētseguēl
galileaba, q̄ a' hīr ki hīrheuec o
rolla mēd a' vīdecbe, q̄ o taneit-
uala o fīnagōgaiocban q̄ felmagáz-

tatic vala mēdenectol Es iouo nazaretbe hol fēl tartatotuala, ⁊ o zokafa zērent zombat napon bēmenē a' finagōgaba ⁊ fēlkēle oluafni, ⁊ adatec o nēki Ifaiās ꝥphetanac kōuo Es hog fordeitotta uolna a' kōnuēt lele a' hēlt, hol iruan vala Vrnac zēllēte ēn reiam, mert megkēnētet ēngemēt ewāgelizalnom zēgenecnēc, ērēztet ēngemēt meguigāztanō tōrōdēlmes zūuokēt, ⁊ predicalnō fogloenac zabadolatot ⁊ vakocnac latatot ēlērēztēm tōrōttekēt zabadolatba, predicalni vrnac foganatos ēztēndēiet ⁊ mēgforbatlatnac napiat Es micor bētōttouolna a' kōnuēt megada a' zolgalonac ⁊ lē vlo, ⁊ mēdenecnēc a' finagōgacbā valocnac zēmec valanac o reia vgekezoc, Kēzde kē mōdanī azocnac, mert ma bētēllēsedet az iras tū fūlēitecbē ⁊ mēdenē tanofagot adnacuala onekī, ⁊ ludalkodnacuala a' malažtnac iģeibēn mēllec zarmaznac vala o zaīabol ⁊ mondnac vala Nemdē ēz Jo-

seph fiaē Es mōda onēkie Valobizon tū mongatoc ēnnēkem e hafonlatot, Vruos vigāziad mēg temagadat meg Mōdanac a' leualtac iēnac Meneieket hallottonc Capharnaumban lōttēkēt teged it es te hazadban Monda ke' Bizon mōdom tūnēctec mert sem eg ꝥpha foganatos o hazaiaban Igaffagban mōdom tūnēctec foc ozuēgec valanac ifrlbēn Illefnē napiban mīcor mēn bērēkēztētet harf ēztēndocbēn ⁊ hat honapocban, micor a' nag ēhfeglot mēden földon, ⁊ Illes azocnac fē eggichēz nē ērēztētet hanemlac az ozuēg nēmberihēz fidoniai fareptaba, ⁊ foc poclofoc valanac ifrlbēn helizeus ꝥphetanac idēiebē, ⁊ azoc kozzol fēnkī mēg nem tižtoltatot, hanemlac Siriabēli Naaman, Es mēdenē a' finagōgacbā valoc ēzekēt haluan bētēlenē haraggal ⁊ ki vētec otēt a' varos kūuol, ⁊ viuec otēt a' hegnē tētēiglē kin o varofoc rakatot vala, hog fōmērēdec vētnec lē otēt, o ke' megenuala o

közzöllo altal mēuen Es lezállot galileabéli Capharnaum nēu va-rofba, ɛ ot taneífa uala ɔkèt zom-batokon ɛ ludalkodnac vala ɔ ta-nofagan, mert ɔ bēzede vala ha-talmbā, ɛ a' fínagógaban vala eg-ember fertezètes ɔrdog vallo, ɛ iuoltɔ nag zoual mōduan zonnél, mí múnèkɔnc ɛ tenèked nazarèti i^c iottél èluèztèned mūkèt, tudlac tegedèt, mert iftènn^c scèntè vag, ɛ meg poreita ɔtèt i^c mōduan Meg-némol ɛ ki men ɔ bëlollo Es mi-cor az ɔrdog le èitette volna ɔtèt közepbe ki menè ɔ bëlollo ɛ fēmit nē arta ɔnèki, ɛ lot nag rēmolet mēdēnēken, ɛ bēzeln^c vala eg maf-nac mōduan, Mēl èz ígè mert ha-talmban ɛ tēhètsegbèn paranlol fertezètes zèllètecnèc ɛ ki mennèc, ɛ meghirhèzec vala è hír ɔ rolla a' videkn^c mendèn hēlén Felkeluē ke' i^c a' fínagógabol bēmenè fimonnac hazaba, Simonnac ke' napa tarta-tíc vala nag hidég lélèteckél, ɛ ke-rec ɔtèt ɔ értè, ɛ aluan ɔ félettè

paranlola a' hídég létètn^c ɛ meg-haga ɔtèt, ɛ felkèluen zolgaluala nēkic Mikor ke' nap èlnugotuolna mēden^c kic valnacuala bètègekèt külōb külomb lélètezèteckél vi-žicuala azocat ɔ hozía, ɛ ɔ egmē-denícre kèzet vètuē meguígážía vala azocat, Ki mennèc vala ke' az ɔrdogoc

fokacbol iuoltuē ɛ mōduan, mert te vag iftènn^c fia ɛ megfèduē ||

nē haggauala azocat zólníoc, mert 59. levél.

tuggac uala ɔ nēki x^c voltat Nap léuē ke' ki èrèduē megèn vala a' kiètlèn hēlrè ɛ a' golèkezètec meg-kèrèficuala ɔtèt ɛ iquenèc mēd èl hoziaiglan, ɛ megtartac vala ɔtèt hog èlne tauoznec ɔ tollo Kicn^c ɔ mōda, Mert ènnèkem kél egèb varofocnac es ewāgelizalnom iftèn-n^c orzágat mert arra èrèztettèm, Es vala p̄dicalo galileanac fínagó-gaiaban

I g lōt ke' ¶ mīcor a' gōlèkezè-
tec omlananac greia hog hal-
gatnac iftènn^c íg'íét, & o aluala
genazarètn^c taua mèllet, & lata ot
ket haiocat a' to mèllet allokat,
A' halazoc ke' lèz'allottac uala &
moffacuala o haloioakat Fèlmènuē
ke' a' haio èggichè ki vala fīmone
kere otèt hog a' fōldtol keuèfenne
èltauoztatna, & vlūen a' haíobol
taneífa uala a' gōlèkezèteket, Hog
ke' megzōnec bèzèllètetol mōnda
fīmōnac, Vig a' mèlerè & vèffetec-
meg tū halotocat a' fogadatra, Es
fèlèluē fīmon mōda onèkí Paran-
lolo mēd ez eécaaka munkalkoduan
fēmít nē fogtonc Tè íg'edbèn kè-
meguètem a' halot Es micor èzt
tōtto volna egbè rèkèzte halacnac
nag fokaffagat Megzākad uala ke'
o haloíoc, & ímtènec o tarfocnac
kic valanac a' mas haioban hog ío-
nenèc & fègellènec okèt, & íouen^c
& bè tōltec mōno haíot ug hog mō-

nal èlmèrōlnén^c Kit mīcor latot-
uolna fīmon Pèter, èfec i^c nac tēr-
dèihèz mōduan, meñ kí èn tōllèm
vrā mert búnos èmber vagoc, mert
a' remplèt megkōrnekezte vala otèt,
& mēd azocat kic o vèlè valanac a'
halacnac fogafaban kit fogtanac va-
la Azonkeppē ke' Jacabot & Janost
Zebedeufnac fiait kic valanac fī-
monnac tarfi Es mōda i^c fīmōnac
Ne akarih fèlnèd èttōlfogua ímar
lèz èmberekèt fogando, & viuē a'
haiot a' fōldrè mēdeneket meghag-
uā kōuètec otèt Es íg lōt mīcor
volna a' varofoc eggicbèn, & ime
eg ferfíu pocloffa'g'gal tēlles latuā
i^ct le èfuen o orcaíara kerí vala
otèt mōduan Vrā ha akarz megí-
teithac èngemèt, Es kí nóituā i^c
kèzet illète otèt mōduā Akarlac
megízteitanō, & legottan èltáuo-
zec tōllo a' pocloffag, Es o parā-
lola o nēki hog fēnkin^c fe mōda-
na, dè meñ èl & mutaffad temaga-
dat a' papocnac, & íaianl te tízto-
latodert mikent parālolt moýfes

azocnac tanofagocra, Incab meg-
 hirhèzec uala ke' è bèzed orolla,
 ɛ egbè golèkeznècuala foc golèke-
 zètec hog halgatnac ɔtèt ɛ hog meg-
 uigaznanac ɔ bètegefectɔl ɔ ke'
 megen vala kiètlèn hèle ɛ imad-
 kozicuala Es íg lot a' napoc eggíc-
 bèn, ɛ ɔ vluala taneituan, ɛ vala-
 nac a' leualtac vluen, ɛ a' tɔruē-
 nèc doctori kic iɔttèn^c vala gali-
 leanac ɛ Judeanac mēden casteli-
 bol, ɛ ihrlmbɔl, ɛ vala vrnac tè-
 hètsege bètegecn^c vígáztafocra Es
 ime ferfiac hoznacuala eg èmbert
 agban ki vala kɔzueñes ɛ kèrèfic-
 uala ɔtèt bè vinni ɛ ɔ èlèibè vètní,
 ɛ nē léluē mel félɔl bè vīñec a'
 a' golekezèttɔl felmenen^c a' haia-
 zatra, ɛ a' lècèk altal ala èrèztec
 azt aganal kɔzèpbè i^c nac èlèibè.
 Kicn^c hog latta volna i^c hutɔkèt
 mōda az èmbe'n^c Megbolattatnac
 tenèked te büníd Es kèzden^c gon-
 dolkodnioc az irastudoc ɛ a' leual-
 tac mōduā Kí èz ki bèzél karom-
 latocat, Ki bolathat bünɔkèt ha-

nē Lac iftèn ɔmağa Hog kè' meg-
 èfmèrte i^c gondolaftocat felèluē mō-
 dot ɔnèkic, mit gōdoltoc gonožo-
 cat tú zuuètechèn, mi kɔnuèb
 mōdani megbolattatnac te nèked
 te büníd, auag mōdaní kèl fel ɛ
 farih, Hog ke' tuggatoc mert èm-
 berfia val hatalmat földɔn bünɔkèt
 megbolatní, mōda a' kɔzuenefn^c,
 Te nèked mondom kèl fel ved fél
 te agadat, ɛ men te hazadba Es
 legottan felkèluē azoc èlɔt félueue
 ɔ agat kicbèn fekzen vala, ɛ èl-
 menè ɔ hazaba fel magažtatuan if-
 tèt, Es felèlm foglala mēdenekèt
 ɛ fel magažtaftac vala iftèt, ɛ bè
 tɔltèn^c felèlmèl mōduan, mert ma
 lattonc ludacat Es èzec utan ki
 mene i^c, ɛ lata eg ièles bünɔft
 leui nèuɔt a' vamon vlɔt, ɛ mōda
 ɔnèki Kɔues èngemèt, Es felkèl-
 uē mēden^c mīghaguan || kɔuète ɔtèt, 60. levél.
 Es alkota leui ɔnèki nag vèndég-
 seğèt ɔ hazaban, ɛ vala a' ièles
 bünɔfɔcn^c ɛ egèbècn^c foc golèke-
 zète, kic valanac ɔ vèlec egembè

euoc Es morognacuala a' lenaltac, & o iraftudoj mōduā o taneituaní-nac, Mirè ezéc & izéc a' ièles bú-
nosfocél & a' búnosfocél, Es fe-
lèluē i^c monda onèkic, Nem zú-
kofoc az égèzec vruofualkúl dè kíc
gonozol vадnac, mert nē iottēm
ígazakat híunom dè búnosfokèt pñi-
ara Es ok mōdanac onèkí, mirè
boitoln^c Janofnac taneituaní, &
ímadfagocat tēzn^c, azonkeppèn a'
lenaltac, & a' tièid kè·eznèc & iz-
nac, Kicnèc o mōda, Minē boitol-
tèthètitéc a' v^o lègenn^c fiaít mīg-
lèn a' v^o lègen vagō o vèlec, ion^c
ke' napoc micor a' v^olègen èluè-
tétic o tolloc, & tahat a' napocban
boitoln^c Mōgavala ke' es è hafon-
latot o nèkíc Mert fènki, nem
èrèztí vy ruhanac toldalekat o ru-
haba, mert a' kent az v^y tolda-
lec ki zákad, & az v^y nē illic az
onac, & fènki nē èrèzt v^y bort o
tömlöcbè, mert a' kent az v^y bor
m̄gzakazta az o tömlökèt, & o èlöt-
létic & a' tömlöc èluèznèc, dè az

vy bor v^y tömlöcbè èrèztènd^o &
monno megtartatic, & fènki íuan
ót, legottan akar v^yot mert ug
mōd az o íob

V J

I G lot ke' a' mafod zombaton,
micor èlözér a' vètémén által
menne, zággatnacuala o taneítuaní
gabona foket & meg ézéc vala o kè-
zeckél m̄gmaruā, A' leualtac köz-
zol ke' nemellèc mōdnac vala onè-
kíc, Mit teztèc mellèt nē illic zom-
baton Es felèluē i^c mōda azocnac
Nē oluastatoc èzt mellèt tot dauid
micor èhezec o, & kic o vèle vala-
nac, mikeppèn bément iftènn^c ha-
zaba, & v^ott^o az èlèuè vètetn^c kè-
nèrit & megott^o, & atta azocnac
kic o vèle valanac Kikèt nē illic
uala m̄gènní, hanèlac a' papocnac
ōmagocnac Es mōduala onèkíc, mert
èmbèrnèc fia a' zombatnac es vra
Vg lot ke' hog a' mafod zombaton
bèmène a' fínaogaba & taneitana,

ɛ ot vala eg èmber, ɛ iob kèze
 aziu vala, Tartac vala ke' az irastu-
 doc ɛ a' leualtac ha zombaton meg-
 uigaztana hog Ielnec honnā meg-
 uadolni ɔtèt, Dè ɔ tugga uala ɔ
 gondolaítocat ɛ mōda az èmbernèc
 kin^c vala aziu kèzè Kèl fel ɛ al
 kɔzèphè, ɛ fel kèluè fel alla Mon-
 da ke' ɔnèkic i^c Kèrdlec tütøkèt
 ha zombaton illic iol tènni aḡ ḡo-
 nozól lelket v̇duozeitèni aḡ èluèz-
 tènì, ɛ kɔrñol tèkèntuen mēdene-
 kèt mōda az èmbern^c Noyd kí te
 kèzedèt, ɛ kí nõíta, ɛ ɔ kèzè meg-
 adatec ègeffegnèc Qk ke' bètèlenèc
 heítflaggal ɛ mōdanac egmafnac
 mert mar mít tènne^c i^crol Vg
 lɔt ke' a' napochan ki menè ymat-
 kozní, ɛ vala mēd eċzaka iftènn^c
 ímadfagaban, Es micor naplɔt uol-
 na híua ɔ taneituanit, ɛ valazta
 tízènkettɔt ɔ kɔzzɔlɔc kiket es
 aplōcnac nèuèzè Simōt kit nèuèzè
 Petern^c ɛ Anderiaft ɔ at̃afiat Ja-
 cabot ɛ Janoft Phulɔpɔt ɛ Birtha-
 lamot Matet ɛ Thamaft Alpheus

MÜNCHENI CODEX.

Jacabat ɛ Símont kí híuatic Zelo-
 tèfn^c Judaft Jacabnac at̃afiat, ɛ
 Scariuthi Judaft kí vala az èlarolo
 Es lezaluā ic azockal allapèc mèzo
 hēlen, ɛ ɔ taneituaninac ḡolèke-
 zète ɛ nepn^c nag fokaffaga mēd
 Judeabol, ɛ Ihrlm̃bɔl Samariabol
 ɛ tenger mēllɔl Tírofiac ɛ Sídoniac
 kic iɔttēcuala hog halgatnac ɔtèt
 ɛ meḡuigaznanac ɔ lelètezètectɔl,
 ɛ kic fertezètes zèllètectɔl getrètn^c
 vala meḡuigaznac uala ɛ mēd ḡo-
 lèkezèt kèrèfi vala illètni ɔtèt,
 mert iɔzaḡ zarmazicuala ɔ bēlɔlɔ,
 ɛ vígazt vala mēdenekèt, Es ɔ fe-
 lèmeluen zemèit ɔ taneituaníra mō-
 da vala Bodogoc zègen^c mert tie-
 tec iftènnèc orzáḡa Bodogoc kik ma
 èheztec mert megèlegettec Bodogoc
 kic ma firtoc mert m̃quèttèc Bodogoc
 leztèc micor èmberec tütøkèt ḡu-
 lɔlèndn^c, ɛ mícor tütøkèt megzi-
 dalmaznac, ɛ ki vètèndic tú nèuè-
 tekèt monnal ḡonozt èmbern^c fiaí-
 ert, ɔrɔtletec a' napon ɛ víḡagga-
 toc, mert íme tú érdèmtèc foc meñ-

bèn, mert è zèrèt tézn^c vala pphetacnac o aítoc Valobizon íaý tú-
nèctec kazdagocnac, kic vállatoc
tú vígadalmatocat yaý túnèctec kic
megèlégettètec mert m̄gèheztec ||

61. levél.

Jaý túnèctec kic ma m̄ouèttec mert
gažolkottoc & firtoc Jaý tú nèctec
míkor íol mondandnac ———
túnèctec mēð emberec, Mend èzec
zèrèt tézn^c uala pphetacnac o aítoc,
Dè túnèctec mōdō kic èzt hal-
latoc, Zèrèffetèc tú èllènfègtekèt,
íol tegetec azocnac kic tútøkèt gú-
loltèc, Jol mongatoc túnèctec go-
nožol mōdocnac, ímaggatoc tútøk-
ket patuarozokert, & ki lapanga
èggíc túgodèt tarlad nèkí a· mafi-
cat es Es kí èlueží tenèked zocna-
dat, ne akariad megtiltanod Mēð
keron^c ke· aggad temagadat, & kí
èlveží mēl tied ne kerìèd meg, Es
míkent akartoc hog tegèn^c embe-
rec, tú es azonkeppèn tegetec o
nèkic, Es ha zèrètìtèc azocat kic
tutøkèt zèrètn^c mēl túnèctec halat
me't a· búnøfoc es zèrètìc økèt zè-

rètøkèt, Es ha íol téztec azocnac
kíc túnèctec íol tézn^c mēl túnèc-
tec halalat, ha valobízon a· búnø-
foc es tezec aýt Es ha kòløn adan-
dotoc azocnac kictøl rēmenlítec
meguetèttekèt mēl halalat túnèc-
tèc, mert a· búnøfoc es vforalkod-
nac a· búnøfocnèc, hog vegen^c
egènløcket, dè valobizon zèrèffe-
tec tú èllènfègtekèt & íol tegètèc &
kòløn aggatoc, fēmit ōnan nem
rēmenluec, & lezèn tú erdèmtèc
nag, & leztèc felfegnèc fiaí mert o
kòrørlètes halalatlanokon & go-
nožokon Legetec azert írgalmafoc
mikent írgalmas tú áfatoc Ne akar-
íatoc itélnetec & nē iteltettèc, Ne
akariatoc karhoztatnotoc & nē kar-
hoztattoc, m̄gbołaffatoc & megbo-
lattattattoc, aggatoc & adatic tú-
nèctec, ío merteket & b̄ouot, & nō-
mottat & tètèft adnac tú kebele-
tecbè Bizon azon merteckèl mēlèl
merèndetec megmertètìc túnèctec.
Mongauala ke o nèkic è hafonlatot,
Minem vèzèthet vac vakot, nēdè

monnon a' vèrembè èfnèc é, nīl
taneituan mèftere felet, tøkellètes
lezen ke' mēden ha lend mikent o
mèftere, mít latod ke' a' kalažt te
atadfía zemebèn, a' gerendat ke'
te žemedbèn nem mertedèd Auag
mikeppèn mōdhatod te atadfianac
Atamfia žonnèl, vèffem ki a' ka-
lažt te žemedbol, ɛ a' gerendat te
žemedbèn nem latod Kepmutalo
vèfd kí èlɔzer a' gerēdat te že-
medbol, ɛ ožtan latod a kalažt kí
vètned te atadfía zemebol, Mert
nē ío fa kí gonož gimɔlɔt téžèn,
ɛ mert nē gonož fa kí ío gimɔlɔt
téžèn, me't eg mēd fa o gimɔle-
rɔl èsmèrtetícmeɟ, ɛ mert túuíf-
rɔl nē žednèc figèt, ɛ lipke bo-
korrol nē žednèc zɔlɔt Jo èmber o
žuuen^c ío kenlebɔl hoz íot, ɛ gó-
nož èmber, o zuuen^c gonož kenle-
bɔl hoz gonožt, me't zún^c bɔsege-
bɔl zol ža Mit híutoc ke' èngemèt
vram vram, ɛ nē težitèc mellèt
mōdoc, Mend hi ío èn hoziam ɛ
halgátta èn bèžedemèt ɛ teží azo-

cat, m̄gmútatom túnèctec kiuel
egènlɔ legen, egènlɔ èmberrèl o
haza rakouala kɔžírton, kí melèn
affa, ɛ vèti o fondaṁtomat Arra-
dat leuē ke' a' foło omla a' hazra
ɛ nē mozdeithatameɟ ažt, mert ra-
kattatot èrɔs kɔžírton Kí ke' haŷla
ɛ nē teží egènlɔ èmberrèl o hazat
fondamentōnalkul a' fɔldɔn alko-
toual kíre a' foło omoluā legottan
le èfet ɛ volt o romlafa nag

Capit^m v i j

M Ikor ke' meɟuegežtè volna
o ígeít a' nepecnèc fúlɔcbè,
bèmene Capharnaumba, nemel Cen-
turionac ke' žolgaía kí annac dra-
galat, vala gonožol valuā vala m̄g-
halando, ɛ micor hallot volna íe-
rol, èrèžte o hozía a' fidocnac vé-
nít, Keruèn ɔtèt hog íɔnɔ ɛ m̄g-
uigáztana o žolgaíat, ɛ azoc mi-
cor íottèc uolna íehoz, žorgalmaft
kericuala ɔtèt mōduan, mert méltó
hog èzt tègèd o nèkí mert mú nē-
zètɔnkèt žerèti, ɛ a' sínagogat o

alkotta múnèkōc Ihē ke' megen
 vala ρ vèlec, ⁊ micor īmar nē
 mèzzè volna a' hažtol, èrèžte ρ
 hozia a' centurio ——— baratīt
 mōduā Vram ne akarīh getrèned,
 mert nē vagoc melto hog iōy' èn
 haíazatom ala, mert es èn maġa-
 mat nē vallottam meltonac hog iō-
 nec tè hoziad, dè mong ígéddeł ⁊
 meġvígazic èn germekem, mert es
 èn vagoc hatalm alat žeržètet èm-
 ber, valuā vitèzekèt èn alattam,
 ⁊ ènnèc mōdoc meñ èl ⁊ èlmegèn,
 ⁊ mafnac iōy' ⁊ iō, ⁊ èn žolgam-
 nac ted èžt ⁊ téží Kí haluā i^c Lu-
 dalkodec, ⁊ meġfordoluā mōda a'
 golèkezètōcn^c ρtèt kōuètōcnèc Bi-
 zoñ mondom tūnèctec, hōg nē lel-
 tem ézenne hutōt ífīrbèn, ⁊ mġ-
 fordolanac || haza kic èrèžtèttec
 vala, ⁊ lelec a' žolgat kí mġlélè-
 tezèt vala ègeffègbèn Es íg lōt èn-
 nèc vtanna i^c megen vala a' varof-
 ba kí hiuatic Náímnac, ⁊ mennèc
 vala ρ taneituaní ρ vèle, ⁊ foc gō-
 lèkezèt, micor ke' kōžèleitètuolna

62. levél.

a' varofnac kapuíahez, yme eg ha-
 lot hozatic vala ki, ρ āñanac egèt-
 lèn eg fia, ⁊ éž ρžueg vala, ⁊ a'
 varofnac foc golèkezète ρ vèle, Kit
 micor latot volna vr, irgalmaffā-
 gal mozdoltatuā ρ raita mōda ρ
 nèki, Ne akarīh firnod, ⁊ vepec ⁊
 illète a' koporfot, Ezec ke' kic ví-
 zecuala megallottac Hōs tenèked
 mondom Kel fel, Es fel vltèpec
 kí meġholtuala ⁊ kèždè žolní ⁊
 meġada ρtèt ρ āñanac Meġfoglala
 ke' a' felèlm mēdenèket, ⁊ felma-
 ġažtatīacuala iftènt monduan, mert
 nag ꝥphā tamadot mū kōžōttōnc,
 ⁊ mert iftèn meġlatta ρ népet Es
 è bèzed kí hírhèuec ρ rolla mēd
 Judeaba, ⁊ Jordan mēllèt ualo mē-
 den vídecbè, ⁊ mġ mondac Janof-
 nac ρ taneituaní mēd èzekèt Es
 híua Janus kettōt ρ taneituaní kōž-
 zol, ⁊ èrèžte i^choz mōduan Te vag
 é ki iquèndō vag āg egèbèt varonc
 Mikor ke' iuttanac volna a' ferfiac
 ρ hozia mōdanac Janos baptīsta
 èrèžtet mūkèt te hoziad, monduan

te vag é kí iquèndõ vag ag egèbèt
varonc, Az idõbē ke fokacat ví-
gázta meg õ lélètezètectõl, ɛ lapa-
foctõl, ɛ fertezètes zèllètectõl, ɛ
foc vakocnac ada latatot, ɛ fèlèluē
mõda õ nèkíc Mennètec èl mōga-
tocm̄g Janofnac melleket lattatoc
ɛ mellekèt hallottatoc, mert vakoc
latnac ɛ fantac iarnac, poclofoc
megtízoltatnac, fikètec halnac ha-
lottac felkèlnèc, zègenèc ewange-
lizaltatnac, ɛ bodog kí m̄gnē go-
nozboltatic èn bēnem Es micor èl-
mentèc volna Janofnac kquèti,
kèzde mōdani Janofrol a gòleke-
zètecn^c Mit mētèteckí a kiètlènbè
latnotoc zèltõl íngando nadat é,
dè mit mētèteckí latnatoc lag ru-
hackal ruhazot èmbert é, yme kic
dragalatos ruhacban vadnac ɛ ge-
nerkedètecbē kirali hazacbā vad-
nac Dè mit mētètec kí latnotoc
pphetat é, Valobízõ mondom tū-
nètec nagob hog nē pphā Ez az
kírol iruan vagon Im èn èrèztem
èn angalomat tè orcad èlõt ki meg-

alkotíia tè vtadat te èlõttèd, me't
mōdom tūnètec Janus baptístatol
nagob pphā nil nèmberiecn^c zū-
lõttí kòzõt, ki ke kúffeb mēnèc-
nèc orzagaban nagob õ tölletõl Es
a ièles bünõfõc haluāl megígazei-
tac i'ct, megkèrèztèlkeðuē Janof-
nac kèrèztfegeuēl Es a leualtac ɛ
az íraftudoc megutalac íftènn^c ta-
nalat õnõ bēnnec nē kèrèztèlke-
ðuē meg õ tölloc Mõda ke vr Azert
kihèz hafonlam è nēzètn^c nepèt,
ɛ kihèz hafonlandoc, hafonlandoc
a vafart v̄lõ gèrmekechèz, ɛ eg
mafhoz bèzèllõchõz ɛ mōdochõz
Enèclettõnc tūnètec sípockal ɛ nē
zõctètec, fíralmas enèket enèclet-
tõnc ɛ nē firtatoc, mert iõt Janos
baptísta nē éuén kènèrèt ɛ nē íuā
bort ɛ mōdotoc ordõgot val Jõt èm-
bern^c fia euén ɛ íuan, ɛ mōdotoc
íme faldoclo èmber ɛ bornac íuoía,
ièlen valo bünõfõcn^c ɛ bünõfõcn^c
baráttoc, ɛ megígazoltatot bõlè-
fege mēd õ fíaitõl Kéri vala ké-
õtèt nemel a leualtac kòzzõl hog

ènnec o vèle ꝛ bèmenuē a' leualt-
 nac hazaba, ezec vala, ꝛ ime eg
 nēberí kí vala a' varofbéli búns,
 hog megèsmèrte mert i^c a' leualt-
 nac hazabā ènnec, veue alabastrō-
 nac kènètét, ꝛ allapuan hatmègol
 o labainal, kèzde kōnuèiuèl meg-
 mofni o labait, ꝛ o hay fonatiual
 mogtōrli vala, ꝛ megapōllauala o
 labait, ꝛ a' kènèttèl megkènèti-
 uala, Latuā ke' a' leualt kí otèt
 híuttauala ꝛ mōda onō bènne Ha è
 ꝑphā volna, tudna valobízon mèl
 ꝛ minèmō é nèmberí kí illèti otet
 mert búns Es felèluē i^c mōda o
 nèkí Símon valamí mōdam vagō
 tenèked Es o mōda Mèfter mōgad,
 Es felele i^c Eg néminèmō vforaf-
 nac valanac kèt adofí, eggíc tar-
 tozicuala ot záz penzèl, ꝛ mafic
 otnuèuèl, Azocnac ke' hog nē vol-
 na honnan megadníoc, mēghaga
 monnaicnac, azert mèllic zèrèti
 otet ínkab Felele fimon ꝛ mōda
 Alaitom hog az kínc tōbbèt ha- ||
 gotmēg, Es o felele o nèkí Igazan

itéled Es megfordoluā a' nēberihéz
 mōda Símonnac Latod é è nèm-
 berièt Bè iquec te hazadba, vizèt
 èn labaimnac nē adal, èz kè' kōn-
 uèiuèl èn labaimat mēgmofa, ꝛ o
 hai fonatiual megōrlōttō Apolatot
 ènnèkem nē adal, è ke' mioltol
 bèiōttèm nē zōnt megapolni èn la-
 baimat Olayal èn femet meg nē
 kènèted, è kènèttèl kènèteimēg èn
 labaimat Azert mōdom tenèked
 megbolattatnac onèki foc búni
 mert zèrètet fokat Kinc ke' kèuè-
 feb bolattatí, kèuèfèbet zèrèt
 Monda ke' annac Megbolattatnac
 tenèked tè búnid, ꝛ kic egēbè
 vln? vala o vèle kèzden? mōdan-
 ioc onō bènnec, Kí èz kí búnt es
 bolat, Monda ke' a' nēberin? Te
 hutōd teged mēgvduozeitèt mēn be-
 keffeggèl

V I I J

Es ig lot ènn? vtāna, ꝛ o vtat
 tézèn vala varofoc ꝛ kaste'loc

zèrent, p̄dicaluan & ewāgelizaluan
 iftènn^c orzágat, & a' tizènkèttō ɔ
 vèlec, & eg nehan nēberiec kic
 m̄gvígažtatacuala gonož zèlletectol
 & betegfegectol María ki hiuatic
 magdaluainac kibol ki vètet vala
 hèt ɔrdogot, & Johanna chuzenac
 herodès fapharanac fèlèfégè & fu-
 fanna & egèbèc fokac, kic zolgal-
 nac uala ɔnèkí ɔ vagocbol Mikor
 ke' foc golèkezèt golèkeznec & a'
 varofocbol fiètnen^c ɔ hozía mōda
 hafonlat zèrent Kí ment kí vèt èl-
 uètní ɔ maguat, & mícór èluètèttè
 volna egèbí èfet az ut fèlen & meg-
 ñomottatot, & a' menñí rèpèřoc
 megottet azt Es egèbí èfet a' kɔ-
 uèfrè, & kí kèluen megažot me't
 nē vallot firt, & egèbí èfet a' túuís
 kɔzbe, & egēbe felnottèc a' túuif-
 fèc & megfoittotac azt, & egèbí èfet
 a' io földbè & kí kèluē gimɔlɔzot
 zaz azāneat èzeket mōduan íuolt
 uala kin^c hallo fülɔ vagō halgaffa
 Kèrdic uala ke' ɔtèt ɔ taneituaní
 mēl volna è pelda bèžed, kícnèc

ɔ monda Túnèctec¹ aduā vagō meg-
 èfmèrnetec iftèn oržaganac títkiát,
 egèbecn^c ke' peldabèžedecbèn hog
 latuā ne laffanac & haluan ne èrlè-
 nèc Ez ke' è peldabèžed, a' mag
 az iftènn^c ígéiè Kí ke' az vt felrè
 èfet èzec azoc kic hallac az ígèt
 hog ne híggèn^c & ne vduɔzɔllèn^c
 De kic a' kɔuefrè èftèn^c, èzec
 azoc kic mícór hallangac az ígèt
 ɔrɔmèl fogaggac azt, & èzecn^c ɔɔ-
 kèrec ínL mert idèíglèn hížic, &
 kéfertètn^c idèiebèn èl tauoznac
 Mēllèc ke' a' túuísbè èstèn^c, èzec
 azoc kic mico' hallangac, žorgál-
 mařlagoctol & kazdağfagoctol, &
 életn^c geñerkedètebèn vgekezuen
 megfoittatnac, & nem gimɔlɔzn^c,
 mēllèc ke' a' io földbè, èzec azoc
 kic a' io žúbèn haluan az ígèt meg-
 tartac & gimɔlɔzn^c bekèfégbèn,
 Sènki kè' a' žɔuetnèc meggoituan,
 nem fedí bè azt èdenñèl, auag nē
 vèti azt ag ala, dè vèti azt a' gerta
 tartora, hog a' hazba bèmenɔc laffac
 a' vílağot mert ínL ol titoc ki meg-

nē ièlentètìc, ⁊ nīl ol reitec ki
 megnē èfmèrtètìc, ⁊ ièlenetrè ne 64. levél.
 ioyónLaffatoc azert míkeppèn hal-
 lotoc, mert kinèc vagō annac ada-
 tìc, ⁊ valakinèc nīl, ⁊ mēllet alait
 vallani èluetètìc o tolló Jōuen^c ke^c
 o hozia o aīna ⁊ o atāfiaí, ⁊ nē
 kōzèleithètēn^c o hozia a^c golèke-
 zèttol, ⁊ meg^c izèntètet o nēki, Te
 aīnad ⁊ te atādfiaí kúuol alnac,
 akaruan tegedèt latnioc Ki felèl-
 nen mōda azocnac En aīnam ⁊ èn
 atāmfiaí, èzec kic halgatīac iftènn^c
 igéiét ⁊ tezíic Ig lot ke^c a^c napoc
 eggícben, ⁊ o fèlménè a^c haiol-
 kaba ⁊ o taneítuaní ⁊ mōda o nè-
 kíc Mènnōnc èl a^c to èlue, ⁊ fel-
 ménén^c, azoc èuèzettèt ke^c o èlal-
 uec, ⁊ lèzalla a^c toba zèlnèc nag
 fuuataḡa, ⁊ hañottatnac vala a^c ha-
 bockal, ⁊ vèzedelmèzn^c vala Ho-
 zia vepuen felkōltec otèt mōduan,
 Paramlolo èluèzōnc, ⁊ o fel keluē
 megporeita a^c zèlèt, ⁊ a^c vízn^c ha-
 boroíat, ⁊ megzōnec, ⁊ lōn nag
 laffofaḡ Mōda ke^c onèkic Hol vagon

tú hütötöc, Kic féluē Ludalkoda-
 nac mōduā || egmafnac Kin^c alai-
 tod èzt, mert zèln^c ⁊ tēngernèc
 parālól ⁊ èngèdn^c onèki, Kí èuè-
 zenèc ke^c gerazenofocnac vidékec-
 bè ki vagon ḡalileanac èllènebè Es
 mico^c ki mentèc volna a^c földrè èlèi-
 bè kelè onèkí nemínēmō férfiu, ki
 valuala ordogót imar foc idocbē,
 ⁊ ruhauai nē oltōzic vala, ⁊ haz-
 ban nem lakozícuala, de kopor-
 focban, Ez hog lata i^ct le èfec o
 èlottó ⁊ iuoltó nag zóual mōduan
 mí ènnèkem ⁊ tenèked i^c fèlfegēs
 iftènn^c fia onzollac tegedèt hog ne
 géterih èngemèt, mert paramlól-
 uala a^c fèrtèzètes zèllètnèc hog ki
 menne az èmberböl, mert foc idoc-
 bē foglaltauala mḡ otèt, ⁊ megkō-
 toztètìc vala rètèzeckèl ⁊ bekockal,
 orízockèl oriztètuén, a^c kōtelèc
 megzaggatua az ordogtol, vitètìc
 vala a^c kiètlènbè, Kèrde ke^c otèt
 i^c mōduan, Ki tenèked nèuèd, ⁊
 o mōda Legio mert foc ordogoc mē-
 tècuala o bèle Es kerícuala otèt

hog ne parālolna nèkic a' melfèg-
bè mennièc, Vala ke' ot foc diž-
nocnac lordaia a' hégén oriztètet,
q kerìc uala otèt hog èrèztène okèt
azocba, q èngède o nèkic Kì me-
nenèc azert az ordogoc az èmber-
bol, q bèmenen^c a' diznocba, q
hirtèlèn fomèrèdec ménè a' lorda
a' toba, q m̄ng foitatec Kìc hog lat-
tac volna lènni a' kic orizicvala
èlfutanac, q meg mōdac a' varof-
ban, q a' faluchan Kì menen^c ke'
latnioc, mèl lotuala q ipuén^c i'choz
q lelek az èmbert kibol az ordog
kì mentuala vlèttè o labainal q
megruhažtatuā q ègèz èlmeuèl, q
meg fèlèmenèc, megmōdac ke' onè-
kic q èzec kic lattacuala mikeppèn
a' legiotol meguigāzotuala, q mēd
gerazenofoc vidékin^c fokaffāga ke-
rec otèt hog èlmennè o tolloc mert
nag fèlèlmèl tartatnacuala, Q ke'
felmēuen a' haioaba megfordola, q
kèri vala otèt a' férfiu kibol az or-
dogoc kì mentècuala hog o vèle
volna Elèrèzte ke' i^c otèt mōduā

Meñ te hazadba q hirdèffèd, mè-
neiekèt tot iftē tenèked, q èlmene
mēd a' videc zèrent p̄dicaluā mè-
neiekèt onèki totuolna i^c Lot ke'
micor megfordoltuolna i^c tenger
èlue, a' foc golèkezèt kí vene otèt,
mert mēdenèc valanac otèt varoc,
q yme ipu o eg férfiu yāyruš, q è
vala a' finagōganac fèiedelme, q
èfec i^c nac labaihoz, keruē otèt hog
bè menne o hazaba, mert onèki
vala eg laña, mōnal tizenkèttod
èztèndeí, q èz meghalvala q ug
tortenec micor èlmenne hog a' go-
lèkezètectol meğzoreitatnec, q vala
nemineō nemberí ver foľatban ti-
zenkèt èztèndotol foguan kí o mē-
den iauat vruofocra koľtotto vala,
q fem egtol megnem viğāztathatec,
hozia vepec hatmègol, q illète o
ruhaianac pèrèmét, q legottan meğ-
alla o vèren^c foľafa, q mōda i^c Kì
az kí illètet èngemèt —————
mēden^c ke' m̄ngtagaduā mōda Pet'
q kic o vèlè valanac parālolo è go-
lékezètec m̄gzoreítnac teget, q gè-

te'nc, ɛ te mōdaz Kí az ki ènge! illètet Es í^c mōda, valaki vg illètet èngemèt mert es èn tudō èn bèlollèm iozagnac ki mentét, Latuan 65. levél. ke' a' nemberí, mert nem reitec ɔ nèkí, rézkètuē iquɔ ɛ èfec ɔ labái èlɔt, ɛ míokert illèttè legē ɔtèt megìelente mēd nep èlɔt ɛ míkeppèn ol hamar megvígázot legèn, Es ɔ mōda ɔnèkí 'Lañom tè hütɔd tegedèt vduɔzeitèt, meñ bekeffeg-gèl Meg ɔ è bèzellèttè iquen^c nemēllec a' fínağóga fèiedèlmehèz monduā ɔnèkí Ne akariad getrèned è mèstert mert te lanod megholt Ih̄c ke' èz íge haluan fèlele a' lan attanac Ne akarih felnèd de lac hig ɛ megvduɔzɔl, Es micor iutotuolna a' hazhoz nē èrèztè valakít bè menní ɔ vèle hanemlac Pètert ɛ Jacobot ɛ Janost, ɛ a' lan-nac attat ɛ annat, Sirattac vala ke' azt mēd ɛ gažoflacuala, ɛ ɔ mōda Ne akariatoc firnotoc, me't nē holtmeg a' lan de aložon, ɛ megmouètic vala ɔtèt tuduan mert meg-

holtuolna ɔ ke' foguan ɔ kezeti uolto monduan 'Lañ kel fel, ɛ megfordola ɔ zelletè, ɛ legottā felkèlè || ɛ parālola ɔnèkí ènní adníoç, ɛ meggrémolen^c ɔ zülèí, kicnèç ɔ parālola hog valakínèç ne mōdanac me'l lɔt vala

I X

E gbè hiuā ke' í^c a' tizenkèt aplōkat ada ɔnèkíc tēhètfe-gèt ɛ hatalmat mēd ɔrdɔgɔkɔn, ɛ hog a' lélètezètekèt megvígáztanac, ɛ èrèzte azocat p̄dicalníoç iftènn^c orzágat ɛ megvígáztaní bètegekèt, ɛ monda azocnac Sēmít az vtban felnè vegètec sem vèzzɔt fē taffolt sem kēnèrèt sem penzt, ɛ ket zocnacat ne vaŋlatoc, ɛ valamèl hazba bēmenèndetec oth lakozíatoc, ɛ onnan ki ne ioyètèc Es valakic nem vèndn^c tütɔkèt, kí mēnuen a' varofbol labatocnac porat es lèraziatoc azocra valo tanofagba Kí mēnuē kē' kērengn^cvala kaŋteloc

zèrèt ewangelíزالuan, & vigáztuan
 mēdēnōt Halla. ke' negēdlō hero-
 des mēdēnekèt mēllec lezn^c vala
 ɔtɔllɔ & kētelkedicuala, azert mert
 nemēllēctɔl mōdatnec hog Jan, kɔlt
 fel halottaibol, de nēmeļlectɔl mert
 Illes tētet, egebectɔl ke' mert a'
 régi ɣphāc kɔzzɔl kɔlt fēl eg, Es
 mōda herodes Janost ēn nākazam
 m̄g, Ki ke' ēz kíɔl ēn illētēnekèt
 halloc & kērefi vala latni ɔtēt Es
 megfordoluan az aplōc megmondac
 ɔnēki, vala mēllēket tɔttēc vala,
 Es azoc veuen mene magocnac kiēt-
 lēn hēlrē ki mondatic bethfaidac-
 nac Kit mícór megēsmērtēc volna
 a' gɔlēkezētec kɔuētec ɔtēt, & fo-
 gada azokat, & bēzel vala ɔnēkic
 iftē^c orzagarol & azocat kíc ēgef-
 fēgnēlcul zúɔɔlɔc valanac, meg-
 meguígáztā vala, a' nap kē' kēz-
 det vala lēhailaní, & hozia vépuē
 a' tizēnkētɔ mōdanac ɔnēki, èrēzd
 èl a' gɔlēkezētekèt hog mēnuen
 fordollanac a' castelōcba, & a' fa-
 lucba mēllēc rokon vадnac, & lēl-

lēnēc etkēkèt mert it pužta hēlen
 vagonc Monda kē' azocnac, Tú ag-
 gatoc ɔ nēkic ēnniēc Es ɔk mōda-
 nac Inlēn mū nēkōc tɔb hanemlac
 ɔt kenēɔnc & kēt halonc, hanēha
 talantal mū meññōc èl & vegōc ēn-
 iēc mēd è' nepn^c Valanac ke' mō-
 nal ɔtžēr èzer fēfian, & mōda a'
 taneituanocnac, Vlteffetec le —
 — azokat fērēgēc zērèt ɔtuē-
 neuēl, & ug tɔnēc & mēdenekèt lē
 últētenc, Véuē ke' az ɔt kenēre-
 kèt & a' kēt halakat tēkentē meñbē
 & m̄g alda azokat & mēgžēgē & ožta
 ɔ taneituanínac hog vētnec a' gɔ-
 lēkezētec èlèibē, & mēden^c ɔnēc &
 megēlēgēden^c, & fel vétētec mel
 megmaradot vala azoetol a' dēre-
 becbɔl tizēnkèt fūlēs kofarral Es
 ig lɔt mícór ɔmağa volna ímad-
 kozuan, valanac a' taneítuanoc ɔ
 vèlè & kērde azocat mōduan kinēc
 mōdnac èngemèt — a' gɔle-
 kezētec, Es ɔk fēlèlènēc & mon-
 danac Egēbēc Jan, baptiftanac egē-
 bēc illēsn^c egēbēc ke', mert az

èlebí pphāc kōzzol kōlt fel eg Mon-
 da ke' ɣnèkic Tu ke' kin^c mōdo-
 toc èngemèt Felèluen Simon Peter
 mōda Istēn^c x^canac Es ɣ megfed-
 uè azokat paranlola hog valakinèc
 nè mōdanac èzekèt mōduan mert
 èmber fianac fokat kélzènuèdní, ɔ
 megutaltatni a' vénèctol, ɔ a' pa-
 poc feièdèlmitol, ɔ az íraftudoc-
 tol ɔ megɣlètní ɔ harmadnapon fél 66. levél. vélè, Lattattac vala ké moýses ɔ
 kèlní, Mōd uala ke' mēdènecn^c,
 Ha ki akar íoní èn vtannam meg-
 tagagga ɣ magat ɔ fel vegè ɣ kèrèz-
 tet mēd napon ɔ kɣuèssen èngemèt
 Mert ki akaranga ɣ lèlket vduɣzei-
 tēni èluèztí azt, dè ki èluèztēndí
 ɣ lèlket èn érettēm vduɣzeítí azt,
 mert mít hažnal èmbern^c ha mēd
 è uílagot nēriè, ɣmagat ke' èluè-
 zèlfè, ɔ ɣnō maganac vèzedèlmèt,
 Mert kí èngemèt ɔ èn bèzedemèt
 megutalāga, azt èmbern^c fia m̄g-
 vtaſſa micor iquènd ɣ nagſagaban,
 ɔ ɣ atſaeban, ɔ a' ſcènt angalo-
 keban mōdom ke' tú nèctec Bizoñ
 vadnac az itt alloc kōzzol nēmèl-

Yèc kic nē koſtoſſac a' halalt mig-
 nem laſſac iſtēnn^c oržagat, Lɣt ke'
 èz ígéc vtā mōnal nólé nap, ɔ vèle
 veue Petert ɔ Jacobot ɔ Janoſt ɔ
 fel mene a' hegrè hog imadkoznec
 ɔ ug lɣt, mícor imadkoznec meg-
 valtozec ɣ orčaianac zè mèle, ɔ ɣ
 ruhazatſa fèier megſenèſeduen, ɔ
 ime ket ferſiac bèzèln^c uala ɣ ||
 Ilſès a' nagſagban bèzèln^c vala ɣ
 halalarol kit megſokellèndɣ volna
 iħrlmbē, dè pèter ɔ kíc ɣ vèle va-
 lanac megnèhèzettèc vala alōmal,
 ɔ felebrèduē latac ɣ nagſagat ɔ a'
 kèt ferſiat kic alnac vala ɣ vèle, ɔ
 vg lɣt mícor èltauožnanac ɣ tōllɣ
 mōda pèter i^cnac Paraulolo io nè-
 kɣnc it lēnnɣnc alkoffonc it harſ
 haílakot eggèt tenèked, ɔ eggèt
 moýſefn^c, ɔ eggèt ilſefnèc nem
 tuduan mit mōdana ɣ ke' èzekèt
 bèzèllette lɣn nag kɣd ɔ m̄g kɣr-
 ñekeze azocat, ɔ fel menén^c azoc
 a' kɣdbè bè menèttec, Es lɣn žo a'
 kɣdbol mōduan Ez èn zèrètɣ fiam

ɔtèt halgassatoc, ɛ micor è ʒo lèn-
 ne lelètec i^c ɔnɔmaɣa ɛ ɔc felè-
 men^c ɛ fènkinèc fēmít fem mon-
 danac anapocban èzechɔl mellekèt
 lattacuala Vg lɔn ke' mafod napon
 ɔk a' hegrɔl leʒallatoc èlèicbe kè-
 lè ɔ nèkíc soc golèkezèt, ɛ íme eg
 ferfiu a' golèkezèt kɔzzɔl ki iuɔl-
 tɔ monduan, Mèste' onʒollac tege-
 dèt tèkénl èn fiamra, mert eggèt-
 lèn eg ènnèkem, ɛ íme a' ʒèllèt
 megfoglalta ɔtèt ɛ hírtèlen iuɔl 2
 le èítí, ɛ a' taíteckal megvndokéí-
 ta ɔtèt, ɛ lac alíg tauozic èl meg-
 nɔuén ɔtèt, ɛ kéré te taneituaní-
 dat hog ki vètnec aʒt ɛ nē tèhètéc
 Fèlèluē ke' i^c mōda O hùtɔtlèn
 nēzèt, ɛ víʒʒa víuo míglèn lézèc
 tú vèletéc ɛ míglèn ʒènuèdlèc tũ-
 tɔkèt hozíad idè te fíadat, Es mí-
 cor hozia kɔzèleitèt uolna le èite
 ɔtèt az ɔrdɔɣ ɛ meɣnɔue, meɣpo-
 reita i^c a' fèrtèzètes ʒèllètéc ɛ meg-
 uígáʒta a' gèrmeket ɛ m̄g ada * ɔtèt
 o attanac, lodalkodnacuala ke' mē-
 denec iftēn^c nagfagā ɛ mēdenec mē-

itt kezdő-
 dik a' má-
 sodik kéz-
 írása

denecbē lodalcoduan, melleket tè-
 zenúala^c mōda ɔ taneituanínak vef-
 fetec e bezédèket ti zuueteche, me't
 iquēdo hog ember nec fía elaroltaf-
 sec emberec nec kezechèn, ɛ ɔc nem
 erticuala ez iget ɛ vala befédzet ɔ
 tolle elottɔc: ɛ felícuala m̄gkerde-
 ni ɔtet ez igerɔl Bemene ke' ɔ be-
 leiec e gondolat, K'ý, ɔ kɔzollɔc
 nagob volna ɛ i^c latuan ɔ ʒũuɔc-
 nec gondolatít, foga eg ge'meket 2
 allaptata ɔtet ɔ mellette ɛ mōda
 ɔnekíc valakí vēdí e ge'meket en
 neuēbe enge' vezē ɛ valakí vènd
 enge' vezý ɔtet ký ereztet enge' me't
 ký küsfeb mend ticozottetec az na-
 gob: Feleluen ke: mōda Janos pan-
 lolo latanc nemèllèt te neuedben
 ɔrdogot kíuetɔt ɛ megtíltoc ɔtet
 me't nē kɔuèt teged't miuèlɔc ɛ
 mōda azocnac i^c Ne acariátoc meg-
 tiltanatoc ɔtet, me't ký nínl mí-
 ellènɔnc mie'tɔc vagō Vg lɔt ke:
 mico' betellefednen^c ɔ eluetelen^c
 napí, ɛ ɔ èrɔseyte ɔ o'caíat h'g
 mēne Jerusalebe ɛ erezte coueteket

9 zemele el9t Hog ereduen bemē-
 neēc Sama'itanofocnac varofocba 9
 kezeletet tennen^c 9 nekí 9 nem fo- 67. levél.
 9adac 9tet mert 9 oréaia vala Ihrlm-
 be menèuol Mico^r ke: latiacuolna
 9 taneituami Jacob 9 Janos mōda-
 nac vram akarodé mōguc hog tuz
 za'llonlè mèbol 9 megémézzé azo-
 cat mikeppen 9t Illès 9 megfor-
 doluā m9 pore'9ta 9ket mōduā, Nem
 tuggatoc k'9 zelleti vattoc, Mert
 nē 9t embe'n^c fia lelkeket eluez-
 tení de vduozeitení 9 elmenen^c maf
 castelba: Vg 9t ke: 9c az utban 9a-
 rattoc mōda egnemel 9nekí k9uet-
 lec teg^t valahoua ménēdez. Es i^c
 mōda 9nek'9 rauazocnac lícoc va-
 gon 9 mēní repof9cnec fezkec. em-
 berfianac ke: ni. houa feíet ha'9-
 tani: . Monda ke: a maficnac k9-
 uēs enge^t 9 az mōda vrā erez el
 èl9zer enge^t mēnem 9 eltemetnē
 en atfaāt 9 mōda 9nekí i^c hadel
 hog a halottac temeffecel 9 halot-
 t9cat te ke: menèl 9 hirdeffed if-
 tēn^c orzagat. 9 az mas mōda k9-

uetlec teget^t vrā. dè el9zer erezel
 enge^t mēncm 9 m9mōdanom azoc-
 nac kic othon vadnac mōda || one-
 kí ic fenkí nēkez ifteēn^c orzagaba
 mēní k'9 erezt'9 9 kezec az ekere
 9 hatmege nez:

x

E zec vtan: ke: valazta vr 9
 mas hetuēkèttot 9 erezette
 azocat kettē 9 ketten 9 oréaia el9t
 mend'n varafba 9 helre, houa 9ua-
 la menē9. 9 mōduala 9' 9nekic:
 Valobizon az aratat kez foc a mū-
 cafoc ke: keuefec kerietec azert
 az aratatnac vrat hog èrezie a mū-
 cafocat 9 aratafaba: Ereggetec 9m
 èn ereztlec títeket míkeppen bara-
 nocat farcafocnac cozícbe ne acar-
 iatoc vífelnetec fakocat 9 fe tafolt
 fe farucat 9 fē kinec az vtba ne
 k9z9nnètèc valamel hazba bème-
 nēdtèc èl9zer mōgatoc Bekefeg è
 haznac 9 ha ot lènd bekefegn^c fia
 megn9gozec tibekefegtec 9ra'9ta,

Ha ke⁼ nē tibekefegtec megtihoz-
iatoc fordol azon hazbā lakoziatoc
ke⁼ euē & ūuan, mēllēc azocnal
vadnac me't melto mukas o erd'-
men^c = Ne akariatoc mēnetec haz-
bol hazba: Es valamel varafba
bemenēdtec & fogodandnac titekèt
egetec mēllēc tinectec elotocbe vet-
tetn^c & vig'aziatoc betegekèt kic
abban vadnac & mōgatoc onèkic
elcözeleŷt tícöziteche iftēn^c orzaga
valamel varafba bemenēdtec & nē
fogadandnac titekèt kŷmēuen o
véaiba mōgatoc labaíncnac porat &
kŷ mireāc ragadot tíuaroŷtocbol le-
törlúc tŷreatoc azt d' maga tuggatoc
m't elcözeleŷt iftēn^c orzaga: Mō-
dom tinectec m't cönueb lezen an-
napon Sodomānac hognē a varafnac
ŷaŷ teneked Corozaim * ✠ felma-
gatzatol pokliglan elmēreitetél Ki
tútökökèt halgat engemèt halgát, & ki

tútökökèt vtal, vtaŷŷa ötèt kí èrèz-
tet engemèt Megfordolanac ke' a
hètuènkettö örömèl mōduā Vram
ördögöc es engedn^c münèkönc te
nèuèdbè Es mōda onèkic, Latom
vala fathant mikent villamatot meñ-
ből lè hullatta Es ime attam tú-
nèctec hatalmat kegocra & ŷcorpi-
ocra nomotnotoc, & èllèŷegn^c mē-
den tehètŷegerè & fēmi nē art tú-
nèctec Dè valobizon èbbèn né örl-
lètéc mert zèllètéc engedn^c tünèc-
tec, örlètéc ke' mert tú nèuètéc
iruan uagon meñnècbèn Azon idö-
bèn vigada ŷcent zèllètébèn & mon-
da Valloc tenèked meñn^c & földnèc
vra, mert èlreitettèd èzeket a' böl-
lètööl & az ildomöŷöctöl & megie-
lentettèd azocat aprodocnac Vg aŷa
mert ug kelletet te èlöttèd Men-
den^c adattac ènnèkem èn atamtol,
& ŷenki nē èŷmerte ki légē fiu ha-

✠ * ŷaŷ tene^d Bethŷaŷda m't ha Tyrufbā & Sydöbā löttecuolna è ŷözagoc
mellēc tŷbennetec löttec regēten cílicüban & hamubā vluē pñiat tartotta-
uolna d' valobizon Tyrufnac & Sŷdonnac könüeb lezen íteletben hognē
tinectec & te Capha'naom menníglén * ✠

vége a' 2d.
kéz írásá-
nak.

nemlac afa, ɛ kí legen afa hanē-lac fíu ɛ kinèc akarāga fiu megìè-lètèní Es megfordoluā ɔ taneitua-nihoz mōda, Bodog' zemec kíc lat-fac meŋlèkèt tú lattoc, mert mō-dom tūnèctec mert foc ɣphāc ɛ kirāloc akartacuolna latnioc meŋlèkèt tú lattoc ɛ nē lathattac, ɛ hal-lanioc meŋlèkèt hallatoc ɛ nē hal-lottac Es íme nemel a' tɔruē tudoc kɔzzɔl felkelè kéfertuē ɔtèt ɛ mond-uan Mèster mi teuén hatom az ɔɔc elètet ɛ ɔ mōda ɔ nèki A' tɔruenbèn mí vagon iruan míkeppèn oluafod, ɔ fèlèluē mōda, Zèrefed te vradat iftènedèt mēd tè zuuèddèl ɛ mēd te lelkeddèl ɛ mēd te èrɔddèl ɛ mēd te èlmeddèl ɛ te fèlèdet mikent 68. levél. tenmagadat, Es ɔ mōda Igazan ité-led — Ezt tegèd ɛ élz A ke' akaruan megígazeitani ɔmagat mon-da i^c nac Es kí èn fèlèm Fél tèkent-uē i^c monda Néminèmɔ èmber zal-uala le ihrlm̄bɔl ierichoba, ɛ èsec toluaioc kɔzibè kic es m̄g foztac ɔtèt, ɛ lapafoc reia vètuen èlme-

nen^c fèl èlèuèuen hagian, Tɔrte-nèc ke' hog nemel pap zallana le azon vton ɛ latuā ɔtèt èlmula, Azonkeppē es a' leuíta, micor vol-na az ut mèllèt ɛ latuā ɔtèt èlmu-la Neminèmɔ Samaritan, ke' vtat utaluā iuta ɔ hozia, ɛ latuan ɔtèt irgalmaffagra rezzèztètèc, ɛ meg-kɔzèléituē megkɔtɔze ɔ fèbèit, bè-le ɔtuen olait ɛ bort ɛ vètūē azt ɔ barmara mōda a' ftallo tartonac hog ɔ zɔrgalmaffagat vífèlne, ɛ mafod napon vɔn kèt penzt ɛ ada a ftallo tartonac ɛ mōda, vallad ɔ zɔrgal-mazatoffagat, ɛ valomit kɔltèndèz ɔ reia èn mico' megfordolandoc meg-adom tenèkèd E harf kɔzzɔl kí tèccic tenèked || hog rokonb volt annac kí a' toluaioc kɔzibè èfet Es az mōda Kí az irgalmaffagot tɔtto ɔ nèki Es mōda annac i^c Men èl te es azonkeppèn tég Vg lɔt ke' micor l mennè Es ɔ bèmene eg né-minèmɔ kastelba, ɛ neminèmɔ nemberí marta nèuɔ bèfogada ɔtèt ɔ hazaba, ɛ enn^c vala huga ma'ia

nèuø Ki bizon vluen vrnac lábaí-
 nal halgaíta vala ø ígéit Marta ke-
 zörgalmazicuala a'gakorta valo zol-
 galathoz Kí megállá æ monda Vram
 níl tenèked zörgalmazatod, hog èn
 hugom ènmaíamat hagot zolgalmom
 Mongad aze't onèkí hog fègelièn
 ènge! Es fèlèluen mōda onèkí vr
 Marta marta zörgalmazatos vag æ
 fokacbā haboroltatol m̄g Bizon eg
 kellèmètes Maria iob rezt valáztot
 omaganac kí nē vetetic èl otollo

x j

//

Es ug lot micor volna eg ne-
 minèmø hēlbèn imadkozuan
 hog megzontuolna monda ég ø ta-
 neituañi kozzol Vram tanéh mūket
 imadkoznōc, mikeppèn es Janø ta-
 neitotta ø taneituañít Es monda ø
 nèkie Mikor imadkoztoc mongatoc,
 Mú atanc ki vag menñebèn, Scèn-
 teltèffec te nèuèd Joyøn te orzágod
 Légèn te akaratód mikent menbèn
 æ azō kent földøn Mú mēd napí ke-

nèronkèt aggad mūnèkønc ma Es
 bolaffad mú nèkønc bñonkèt, mert
 bizon es mú mēd mūnèkøc vétèn-
 døn^c Es nè víg mū ket kefertètbe
 Es mōda azocnac ——— Kín^c tú
 kozzollètec vagon baráíta, æ me-
 gèn ø hozia èfèlkoron æ mōd onè-
 ki Baratom kozlonqzih ènnèkem
 harom kenèrèt mert èn baratom íot
 az vtbol èn hozíam, æ níl mít vef-
 fèc ø èlèibè, æ ø bèløl fèlèluen
 mōgon, Ne nèhèze! èn hozíam mert
 ímar aítomat bè rèkèztèttèm, æ èn
 gèrmèkim èn vèlèm hailakomban
 nem kèlhètec fél, æ nē adhatom
 tenèked, æ ha az hog megnē zønē-
 dic koltaguan mōdom tūnèctec mert
 es ha nē agga onèki felkèluen azert
 hog ø baráíta legē, dè maga felkèl
 ø iambortalanfagaiert, æ agga onè-
 ki valameneièc kellèmètefec, Es
 èn mōdom tūnèctec kerietec æ ada-
 tic tūnèctec kèrèffètec æ létèc kol-
 tagiatoc æ m̄g nítatic tūnèctec Mert
 mendèn kí kér vezèn æ kí kèrès
 lél, æ koltagonac megnittatic Ki

kéraze't tú kőzzollètec kenèrèt at-
tatol, mi nē kouèt noít nèki, auag
halat mínē kegót ad nèki a halert,
auag ha kerènd tikmonat, mínem
noít nèki scorpiot, Ha azert tú iol lè-
het gonozóe légètec tuttoc io adoma-
noeat adnotoc tú fiaitocnac, mēt ín-
kaš tú meinnèi atotoc ad io zèllètet
otèt kerçenèc Es vala i^e ordogót ki
vètø æ a' vala nema, æ micor ki vètè
uolna az ordogót megzólala a' nema
æ ludalkottac a' golèkezètec, ne-
mèllèc ke' økőzzolløc mōdottac Bèl-
zebuppal ordogøc fèiedèlméuèl vè-
tiki az ordogøkèt, æ egèbèc kefert-
uē mēnī ièlenfegèt kouètn^e vala ø
tøllø Ø ke' hog lata ø gondolaſto-
cat mōda ønèkic Mèndèn orzáø ønø
bènne meg' ožlatot megpužtoltatic
æ haz hazra omol, Es ha ke' fa-
thanas ønø bènne megožlatot mi-
kent allapic ø orzáøa, mert mōdo-
toc èngemèt belzebuppal ki vètnē

69. levél.

raitoc Bizoñ ha èn iftènn^e vjaua
vètecki ordogøkèt, kètelkedètlèn
tú kőzitecbè iutot iftènn^e orzáøa
Mikor èrøš fèguères ørizi ø gado-
rat, bekèſſegbèn vadnac mèdèn^e
mèllèket bír, Ha ke' attol èrøſb
iouènd, æ meggøzèndi èluézi mèd
ø fèguèrit kiebē bizic vala, æ ø
fozlatit èløžta Kí nīu. èn vèlèm èn
èllènem vagon, æ ki nem gøit èn-
vèlèm a' himt Mikor a' fèrtežetes
žèllet kí menēd èmberbøl iar ví-
zètlèn hèleken, kèrèfuē nugolmat
æ nē lèluen mond, megfordoloc èn
hazamba honnan kí iøttē, æ mi-
cor iouēd, leli ažt feprøckèl mē-
tížteituā æ mēg èkefeituē, æ tahat
èlmegèn æ vèžèn mas het žèllète-
kèt tøllètøl alnoebakat, æ bēmē-
uen lakoznac ot, æ lézn^e az èm-
bern^e vtolí gonozbac az èløbèliec-
nèl Vg løt ke' micor èzeket mōda-
na eg neminèmø || nemberi a' øo-
lèkezèt kőzzøl felèmèluē ø žauat
monda ø nèkí Bodoğ has ki tege-
det vífelt, æ az èmløc kikèt èmb-

tèl, Es 9 monda Valobizon Bodo-
 goc kic halgatác istènn^c ígeiet &
 grízic azt, A' golèkezèt ke' egbè
 futuan kèzde mondani E nemzèt
 alnoc nemzèt ièlenfegèt kouèt &
 ièlenfeg nē adatic 9nèkí, hanem-
 lac Jonas pphānac ièlenfegē Mert
 míkèppèn volt Jonas a' niniuiabè-
 lièknèc ièlenfeg vgan lézèn èm-
 bern^c fia è nemzètn^c, Delzègi ki-
 ralne felkèl itèlètben è nēzètn^c
 ferfiáíual & meg karhoztátta 9kèt
 mert i9t földnèc veger9l halgatni
 salamonnac b9lèfegét & ime èz na-
 gob hog nē salamon Niniuiabèlí
 ferfiac felkèlnèc itélètben è nem-
 zèttèl & megkarhoztátta 9tèt mert
 múuèlkettèc pñiat Jonafnac p̄dica-
 cíoiara & ime è nagob Jonafnal Sèn-
 kí nē goít 99uetnèket & veti rei-
 techè fem a' 9apu ala de a' gerfa
 tartora hog kic bémennèc lassanac
 világot Te tètèdn^c 99uetnèke te
 zemed, ha te zemed eg 9g9 lènd
 mēd te tètèd vilagos lézèn, ha ke'
 alnoc lènd, te tètèd es fètet lè-

zèn, Laffatoc aze't hog a' világ kí
 tú bennètèc vagon fètet ne legē ha
 azert te tètèd vilagos lènd nē val-
 uan fètètfégnèc valami rézet mē-
 denèst9l vilagos lézèn, & míkèp-
 pèn villamatnac 99uètnèkè me9uí-
 lagoseit tegèdèt Es micor bèzèllènè
 keré 9tèt a' lèuالتanac eg nemínè-
 m9 fèdèlmè hog èbellènec 9 uèlè &
 bemenuén lè 9l9 A' lèuالت ke' kez-
 de 9nn9n bènne ganakoduā mōda-
 ni, mírè nē mosdot volnām9 az
 èbed èl9t Es mōda vr 9nèki Ma
 tú leuالتac meg9ízteítatoc mēl kú-
 u9l vagon a' kèlhen & a' katino-
 mon, mēl ke' ————— tú
 bennètèc tellès ragadozaffal & ha-
 missaggal Heitoc Nemdè az é kí
 t9tt9 mēl kúu9l vagō t9tt9 azt &
 mēl bèl9l vagō, Dè valobizon mēl
 felette vagon aggatoc alamífnat, &
 ime mēden^c tíztac lézn^c túnèctec,
 Dè iay túnèctec leuالتac kic meg-
 dezmaŕlatoc a' mentat & a' rutat &
 mēden kapóztat, & èlmuŕlatoc íf-
 tenn^c mēden itélètet & a' zèrèlmèt,

èzeket ke·kellet tennètéc & azokat
 nē meġhagnotoc Jay túnètéc le-
 ualtac kic zèrètítéc a· fə zèkeket
 a· sínagogacban & kəzənètékèt va-
 farhèlt Jay túnètéc kic vattoc mí-
 kent a· koporfoc kic nem tètñ^c &
 èmberec felettéc iaruan nem tug-
 gac Fèlèluē ke· eg némèl a· tərueñ
 tudoc kəzzəl mōda ɣnèki Mèster
 èzeket mōduan bozzəfəġot téz mú-
 nəkənc Es ɣ mōda Es túnètéc tər-
 uētudocnac iaý kic tərheckèl meg-
 tərhèltéc èmberekèt, melléc nē vi-
 fèltèthètnéc & tú eg výtockal fem
 illètítéc a· tərhekèt Jay túnètéc
 kic megrakíatoc a· ɣphācnac ko-
 porfoiocat, tú áfáitoc ke· meġol-
 tec azocat Bizonaba tanollatoc,
 mert keduelítéc tú áfáitocnac mú-
 uèlkedèteket, mert bizonaba ɣk me-
 ġoltec azocat, tú ke· megrakíatoc
 ɣ koporfoiocat, & azert iftènn^c bəl-
 lèfegè mōda, Erèztéc azochoz ɣphā-
 cat & aplōcat, & azoc kəzzəl meg-
 ɣlnéc & vldəznéc, hog meġkəuèt-
 tèssec mèđ ɣphācnac véréc è nē-

zèttəl ki èlötletet világ kèzdètítəl
 foguan, ígáz abèlnéc verètəl fog-
 uan Zachariafnac verèiglèn ki èl-
 uèzet az eghaz kəzət & az oltar
 kəzət, vg mōdoc túnètéc hog meġ-
 kəuètètéc è nemzèttəl Jaý túnèt-
 tec tərueñ tudoc kic vöttetéc tudo-
 mannac kulat, tú bènē mentètéc
 & azocat kic bèmenn^c vala meġtil-
 tottatoc Mikor ke· èzeket mōdana
 ɣnèkic kèzden^c a· leualtac & a· tər-
 ueñ tudoc nèhèzèn ɣ èllènè alla-
 nioc & ɣ záiat bèrèkèztèniéc fokac-
 rol alnolkoduan ɣnèki, & kerèfuē
 valamit fogníoc ɣ záiaból hog m̄g
 vadolnac ɣtèt

ⲭ ⲛ

x 1 j^d

S oc ġolèkezèt ke· kərnəl al-
 uan, ug hog ɣn egmaft meġ-
 nomodnac kèzde mondani ɣ taneit-
 uanínac Figèlmèziètéc a· leualtac-
 nac kouázítol ki mondatic kepmu-
 talatnac, Semmí ke· ol fédézèt ki
 nem m̄gièlentètéc, & fēmi ol reítéc

ki nē megtudatic, mert mellèt fè-
tetcē mōdottatoc vilagban mon-
datnac, ɛ mellēket || fulēcēn bē- 70. levél.
zèllettēc ɛ haylakochan p̄dical-
tatnac haiazatokon Mōdom ke tū-
nēcēc èn baratimnac, hog nè yēg-
gēcēm̄g azoctol kic tētētēket me-
golic ɛ nīl. annac utama toabba mit
tegē^c, Megmutatom ke tūnēcēc
kit fèlletēc, fèlletēc ke ɔtèt ki mi
vtan megolēnd hatalmat val èrēz-
tēni pokolba, ug mōdoc tūnēcēc
èzt fèlletēc Nemdē ɔt vèrēbēc adat-
nac eg fèl pénzēné, ɛ eg azoc kōz-
zol nīl. fèlèdētēn iftēn èlɔt, dē
es tū fetec^c mēđ fūrtí megzām-
laltattac, né akariatoc azert felnē-
tēc mert foc vèrēbēcɔl iobbac vat-
toc tū, Mondom ke tūnēcēc, Men-
den valaki valland èngemèt èmbe-
rec èlɔt, èmber^c fia ɛ valla ɔtèt
iftēn^c angali èlɔt Ki ke megta-
gādand èmberec èlɔt megtagattatic
iftēn^c angali èlɔt Es mēđ kí mōd
ígét èmberfia èllēn megbolattatic
ɔ nèki Annac ke ki karōland scēt

zèllet èllēn nē bolattaticmēđ Mi-
kor ke vizn^c túɔkèt fīnagogacba
ɛ a mēsterechēz ne akariatoc zōr-
galmaznotoc miképpēn auag mit
fèlletēc, auag mit mōgatoc, mert
f, zèllet taneit túɔkèt az v̄dōbēn
mit kelleffec mondanotoc Monda
ke ɔnēkí nemēl a gōlèkézèt kōz-
zol Mēster mongad èn afamfianac,
hog ozia meg èn vèlem az ɔɔkɔt
Es ɔ monda annac Ember kí zér-
zèt èngemèt biroua auag oztoua tū
raitatoc Es monda azocnac Laffa-
toc ɛ ɔrizkeggēc mēđ ɔɔfuenfeg-
ɔl, mert nīl. valakínēc ɔ èlètē a
bɔfegbēn, èzec kōzzol mellēket
bír Monda ke èzec^c è hafōlatot
mōduan Eg néminēmɔ kazdag èm-
ber^c földɔ hozot bɔ gímɔlɔket,
ɛ gōndolauala ɔn bēnne mōduan,
meggēc hog nīlēn houa takariam
èn gímɔlímèt, Es mōda Èzt te-
zēm meg tɔɔm èn lūrɔmèt ɛ na-
gobban alkotom, ɛ oda ɔɔitɔc mē-
deneket mellēc lɔttēc ènnēkem ɛ
èn iauímat ɛ mōdoc èn lelke^c

Lelkem foc iauíd vadnac foc éztëndőcbē zerzettetec, nūgoggal egél ígal ꝛ gènèrkèggèl Monda ke. an-nac iftèn Héít èz egél té lèlkedèt mégkéríc, ꝛ a' kiket alkottal kiei lézn^c, ígèn vagon ki omaganac kénlèz ꝛ nē kazdag iftènbē Es mōda o taneituanīnac Azert mō-dom túnèctec Ne akariatoc zorgalmazoc lenetec tú lélkétéc^c mit egètéc se tú tètetec^{nèc} miuèl ruhaziatoc Mert a' lélèc nagob hog-nem az etèc ꝛ a' tèt nagob hognē a' ruhazat Laffatoc a hollocat, me't nē vètn^c fem aratnac kien^c nil píncéièc fem luroc ꝛ iftèn éltèti azocat ment ínkab tú orègbèc vat-toc azoctol Ki ke' tú kőzzollètéc gondoluan toldhat eg kőncneièt o allatfahoz, azert ha me'l kűffèb fem tēhètítéc az egèbiről mīt zor-galmaztcc Laffatoc a. mēzonèc lílío-mit miképpèn nōn^c, nē mūkalkodnac fem fennac, Mondom ke' túnèctec, mert salamon mēd o di-lőfégebē nem ruhažtaticuala mi-

képpèn èzcc kőzzől èg Ha azert a' ženat ki ma a' mēzon vagon, ꝛ holnap a' kalongaba èrèztetic iftèn ig ruhazia ment ínkab tútokèt kē-ues hűtquèc, ꝛ tú né akariatoc kē-refnetec mit egètéc auag mit íga-toc, ꝛ ne akariatoc magafon emèl-kédnètéc, mert mēd èzekèt kē-rē-fic è uilagnac po'gani, tugga ke' tú a'fatoc mert èzecnèkul zúkořlo-ťoc, Dè valobizon èlőžèr kērēffe-tèc iftènn^c oržagat ꝛ o ígaffagat ꝛ mēd èzec adatnac túnèctec Ne akar-iatoc félnètéc kűfdèd lorda, mert kélletét tú a'fatocnac oržagot adni túnèctec, aggatoc èl mēllekèt bir-toc, ꝛ aggatoc alamífnat, alkoffa-toc tú magatocnac fakocat kíc meg-nē auolnac fogatkoztatlan kenlèt, menbèn houa vr nē kőžèleithèt, ꝛ mol meg nem fēmíeíti, mert hol vagon tè kenlèd oth vagon tè žu-uèd es, Legènèc tú farloktoc meg-žoreituan, ꝛ egő zquetnèkec tú kē-zètécbèn, ꝛ tú egènlōc èmbereckel o vrokat varockal, mikoron meg

fordollon a' menèkezoðból || hog 71. levél. mōdand a' zolga o zúuébèn, Kémicor megíouènd & koltagand fiè-tèlmèl megníffanac onèki Bodogoc a' zolgac kiket mucor iouènd az vr lélènd vigazattoc Bizon mōd tūnèc-tèc hog megzoreíta o maðat & le út-tèti azocat & mènueén zolgal onè-kic, & ha iouènd az éyn^c mafod vigazattá koron, & ha harmad vi-gazattá koron iouènd & ug lélèndi bodogoc a' zolgac, Ezt ke' tugga-toc mert ha tudna a' hazi afa mèl vðon az vr iono vígazna valobizō & nē hadna m̄gafni o hazat, & tú legètec kezèc, mert mèl idon nem alaítatoc io embern^c fia Monda ke' onèki pèter Vram mú hozianc mō-dod é é pelda bèzedèt aḡ mēndē-nèchèz, Mōda ke' vr Kit alaítaž hu safarnac & ildomofnac kit zèr-rèt vr o hazabèlièkèn hog agga o nèki idèièn a' buzanac mértèkèt Bodog a' zolga kit micor iouènd az vr, lélèndi onèki ug tètét Bizon mōdom tūnèctèc, mert mēdènèkē, mēlèkèt bír zèrzi otèt, Hog ha

fedèlmèt težèn èn vram ioni, & kèzdèndi m̄gvèrni a' gèrmekekèt, & alaíocat, & ènni & ina & meg-uèrni a' gèrmékékèt & a' laíocat, & ènni, & inna, & megrézègèdní, io a' zolganac vra a' napon kin nem rēmènlí, & az idon kin nem tugga, & megožta otèt, & o rezèt vèti a' hítlèneckèl A' zolga ke' ki m̄g èsmèrtè vranac akarattat & nē téžèn o akarattá zèrèt vèrèttetic foc lapafockal Mēndènèc kínc foc adatot foc kouèttetic otollo, & kin^c fokat kolonoztèn^c tobbèt kèrn^c otollo, Túžèt iottè èrèžtènem föld-rè, & mít akaroc hanemlac hog meggerièggèn, Kèrèztfeḡḡèl kel kē megkèrèžteltètènem, & mikèppèn kènzèreitètem mignem meḡtokèl-lèffèc, Alaítatoc é, mert bèkèfègèt iottèm èrèžtènem földrè Nem mō-dom tūnèctec, dè valažtaft, mert léž-nèc oton èttolofoguā eghazban, har-man megožlattac kèttō èllèn, & kèttō harom èllèn megožlatnac Afa fiu èl-

lèn, çfiu afa èllèn, ana l'ana èllèn,
 meñ o napa èllèn, ç nap o méné èllèn
 Mond uala ke a' gòlèkézètecñ^c,
 micor latangatoc a' kòdn^c napnu-
 gat fèlòl kòltèt, legottan mondotoc
 Es iò, ç ug lezèn, Es mico' la-
 tangatoc auftèrt fuatta mōdotoc hog
 hèw lezen, ug lezèn Kepmutaloc
 meññ^c ç fòldn^c zeme'let èsmèrte-
 tèc megbizoneitanotoc, èz idot ke
 míkèppè nē bizoneitanotoc, èz idot
 ke míkèppèn nē bizoneitatocm̄g',
 Es mit ke túnõn tòllètèc nē itélí-
 tèc mel igaz Mikor kè még te èl-
 lènfégeddèl a' fèdèlmhèz az utban,
 èròkòggèl meg' zabadolnod o tòllò,
 nètáantal kèzbè ad tegedèt a' bi-
 ronac, ç a' biro ad tegedèt a' gèt-
 ròn^c, ç a' gétrò èrèzt tegedèt a'
 tòmlo'cèbè, Mondom teneked Nem
 iòz kí onnaton, mígnem megádod
 a' mentòl vtolfob aklát és

13

X I I J

Ualanac ke nemellèc azon idò-
 bèn bèzèluén onèki a' gali-

leabèliècròl, kícn^c pilat, o vère-
 kèt èlègeitette o aldozatockal, Es
 fèlèluen mōda onèkíc Alaitatoc é
 hog azoc mēd galileabèliècnèl bú-
 nõfbèc voltanac, mert illèteneket
 zènuèttèc Nem mondom túnèctec
 dè hanēha pñiat muuèlkedèndetec
 mēd azonkèppèn èluèztèc, ç mí-
 képpè a' tízenhólé kícrè a' toron
 èfet filoueban ç meg'oltò azocat
 Alaítatoc é me't es azoc bünõfbèc
 voltac mēdèn èmberecnèl ihrlm-
 bèn lakocnal, Nem, Dè mondom
 túnèctèc, ha pñiat nē tartādotoc
 mēd azonkèppèn èluèztec Monga
 vala ke è hafonlatot Eg nèki val-
 vala fígè fat plantaltattat o zòlèiè-
 bèn, ç íouo kèrèfuén gimòlòt
 azon ç nè lélè Monda ke a' zòlò-
 múuèfn^c, ýme harf èztèndéie va-
 gon, mitòl foguā íouoc, kèrèfuén
 gimòlòt è fígè fan ç nē lélèc Mèd-
 kí azert ázt, ç hog mit foglal fòl-
 dèt Es èz fèlèluen mōda o nèki
 Vram had èl ázt èz èztèndòbèn, ç
 mígnè kòrñekèt m̄gaffam, ç èrèz-

72. levél.

kéllét é odaní è kòtèltòl è zom-
batnac napían, ɛ mícór èzt mōdot-
tauolna altalkodnacuala mēd ɔ èl-
lènfegi, ɛ mēden nép ɔròlvala mēd
azokon, mèllèc dilòuòl lèzn^c uala
ɔ tòllò Monduala aze't kiùèl egènlò
iftènn^c orzága, ɛ kíùèl alaitom azt
egènlòn^c, egènlò mustar maggal,
kit èmber véuē vèt ɔ kèrtébè nòt
ɛ lòt nag faía ɛ a' ménhèi rèpéfoc
megnugottanac ɔ ágái alat, ɛ èf-
meg monda, Kíùèl alaitom egèn-
lòn^c iftènn^c orzágat Egènlò kouáz-
zal kit veuē nemberi èlreít három
mercé líztbè, mignē mēd megkel-
lèn mēdenèstòl ɛ megènuala varo-
foc zérént, ɛ kasteloczèrèt taneít-
uan, ɛ vtat vvaluā irlīm̀bè Mond-
ke' eg nēmèl ɔnèki Vram ha ke-
uéfen vадnac kic vduozòln^c Q ke-
mōda azocnac Eròkòggètèc bèmen-
nètèc a' zóros kapun mert mōdom
tünèctec, hog fokac kèrèfn^c bè-
mennìèc ɛ nē mèhètn^c Es micoron
bèmenēd a' hazi ata, ɛ bèrèkèz-
tèndí az aítot kèzdetec kuuol alla-

notoc & koltágnoc az aiton mód-
uan, Vram vram nífdm̄g múnèkōc
Es felèluē mōd tūnèctèc Nem tud-
lac tūtōkèt honnan valoc legètèc,
Tauoziatoc èl èn tōllèm hamiffag-
nac mùuèlkedōi, ot lézèn firalm
& fogacnac likorgatafa Mikor latā-
gatoç abrahamot & Ifaakot & Jaco-
bot & mēden pphetacat iftēnn^c or-
zágaben

————— Tu ké-
kí vzetètec & ionèc napkelèt fèlōl
& napnugat fèlōl & megnugožnac
iftēnn^c orzágaben, & ime vadnac
utolfoc kic valanac èlōlsōc, & vad-
nac èlōlsōc kic valanac utolfoc A-
zon napon vèpēnn^c o hozia a' lèual-
tac kōzzōl nemèllèc mōduā onèki
Menki & men el innèten mert he-
rodès megakar tegedèt olni Es mō-
da azocnac Mennètèc & mōgatoç a'
rauāžnac, im ordōgōkèt vètecki &
ègéffegekèt tézèc ma & holnapon &
ha'madnapon megtōkèllètem, dè
valobizon ènnèkem kèl iarnom ma
& holnapon & az vtan valo / napon,

mert nē foglal vèzedèlm pphāt
Ihrlm kúuol Ihrlm ihrlm kí m̄g-
olž pphākat, & meḡkōuèzed azokat
kíc tè hoziad èrèztettèc, Menežer
akartam tè fiaidat egbè gōitènem
mikent a' madar o fèžkèt o žarnaí
ala & nē akarad, ime meḡ hagatic
túnèktèc tū hazatoc pužtan Mōdom
ke' tūnèctèc mert nē lattoc ènge-
mèt mignē iōyōn az idō micor mō-
gatoç aldot ki iōt vrnac nèuébè

14

X I I I j

Es ug lōt micor mēne a' lèual-
tacnac eg nemínēmō fedèlmè-
nèc hazaba žombaton kènèrèt ènni,
& oḡk alnokol tartac uala oṭèt, &
ime egnemínēmō bèl poclos èmber
o èlōttō, Es felèluē i^c a' tōruē tu-
docnac & a' lèualtacnac mōda, Ha
illic žombatokon viḡažtani Es oḡk
vèžtèglen^c O ke' raḡaduan meḡui-
gažta ažt & èlèrèžte Es fèlèluen
mōda azocnac Tú kitecn^c žamara
auag tèhène a' kutba èfèndic, & nē

legottan ki vonzia é azt zombat-
nac nap ían Es nē fēlélhētenēc érrē
onēki Mongauala ke· a· hiuatalo-
focnac è pēlda bēzédèt nēzuēn èlō
ulō hēlekèt valažtanānac mōduā
azocnac Mikor hiuattatol a· mēnē-
kezōbē ne vīl a· fō hēlrē, netalan-
tal tōllēdtōl tīžtelēndōb hiuattatōt
attol, ɛ tahat iquēn az kī tegedēt
ɛ amažt || hīutta mongōd tenēked 73. level.
ad ēnn^c a· hēlt, ɛ tahat —————

————— piron-
gaffal kēzded az vtolfo hēlt tarta-
nod, dē mīcor hiuattatol a· mēnē-
kezōbē, mēn ɛ vīl az vtolfo hēlen,
hog mīcor iquēnd kī tegedēt hīut
mongon tēnēked, baratom mēn fēl,
tahat ležēn tenēked dīlōfēg az eg-
bē ēuoc èlōt, mert mēd kī ō ma-
gāt felmagāžtaīta alažtatic ɛ mēd
kī ōmagāt alazāga fēlmagažtatic
Monduala ke· annac es kī ōtēt hī-
uttauala, Mikor èbedèt āg valorat
tēž, ne akariad hīunod te baratī-
tad fēm rokonidat, fēm zomžedī-
dat fēm aīadfiāit, fēm hazdagokat,

nétalantal ōk es ēsmeg meg vēn-
deglēn^c tegedēt, ɛ legen tenēked
megforbatlat, Dē mīcor vēndégfe-
gēt tēž hīuī zēgeneket ɛ bennakat
ɛ fantacat ɛ vakocat ɛ bodog lēž
me't nīl honnan megforbatlhaffac
tenēkéd, mert tenēked megforbat-
latīc az ígāzacnac felkēletecbēn
Ezekēt mīcor hallotauolna egnē-
mēl, az egembē ēuoc kōzzōl mōda
Bodog ki ēžic kēnērēt iftēnn^c or-
žāgaban Es ō mōda annac Eg ne-
mēl èmber alkotot nag valorat ɛ
hīut fokakat, ɛ èrēžtettē ō žolga-
iat a· valorānac ídēiē koran mō-
danī a· hīuatalofocnac hog èliōyē-
nēc mert īmar megkēžēitettēc mē-
dēn^c, ɛ kēždec mēd egembē ma-
gocat mētēnī Az èlō monda, falut
vōttē ɛ ki kēl mennēm ɛ meglat-
nom ažt kerlēc tegedēt menlīng
ēngemēt, Es a· mafīc monda Ōt ígā
barmot vōttēm, ɛ èlmégēc mīgbizo-
nēitanom azokat, kerlēc tegedēt
menlīng ēngemēt Es a· harmad
monda Fēlēfēgēt vōttēm ɛ azert nē

mèhètéc, ⁊ megfordoluan a' zolga
megmōda èzekèt ⁊ vranac, Tahat
megharagūa a' hazi ata mōda ⁊
zolgāianac Menkī hamar az vécaba,
⁊ a' varofnac zégébè, zegeneket ⁊
bennakat ⁊ vakocat ⁊ fantakat ho-
zih bè idè, Es mōda a' zolga Vg
lōt vram mēt parāloltal ⁊ meghèl
vagō Es mōda az vr ⁊ zolgāianac
Menkī a' zol⁊ közbè ⁊ a' fouénèc
közbe, ⁊ èröltèffèd bè ionièc hog
tèllècbè èn hazam Mōdom ke' tú-
nètèc hog è férfiac köz⁊ol kic hi-
uatalofoc voltac eg fem koftolla
èn valoramat Menn^e vala ke' foc
golèkezètéc ouèlè ⁊ mēg fordoluan
mōda onèkic Ha ki i⁊ èn hoziam
⁊ nē guloli ⁊ attat ⁊ ⁊ aniat ⁊ fè-
léseget ⁊ fiait, ⁊ attafiait ⁊ hugit
Meglèn ke' es ⁊ lèlket nem lèhèt
èn taneituañom ki nē visèlèndi ⁊
kèrèztèt ⁊ iquēd èn vtannam nē
lèhèt èn taneituañom Mert kí tú
köz⁊ollètéc akaruan tornot rakni,
nèdè èlōzèr vluē meḡzamlalla é ⁊
kōltfégèt mēllèc kèllèmetefec ha

vadnac a' meḡtokellètèrè, hog mi
vtan ⁊ fondamētomat meḡvètèndi,
⁊ meḡnēvēgèzhètèndi mēdenèc kic
laftac ne kèzgec mēg karomlani ⁊tèt
mōduan, mert èz èmber kezdet
rakni tornot ⁊ nē vēgèzhettēmēg,
Auag mēl kiral menēd⁊ hadat tēni
mas kiral èllèn, nē dè èlōzèr vl-
uén meḡgondolla é ha tizzèr èzer-
rèl kèlhetne ⁊ èleibè, ki huzzèr
èzerrèl i⁊ ⁊ hozia, egèb kènt meḡ
mèzz⁊ol valūa kōuètfeḡèt èréztuén,
kèri azocat mēllèc bekefege, igèn
azert mēdèn tú köz⁊ollètéc ki nē
meḡzènèndi mēdènekèt mēllèkèt
bir nē lèhèt èn taneituañō Jo a' fo,
ha ke' a' fo èlènezèndic mibè fo-
zatic fem kèllèmetes földrè fem ka-
mora zèkbè dè ki vèttètéc, kin^e
ke' vadnac hallando fúlèi halgaffa

x v

U alanac ¶ ke' ⁊ hozia közèlei-
t⁊c a' ièles bün⁊s múuèlke-
detbèlièc, ⁊ a' bün⁊foc hog halgat-

nac ɔtèt, ɛ morognacuala a' lèual-
 tac ɛ az irastudoc mōduā, mert è
 búnɔfɔkèt fogad ɛ ézec ɔuèlec Es
 mōda azocna è pèldabèzedèt mōd-
 uan Kí tú kɔzzɔllètéc az èmber,
 kin^c vagon zaz iuha, ɛ ha èluèz-
 téd eggèt ézec kɔzzɔl nēdè meg-
 hagga é a' kilènc záz kilèncèt a'
 kiètlènbē, ɛ èlmegèn ahhoz kí èl
 vèzet vala, mignē mǫ́g lèllè azt, ɛ
 micor mǫ́g lelèndí azt vèti ɔ karia-
 ra ɔrɔluē ɛ haza iɔuē egbè hýa ɔ
 baratit ɛ ɔ zómzedit mōduā azoc-
 nac egèmbè ɔrɔllètéc èn uèlem
 mert meǫ́ leltèm èn iuhomat || ki 74. levél.
 èl vèzetuala, Mōdom ke' túnètéc
 hog ugan ɔrɔm lézèn meñbèn eg
 búnɔfɔn pñiat mùuèlkedɔn inkab
 hog nē kilènc záz kilèncèn kic nē
 zúɔfɔc pñianalkúl Auag meǫ́ nē-
 berí valuan dídragmat, ɛ ha èl-
 uèztèndí az eggic dragmat, nēdè
 zɔuètnèket ɔɔit é, ɛ meǫ́forgatfa
 é a' hazat, ɛ zèrèlmèft mǫ́g kèrèfi
 mignē mǫ́g lèllè ɛ micor lelèndi
 egbè hýa ɔ azzòn baratit, ɛ, zóm-

zédít mōduan, egèmbè ɔrɔllètéc
 èn vèlem, mert mǫ́g leltèm a' drag-
 mat kit èl vèztettèm vala, ug mō-
 doc túnètéc ɔrɔm lézèn íftènn^c
 angalí èlɔt, eg búnɔfɔn pñiat tar-
 ton Mōda ke' egnemínèmɔ èmbern^c
 valanac ket fiaí, ɛ mōda azoc kɔz-
 zɔl az ifiab — atfanac, ata ag-
 gadmǫ́g ènnèkem a' íobol rézèmèt
 meǫ́ èngemèt íllèt ɛ mǫ́g oʒta ɔ nè-
 ki a' vagot, ɛ nē fɔc napoc utan
 mēdenèkèt egbè ɔɔituén, az ifiab
 fíu èlèrèdet zarándoclani mèzzè
 valo orzáǫ́ba, ɛ ot èltekozlotta ɔ
 iauat élúen bèlèndesɔl ɛ miutan
 mēdenèkèt mǫ́gemèztétuolna ɔt nag
 èhfeǫ́ azorzáǫ́ban, Es ɔ kèzde ná-
 ualǫ́ania ɛ èl ménè, ɛ az orzáǫ́bèlí
 polgar eggichèz eggèsɔlɔ, ɛ èrèzte
 ɔtèt ɔ faluiaba hog ɔrizne dizno-
 cat, ɛ keuāna vala ɔ hafat bè tɔl-
 téní a' malatachol kikèt a' diznoc
 ézn^c vala, ɛ fènki fem aggauala ɔ
 nèki ɔ ke' ɔnɔnbèle fordoluan mō-
 da, menè berèsec bɔuɔlkɔdnèc ke-
 nèrèckèl èn atam hazaban En ke'

ith èhhèl èluèzec, felkèlèc & èlme-
gèc èn afamhoz & mōdoc o nèkí,
Aía bñnhottèm menbèn & te èlòt-
tèd ìmar nē vagoc mèlto hiuattatnō
tè fiadnac, tég èngemèt mikent a
tè berèfed kōzzol eggèt, Es fél
kèluē iouo o atfahoz, Mikor ke
meg mèzzè volna lata otèt o atfa,
& irgalmaffaggal mozdoltatec, &
èlèibè futuan èsec o ñakara mega-
poluan otèt & mōda o nèkí a fíu,
Aía bñnhottèm menbèn & te èlòt-
tèd ìmar nē vagoc mèlto hiuattat-
nō te fiadnac Mōda ke az aía o
zolgainac Hamar hoziatoc az èlo
ftolat, & oltotzèffètèc meg otèt, &
aggatoc o nèkí gūrot o kèzebè, &
farut o labaiba, & hoziatoc kouèr
boriut & olletecm̄g, & egonc & gé-
nerkeggonc mert èz èn fiam meg-
holt vala & megèlèuènedet, èl uè-
zétuala & meglèlèttètèt, & kèzden^e
mēd genèrkedniēc Vala ke az o
idéfl fia a mèzon, & micor haza
iouo & a hazhoz közèlèitènè halla
a hangoflatot & a kart, & hina

eggèt a zolgac kōzzol & kèrdè mik
volnanac èzec, Es o mōda onèki
Te atadfía iouo haza & te atad olo-
meg kouèr boriut mert ègèffegbèn
vottō azt Méltatlankodec ke & nem
akara bēmēní, O atfa azért kè kí
iouen kezde kèrni otèt, Es èz fe-
lèluē mōda o atfanac Imé èz ènnè
èztèndocbèn zolgotoc tenèked, &
fonha te parāolatodat èlnem mu-
lattam, & fonha nē attal ènnèkem
kelke ollot hog èn baratimal gé-
nerkedném, dè mi utan è te fiad
kí bē nèle o íauat iot kouèr bor-
iut oltèl meg o nèki Es mōda an-
nac Fíam te mēdènha vèlè vag, &
mēd az èneim tíeid Kel vala ke
génèrkednōc & orōlnōc, mert a te
atadfía megholtuala & m̄g èlèuène-
det èluèzet vala & m̄glelèttètèt

16

X V I

Monduala ke o taneituaninac,
Vala eg nemínemō kazdag
èmber kin^e vala folnaga, & èz meg-

oharlatot o nala monnal éltekoz-
lottaolna o íauít Es hiua otèt &
mōda onēki E mit halloc te felol-
léd aggad zamat te folnagkodatod
nac mert imar nē folnagkodhatol
toabba Monda ke' a' folnag o bēn-
ne Mit tegec, mert en vram eluezi
entollēm è folnagfagot, nem afha-
toc, koldoltomat altalloom tudō
mécéek, hog micor eltauoztatan-
dom è folnagfagtol fogagganac en-
gemèt o hazocba Es ug egbē hiuan
o vranac mēdēn adofit, mōduala
az elon^c Mēneuēl tartozol en vrā-
nac, Es az monda o nēki Zaz ka-
dos olajal Es monda annac Végēd
te okodat vl & irih hama^r otuēt
Enn^c utanna mōda a' maficnac Dē
te mēneuēl tartozol, Kí mōda žaz
gírla buzaua Es o mōda annac Ve-
gēd te lēuēledēt & irih nolēzazat,
Es dilere vr è hamiffagnac folna-
gat mert ildomofon totuolna mert
è uilagnac fiaí ildomofbac fenēffeg-
n^c || fiaínal o nēzētec bēn, Es en 75. levél.
mōdom tunēctec alkoffatoc tú ma-

gatoenac baratocat ehamiffagnac va-
gabol, hog micor megfogatkozan-
dotoc fogagganac tūtókèt az oroc
hailakocba Ki hú a' kűffēbbēn az a'
nagobban es hú, Es ki a' kēuēfbēn
hítlēn az a' nagobban es hamis,
ha azert a' hamis vagban hūuoc nē
voltatoc mēl tiētec kí hízēn tūnēc-
tec, & ha az egēbebēn hūuoc nē
voltatoc mēl tietec kí agga tūnēc-
tec Sem eg žolga nē žolgalhat kēt
vrat, mert auag eggiket žerēti & a'
maficat gūlōlí auag eggickēl eggē-
fol & a' maficat utaſſa nem žolgal-
hattoc iftēnn^c & mamonnac Hal-
lacuala ke' mēd ēzekēt a' leualtac
kic ſofueñēc valanac & meg mpuē-
tic vala otèt Es mōda azocnac Tv
vattoc kí igazeítatoc tú magatocat
ēmberec elot, iftēn ke' tutta tú
žuueteket, mert mēl ēmberecnēl
magafb vndoc iftēnnēl Tōruēn &
phāc Janofiglan attolfoguan ewan-
gelizaltatot iftēn^c oržaga & mēd
hatalmat težēn abban Konuēb mē-
n^c & ſoldn^c elmulni, hog nē a'

tòruēbòl eg apexn^c èl mulnì, Mendèn ki èl haggà o fèlèfeget & maft vènd bèlèndezkedíc & ki a' fèrtòl èlhagottat vèndí bèlèndezkedíc Vala eg nemínèm^o kazdag èmber ki oltòzícuala barfonba & bíborba, & generkedicuala mèd napon fénèfèn, & vala eg nemínèm^o koldos Lazar nèu^o, ki fèkzèn vala o àitara tèlles varackal, keuannā megelegèdnì a' dèrebecbòl, mellèc hulnac uala lè a' kazdag^{nac} aztalarol, & fènki o nèkí nē aggauala, dè ion^c uala az ebèc, & megnāllacuala o varait, Vg lot ke' hog meghalna a' koldos, & vítètneec az angaloctol abrachamnac olébè, Meghala ke a' kazdag^{nac} es & tèmèttèc pokolba Felèmèluē ke' o zè mèit micor volna a' getrèl-mècbèn, lata mèzzòl Abrachamot & lazart o olébèn, & iuoltuē monda Atam abrachā, írgalmazih èn-nèkem, & èrèzièd lazart hog marla o vyanac utoſſat a' vizbè & hyè-dèlmèzièlmg èn nèluèmèt, mert getrètem è langban & monda onèki

Abrachā Fiam èmlèkezièlmg, mert foc iokat vòttel te èlètèdbèn & lazar azonkeppèn gonozocat, dè mà èz vígažtaltatic te ke' getrètel, & mèd èzecebèn nag kòzlet èròſſeítet mù kòzòttònc & tu kòzòttètèc hog èzec kie akarnanac inèn tú hoziatoc mēni nē mèhètnc, fem íphètnc idè onnaton Es mōda Kerlèc tegedet azert atam èrèzièd o tèt èn atamnac hazaba mert vadnac o t atamfiaí hog tanoſſon azocnac & ok ne ioyèn^c idè è getrèlmnc hèlèrè Es monda onèki Abraham Moýfèst & pphācat valnac halgaſſac azocat, Es o mōda Nem atam Abracham, dè, ha ki halottaibol menne o hoziaioc pñiat mùuèlkednenc, Monda ke' onèki Ha Moýfèst & a' pphākat nē halgaſſac, & ha ki halottaibol felkèlènd nem hiznèc onèkí

1^a

X V I J

Es o taneituaninac mōda Lèhètèlèn hog ne ioyèn^c gonozolatoc Jay ke' ānac ki miat ioy-

nèc Job annak ha malomkò vèt-
tèffec o naka kòrnol & vètèffec a
tèngerbè, hog nē hog meggónozbe-
hon eggèt èz aproc kòzzol Fìgèl-
mèziètec tū magatocnac Ha bün-
hèndic te bènnèd te atadfia fèggèd-
m̄g otèt, & ha p̄niat muuèlkedèn-
dic bolasm̄g onèki, & ha hèccer
napiaban bünhèndic tebènnèd, &
ha hèccer napiaban meg fordoland
te hoziad mōduan banom tètèmet
bolas meg o nèki Es mōdanac az
aplōc vrnac Tōbbihedmeg münè-
kōnc hütōnkèt Monda ke vr Ha
vallandotoc hütōt mikent musta
mag mōdandotoc è zederih fanac
ki irtatni, & tèngerbè plantaltatni,
& èngèd tünèctec Ki ke tū kòzzol-
lètèc val zanto zolgat auag tèhèn
orízot, Kinèc a mèzōrōl megfor-
doluā mōgon legottan onèki, Meñ
èl & ùllè, & ne mongon onèki ke-
zeh hog valoraillā, & zorehadmeg
te magadat & zolgal ènnèkem,
miglē egèm & igam, & èzec utan
te es egèl & igal, Mínē val halala-

MÜNCHENI CODEX.

tot a zolganac, mert tottō mellè-
ket paranlolt onèki Nem alaitō
Igèn es tū micor tënditèc mēdènè-
kèt mellèc paranloltattac tünèctec
mōgatoc kellètlèn zolgac vagonc,
mellèt kellèt tēnnōnc tottōnc Es
ug lot micor mēnne i^c ihrlmbè me-
gèn uala famarianac & galileanac
altalla Es micor bè mēnnè eg ne-
minèmō castelba, èlèibè kelen^c ||
onèki tiz poclos ferfiac kic meg-
allapanac mèzzōl felèmèlec zauocat
mōduan Ihē parālolo irgalmazih
münèkōnc, Kíkèt hog lata mōda
Mēnètèc mutaffatoc magatocat a
papocnac, & ug lot mieor èlmen-
nen^c meg tižtoltattac Eg ke azoc
kòzzol hog lata mert m̄g tižtolta-
tot megfordolt nag zoual fèlmağaz-
tatan iftènt, & èfec o orcaiaara o
labai èlot halalatot aduan, & èz
vala famaritanus Fèlèluē ke i^c
mōda Nemdè tizèn tižtoltattac é
meg & az kilènci hol vadnac Nem
lelèttètèt kí megfordolna & halala-
tot adna iftènnèc hanēlac èz idè-

76. levél.

gén nēzèt Es mōda ɔnèki Keĭ fel
 ɕ meñ èl mert te hutod m̄guíǵáztot
 tegedèt, Kèrdeǵtetec ke' a' leual-
 tactol ha micor íɔ iftènn^c orǵaǵa
 Fèlèle ɔnèkíc ɕ mōda Nē íɔ iftènn^c
 orǵaǵa tartattal, ɕ nē mongac, mert
 auag ime amot, mert ime iftènn^c or-
 ǵaǵa tú kɔzɔttètéc vagon Es mōda ɔ
 taneítuanínac íɔn^c napō mícór akar-
 natoc latnotoc èmber fianac eg nap-
 íat ɕ nē laítatoc ɕ mōdnac túnètéc
 íme ít ɕ íme amot, ne akariatoc
 mennètéc ɕ ne kɔuèffètéc, mert mi-
 keppèn a' villamat víllamuan fen-
 líc meñ alat, azochan meñlèc vad-
 nac meñ alat, vgā lezèn èmbern^c
 fia ɔ napíaban Eloǵèr ke' ɔnèki es
 kel fokacat zènuèdní ɕ megutal-
 tatní nemzèttɔl, ɕ miképpē lot
 Nøenac napíban, ugā lezèn èmber
 fianac napibā, ézn^c vala, ɕ iznac
 uala, fèlèfegèt vèzn^c vala, ɕ mè-
 nèkézètèbè adatnacuala a' napíǵlan,
 meñlèn bèménè Noe a' barkaba, ɕ
 íɔuɔ a' viz ɔzɔn ɕ èluèztè mēde-
 nekèt, azonképpèn mikent lot Lot-

nac napíban, ézn^c vala ɕ iznac-
 uala, vèzn^c uala ɕ arolnac vala
 plantalnacuala ɕ iarnacuala, Meñ
 napō ke' kí ménè lot fodomabol
 èfè tüzèt ɕ búdos kénèsɔt ménbɔl
 ɕ èluèztè mēdenekèt, è zèrèt le-
 zèn meñ napō èmbern^c fia megie-
 lentètíc A' naponkí lēd a' haiaza-
 ton, ɕ ɔ èdenè a' hazban, né zál-
 lon lè fèluènní azocat, ɕ ki a' mè-
 zɔn, azonképpèn ne fordóllon hat-
 mège, m̄g èmlèkeziètéc Lotnac fè-
 lèfegérɔl, Valaki kerèfendi ɔ lèl-
 ket vduɔzeitèni èluèzti azt, ɕ va-
 azt èluèztèndi megèlèuènéíti azt
 Mondom túnètéc Eyèl kèttèn lèz-
 n^c eg agban eggic èluètètíc ɕ ma-
 fic meǵhagatic Kèttèn lézn^c ɔrlɔc
 egèmbè, éǵgíc èluètètíc ɕ mafic
 meǵhagatic Kèttèn lezn^c a' zanto
 földɔn, eggic èluèttètíc, ɕ a' ma-
 fic meǵhagatic Fèlèluē mōdanac,
 Hol vram Ki mōda ɔnèkíc, Vala-
 hol lènd a' tèft oda ǵolèkézn^c a'
 kèfèlɔc

XV11J

Mongauala ¶ es ke' è pelda bèzedèt azocnac, mert men-
denha kèl ímadkozni, & fonha m̄g
nem kèl fogatkozni, Mōduan Vala
eg neminèm̄o biro eg nemèl varof-
ban kí íftènt nē felíuala & èmbe-
rekèt nē altaluala Vala ke' eg ne-
minèm̄o ozuèg a' varofban, & iò
vala o hozía mōduan, Gõzõdèlmè-
zih meg èngemèt èn èllènfegemtøl
& foc idèiglèn nē akariauala Ezec
utan ke' mōda on̄o bènne Es ha íf-
tènt nē felèm & èmbereket nem al-
talloc, de maga me't nèhèzèl èn
hoziam èz ozuèg meggõzõdèlmèzem
õtèt hog vegèzètøl iquē né zoron-
gaffon èngemèt — Monda ke'
vr Halgaffatoc mit mōd è hamif-
fagnac biraía, Íftèn ke' nē tezèn
é gõzõdèlmèt o valasztottinac eyèl
& nappal o hozia kaialtocnac, & be-
kèfégèt val azocban, mōdom ke'
tùnèctec mert hamar megtezi o gõ-
zõdèlmekèt, de valobizon èmbern^c

fia iquen alaitod è lel hutõt földõn
Monda es nemèllècn^c kic on bènne^c
biznacuala mōnal ígazac & vtalnac
uala egèbèkèt è pelda bèzedèt
monduan, Kèt èmberec menen^c
fel a' templomba hog imadkozna-
nac, eggic lèuالت & mafic ièles bú-
nõs A' leuالت ke' aluan èzeket imag-
gauala on bènne mōduan Íftèn ha-
lat adoc te nèked, mert nē vagoc
mikeppèn egeb èmberèc, ragado-
zoc hamiffac, tõruen tõrõc & mi-
keppèn èièles búnõs, keccér boi-
tõlõc hètebèn, dezmat adoc mēde-
necbøl mellèket biroc Es a' ièles
bunõs mēzzøl aluan nē akariauala
zémèit felèlmèlni menbè, Dè vèri
uala o mēllèt mōduan Íftèn kegèl-
mèzih ènnèkem búnõfn^c Bizon mō-
dom tũ nèctèc, lezállot èz attol
megígazoltatuan o hazaba, mert
médèn ki o magat felmagáztatfa
aláztatic, & ki omagat alazia fel-
magáztatic, Hoznacuala ké' o hozia
gèrmecdedeket hog íllètne || azocat 77. levél.
Kit micor latnanac a' taneituanoc

megporeifacuala azokat Ihē ke-
 egbè híuā azocat, mōda Haggatoc
 az aprodocat iōniēc èn hoziam, ⁊
 ne akariatoc m̄g tiltanotoc azocat
 mert oʎlatanoke iftènn^c orzága, bi-
 zon mōdom tūnēctec, valaki nē
 vèndí iftènn^c orzágat mikeppèn
 gèrmec nē megen ϑ bèle Es kèrde
 ϑtèt eg néminèmϑ fèiedèlm mond-
 uā Jo mèfter mít teuén birō az ϑrϑc
 èlètet Monda ϑ nèki i^c Mit mōdaž
 èngemèt ionac, fènki io hanemlac
 iftèn ḡmağa, Efmèrted é a' paran-
 lolatocat Ne ḡldḡkih Ne bèlendez-
 keggèl, hamiftanofagot ne mong,
 orfagot ne teg, tiztèlled te atadat
 ⁊ te aḡadat, Ki mōda Mēd èzeket
 ḡrižtèm èn ífufagomtoʎfoguan Ki
 haluā i^c mōda ϑ nèkí, Meg eg fo-
 gatkozíc tenèked, Mendeneket va-
 lameʎlèket vallaž ad èl, ⁊ ad že-
 geneen^c, ⁊ vallaž kenlèt menbèn,
 ⁊ iḡy kḡuès èngemèt, Es èzec hal-
 uā megžomorodec me't iḡen kaz-
 dag vala Latuan ke' i^c ènnēc žo-
 moro létét monda Mēl nèhèz kic

pēžt valnac iftènn^c orzágaba bè-
 mēniēc, mert kḡonuèb a' tēuen^c a'
 tḡfokon altal mēni hog nē a' kaž-
 dagnac iftènn^c orzágaba bè mēní,
 Es mōdanac kic èzeket haʎlacuala
 Es ki vduḡzḡlhet Monda ḡnèkic,
 Mēʎlēc lèhètètlen^c èmbernèl, lè-
 hètḡc iftènnèl Monda ke' pèter Ime
 mū meḡhattonc mēdènèket ⁊ kḡ-
 uettḡnc tegedèt Kí mōda ḡnèkic
 Bizon mōdom tūnēctec, Sènki nīl
 ki meḡhagāga hazat, auag žúlèit,
 auag atḡfiait, aḡ fèlèfeḡet auag žan-
 toʎldèt iftènn^c orzágaert, ⁊ nē
 vezèn fockal tḡbbèt èz idḡbèn, ⁊
 a' iḡuēdḡ vilagban az ϑrϑc èlètet
 Veue ke' i^c tizenkèt taneítuanocat
 ⁊ mōda ϑ nèkic Ime felmégḡc iḡr-
 līmbè, ⁊ bè tèʎlèfednēc mēden^c,
 mēʎlēc irua vadnac pphāc mīat èm-
 bern^c fiarol, mert adatic ḡḡanoc-
 nac, ⁊ megkaromlattatic ⁊ megof-
 torlattatic, ⁊ mi utan meḡ oʎtoro-
 zangac meḡḡlic ϑtèt ⁊ harmad na-
 pon felkel Es ḡk èzeczèn fēmít fem
 èrtétten^c, Vala ke' èz iḡe èlreíte-

tet ɔtɔllɔc, ɛ nem ɛrtic vala mel-
lɛc mōdatnac vala Vg ɔt ke micor
kɔzɛlɛitɛnɛ Iherichohoz, vɫuala eg
neminémɔ vac az ut félen koldoluā,
Es micor hallana a' golekezɛtɛn^c
ɛlɛuɛ ——— multat kɛrdi vala
mi volna az, mōdanac ke' ɔ nɛki
hog nazarethi ic menne Es iɯɔltɔ
mōdua Ihɛ dauidnac fia irgalmazih
ɛnnɛkem, ɛ kic ɛlɛuɛ mulnac vala
mɛɣporeitacuala ɔtɛt hog vɛzɛtɛg-
lɛnɛ, dɛ ɔ naggal inkab kaialtana,
dauidnac fia irgalmazih ɛnnɛkɛ
Megaluan ke' i^c paranlola ɔtɛt ɔ
hozia vɛzɛttɛtni, Es micor ɔ hozia
kɔzɛlɛitet volna, kerde ɔtɛt mōd-
uan Mit akarɛ hog tɛgɛc tenɛked,
ɛ az mōda, Vram hog laffac, Es
i^c mōda ɔ nɛki Tɛkenɫ tɛ hɯtɔd
mɛɣvɔɔzɛitɛt tɛgɛdɛt, ɛ legottā
lata ɛ kɔuɛtɪ vala ɔtɛt fɛlmaɣāz-
tatuā iftɛnt ɛ mɛd nɛp hog lata
ada dilɛrɛtɛt iftɛnnɛc

X I X

Es ɛlɛrɛduɛ i^c megiaria vala
ierichot, ɛ ime eg fɛrfɪu Za-
cheus nɛuɔ ɛ ɛz vala a' iɛles bɯ-
nɔs mɯuɛlkɛdɛtbɛliɛcn^c fedɛlmec
ɛ ɔ kazdag, ɛ kɛrɛfivala i^ct latnɪ
kɪ volna ɛ nɛ lathattā valla a' gɔ-
lɛkezɛttɔl mert tɛrmɛttɛl kɫfɛd
vala, ɛ ɛlɛuɛ futuan fɛlhaɣa, eg
zɛderih fara, hog lathatna ɔtɛt
mert onnan vala menɛndɔ, Es mi-
cor a' hɛlrɛ iutotuolna i^c fɛltɛ-
kentuɛ lata ɔtɛt ɛ mōda ɔnɛki Za-
che ɛal lɛ fiɛtuɛ, mert ma te ha-
zadban kɛl ɛnnɛkem lakoznom, ɛ
lɛ ɛalla fiɛtuɛ ɛ bɛfogada ɔtɛt ɔɔɫ-
uɛn, Es micor mɛdɛnɛc latnac mo-
rognac vala mōduan mert bɯnɔs
ɛmberhɛz ɛallotuolna Aluā ke Za-
cheus mōda vrnac Ime vram ɛn ia-
uimnac hafɛnfɛlɛt zɛgenecn^c adom,
ɛ ha valakit valamibɛn mɛɣlaltam
mɛɣazonnɛiat adoc Mɛɣ mɛnda i^c
ɔnɛki mert ma vɫuɔffɛg ɔt ɛ haz-
nac, azert hog ɔ es lɛgɛn abrachā-

nac fia, m̄g k̄er̄f̄n̄i ɛ v̄duozeit̄eni
 m̄l̄ èluèzetuala Ezek̄et azoc hal-
 uan, hozia tolduan è pelda bèzet
 mōda, Azert hog k̄oz̄eluolna ihr-
 l̄m̄hez, mert alaitanac hog fièt̄el-
 m̄st̄ meḡīel̄ent̄et̄nec ift̄enn̄ec or-
 z̄aga Monda azert Eg nem̄in̄em̄o né-
 mes èmber mene mèzz̄è valo or-
 z̄aḡba meḡuenni ȳmaganac az or-
 z̄aḡot ɛ megfordol̄ni, hiuan ke ȳ
 tiz z̄olgait ada nèkie tiz penzt, ɛ
 mōda azocnac, k̄er̄ef̄keggetec, mig-
 l̄en meg iȳuoc, ȳ polgari ke gū-
 l̄ol̄tec uala ȳt̄et̄, ɛ èr̄èzt̄ett̄en̄c k̄o-
 uet̄f̄eḡet̄ ȳ vtanna mōduan, Nem
 akariuc ènn̄c orz̄aḡl̄att̄at m̄u rai-
 tonc Es ug hog az orz̄aḡ meḡ veuen
 megfordol̄na, ɛ par̄al̄ola hínatni
 a z̄olgacat, kien̄c a penzt̄ att̄a,
 vala, hog tudna men̄n̄et̄ eg mèn-
 d̄en̄ic k̄er̄èf̄ked̄et̄ volna Jȳuȳ ke
 az èl̄o mōduan Vram tè penz̄ed,
 tiz || penzt̄ n̄ert ɛ a mōda nèki 78. lev̄el̄.
 ȳr̄ol̄ èn iȳ z̄olgam ɛ h̄u mert k̄è-
 uèf̄b̄en voltal h̄u l̄èz̄ hatalmat vallo
 tiz varofokon, Es a mafic iȳuȳ

monduan Vram tè penz̄ed ȳt̄ penzt̄
 n̄ert, ɛ ènn̄ec mōda, tè es ȳt̄ va-
 rofokon l̄eg, Es a harmad iȳuȳ
 monduan Vram ime tè penz̄ed kit
 tartottam katrin̄caba takaruā, f̄el-
 t̄em̄ t̄oll̄ed m̄ert f̄en̄è èmber vag,
 v̄èz̄ed mell̄et̄ n̄è v̄ett̄el̄ ɛ aratod
 mell̄et̄ n̄è v̄ett̄el̄ Monda ȳ nèki tè
 zadbol it̄ell̄ec t̄éged̄et̄ alnoc z̄olga,
 tudod uala è hog f̄en̄è èmber vagoc,
 v̄ez̄em̄ mell̄et̄ n̄è v̄ett̄em̄, ɛ arat̄o
 mell̄et̄ n̄è v̄ett̄em̄, ɛ m̄ir̄è n̄è att̄ad
 èn penzem̄et̄ az azt̄alra, ɛ èn iȳ-
 uèn valobiz̄o vforaūal v̄ott̄em̄ volna
 m̄ḡ azt̄, Es az ot allocnac mōda
 V̄eḡet̄ecm̄ḡ ȳ t̄oll̄o a penzt̄ ɛ agga-
 toc a k̄in̄ec tiz penz̄è vagon Es
 mōdanac ȳn̄eki Vram tiz penz̄è va-
 gon Mondom ke t̄un̄ect̄ec Mert m̄ēd̄
 vallonac adatic ɛ b̄oūl̄t̄et̄ic, attol
 ke ki n̄è val ɛ az mell̄et̄ val èl̄ uè-
 ūet̄et̄ic ȳt̄oll̄o, de valobizon̄ az èn
 èll̄enf̄eḡim̄et̄ kic n̄è akartac èn or-
 z̄aḡlatomat ȳ raitoc hoziatoc ide ɛ
 ȳll̄étec̄meg en èl̄ott̄em̄ Es èzec
 mōduā èleuè meḡen̄ vala f̄elm̄ēuen

ihrlm̄bè Es ug l̄ot micor k̄ozèlèi-
 tet volna i^c bètphageba & betania-
 ba a' hegrè ki hiuatic oliuetnac
 èrèztè kètt̄ot o taneituaní k̄ozz̄ol
 mōduan Men̄n̄etec a' kastelba ki
 tū èll̄entec vagon kibè menuē lèl-
 t̄ec eg zamar vèhm̄et meḡk̄otuen,
 kin fonha fem eg èmber nē vlt,
 oggatocmeg ̄ot̄et & hoziatoc id̄e, &
 ha ki tut̄oket k̄erd̄end íg mōgatoc
 ̄on̄eki, mert vr aieíta o zol̄galat̄-
 tat El menen̄ec ke' kic èrèzt̄ett̄ec-
 uala & m̄ng l̄elec a' uèhm̄et allatta
 mikent mōdottauala o n̄ekic Azoc-
 nac ke meḡodattoc a' vèhmet mō-
 danac o vraí ̄on̄ekic mit oggatoc
 meg a' uèhm̄et, & ̄oc mōd̄danac
 mert vr vaíla o k̄èll̄em̄et̄efeḡet,
 Es viuec azt̄ i^choz, Es o ruhaio-
 kat a' vèhemrè han̄uan i^ct felirè
 vlt̄etec, O èlm̄eūē ke' t̄ereiticuala
 o ruhaiocat az vt̄ba, Es micor k̄o-
 z̄èl̄eit̄ene oliuet h̄egen^c leit̄oierè
 k̄ezden^c m̄ed a' lezallocnac ḡol̄e-
 kez̄et̄i, ̄or̄luē dil̄èrnīec ift̄ent nag
 z̄oual m̄ed a' íozagokert kik̄et lat-

tacuala mōduā Aldot a' királ ki
 īot vrnaç n̄euébè, bèkefeg m̄eb̄en
 & dil̄ofeg magaffagocban Es a' leual-
 tac Es a' l̄eualtac k̄ozz̄ol n̄em̄ell̄ec
 mōdanac ̄on̄eki M̄ester f̄edmeḡ te
 taneituanidat Kícn^c o mōda Mon-
 dom t̄un̄etec mert ha èzec v̄ezt̄eg-
 l̄endn^c a' k̄oūec kaialtnac Es hog
 k̄oz̄èl̄eit̄etuolna latuā a' uaroft fira
 ̄oraita mōduā M̄ert es ha te meḡef-
 m̄ert̄eduolna, es valobizon̄ è te na-
 podban m̄el̄ten̄eked b̄ek̄efeḡedr̄eMa
 ke' èl̄reit̄ett̄ec te z̄em̄eid̄t̄ol mert
 īon^c napoc te b̄eled, & meḡ k̄or̄ne-
 kezn^c teḡed te èll̄enfeḡid planca &
 meḡk̄or̄nékezn^c teḡed̄et & egbè z̄o-
 reitnac teḡed̄et m̄end̄en̄onn̄en & a'
 f̄oldr̄e t̄er̄īez̄tn^c teḡed̄et & te fiaidat
 kic te b̄enn̄ed vadnac, azert hog
 nē èsm̄ert̄ed̄m̄ng te meḡlatatodnac
 id̄eí̄et Es b̄è menuē a' templōba
 k̄ez̄de kí hanní az arolocat & a' v̄e-
 ūok̄et o benne mōduan azocnac Ir-
 uan vagō mert èn hazam imad̄fag-
 nac haza, tú ke' t̄ott̄etec azt tol-
 uaíocnac barlangaía, Es vala m̄ed̄

napon a' templomban taneituan A' papoc feiedèlmi ke' 2 az irastudoc ɛ a' nepècn^c feiedèlmi kerèficuala ɔtèt èluèztènièc ɛ nē lélicuala mit tennen^c ɔnèkí, mert mēd nép vge- hɔt uala halgatuan ɔtèt

X X

Es ug ɔt a' napoc eggícbèn ɔ az nepèt taneitatta, ɛ a. templomban euāgelízalatta, egbè ɔɔ- lèkezen^c a' papocnac feiedèlme ɛ az irastudoc a' ueneckèl, ɛ mōdanac ɔnèkí Mondīng múnèkɔc mēl hatalmal tézèd èzekèt, auag kí at- ta tenèked è hatalmat Fèlèluen ke' monda azocnac Kèrdlèc èn es túto- ket èz ígèrɔl fèlèllètèc ènnèkē Ja- nofnac kèrèztfcgè mēbɔl vala é auag èmberectɔl ɛ ɔk gondolnac uala ɔnɔ bènnc mōduan me't ha mōdanguc mēnbɔl mōd azert mirè nē hittètèc ɔnèkí, Ha ke' mōdan- guc èmberectɔl mēd a' nép me'gkɔ- uèz mūkèt, mert bizonofoc valanac

Janofnac igaz pphā voltaban, ɛ fè- lèlen^c ɔ nē tuttokat honnan volna Es mōda ɔnèkic i^c En fē mōdom tú nèctec mēl hatalmal tézèm èze- kèt Kèzde ke' a' nepn^c mōdaní pel- da bèzedbèn Eg nēmínèmɔ èmber plantala ɔɔɔt, ɛ ada azt a' vince- lèrecn^c, ɛ ɔ ɔzarandocla foc idɔc- bèn Es idèiè koran èrèztc ɔ ɔlga- iat a' vīncelèrechèz, hog adnanac ɔ nèkí a' ɔɔɔnèc gímɔhlébèn, Kic meguèruèn èlèrèztc ɔtèt hyan 2 hozia tolda mas ɔlgaíat èlèrèztèni Azoc ke' èzt es meguèruē ɛ bozzo- fagockal géteruē èlèrèztc hyan, ɛ tolda harmadot èrèztèni, Kic azt es me'g fèphétuē kiuètèc Mōda ke' a' ɔɔlganac ura, Mit tegèc Erèztem èn zèrètɔ fiamat, nétalantal èzt al- tallac micor latangac Kít micor lat- tac uolna a' vīncelèrec gondolanac ɔnɔ bènnc mōduā Ez a' magzat ɔlluc meg ɔtèt hog legen mienc èz ɔɔc Es a' ɔɔɔn kúnɔl vétuē me'gɔlèc ɔtèt mit tezèn azert azoc- nac a' ɔɔɔn^c vra Jɔ ɛ èluèztí a'

vincelèrekèt, ɛ agga a' ʒɔlɔt egè-
bècn^c. Ki haluā mōdanac nèkí Az
nem lézèn Q ke' nézuē azocat mō-
da, Mí azert a' mēl íruā vagō A'
kpuèt kit meǵutaltac a' rakoc èz
lɔt a' ʒégèlètn^c fèiebèn, mēd ki
èfendic a' kprè megrazottatic, kirè
ke' a' kɔ èfendic meǵtori azt Es
kèrèficuala a' papocnac fèiedèlmí,
ɛ az irastudoc az ídɔbèn kèzekèt
reia èrèztèni, ɛ félec a' nepèt, me't
megèfmèrtéc hog hoziaioc mondot-
ta è hafonlatot Es alnolkoduan
èrèztén^c alnolkodatokat, kic ɔma-
gocat igazacnac hafonlanac hog
meǵfognac ——— ɔtèt ɔ bè-
zedébèn, ɛ adnac ɔtèt a' fèie-
dèlmfegnèc ɛ a' fèiedèlm hatalma-
nac, ɛ kèrdec ɔtèt mōduan Mèf-
ter tugguc, mert igazan taneit-
taʒ, ɛ nē vèzèd èmbèrecn^c ʒème-
lekèt, dè iftènn^c utat igaffagǵal
taneitod Illic é münèkɔnc adot ad
nonc laʒarnac auag nē Megèfmèr-
uē ke' ɔ alnolkodatfokat mōda
azocnac Mít kéfertetec èngemet mu-

taffatoc ènnèkem a' pēʒt kí kèpet
valla ɛ kɔrɔl irattat Felèluē mō-
danac nèki laʒaret, Es mōda azoc-
nac Aggatocmǵ azert mēl laʒare
laʒarnac, ɛ a' mēl iftène iftènn^c,
ɛ nē foghatacmǵ ɔ igéièért a' ne-
pèc èlɔt, ɛ ludalkoduā ɔ fèlèlètin
vèʒtèglén^c Hozia vepén^c ke' a' fa-
duceofoc kɔzzɔl nemèlec kí mǵ
taǵaggac a' félkèlètét ɛ kèrdec ɔtèt
mōduan Moýfes irt münèkɔnc, Ha
valakin^c atʒafia meǵhaland, ɛ èz
fèlèfegèt vallot lènd, ɛ èz magzat-
nalkúl lènd, hog vége azt ɔ atʒa-
fia fèlèfegǵe ɛ fel tamaʒia a' mag-
zatot ɔ atʒafianac, Valanac azert
hètèn atʒafiac, ɛ az èlɔ vɔn fèlèfe-
gèt ɛ ɔ meghala magzatnalkúl, ɛ
a' mafod ueue azt az es meghala
fiunalkúl azonképpèn mēd hètèn ɛ
nē haganac magzatot ɛ meǵhalanac,
ɛ mentɔl vtolb a' nēberí es mǵha-
la, a' félkèlètben azert kic a'
fèlèfeg èzec kɔzzɔl me't bizon
mēd hètèn vallottac ɔtèt fèlèfe-
gɔl, ɛ mōda ɔ nèkic íc E uilag-

nac fíái hazafkodnac & menèke-
 zètbè adatnac, dè azoc kic méltoc
 lézn^c a' mas uilagnac & a halottai-
 bol felkèlètn^c utanna nē hazafkod-
 nac fem fèlèfegekèt nē vèzn^c mert
 toabba meg fem halhatnac, mert
 egènlòc vadnac az angalockal & if-
 tenn^c fíái, mért legèn^c scèntélètn^c
 fíái, dè hog felkèllenc a' halottac
 Moifes mutatta a' bokornal mikep-
 pē mōga vrat Abracham iftènen^c
 Ifaac iftènen^c & Jacob iftènen^c If-
 tèn ke' nē hallottake, dè èlèuène-
 ke mert mēden^c éln^c ɣnèkí Fè-
 lèluē ke' az iraftudoc kɔzzɔl né-
 mēllec mōdanac Mèfter iol mō-
 dad, & toabba fènkí nē mèriuala
 ɔtet kèrdèni Monda ke' azocnac
 Míkèppèn mōgac x^c nac dauid fia
 voltat, & dauid mōd a' pſalmofoc-
 nac kɔnuebē Monda vr èn vrānac
 v̄l èn íogom fèlɔl, Miglèn vèſſem
 te èllènſegidèt te labaidnac ſamola
 ala, dauid azert vranac h̄ya azt,
 & míkèppèn ɔ fia Mēd a' nepèc hal-
 lattara ke' mōda ɔ taneituanínac so. levél. kèt mellèkèt || lattoc íɔn^c a' na-

Figèlmèziètéc az iraftudoctol kic
 akarnac íarnioc ſtolacban, & zèrètn^c
 kɔzɔnètekèt vafarban, & èlɔ zèke-
 kèt ſinagógacban, & èlɔ v̄lɔ hèlé-
 kèt vèndégfegebèn, kic bènèlic
 ɔzuègecn^c hazocat, hoziu imadfa-
 gót hafonluā, èzec vèznèc nagob
 karhozatot

Z1

X X I J

T ekentuē ke' lata a' kazdago-
 cat, kic èrèztic vala ɔ aian-
 dokocat a' ḡazofilanciumba, lata
 ke' eg nemínèmɔ zègèn ɔzuèget
 ket fel akla èrèztètet & mōda Bí-
 zon mōdom tūnèctec mert è zègèn
 ɔzuèg mēdenecnèl tɔbbèt èrèztèt,
 mert mēd èzec ɔ bɔuɔlkɔdetecbɔl
 èrèztèttec iftèn aiandokit è ke' ab-
 bol mēl ɔ nèki fogatkozatos, èrèz-
 tettè mēd ɔ èlètet mellèt vallot Es
 nemèllècnèc a' tèmplomrol bèzél-
 lèttec hog io kɔuèckel & aiando-
 kockal ékèſeitètét volna mōda èze-

poc kicbē nē hagatic kō kouon ki
 nē meg' tōrètèfēc Kèrdec ke' otèt
 mōduan Paranolomicor lēzn^c èzec,
 & mèl ièlenfēgēc micor kezdnēc
 lēniēc Kí mōda Laffatoc hog èlne
 hitètèfēfēc me't fokac ion^c èn nē-
 uembē mōduan mert èn vagoc & az
 idō èlkōzēleit, ne akariatoc azert
 mennetec azoc utan, Mikor azert
 latandotoc hadakat & ———
 hitètèfēc ne akariatoc meg'yēdne-
 tec, èzec^c ke' èlōzèr lēnniēc kēl
 dē nē legottan végèzèti Tahat mond-
 uala nèkic Tamad nemzèt nēzèt èl-
 lèn & orzag orzag èllèn & lēzn^c nag
 föld indolatoc hēlēc zèrent & dōgoc
 & èhfēgēc & mēni fēlèlmēc, & lēzn^c
 nag ièlenfēgēc, dē mēd èzec
 èlōt vètìc tū reiatoc o kezekèt, &
 vldōzn^c o fīnagogaiocban èlarol-
 uan, & orizètècbē vonuā kiraloc
 èlèibē, & fēiedèlmēc èlèibē vitèt-
 tec èn nèuèmert Tōrtennēc ke' tū-
 nēctec tanofagba, vēfētēc azert tū
 zuuètècbē ne gondollatoc mēg mit
 fēlèllètēc, mert èn adoc zāt & bōl-

lèfegèt kīn^c èllènè nē alhatnac, &
 èllènè nē mōdhatnac mēd tū èllèn-
 fēgtēc Elaroltattoc ke' zulèitectōl
 & atatocfiatol & rokonitōctol & ba-
 ratitōctol, & halallal meggētèrn^c
 tū kōzzollètēc, & leztēc gūlōfēgēc-
 bèn mēdèn èmberecn^c èn nèuèmert,
 & fūrt tū fētecrōl èlnē vèz, bekē-
 fēgbèn biriatoc tū lēlketekèt Mi-
 kor ke' latangatoc ihrlēmèt a' had-
 tol megkōrnèkeztètni, tahat tug-
 gatoc mert èlkōzēleit o pužtolatīa,
 Tahat kic iudéaban vadnac fuffa-
 nac a' hegecrè, & kic o kōzèpettē
 èltauožianac, & kic a' vidēkecbèn
 o bèle ne mēnnèn^c, mert èzec gō-
 zōdèlmn^c napí, hog bè tèllēfēg-
 gèn^c mēdenēc mēllēc iruā vadnac
 Jay' ke' tērhēfecn^c & zūlōknēc a'
 napocban, mert lēzèn nag zoron-
 gatas földōn, & harag è nepnēc &
 èfn^c tōrn^c zaiaba, & megfogattat-
 uan vitètn^c mēden nēzètècn^c kō-
 zicbē, & ihrlēm megñomottatic po-
 ganōctol, mīglē bètèllēfēggèn^c
 nēzètècn^c idèiec Es lēzn^c ièlen-

fegèc napban ⁊ hodban ⁊ lillagoc-
ban, ⁊ földèken nēzètecn^c zōrō-
gatafoc, tēng^rer haborolatīanac ⁊
habainac zozattatol, èmberec meġ
azuan a' felèlmtol, ⁊ a' varodalm-
tol meļlec iōn^c mēd è uilagra, mert
mēni iozāgoc mġindoltatnac, ⁊ ta-
hat latīac èmbern^c fiat iōni kōdbē
nag hatalmal ⁊ nagfaġġal. Ezecn^c
ke' kēzduén lēnniēc tèkenlètēc ⁊
èmēļletecfel tū fètekèt mert èlkō-
zèleit tū zabadfagtoc ⁊ monda o' nē-
kic è hafonlatot Laffatoc a' figēfat
⁊ mēd facat mīcor imar o' bèlōļlōc
gimōļlōt tēremtēdn^c, mert kōzèl
uagon a' nār, ugan es tū micor la-
tangatoc èzekèt lenniēc tuggaloc
mert kōzèl uagō iftēnn^c orzāġa
Bizon mōdom tūnēctēc mert nē mu-
līc èl è nemzèt mignē mēden^c le-
gēn^c Meñ ⁊ föld èl mulic èn igéim
ke' èl nē mulnac Figēlmèziètēc ke'
maġatocnac, netalantal meġnèhè-
zeggēn^c tū zūuètēc torkoffaġġal ⁊
rèzèġfeggèl, ⁊ è uilāġnac zōrgal-
mazatoffaġġaual, ⁊ iōyōn tū kōzi-

tecbe a' hirtèlen nap, mert mōnal
tōr iō mēdenecn^c kōzicbè, kic vln^c
mēden földn^c zemēlen, ⁊ ug vī-
gaziatoc mēden idōben imadkoz-
uan, hog méltac legètēc éltauōz-
tatnotoc mēd èzeket meļlēc iōuēn-
dōc, ⁊ allanotoc èmber fianac èlōt-
tō Vala ke' nappal taneituā a' temp-
lomban dè eyèl ki mēnuē lakozic-
uala a' hegen kī hiuatīc oliuetnac,
⁊ mēd nēp zōrgalmazicuala o' hoz-
ia a' templōba iōni halgatni o'tèt

ZZ

X X I J

E l kōzèleit vala ke' a' pōġa-
lacnac inēpec napia kī mō-
datic hufuetn^c, ⁊ kèrēfīcuala a'
papocnac fēiedèlmi ⁊ az irastudoc
miképpèn i'ct meġōļhètēc, de fe-
licvala a' nēpèt, Bēmene ke' fa-
thanas Judasfa, ki nèuēztètēc sca-
rīuthnac a' tīzènkètto kōzzol eg ⁊
èlmene ⁊ bèzelle a' papocnac fēie-
dèlmīuèl ⁊ a' mēstereckèl, mīkep-
pèn o'tèt èlarolna o' nēkic, ⁊ o'p-

lén^c & fogádanac onèki penzt ad-
 nioc, & fogáda & kèrèfi vala azo-
 kat hog kèzbè adna otèt golèke-
 zètnèlkúlön Jpuo ke' a' pogala
 ètèlⁿ napia kin a' barant kél vala
 meg' olní, & èrèzte Petert & Ja-
 nost mōduan, Mennètéc kèzèhe-
 tecm̄g múnèkōc a' barant hog ègōnc,
 o ok mōdanac, Hol akarod alkot-
 nonc, & mōda azocnac, tú a va-
 rofba bēmenettètéc, èlōtōcè kel
 túnètéc eg neminēmō èmber kor-
 foual vizèt viuén, Kouèssètéc otèt
 a' hazba kibè bēmegèn, & monga-
 toc a' haznac hazi atfanac Mèster
 mōga tenèked hol vagon a' zállas,
 hol a' barant égēm èn taneítuani-
 m̄al, & o mutat || túnètéc nag va-
 loralo hēlt vèttètèt & ot kèzèhè-
 tèc, Mènuē ke' lélec mikent mō-
 dot o nèkic i^c & megkezeitec a' ba-
 rant Es micor idéiè lōtuolna euec
 es a' tizenkèttō o uèlè & mōda one-
 kic Keuanattal keuantam a' barant
 ènnē tú uèlètéc mí èlōt zenuèggèc
 Mondom ke' tún^ctec Mert nē èzēm

81. level.

èzt èttōlfoguan, mignem bètèllè-
 feggec iftènn^c orzága Es véuē a'
 kèlhet halalatot ada & mōda Vègé-
 tèc & iziatom̄g azt tú kōzōttètéc
 mert mōdom túnètéc, hog nē izom
 è zōlō vèzzōnèc nemzefebol, mig-
 nē iōyōn iftènn^c orzága Es véuē a'
 kènèrèt halalatot ada & m̄g zège &
 ada onèkic mōduā Ez èn tèstem kí
 tú értètéc èlaroltatic, èzt tegetéc
 èn èmlèkezètemrè Azonképpèn es
 a' kèlhét mí vtan valoraltuolna
 mōduan Es a' kèleh vȳ tōruen èn
 vérèmbè ki fokakért èlōtlètíc, Dè
 valobizon az èngēm èlarolonac kèzè
 èn vèlē vagō az aztalon, & bizon
 èmbern^c fia mégèn mí zèrent meg-
 vègèztètét, Dè valobizon iay az
 èmbern^c kí miat èlaroltatic, o ok
 kèzden^c kèrdezkednièc, onōkōzōt-
 tōc, kí volna o kōzzōllōc kí otèt
 èlarolando uolna lōt vètōkōdèt onō
 kōzōttōc, kí o kōzzōllōc tetnec na-
 gobnac Monda ke' o nèkic Poga-
 nocnac kírali vralkodnac o raitoc,
 & kí hatalmat valnac o raitoc

tízt tartocnac hiuatnac, tú ke' nē
 ig dē tú közöttetec nagob légén
 mikeppē a' kúffēb ɛ ki fēllol mulo
 mikeppē a' zolgaló, me't ki na-
 gob, auag ki zolgal, nē dē ki ūl
 ē En ke' vagoc tú közöttetec mi-
 képpēn kí zolgal Tú ke' vattoc kic
 megmarattatoc èn vèlē èn kéfértē-
 timbēn, ɛ èn zerzec tūnēctec or-
 zágot mikeppēn èn a'fām zérzēt èn-
 nēkem, hog égētēc ɛ ígatoc èn vè-
 lem èn orzágomban, ɛ vltoc a' zē-
 keken ítéluē ifrlnēc tizenkēt nēzē-
 tet Mōda ke' vr fimōnac Simonyme
 fathanas kōuētet tútōkēt, hog meg-
 roftalna mikeppēn buzat èn ke'
 kértēm te ertēd, hog megue fogat-
 kozíec tē hūtōd, ɛ te valamicoron
 megfordoluā me'gtōkellēd te a'fād-
 fíait Ki mōda ɔnēki Vram kéz va-
 goc te uèlēd mennem halalra ɛ
 tōmlōcbē, Es ɔ mōda Mondom te-
 nēked pēter nē zol ma kakas, mig
 nē háromzēr tagac'még èngemēt èf-
 mērtēdēt Es monda ɔnēkíc Mikor
 èrēztettelēc tútōkēt 'facnalkul ɛ

taffolnalkul, ɛ farucnalkul mi dē
 nē valamí fogatkozot uolt ē meg
 tūnēctec ɛ ɔk mōdanac, fēmi Mōda
 azert ɔnēkíc, dē ma kinēc 'fakía
 vagō feluégē, azonképpēn ɛ taffolt,
 ɛ kinēc nīl èlagga ɔ zocnaiat ɛ
 vegen tōrt ɔmaganac Mert mōdom
 tūnēctec hog meg ènn^c mēl iruā
 vagon békél tellēfední èn bēnnē,
 ɛ hamíffackal zamlaltatot Es mert
 azoc mēllēc vadnac èn rollam ve-
 gēzētet valnac Es ɔk mōdanac Vram
 ím it kēt tōr Es ɔ mōda ɔ nēkíc
 Eleg Es ki mēnuē megēnuala zo-
 kafa zērēt az olaiocnac hégérē, Kɔ-
 uēctec ke' ɔtēt ɔ taneituanoc Es mi-
 cor íutotuolna a' hēlrē mōda ɔnē-
 kíc, Imadkoziatoc hog kéfértētbē
 ne mēnēctec, ɛ ɔ èl tauozec ɔ tōl-
 lōc eg kɔ hageítasne, ɛ tērdēit lē-
 háítuan ímadkozícuala mōduan Áta
 ha akarod ved èl ē kelhet èn tōl-
 lēm, dē valobízon ne legen èn aka-
 ratom, dē tíed, ielenec ke' ɔnēkí
 angal mēnbol batoreituan ɔtēt ɛ
 hózia leuē a' víadalban ímadko-

zicuala, & lot o vèrèie mikeppèn,
 vérn^e leppènètè lè loroguā a' föld-
 rè, & micor felkolt uolna az imad-
 fágbol, & iot uolna o taneituaní-
 hoz, lele azocat zomorofag miat èl
 aluuan, Es mōda onèkic Mit aloz-
 toc kèllètéc fèl imatkoziatoc hog
 kéfertèt bè ne mennètéc Meg o
 bèzèllètéc yme a' golèkezet, & a'
 tizènkettó kózzol ég ki mōdatic
 Judafnac èlèuè muſſa vala azocat
 & megkòzèlèite i^ct hogt megapolna
 otèt Ihc ke' mōda onèkí Judas apo-
 lattal arolod èl èmbern^e fiat Lat-
 uā ke' èzèc kíç o uèlec valanac mèl
 iquēdo vala, Mondanac o nèkí Vram
 ha vagíonc a' kèffèl, & azoc kózzol
 ég lapa a' papoc fèièdèlménèc zol-
 gáiat, & èl vágá o íog fúlét Fèlèl-
 uen ke' i^c mōda Haggatoc èl eg
 èddeglen, & micor illètéc uolna o
 fúlét mg vígázta otèt Mōda ke' i^c
 azocnac kíç o hozia iottèn^e vala a'
 papoc fèièdèlmin^e, & az eghaz mēf-
 terin^e & a' vénecn^e Ki iottètéc èn
 hoziam mōnal toluaíhoz tōrōckèl &

rudackal, || megfognotoc engemèt, 82. levél.
 Jollèhet mēd nāpon vèlètéc voltā
 volna a' tēplomban, nē noitot-
 tatoc tú kèzètekèt èn reiam, dè
 èz tú ídètéc & fètetfegn^e homala,
 Megfoguan ke' otèt vínec a' papoc
 fèièdèlmin^e hazahoz, de pèter mēz-
 zol kouétí vala otèt, Túz goituā
 ke' a' pituar kòzèpet, & azoc kōr-
 nōl vluén Pèter vala o kòzèpettec,
 Kit micor latot uolna neminēmō
 leañ a' világnal ulètéc & o reia tē-
 kentètuolna, mōda Ez es ouèle
 vala, & mg tagáda otèt mōduā Nem-
 beri nē èsmèrtèm otet, & kèuèfèn-
 ne vartatuan mas latuā otèt mōda,
 Te es azoc kózzol vag, Dè Pèter
 mōda O èmber nē vagoc Es mōnal
 eg ídō kōzbè muluan, mas bízō
 valla vala mōduan Ez es o vèle
 vala, & mert galileabèlí Es mōda
 Pèter Ember nē tudom mít mōdaž,
 & legottā meg o è bèzèlètéc kakas
 zola. & mgfordoluā vr tēkente Pè-
 tert, & megèmlèkèzèc Pèter vrnac
 ígeierol miképpèn mōdot, Mert mi

èlòt kakas zol haromzèr tagacmeg
 èngemèt, ɛ kí mēuen keferuē fira
 Es a' ferfiac kic ɔtèt tartacvala ka-
 romlatot tèznèc vala ɔnèkí vèruē
 ɔtèt bè fedec ɔ orcaiat, ɛ lapdof-
 facuala ɔtèt, ɛ kèrdicuala ɔtèt
 mōduan pphetizal múnèkɔnc x^c
 ki tegedèt lapot, ɛ egèbekèt fo-
 kakat mōdnacuala karomluan ɔtèt,
 ɛ hog nap lɔt volna egbè gɔlèke-
 zen^c a' nèpècn^c véní, ɛ a' papoc-
 nac fèiédèlmi ɛ az irastudoc viuec
 ɔtèt ɔ tanalocba, mōduā Mongad
 múnèkɔnc ha te vag x^c Es mōda
 ɔnèkic Ha mōdandō tū nèctèc nē
 hižtèc ènnèkem Ha ke' kèrdèndlec
 nē fèlèltec ènnèkem Ettɔl foguā
 ke' lezèn èmbern^c fía iftèn tèhèt-
 fégén^c fogia fèlɔl Mōdanac ké' mē-
 dèn^c Azert te vag íftènn^c fía Kí
 mōda Tū mōgatoc mert èn vagok
 Es ɔk mōdanac, Mi tanofagot ke-
 uanōc meges, mert mú magonc hal-
 lottuc ɔ zaiabol

x x i i j

Es felkèluē mēd ɔ fokaffagoc,
 viuec ɔtèt Pilatoshoz, Kèz-
 dec ke' ɔtèt vadolní monduan Ezť
 lelɔc, mú nepɔnkèt èlfordeitatta
 ɛ mōduan ɔ magat kíralnac, Pilatɔ
 ke' kèrde ɔtèt mōduan Te vag é
 fidocnac kirala Es ɔ fèlèluē mōda
 Te mōdod, Monda ke' Pilatɔ a' pa-
 poc fèiédèlminèc ɛ a' gɔlèkèzètècn^c
 Sem eg úgèt nē lelèc èz èmberbèn
 Es ɔk hatalmaznacuala mōduā Meg-
 haboreitotta a' nepèt mēd iudean
 zértè, taneítuan ɛ kèzduē galilea-
 tolfoguan mēd èddeglen Pilatɔ ke'
 haluā galileat, Kèrde ha galileai
 èmber volna ɛ hog megèsmèrte,
 mert herodes hatalma alol volna,
 èrèzte ɔtèt herodèshez, ki es ɔ
 Ihrlmbèn vala è napocban Herodes
 ke' latuā i^ct igèn ɔrɔlɔ, keuāna
 uala ke' foc idɔtɔlfoguā latni ɔtèt,
 azert mert fokacat hallotualla ɔ
 rolla, ɛ rēmenliuala valamí fèlen-
 feget ɔ tɔllɔ latni Kèrdí vala ke'

foc bèzedekèl ɔtèt, & ɔ fēmit fem
fèlèlè ɔnèkí Alnacuala ke' a' papoc
fèiedèlmi & az irastudoc alhatatoft
vadoluā ɔtèt Megutala ke' herodes
ɔtèt, ɔ fèrègeuèl, & megkaromla
ɔltɔztètue fèier ruhaba & èsmég
èrèzte Pilatoshoz & ɔn^c a napon
Herodes & Pilatos baratosoc me't
annac èlɔttɔ èllènsegèsec valanac
egmaffal, Pilatos ke', egbè hiuan
a' papocnoc fèiedèlmit, & a' nē-
pècn^c mèfterit, mōda ɔ nèkíc Hož-
tatoc ènnèkē ez èmbert, mōnal a'
népèt èlfordeitatta, & lazár adoía
megadáttat megtiltatta, & íme èn
tú èlɔttètéc me'gkèrduē fēmi v'gèt
nē lelec ez èmberbèn, èzec kɔz-
zol mēllècbèn ɔtèt vadollatoc, dè
fem herodes me't megèrèztette ɔtèt
mú hoziāc, & íme fēmi halalnac
mélto nē ɔt ɔ nèkí Elèrèztē azert
megfèguen ɔtèt, Kèluala ke' eggèt
èlèrèztèni ɔnèki ez ynnèp napon
Iuɔltɔ ke' egembè mēd a' golèke-
zèt mōduā Ved èl èzt, & èrèzd èl
múnèkɔnc barrabaft, Kí a' varof-

bā némínèmɔ kèsafag & gilkoſſag
tètèiert èrèztètét vala a' tɔmlɔcbè
Eſm̄g azert pilatɔ, bèzelle ɔ nè-
kíc akaruā èlèrèztèni i^ct Es ɔk fel
íuɔltén^c mōduan Fèzehèdm̄g fèze-
hèdm̄g ɔtèt Q ke' harmadzèr mōda
ɔnèkíc Miert mi gonozt tɔt ez èm-
ber, halalnac fēmi v'gèt nē lelèm
ɔ bènne, me'g fèddem azert & èlè-
rèztē ɔtèt Es ɔc íuɔltén^c vala ɔ za-
uockal, & Pilatos reia itéle ɔ kè-
rèfekèt, Elèrèzte ɔ nèkíc ke' azt
ki az èmberɔldɔkefert & a' keſafa-
gert èrèztètét uala a' tɔmlɔcbè, dè
i^ct ada ɔ akaraſtɔcnac Es mico' ||
kí vinnec ɔtèt fogānac me'g eg ne- 83. levél.
minèmɔ Cireniai fímont a' falubol
íuɔt Es vètéc ɔ reia a' kèrèztèt
viſèlñi i^c utan Kɔuèti uala ke' ɔtèt
a' népnèc foc golèkezètè, & a' nē-
beriek kic fíraſtacuāla ɔtèt & ga-
zóllacuāla ɔtèt Megfordoluā ke' i^c
azochoz mōda Ihrlm̄n^c Iani, ne
akariatoc fírnotoc èn raitaz, dè
fíriatoc tūnōmagátokon, & tú fíai-
tokon, mert íon^c napoc kicbèn

mōdnac Bodogoc mèddoc & hafac
 kic nē zúlten^c, & èmloc kic nē
 èmtètn^c Tahat kèzdn^c mōdani
 hegecn^c èffetec mú reiane, &
 halmocnac fedèziètecchè mūket,
 mert ha a' ners faban èzeket tezéc
 az aziuban mi lézē Vitetn^c uala
 ke' mas kèt alnokoc o uèle hog
 mēgfèzeitètnen^c Es mi utā iutanac
 a' hèlrè ki híuatíc kopázlatnac hol
 megfèzeitec Es a' toluaiokat eggi-
 ket iog felöl & mafikat balfèlöl Ihē
 ke' mōduala Átas bolasmēg onèkíc
 me't nē tuggac mit tézn^c, dè meg-
 oztuā o ruhiait èrèztènec nílakat,
 & aluala a' nép Lndaluā & meg' mè-
 uèticuala otèt a' fèiedèlmec mōd-
 uan egmafnac Egèbèt mēgvduozeitèt
 ōmagat vduozéhè, Ha èz xp̄c if-
 tenn^c valáztotta, Karomlatot tézn^c
 vala ke' o nèkí a' vítèzec es hozia
 vepuē, & ècetet aduan onèki mōd-
 uā, Ha te vag fidocnac kirala, vdu-
 ozechèd tēmagadat, Vala ke' a' fel-
 löl irt irat íratuā o felèttè eber bō-
 tōckèl gōrōgōckèl & deiakockal,

Ez i^c fidocnac kirala A toluaioe
 kozzöl ke' eggic kic Lúgnēcuala
 karomlacuala otèt mōduan Ha te
 vag x^c vduozehèd tēmagadat & mū-
 ket Fèlèluē ke' a' mafic meg' po-
 reifa uala otèt mōduā Sem te nē
 fèlèd iftènt, ki azon karhozatbā
 vag, & mert mū bizon igaz melta-
 kat vèzōnc mú mūuélkédètōnc zè-
 rēt, dè ez fēmí gonozt nem tōt Es
 mōd vala i^c nac Vram èmlèkezièl-
 mēg èn rollam mico' iutādaz te or-
 zágodba, Es mōda onèki i^c Bizon
 mōdom tenèked, ma èn uèlem léz
 paradilomban Vala ke' monnal ha-
 tod ido, & lōttèn^c fètétfegèc kilèn-
 céd idéiglèn, mēd a' földon, & meg-
 fètetōlō a' nap, & a' templomnac
 foporlaha kōzèpet kètte zakažtatec
 Es iuoltuē i^c nag zoual mōda Ata
 tè kèzèidbè aianlom èn zèlletemèt,
 & èzt mōduā ki lehèllè Latuā ke'
 a' Centurio mēl lōt vala diquéiti
 uala iftènt mōduan Bizon èz igaz
 èmber vala, & mēd a' golèkézètec
 kic egèmbè valanac è ludaua, &

laſſac vala mellec lèzn^c vala vèruē
 ρ mēllekèt mēgfordolnac vala Al-
 nacuala mèzzè mēd ρ èfmèrpi, ⁊
 a' nēberieē kic kōuèttecuala ḡtèt
 galileabol latuā èzekèt Es ime eg
 Joſeph nèuḡ fèrfiu, kí vala io hi-
 res èmber ⁊ igāz, Ez nē èngèdet
 uala ρ tanollocnac, ⁊ mùuèlkede-
 tecn^c Judeaban Aromatiabèli va-
 rofbèlí, kí es ρ varía vala iſtènn^c
 orzáḡat Ez vepec Pilatoſhoz, ⁊
 meḡkére i^cnac tèſtet, ⁊ èlueuē ta-
 kara golba, ⁊ hèlhetè ḡtèt a' kí
 vaiṡ koporfoba, kibè meg fonha
 fènki nē vèttètetuala, ⁊ vala kē-
 zolètn^c napía, ⁊ a' zombat féltè-
 tíc vala, Kōuètuē ke' a' nēberieē
 kic ρ uèle iḡtèn^c vala, ḡalileabol
 latac a' koporfot, ⁊ mikeppèn hèl-
 hètтет vala ρ tèſte, ⁊ meḡfordol-
 uan kēzeiten^c aromatakāt, ⁊ kē-
 nètekèt ⁊ bizon a' parāolat zèrent
 vèztèglen^c a' zombaton

X X I I I J

A Zombatnac èlḡ napian, iḡèn
 holual iḡuen^c a' koporfohoz,
 vèlec hozuā aromatacat mēllekèt
 alkottacuala, ⁊ lèlec a' kōuèt èl-
 hēngèrèituē a' koporforol, ⁊ bè
 menuē nē lelēc vr i^cnac tèſtèt, ⁊
 ug lḡt mico' meḡfogatkoztacuolna,
 yme kèt ferfiac allapanac azoc mèl-
 lèt fénès ruhaban mert ke' fèlèn^c,
 ⁊ ρ zemeleckèl a földrè hailananac
 mōdanac azocnac — mit kē-
 rèſtec èlḡt halottackal nīl ít dē
 felkḡlt, èmlèkeziètec mēg mīkeppèn
 bèzellèt túnèctec, mico' meḡ ḡalí-
 leabā uolna mōduan, mert èmber
 fianac èlkél aroltatni būḡs èmbe-
 recnèc kezecebè ⁊ meḡfèzeitèlni ⁊
 harmad napon felkèlní ⁊ meḡèmlè-
 keztèn^c ρ iḡèierḡl, Es meḡfordol-
 uā a' koporfotol hirdètec a' tizè-
 negn^c, ⁊ mēd az egèbicn^c Vala ke'
 magdalnai maria ⁊ Johanna ⁊ Ja-
 cabnac mariaia ⁊ egèbèc kic ρ vèle
 valanac mēllèc mongacuala a' ta-

84. levél.

neituañocnac, ɛ tètètèc ɔ èlòttɔc
 mikeppèn teuèlgenen? èz igéc ɛ nē
 hizn? vala azocnac Pèter ke futa
 a koporfohoz, ɛ lèhaioluā lata a
 lellahocat ɔ magocnac vètuén, ɛ èl-
 mene ludalkoduan ɔnɔ bènne hog
 || mi lɔt uolna Es kèttɔ azoc kɔz-
 zɔl, azon napō menn? vala az E-
 maus nèuɔ ————— castèl-
 ba, ki vala hatuā lab földne Ihr-
 l̄mtɔl, Es ɔk bèzeln? uala egma-
 nac mēd èzeczɔl mēllèc lɔttècuala
 ɛ vg lɔt, micor bèzellènenèc ɔnɔ
 kɔzɔttɔc, ɛ kèrdézkédnén?, Ih̄c
 kɔzèleítuén megènuala ɔ vèlec Tar-
 tatnacuala ke hog ne èsmèrnecmeg
 ɔtèt Es mōda ɔnèkic Kíe è bèze-
 dèc, kikèt bèzellètèc iarū ɛ zó-
 morouac vattoc Es fèlèluē eggíc kin?
 nèuè Cleophas mōda ɔ nèki Ten-
 magad ihrlmbèlí zárandoc vag, ɛ
 nē èsmèrtèdmeg mēllèc lɔttec ɔ
 bènne èz napochan Kicn? ɔ mōda,
 mēllèc Es mōdanac nèki Nazareti
 i?rol kí volt ɔphā ɔ múuèlkedète-
 bèn, ɛ bèzedebèn ɛ hatalmas ferfiu

iftèn èlɔt ɛ mēd nèp èlɔt, Es mi-
 képpèn attac ɔtèt a papoc feie-
 dèlmí, ɛ mú feiedèlminc halalnac
 karhozáttara ɛ megfèzeitètèc ɔtèt,
 Mú ke rēmenlúcuala hog megza-
 hadeitando volna ifrlt, ɛ ma mēd
 èzec félet harmad napia vagon ímar
 mí vtan èzec lɔttèc, dè es nemel
 nēmbericèc mú kɔzzɔllɔnc valoc m̄g-
 ýéztètèc ma múnkèt, Kic vilamo-
 dat èlɔt voltanac a koporfonal, ɛ
 nē leluē meg ɔ tètèt iquen? mōduā
 es ɔmagocat angali latatot lattocat
 Kic mongac ɔtèt èlní, ɛ èlmenen?
 nemellec mú kɔzzɔllɔnc a kopor-
 fohoz, ɛ ugan lélec mikeppèn a
 nēmbericèc mōdottac, dè ɔtèt meg-
 nē leltec Es ɔ mōda azocnac O hei-
 toc ɛ kéɔ zúuɔnèc hínni mēd azo-
 cat mēllèkèt bèzèlletèc ɔphāc, nē-
 dè èzekèt kellet e x?nac zènuèdní,
 ɛ ug bèmēni ɔ díɔfégébè, Es kèzd-
 uen Moýfèfɔl ɛ mēd a ɔphetacrol
 ————— magari az vala ɔ-
 nèkic mēd irafocbol mēllèc ɔrolla
 valanac, ɛ kɔzèleitèn? a kastel-

hoz houa menn^c uala, & o tètètè
 ḡmagat mèzzèb mètèt, & kènzè-
 reitec ḡtèt mōduan Marag múuè-
 lḡnc vram mert megèstuèhežic, &
 īmar a' nap lèhaīlot Es bēmene o
 vèlec, & ug mico' ènnec o vèlec,
 veue a' keḡèrèt & mḡ alda & meg-
 žège, & ḡoīta vala o nèkic, & meg-
 niltac o žeméc & megèsmèrec ḡtèt,
 & o èlènezec o zemec èlḡl, Es mō-
 danac egmafnac Nemdè mū zuḡnc
 éžḡḡoḡ vala è mū bènḡnc mico'
 az vtbā bèžellenè mūnekḡnc & az
 irafocat megḡnitna mūnekḡnc Es fel-
 kèluèn azō idḡbèn megfordolanac
 irlm̀bè, meglelec a' tizen eggèt eg-
 bè ḡḡèkezuē o azokat kic o vèle
 valanac mōduan mert bizon fèl-
 kḡlt vr & megìelent fimōnac, & ḡk
 megmōdac mèllèc lḡttèc vala az
 vtban, & miképpè megèsmèrtèc ḡtèt
 a' keḡernèc žègefebèn Mikor kè-
 èzekèt bèžellènec i^c allapec o kḡ-
 zèpettec, & mōda ḡnèkic Bekèfèg
 tūnèctec èn vagoc ne akariatoc fèl-
 netèc Dè meg' haborottac & meg-

yèttèc alaituā o magocat žèllèt lat-
 tocat Es monda ḡnèkic Mit habo-
 roltatocmḡ, & ḡondolatoc žalnac
 tú zuuètecbè, Laffatoc èn kèzèimèt
 & èn labaimat mert ènmagā vagoc
 Tapaziatoc & laffatoc, me't žèlletn^c
 tètètè & tètème nīlèn mīkeppèn èn-
 gemèt lattoc vullanom Es micor
 èzeket mōdotta volna mutata o
 nèkic kezèit & labait Meg es ke'
 azocnac nē hīuèn & ḡḡmḡcbèn lu-
 dalkoduan mōda Vagō è it valami
 ènni valo, Es ḡk hozanac nèkī eg
 fūlt hal rezèt & mezzint Es micor
 ḡt volna o èlḡttḡc vèuèn a' mara-
 dekocat ada ḡnèkīc Es mōda azoc-
 nac Ezec az ígèc mèllèkèt bèžèl-
 léttem tūnèctec, micor meg' volnec
 tú uèlètec, me't kèllèmètèfec mē-
 denec^c betèllefednièc mellec iruā
 vadnac moyfèfn^c tḡruènèbèn &
 pphāchan & pfalmofochan èn rol-
 lam, Tahat megḡíta ḡnèkic èrtèl-
 mekèt hog èrtènen^c irafocat & mō-
 da ḡnèkic mert íg vagon irua & ig
 keluala x^c nac žènuèdni, & ha'mad

napon halottaibol felkèlni ⁊ pñiat
 p̄dicaltatní 9 nèuèbè búnõncn^c bo-
 lanattara mēdèn nēzētec kōzõt Ihr-
 l̄mtol kēzduen, Tú ke' vattoc ēzec-
 n^c tanoi, ⁊ èu èrēztem èn atānac
 igerētét tú bèletēc, tú ke' v̄llētec
 è varosbā mīglèn 9ltōztēffetec iō-
 zagba magāffagba, Ki vene ke azo-
 cat betaniaba, ⁊ 9 kēzēit fēlēmēl-
 uē megalda azocat Es ug lōt micor
 megaldottauolna azocat èlmenē 9
 tōll9c ⁊ vitēticvala mēbē, ⁊ 9c
 imadkozuā nag 9rōmēl meḡfordo-
 lanac írl̄mbē, ⁊ valanac mēdha a'
 tēplombā díleruē ⁊ m̄g alduan if-
 tēt ||

K Ezdētben vala ígē ⁊ 85. levél.
 ígē vala iftēnēl ⁊ iftēn
 vala ígē Ez vala kēz-
 dētben iftēnēl Mēdēnēc 9 miatta
 lōttēn^c ⁊ 9 nalanalkul fēmi nem
 lōt Mēl lōt 9 bēnne èlētuala ⁊ az
 èlēt vala ————— èmbé-
 recn^c fenēsseḡe, ⁊ a' fenēssēg fē-

tétechèn fēnlíc ⁊ a' fētetēc 9tēt
 megnē foglaltac Volt iftēntol èrēz-
 tetet ember kin^c nèuē vala Jan, Ez
 i9t tanofagba hog tanofagot ualla-
 na a' vilagrol Igaz vilag vala ki
 meḡuilagoseit mēdèn èmbert è ví-
 lagba i9u9t E vilagbā vala ⁊ è ví-
 lag 9 miatta lōt ⁊ è vilag 9tet meg-
 nē èsmerte Tulaidon 9nnebē i9t ⁊
 9nnēí nē fogattac Valamēnnèn ke'
 fogattac 9tēt adot 9nēkic hatalmat
 iftēnfiaía lenniēc Kíc nē véreeb9l,
 fem tēstnēc akarattabol, fē ferfiu-
 nac akarattabol, dē zúlēttēc iftēn-
 tol, ⁊ az ígē lōt teste ⁊ lakozíc mú
 bēnn9nc, ⁊ lattuc 9 dí9seḡét mon-
 nal áfatol eggētlen eg zúlētetnēc
 dí9seḡet tēllēst malažtal ⁊ igaf-
 saggal Janos tanofagot vallot 9 rolla
 ⁊ kaialtot monduan Ez az kít mō-
 dec kí èn utannam i9uēd9 ⁊ èn
 èlōttēm lōt, mert èn èlōttēm valo-
 vala, ⁊ 9 tēlleḡeḡeb9l mēd mú
 v9tt9c malažtot malažtert, mert a'
 t9ruen moyfes miat adatot, a' ma-
 lažt ke' ⁊ az ígāffag í^c x^c miat lōt

iftènt sonha fènki nē latta, hanē
 lac eggètlen eg zùlètèt fiu ki va-
 gon atanac plèbèn o meghirdètèt,
 Es èz Janofnac tanofaga mícór èrèz-
 tettèc iřlmbòl a fidoc papocat q
 leuitacat o hozía, hog mēgkèrdez-
 nec otèt Te ki vag Es megvalla q
 nē tagadameg mert èn nē vagoc x^c
 Es kèrdec otèt Mí azert Illes vag
 è tè, Es mōda, Nē vagoc, pphā
 vag è te, Es fèlèle Nem Mōdanac
 azert onèki, Kí vag hog fèlèlètet
 aggonc azocnac kic èrèztettèn^c mū-
 kèt Mit mōdaž tenē rollad Monda,
 En vagoc kiètlèbèn iuoltèt^c žaua,
 Kežèhetèc vrnae utat mikèt mōdot
 ifaias pphā Es kic èrèztettèc vala
 valanac a leualtac kozzòl Es kèr-
 dec otèt q mōdanac nèkí Azert tè
 mit kèrèztèlž ha tè nē vag x^c q
 fèm Illes fem pphā Fèlèle onèkic
 Janos monduan En kèrèztellèc víz-
 bèn, tū kòzòttètèc ke allot kít tū
 nem tuttoc, o az ki èn vtannam
 iquēdò ki èn èlòttèm lot, Kinèc
 nē vagoc mèlto hog meg oggam o

faruianac žyat Ezece betaniában lot-
 tèt Jordan èluòl hol uala Jan, kè-
 rèztèluèn, Mafod napō ke lata
 Jan, i^ct o hozia iquètèt, q mōda
 Ime iftènn^c barana, ime ki èluèži
 è uilagnac búnèt Ez az kiròl mon-
 dec èn vtannam iò fèllòl kí èn
 èlòttèm lot ki èn èlòttèm valo vala,
 q èn nē tudom vala otèt, dè hog
 megìelentèt nec ifrlbèn, azert iò-
 uec èn kèrèztèlnē a vizbèn, d ta-
 nofagot vallot Jan, mōduan, mert
 latam a žèllètèt lè žallatta menbòl
 mōnal galambat q o raita maradot,
 q èn nē tudom vala otèt, dè ki
 èrèztèt èngemèt kèrèztèlnē a víz-
 bèn az mōda ènnèkem kirè latādod
 a žèllètèt ležallani q o raita ma-
 radni, Es az ki kèrèztèl scènt žèl-
 lèt bèn, q èn latā q tanofagot val-
 lec mert o iftènnèc fia Mafod na-
 pon esmeg aluala Jan, q o taneit-
 uani kòzòl kèttò, q tèkentuē i^ct
 iaratta mōda Ime iftènn^c barana
 Es hallac a kèt taneituā otèt bè-
 žèllètèt q kòuètèc i^ct Megfordoluan

ke' i^c & latuan azocat otèt kouètec mōda Mit kèrèstec Kic mōda-nac o nèkí Rabi ki magaraztatic mēstern^c hol lakozol, Mōda onèkic i^c Jpouètec & laffatoc Jpouènec azert & latic hol lakoznec, & lakozanac ot a' napō, az idō ke' vala mōnal tizèd Vala ke' Andorias Simon petern^c atfafia, eg a' kettō kozzōl kic halottacuala Janostol, & kouètteèuala otèt Ez lele èlōzèr o atfa fiat Simont, & mōda o nèki Meglèltúc meffiaft ki magaraztatic x^c nac & víue otèt x^c hoz Tèkentuē ke' i^c otèt & mōda onèki Te vag Simon Johanna fia, tè hiuatol Cefafnac ki magaraztatic Petern^c Hol-da keluē ke' akara ki mēnní galileaba, & lele Phuloppot & mōda onèki i^c Kouès engemèt, Vala ke' phulopp Betfaidabol Andoriafnac & Pètern^c varofabol Lèle Phulopp Natanaelt & mōda o nèki Kit Moyfes irt a' tōruénbèn & a' pphācban meglèltúc Nazaretí i^c Nazarethèli Josephn^c fiat, Es mōda onèki na-

thanael Nazarethbol valami io lèhèt Monda onèki phulopp Jōy & laffad 86. levél. Lata ke' i^c || Nathanaelt o hozia iquèttè & mōda o rolla Ime igaz Ifrlíta kibèn alnocfag ínLē Monda onèki Nathanael honnan èsmèrtel èngef Fèlele i^c & mōda onèki Mièlōt teged Phulopp hiuna micor volna a' figè fa alat latalac tegedèt Fèlele o nèkí natanael- & monda, Rabí te vag èlō istènn^c fia tè vag ifrlnec kírāla Fèlele onèki i^c & mōda, mert mōdom tenèked latalae tegedèt a' figè fa, alat, hizèd è èzectōl nagobakat laé, Es mōda o nèkic Bizon bizon mōdom tú nèctcc meglattatoc mēnèt níluā, & istènn^c angalit felmenokèt & lèzallocat èmbern^c fiara

Z

Cap^m 1 J

Es harmadnapon lon^c menèkezoc galileabèlí Canaaban, Es oth vala i^c nac aīna, Hiuatatec ke' i^c & o taneítuani a' menèkezobè

Es a' bor megfogatkozuā mōda i^c-
 nac anna ɔnèki Bort nē valnac Es
 mōda ɔnèki i^c Mi tenèked & ènnè-
 kem nēberi, nē iɔt meg èn idèm
 Mōda ɔ anna a' zolgacnac Valamit
 mōdand túnèktec tègètèc Valanac
 ke' ot vèttètuen hat kɔ vedrec a'
 fidocnac tižtolattoc žèrèt, mēdè-
 nic foglaluā kèt kɔblɔt anag har-
 mat Mōda ɔnèkic i^c Tɔlletèc bè a'
 vedrekèt vízzèl, & bè tɔltec mēd
 tètèiglèn Es mōda ɔnèkic i^c Mère-
 hètèc īmar & vigètèc a' naznagnac,
 Es viuec, Hog ke' koſtolta volna
 a' ——— nažnag a' borra lɔt vizèt
 & nē tudna honnā volna, a' zolgac
 ke' kíc a' vizèt mèreitèttecuala tug-
 gacuala, Hiua a' nažnag a' vɔlè-
 gènt & monda ɔnèki, Mèndèn èm-
 her èlɔzèr a' io bort vèti èlèuè, &
 micor megrezègolèndn^c tahat ažt a'
 mèl alab valo, te ke' tartottad a'
 io bort èddeglē Ezt teue i^c a' iè-
 lenſegecn^c kèzdètèbèn galileabèli
 canaaban, & megìèlente ɔ di.ɔfè-
 gèt & húnèc ɔ bèle ɔ taneituani

Enn^c utāna le žalla Capharnaum-
 ba ɔ & ɔ anna & ɔ attafiaí, & ɔ
 taneituani Es lakozanac ot nē foc
 napocban, & rokon vala a' fídoc-
 nac hufuetèc, & felmenè i^c ihrlm-
 bè, & léle a' templomban arolocat
 Juhocat & tèhènekèt & galambacat,
 & a' pénz valtocat vlèttec, & micor
 alkototuolna mōnal oftort a. kɔtè-
 lelkecbɔl ki vète mēd a' templom-
 bol a' iuhokat & a' tèhènekèt, & a'
 penzualtocnac èrcekèt èlhímte, &
 ažtalocat èldɔíte, & azocnac kíc a'
 galambakat arožlacuala mōda, vi-
 gètèc ki èzekèt īnèn & né akaria-
 toc tennètèc èn ažamnac hazat kom-
 plarfažnac hazaía, dè megèmlèke-
 zen^c ɔ taneítuani me't irnan va-
 gō tè hazadnac žèrèlmè megɔt èn-
 gemèt Fèlèlen^c azert a fidoc & mō-
 danac nèki, mí ièlenſegèt mutac
 múnèkɔnc mert èžt tezèd Fèlèle
 i^c & monda ɔ nèkic Fèhètèc meg è
 templomot, & harmadnapocban fel-
 kɔltɔ ažt Mondanac azert ɔnèki a'
 fidoc Nèguèn hat èžtèdɔcbèn alkot-

tatot è templō ɛ tè harf napocban
koltod fel azt, ɔ ke·mongauala ɔ
tèftèn^c templomarol, Mikor azert
félkoltuolna halottaíbol megèmlè-
kezenèc ɔ taneítuani mert èzekèt
mòdotta ɔ tèfterol, ɛ húnèc az
írafocnac ɛ a·bèzedecn^c mellèkèt
mòdot i^c Mikor ke·volna ihrlmbèn
a·hufuetbèn áz ÿnèp napon fokac
hunèc ɔ nèuèbè, latuā ɔ ièlenfe-
get mellèkèt teženuala ɔ ke·i^c nè
híziuala ɔmagat ɔnèkic, azert hog
ɔ èsmèrnè mèdenèkèt, ɛ mert nè
volna kellèmètes ɔnèki^c hog valaki
tanofagot vallana èmberról, mert
ɔ tugga vala mi volna èmberbèn

1 1 J

U ala ke·a·lèuالتac kózzól èm-
ber Nicodem⁹ nèu⁹ a·fidoc-
nac fedèlmeç Es iqu⁹ i^choz eýél
ɛ mōda ɔnèki Rabi tugguc mert
iftèntól ióttel mèfter me't fènki
nem tèhèti è ièlenfegekèt mellè-
kèt te téz, ha nemha lènd iftèn ɔ

uèle Fèlèle i^c ɛ monda ɔnèki Bi-
zon bízon mōdom tenèked, mert
hanemha ki výonnan zúlètèndic
nè lathaíta iftènn^c orzágat Monda
ɔ nèki Nicodem⁹ míkeppèn zúlèt-
hètic èmber micor vèn ležèn, mi-
nèm mèhèt èfmg bè ɔ annanac ha-
faba ɛ hog èfmg zúlèthèffec Fèlèle
i^c ɛ mōda Bizon bizon mōdō tenè-
ked, hanè ha ki èfmg zúlètèndic
vízból ɛ fcènt lélècból, nem mè-
hèt bè iftènn^c orzagaba Meł tèftól
zúlètet a·tèft, ɛ meł zèllèttól zú-
lètet a·zèllèt, ne ludalkoggal mert
mondam tenèked, kel nèctec výon-
nā zúlètnetec, zèllet hol akar ot
lèhèl ɛ ɔ záuat hallod dè nè tudod
honnā iquýon auag houa meñnèn
Igèn vagon mēđ ki zúlètet zèllèt-
tól Fèlèle Nicodemus ɛ monda ɔ-
nèki Mikeppèn lèhètn^c èzec Fèlèle
i^c ɛ monda ɔnèki Te vag mèfter
ifrlbèn ɛ èzekèt nem tudod Bizon
bizon mōđ tenèked, mert mú bè-
zélluc mełlèt tudonc ɛ tanolonc
mełlèt lattonc ɛ mú tanofagonkat

bè nē vezítèc, ha földièket || mō- 87. level. dottam tūnèctec & nē hízítèc, mi-
keppèn hízítèc ha mēniekèt mon-
dandoc tūnèctec, & fēnkí fèl nē
megen ménbè, hanem kí lezállot
menből ember^c fia kí vagon men-
bèn Es mikeppèn moyfes félmagáz-
tatta a' kegot a' kiètlēbèn, ugan
kel fel magáztatni ember fianac,
hog mēndèn kí hízèn ρ bèle èlne
vèzien de valla az ρρc élètet Mert
ig zèrètè iftē è nilagot, hog ρ fi-
at eggètlen eg zúlottet adna hog
mēd kí hízèn ρ bèle èl ne vèzien
dè valla az ρρc élètet, mert nē
èrèztettè iftèn ρ fiat hog itèllè è
uila'got dè hog vduρzollon è uila'
ρ miatta Kí hízèn ρ bèle nem itél-
tétic, Kí ke' nem hízèn īmar meg-
itèltètet, mert nē hízèn iftēnn^c
eggètlen eg zúlètet fianac nèuebè
Ez ke' az itèlèt mert fenèffeg' iρt
è uila'gba, & inkab zèrèttec èmbe-
rec a' fètetfegèt hog nē a' fenèffe-
gèt, mert valanac ρ múuèlkedètec
gonozóc, mert mēd kí gonozól mú-

uèlkedic gúlólí a' fenèffégèt, & nem
íρ a' fenèffegrè, hog megne fed-
deffēn^c ρ múuèlkédetí Kí ke' te-
zèn ígaffagot íρ a' fenèffegrè, hog
megièlentèffēn^c ρ múuèlkedetí mert
iftēnbèn lottèc Ezec utan iρuρ i' & ρ
taneituaní Judeanac földebè & ot
lakozić uala ρ uèlec & oth kèrèz-
tèl vala, Vala ke' Jan⁹ kèrèztèlρ
Enonbā rokon Salmihoz, mert foc
vìzèc valanac oth & iρn^c vala & meg-
kèrèztelkedn^c vala mert meg Jan⁹
nem èrèztètet vala a' tōmlōcbè,
Lōt azert kèrdézèt Jan⁹ taneituaní
közöl a' fidockal a' tižtolatrol Jρ-
uen^c Janofhoz & mōdanac nèki Ra-
bi kí teuèled vala Jordan èluol ki-
nèc tanofagot vallal, ime èz kèrèz-
tel & mēden^c iρnèc ρ hozía Fèlèle
Jan⁹ & mōda Nem vèhèt ember va-
lamit hanēha lènd ρ nèki aduā
menből tūnmagatoc vallotoc ènnè-
kem tanofagot mert mōdottam le-
gèc nē vagoc èn x^c dè mert —
—— èrèztètèm ρ tollρ, Kí val-
la a' menazzont az a' vòlègèn, A'

vɔ lègenn^c ke· baraŋta kí al ɛ hal-
gaŋta ɔtèt ɔrɔmèl ɔrɔl a· vɔlègen-
n^c ʒauaért Ebbèn azert èn ɔrɔmèm
bè tɔlt Annac kel fel nɔni ènnè-
kem ke· meġ kúffèbednem Kí fel-
ɔl iɔt mēdenecn^c felettè vagon,
Kí földbɔl vagō földbɔl bèzel Kí
menbɔl iɔt mēdenecn^c felette vagō
Kí ɛ mēllet latot ɛ hallot azt ta-
noŋla ɛ ɔ tanofagat fènki nē vézi,
Kí ke· vëndí ɔ tanofagat meġ ièg-
zette mert iftèn igaz —————

mert kit iftèn èrèztet iftèn^c ígeiet
bèzellí, mert nē mertec ʒèrèt atta
iftèn a· zèllètet, Ata ʒèrèti fíat ɛ
mēdenekèt adot ɔ kèzebè Kí hízèn
fiuba vaŋla az ɔrɔc élètet, Kí ke·
húɔtɔlèn fiunac nē laŋta az ɔrɔc
élètet, dè iftènn^c haraġía marad ɔ
raita

1 1 1 j

Hog ke· meġ èsmère i^c, mert
a· leualtac meghallottac hog

i^c tɔb taneítuañokat teʒèn ɛ kèrèʒ-
tel hog nē Janos, iollèhèt i^c fènkit
nē kèrèʒtelne de ɔ taneítuañi meg-
haga Judeat ɛ èlmene èsmèġ ġali-
leaba Kél vala ke· ɔ nèkí Samaria
közepí által èlmenní Juta azert i^c
famaríanac varofaba kí mondatíc
ficharnac rokon a· maiorhoz kit adot
Jacob Josephn^c ɔ fíanac Vala ke·
ot Jacob kuta Ihc ke· megfarraduan
az utban, vɔlɔ ot a· kut felét Vala
ke· az ídɔ monnal hatod Jɔuɔ eg
nemberí famariabol víz mēreitèní,
mōda ɔnèki i^c Ag ènnèkē ínnom
mert ɔ taneítuañi èl mentèu^c vala
hog etket vènnen^c, Monda azert ɔ
nèkí a· famariái nemberí, mikép-
pèn tè fido valuad kèrʒ èn tɔllèm
īnod kí vagoc famariabèli nèmbe-
rí, mert a· fidoc nē közɔfɔln^c va-
la a· famariabèlièckèl Fèlèlè i^c ɛ
mōda ɔnèkí, Ha tudnad iftènn^c
aiandokat, ɛ kí az kí mōga tenè-
ked ag ènnèkem ínnom, netalan-
tal te kertèl volna ɔ tɔllɔ ɛ adot
volna tenèked èlèuèn vízèt, Mon-

da ɔ nèkí a' nèmberí, Vram ingèn
 nīlèn míuèl mèréh, ɛ a' kut maǵas
 azert honnā vallod az èlèuen vízèt,
 mínē vag tè nagob mü atānctol Ja
 cobtol kí atta múnèkɔnc è kutot,
 ɛ ɔ bèlɔlɔ íut ɛ ɔ fíai ɛ ɔ barmí
 Fèlèle i^c ɛ mōda ɔ nèkí Mendèn
 kí ízic è vízbɔl efmeg megzomíu-
 hozíc, Ki ke' ízéc a' vízbɔl kit èn
 adoc nē zomíuhozic ɔrɔcke, dè a'
 víz kí èn adoc lézèn ɔ bènne viz-
 nèc forrafa boito az ɔrɔc élètbè
 Monda ɔnèkí a' nèmberí Vrà ag-
 gad ènnèkem a' vízèt hog ne zomíu-
 hozíam, ɛ ne íɔýèc idè mèrei-
 tènē Monda ɔ nèkí i^c Men èl hý-
 ad idè te feriedèt ɛ íɔý idè || Fè-
 lèle a' nèmberí ɛ mōda Nīnlèn fe-
 rièm, Mōda ɔ nèkí i^c Jol fèlèlèl
 mert ínlnèn feríèm, mert ɔt ferie-
 ket vallottal, ɛ èz kit vallaž nē
 te feried èzeket íǵazakat ———
 mōdad Monda ɔ nèkí a' nēberí La-
 tom mert ꝥphā vag te, mü atāinc
 è hégen ímadkoztac ɛ tú ug mōdo-
 toc, mert ihrlimbē vagō a' hēl hol

kel ímadkozni Monda ɔnèkí i^c
 Nèmberí hig ènnèkem, mícór fem
 è hegen fē ihrlimbèn nē imaggatoc
 áfat, tu imattoc mellèt nē tuttoc
 mü imadonc mellèt tudonc Mert az
 vduǵffég a' fidoc kɔzzɔl kɔlt kí,
 dè íɔ az ídɔ ɛ ma vagon, mícór
 íǵaz ímadoc ímaggac áfat lélecbèn
 ɛ íǵaǵǵagban, mert áta es íllètène-
 kèt kèrès kíc ímaggac ɔtèt Íftèn
 zèllèt, ɛ azokat kíc ɔtèt ímaggac
 zèllètbèn ɛ íǵaǵǵagban kél ímadní-
 oc Mōda ɔnèkí a' nèmberí Tudom
 mert Maǵías èlío kí mōdatíc x^cnac
 Mikor azert èlíquènd az múnèkɔnc
 meghirdèt mēdenekèt, èn vagoc kí
 bèzellec tenèked, ɛ legottan èlí-
 uen^c ɔ taneituani ɛ ludalkodnac-
 uala mert a' nēberíuèl bèzellènè
 Dè maga fènkí nē monda mit ke-
 rèž, aǵ mit bèzellèž ɔ uèlè, meg-
 haga azert a' nèmberí ɔ vedrèt, ɛ
 èlmene a' varofba ɛ mōda az èm-
 berecn^c Jɔýètéc ɛ lassatoc az èm-
 bert kí megmonda ènnèkem mē-
 denekèt valameǵleket tɔttèm, mí-

ss. lévél.

dènē ɔ̄ é x^c Es a' varafbol kí mén^c fokaŋ ꝛ íutanac ɔ̄ hozia Azon kɔzbè kericala ɔtèt ɔ̄ taueítuaŋí monduan Rabi egèl, ɔ̄ ke' mōda ɔ̄nèkic Ennèkem vagon èièndɔ̄ ét-kèm, kit tú nem tuttoc Mondnacuala azert a' taneítuaŋoc egmaŋnac Mídènem valaki ènni hozot é ɔ̄nèki Mōda ɔ̄nèkic i^c En ètkem az hog tegèm ɔ̄ akaraŋtat kí èrèztet èngemèt, hog meg tɔkèllē ɔ̄ dolgat Nem dè tú mongatoc é hog még neg honapoc vadnac ꝛ az aratat èl-iɔ̄, íme èn mōdom tú nèctec Emèl-letec fel tú žemèitekèt, ꝛ laŋtatoc a' videkekèt mert fèiérèc īmar az aratatra, ꝛ kí arat èrdèmet vézi, ꝛ kí ɔ̄pít gímɔlɔt az ɔ̄ɔc èlètbè, hog kí es vèt egèmbè ɔ̄ɔllon ꝛ kí arat, mert èbbèn vagon az ígáz ígè, mert egeb kí vèt ꝛ egeb kí arat én èrèztettèlec tútɔkèt aratnotoc, meŋlèt tú nē munkalkottatoc, egèbèc mūkalkottac ꝛ tú ɔ̄ mūkaiocba bè-mètètec A' varofbol ke' a' famaritanofoc kɔzzɔl fokac hún^c ɔ̄ bèle

a' nèmberin^c žauaért tanofağ val-laŋtaért, mert megmondot ènnèkem mēdenekèt valameŋlèkèt tɔt-tèm, micor azert íuttanac uolna ɔ̄ hozia a' famaritanofoc kericala ɔtèt hog ot maradna ꝛ marada ot kèt napochan ꝛ naggal tɔbbèc hún^c ɔ̄ bèzedeie't ꝛ a' nèmberín^c — mondnacuala, mert īmar nē te bèžededert hížonc mert mūnōmagonc haŋluc ꝛ tugguc, mèrt èz èvìlagnac ígáz vduɔzeitɔ̄ iɔ̄ Kèt nap utan ke' kí ménè innèn ꝛ èlmènè galileaba, mert ɔ̄ tanofağot valla, mert ꝓphetanac ɔ̄ hoŋnaban nīl. tížteffège, Micor azert íutot uolna galileaba fogadac ɔtèt a' galileabèlièc, mert mendènekèt lattacuolna meŋlèkèt tɔtuala íhrlīmbèn az ýnnèp napon, mert ɔk es az ýnnèp, napra iɔttècuala, Jɔuɔ azert èsmeg galileabèli Canaaba, hol a' vízèt tɔttɔ uala borra Es vala nemínemɔ̄ kiralla kí^c fia bètegluala Capharnaumban, Ez mikor hallotta uolna mert i^c iɔtuolna Judeabol galileaba me-

nè o hozia, ɛ keríuala ɔtèt hog le-
zállana ɛ mǝǝvígáztana o fiat mert
kèzdetuala meghalni Monda azert
i^c ɔnèki Hanēha földi ièlenfegekèt
ɛ menní ièlenfegekèt latandotoc
nem híztèc Monda ɔnèki a kiralla
Vram zállè mí èlɔt mǝǝ hallon èn
fiam, Monda o nèki Men èl te fí-
ad el Hün az èmber a bèzedn^c
mèllèt mondotuala i^c, ɛ èlmegèn
vala, Immar ke o lezállatta o zol-
gai kelen^c èlèibè, ɛ meghirdètce
ɔnèki mōduan me't o fía élnè Kèr-
di uala azert az vɔɔt ɔtɔllɔc kibèn
mǝǝiobbolt uolna, ɛ mōdanac ɔnè-
ki mert tegnapon hatod idɔbèn ha-
gamǝǝ ɔtèt a hidèg lèlèt, Megèsmè-
re azert az afa, mert az idɔ vala
kibèn mōda i^c o nèki, te fiad él ɛ
Hün az èmber ɛ mend o haza E
mafod ièlenfeget teue efmǝ i^c, mí-
cor iɔtuolna Judeabol galileaba

v

v

E Zec utan vala a fidocnac
ýnnèpec napia ɛ felmenè i^c

ihrlimbè Vala ke Ihrlimbèn Pbat-
ica nèuɔ halas to, kí nèuèztètíc he-
berɔl bethfaídanac, valuan ɔt por-
ticost, èzecebèn fekzen uala lèlè-
tèzètèfecn^c nag fokaffága, vakoc-
nac, fantacnac, azottacnac, var-
uan a vizn^c mozdolattat Vrnac ke
angala idɔ || zèrent lèzaluala a ha-
lastoba ɛ megmozdoltaticuala a
víz, ɛ kí èlɔzèr lèzallotuolna a
halastoba a vizn^c mozdolattá utan
megúigazicuala valamí bètègfègtɔl
fòglaltaticuala Vala ke ot némínè-
mɔ èmber valuan o bètègfègebèn
harmíc nólé èztèndɔt Ezt mícor
latta uolna i^c fèkèttè ɛ megèsmèr-
teuolna mert imar foc idèiè volna
monda o nèki Akarz megvígáznod
é Fèlèlè ɔnèki a lelètezètes, Vra
ninl èmbèrem hog míkor megha-
boroland a víz èrèzièn èngemèt a
toba, míglèn ke èn èlútoç egèb
zal lè èn èlɔttèm Monda ɔnèki i^c
Kèl fel ved fèl te agadat ɛ íaríh
ɛ legottā megúigazec az èmber, ɛ
felkèle ɛ vèue o agat ɛ iaruala Va-

89. levél.

la ke' zombat a' napō Mondnac-
 uala azert onēki kī meguígažotua-
 la, Zombat vagon, Nē illic tenē-
 ked fēluēnnēd te agadat Fēlèlè onē-
 kic Ki meguígažta èngemèt az
 monda ènnèkem Kēl fēl ved fēl
 te agadat ꝥ íarih, Kērdéc azert otèt
 ki az èmber ki mondotta tenèked,
 ved fel te agadat ꝥ íarih Ez ke' kī
 meguígažotuala nē tuggauala kī
 volna Ihc ke' èlhaila a' hēlen žer-
 zèt golèkéžèttol Annac utanna lē-
 le otèt i^c a' tēplomban, ꝥ monda
 onēki Ime meguígažtal īmar ne
 akarīh bñnhōnnōd hog valamí go-
 nožb ne tōrtennēc tenèked Elmene
 az èmber ꝥ megmonda a' fidocnac,
 mert i^c volna kī īng viḡažtottaual-
 na otèt Azert ūldožicuala a' fidoc
 i^ct, mert èzekèt težiuala zomba-
 ton Ihc ke' fēlèle ꝥ nēkīc En ačam
 maíglā muuèlkedic ꝥ èn muuèlke-
 dem, Azert inkab kērēfic vala a'
 fidoc otèt meḡolnī mert nem lac
 a' zombatot fēíti uala meḡ, dè es
 ōmagat mongauala iftēnn^c teuén

ōmagat egēnloue iftēnuèl Fēlèlè es
 ug i^c ꝥ mōda onēkīc Bizon bizon
 mōdom tūnēctec Nem tēhèt fiu va-
 lamit ꝥ tollō, hanemha mellèt la-
 tand ačat tēnni, mert valamellē-
 kèt az tēnd èzekèt es fiu azonkep-
 pēn teží, mert ača žerēti fiat ꝥ
 mēdenèkèt mellèkèt težēn meḡiē-
 lenti onēkī, ꝥ èzectol nagob muvèl-
 kedètekèt mutat onēki, hog tú lu-
 dalkoggatoc mert mikèt ača felkōlt
 halottacat ꝥ èltèt, ígēn es fiu ki-
 kèt akar èltèt, Es mert ača nem
 itél valakit, dè mēd itèlètèt adot
 fīunac, hog mēden^c tižtellec fiat,
 mikent es tižtelic ačat Ki nē tiž-
 teli fiat nē tižteli ačat ki èrèžtet-
 tèt otèt Bizon bizon mōdom tūnēc-
 tec, mert ki halgačta èn ígéimèt
 ꝥ hižēn onēki ki èrèžtet èngemèt
 vačla az ꝑꝑoc èlètèt, ꝥ itèlètè nem
 iꝑ de meḡēn halalbol èlètè Bizon
 bizon mondom tūnēctec, mert iꝑ az
 idꝑ ꝥ ma vagon, mīcor a' halottac
 hačlac iftēnfianac žauat ꝥ kic hal-
 lac eln^c, mert mikeppēn ača val

élétet $\bar{o}$ bènne, $\bar{c}$ hatalmat adot
 onékí itéletet tēnī mert èmbern^c
 fia Ne akariatoc ézt ludalkodnotoc,
 mert iot az id $\bar{o}$, kibē mēden^c kic
 a' ferecbèn vadnac, hallac iftèn-
 fianac záuat $\bar{c}$ ——— élèuè ign^c,
 kic iokat t $\bar{o}$ ttènèc élètn^c felkèlè-
 tebèn, dè kic gonozokat muuèl-
 kettèc itèlètn^c felkèlètebèn Nem
 tèhètèc èn t $\bar{o}$ llèm valamit dè mi-
 képpèn halloc itelèc, $\bar{c}$ én itélè-
 tem igaz, mert nem kèrèfèm èn
 itélètemèt dè — akaratat ki
 èrèztet èngemèt afaet Ha èn tano-
 fagot valloc èn rollam èn tanofa-
 gom nem igaz, egèb vagon kí ta-
 nofagot val èn rollam, $\bar{c}$ tudom
 mert igaz $\bar{o}$ tanofaga kit val èn
 rollam, tú èrèztetèc Janofhoz, $\bar{c}$
 tanofagot valla ——— ígaffagnac,
 èn ke' nē vèzèc èmbert $\bar{o}$ l tanofa-
 got, dè es èzekèt mondom hog tú
 vduoz $\bar{o}$ llètèc, $\bar{o}$ vala az eg $\bar{o}$ z $\bar{o}$ uet-
 n^c, $\bar{c}$ a' fenl $\bar{o}$ tú ke' nē akaratoc
 eg ideig vígadnotoc $\bar{o}$ fenèffegebèn
 En ke' valloc Janof $\bar{o}$ l nagob tano-

fagot, mert a' muuèlkedèt mellè-
 kèt adot ènnèkē afa hog tegèm azo-
 kat, a' muuèlkedètèc mellèkèt èn
 tezèc tanofagot valnac èn rollam
 me't afa èrèztet èngemèt $\bar{c}$ kí èrèz-
 tet èngemèt afa, a' tanofagot val
 èn rollam, $\bar{c}$ mert nē hog valaha
 $\bar{o}$ záuat hallottatoc, dè fē lattatoc
 $\bar{o}$ zèmelet, $\bar{c}$ $\bar{o}$ ígéiet nē vallatoc
 tú bènnetèc lakozouol, mert kit
 az èrèztet annac tú nem hiztèc
 Forgaffatoc írafocat kiebèn alaífa-
 toc vallanotoc az $\bar{o}$ roc élètet $\bar{c}$ azoc
 mellèc tanofagot valnac èn rollam,
 $\bar{c}$ nē akaratoc ignot $\bar{o}$ c èn || hoziam 90. levél.
 hog élètet vallatoc Fenèffeget èm-
 bèrect $\bar{o}$ l nē vèzèc dè èn èsmèrtelec
 t $\bar{o}$ tokèt mert iftènn^c zèrèlmet nē
 vallatoc tú bènnetèc En iottèm èn
 atamnac nèuèbè $\bar{c}$ nē vèztèc èngèt
 ha egèb iouènd $\bar{o}$ nèuèbè azt bè vé-
 zítèc mikeppèn hihètèc tú kic di-
 lofegèt egmaftol vèztèc $\bar{c}$ a' dil $\bar{o}$ -
 fegèt ki iftènt $\bar{o}$ l $\bar{o}$ magatol vagon
 nē kèrèfitèc Ne akariatoc aleita-
 notoc hog èn legèc t $\bar{o}$ tokèt vado-

lando aʃanal, vagon kí vadol tú-
tokèt Moýfes kibè tú rëmenkettèc
Meʃt ha hínnètèc moýfèfn^c hínnè-
tèc netalantal ènnèkem es, mert
az èn rollam írt, Ha keʃ az irafi-
nac nē híztèc, míkèppèn híhèttec
èn ígéímn^c

6

V J

E zec utan èlmenè i^c galileabè-
lí tēnger altal kí mōdatic ti-
beriadífnac & kpuèti uala ɔtèt nag
fokaffag mert lattacvala aʃ ielēnse-
gekèt mellèkèt tézèn vala èzeken
kic bètèglⁿ vala, Elménè azert
i^c a hégrè & ot vluala ɔ taneitua-
niual Vala keʃ rokon hufuet aʃ fi-
docnac ŷnèpec napía Mikor azert
felèmlètuolna i^c ɔ zémèit & latta-
uolna mert nag fokaffag iɔt ɔ ho-
zia monda phulopn^c Honnan vegōc
keñèrèket hog egèn^c èzec Ezt keʃ
mongauala kéfertuen ɔtèt mert ɔ
tuggauala mit volna teièndɔ Fèlè-
le Phulop, Kèt záz penz arra ke-

nèrèc nē elegèc èzecn^c, hog eg
mèdèn kèuèfèt mit végē bènne
Monda ɔnèki eg ɔ taneítuaní kɔz-
zol Andorías fimon pètern^c attā-
fia, Eg gèrmec vagō it, kin^c vad
nac ɔt arpa kénèri & kèt hali, dē
èzec mik èzēnnèièc kɔzɔt Mōda
azert ɔ nèkic i^c, Vltèstetèclè aʃ ne-
pèkèt, Vala keʃ foc zena ot aʃ hē-
yen, lè vlen^c azert aʃ ferfiac zām-
mal mōnal ɔtzer èzerèn, Veue azert
i^c aʃ keñèrèket, & mícór halalatot
tɔtuolna èlōzta az vlōcn^c, azon-
keppèn es aʃ halacban mennèt akar-
nacuala, Hog keʃ bètɔltèc vala
monda ɔ taneítuanínac, Gohetèc
fel aʃ dèrebekèt, hog èlne vèzi-
én^c, mellèc mē marattacuola, Fel
gɔitec azert, & bètɔlten^c aʃ dère-
becbɔl tizenket fülès kofarocat, az
ɔt aʃpa keñèrècbɔl & aʃ ket halac-
bol, mellèc meg marattanac azoc-
bol kic ɔttèc vala Az èmberec azeʃt
mícór lattacuolna aʃ ielēnsefègèt mel-
lèt tɔtuola mondnacuola, mert èz
az ígáz ɔphā kí iɔuèndɔ èz uilág-

ba Ihc ke' micor megèsmèrtèuolna
 mert iquèndoc valanac hog otèt
 megfognac, & otèt kiraſſa tennec,
 èlfuta a' hegrè èsmg onō magà hog
 ke' èstuè lōtuolna lèzallanac o taneituañi a' tengerè, Es micor fél
 mètècuolna a' haioba iquen^c tenger
 èlue Kafarnaumba, & immar fètet
 lōt vala, & nē iqtuala o hoziaioc
 i^c A' tenger ke' tamadoz uala nag
 zèllèl futatuan, Mikor azert èuèz-
 tec volna huzon ot auag harmic
 lab földèt, latac i^ct a' tengeren
 iaratta & a' haiohoz közèleitèni &
 fèlèmen^c o ke' mōda o nèkie En
 vagoc ne akariatoc félètèc Aka-
 ríac vala azert otèt a' haioba vèn-
 ní, & legottan a' haio futa a' föld-
 re kirè menn^c vala Mafodnapon
 ke' a' golèkezèt ki alvala tenger
 èluol, lata mert egèb haio nē vol-
 na ot hanèlac az ég, & mert nē
 mentuolna i^c bè a' haioba o taneituañiual,
 de lac o taneituañi men-
 tècuolna bè de egèb haíoc íutanac
 thiberiadifbol rokon a' hèlhèz hol

ottecuala a' kenèrèt iftènn^c halat
 aduan, Mikor azert latta uolna a'
 golèkezèt me't i^c nē volna ot, &
 fem o taneituañi Felmenen^c a' ha-
 iocba, & iquen^c Capharnaumba kè-
 rèfuè i^ct Es micor megleltec uolna
 otèt tenger èluol mōdanac o nèki
 Rabi micor iottèt idè Fèlèle nèkie
 i^c & mōda Bizon bizō mōdom tū-
 nètèc kèrèstec èngemèt, nē mert
 a' ièlenfegekèt lattatoc, de mert a'
 kenèrècból ottètèc & megèlegettè-
 tec Múuèlkeggètèc etkèkèt nē kí
 èluèz de kí megmarad az oroc èlèt-
 bè kit èmbern^c fia ad tūnètèc,
 mert èzt aía iftèn m̄g iègzette mō-
 danac azert o nèki mit tegonc hog
 múuèlkegguc iftènn^c io múuèlke-
 dètít Fèlèle i^c & monda onèkie Ez
 iftènn^c múuèlkedètít hog híggètèc
 o bèle kit o èrèztet Mondanac azert
 o nèki Mel ièlèfegèt tèz èzert te
 hog laffuc & híggōc tenèked, mit
 muuèlkedel, mù aínac mennat ot-
 tèn^c a' kiètlèbèn, mikent iruan
 vagō || Menból kenèrèt adot onè-

91. levél.

kíc ènnièc Monda azert ònèkíc i^c
 Bizon bizon mōdom ——— tūn^c-
 tec, nem adot moyfes tūnèctec kē-
 nèrèt menbòl, dè èn a^tam ad tūn^c-
 tec ígáz keⁿèrèt menbòl Mert èz
 az ígáz keⁿer kí menbòl lezállot
 ꝓ ad élètet èuilagnac Mondanac ke-
 ònèki Vrā mēdha aggad múnèkōc
 è keⁿèrèt Monda azert ònèkíc i^c
 En vagoc élètn^c keⁿèrè Kí iquènd
 èn hoziam nē èhezic, ꝓ ki hiènd
 èn bèlem nē zomiuhozíc òrōcke Dè
 mondom tunèctec, mert lattatoc
 èngè^t ꝓ nē hittètec, mēdent mēl-
 let ad ènnèkem a^ta èn hoziam i^o,
 ꝓ az ki i^ot èn hoziam nē vètemki,
 mert lezállottam mēbòl nē hog te-
 gēm èn akaratomat, dè ò akara^tfat
 ki èrèztet èngemèt a^taet, mert èz
 ò akara^tfa kí èrèztet èngè^t a^tae
 hog mēdent mēllèt adot ènnèkem,
 ne vèzèffec èl abban, de felkòl-
 lèm a^tz az vtolfo napō Ez keⁿ èn
 a^tamnac akara^tfa kí èrèztet èngè^t
 hog mēd ki la^tta fiat ꝓ hizèn ò bè-
 le valla az òrōc élètet ꝓ èn felkòl-

tō òtèt az vtolfo napō Morognacua-
 la azert a^t fidoc arrol mert mōdot-
 tauolna En vagoc a^t keⁿer ki lē-
 zállottam menbòl ꝓ mōdnacuala Nē-
 dè èz é Jofephn^c fia, kin^c mú èf-
 mèrtuc a^tfat ꝓ annat mīkèppèn mō-
 ga azert èz mert menbòl zállottam
 lè Fèlèle azert i^c ꝓ mōda ònèkíc
 Ne akariatoc morgānotoc egmaffal
 Sènki nē i^ohèt èn koziā hanēha
 a^ta kí èrèztet èngemèt vonāga òtèt
 ꝓ èn felkòltō òtèt az vtolfo napon,
 mert iruan vagon pphetacban Es
 lezn^c mēden^c taneitattac iftèntòl,
 Mēd kí hallot a^tatol ꝓ tanolt i^o
 èn hoziam nē hog a^tat latta valaki,
 hanē lac az ki iftèntòl vagō latta
 a^tat, bizon bizon mondom tunèctec
 kí hízen èn belē valla az òrōc élètet
 En vagoc élètn^c keⁿèrè, tú a^tai-
 toc òttèn^c mennat a^t kiètlènbèn ꝓ
 megholtanac, Ez az élètn^c keⁿè-
 rè menbòl lezállò, hog ha ki ò
 bèlòllo èièndic megne ha^tllon En
 vagoc az èl^o kēⁿer kí mēbòl le-
 zállottam, ha ki èièndic è kēⁿèr-

ból el őröcke Es è kèner kit èn
 adoc èn tèstem élèt è uilagert Fo-
 nalgnaçuala azert a' fidoc egma-
 fal mōduā Mikeppèn adhaŧta őr tēf-
 tèt múnèkõnc megènnõnc Monda
 azert őrèkic ihc Bizon bizon mō-
 dom tūn^ctec, hanēha èiènditèc èm-
 ber fianac őr tètet ę yāngatoc őr vé-
 ret nē vallatoc az élètet tūn bèn-
 nètèc Ki èzi èn tèstemèt ę izia èn
 veremèt vaŧla az őrõc élètet ę èn
 fel koltõm õtèt az vtolŧo napon
 Mert èn tèstē bizon etèc ę èn ve-
 rēm bizon vènèrec Ki èzi èn tèf-
 temèt ę izia èn veremèt èn bèn-
 nem lakozic ę èn őr bènne, Mikeppèn
 èrèztèt engemèt èlõ aŧa ę èn èlèc
 ataert, ę kí èlíc engemèt ę őr èl
 èn erettèm Ez a' kèner kí lèzallot
 menbõl, Nē mikeppèn tú ataitoc
 ottèn^c mennat ę meġ holtanac, kí
 èzi è kènèrèt el őrõcke Ezekèt mō-
 da a' finagõgabā taneituā kaphor-
 naūban, Sokac azert őr taneitua-
 ni kõzzõl haluā mōdanac Kemeñ è
 bèzed kí halgalhaŧta aŧt Tuduā

ke' ic őrõ nala mert èrrõl morga-
 nanac őr taneitua-
 ni monda őrèkic
 E gonožbeit tūtõkèt, Ha aze't la-
 tangatoc èmbern^c fiat fel menni hol-
 uala èlõzèr, zèllèt kí èlèuèneit tèst
 nem hažnal valamit, Az igec mel-
 lèkèt bèzellettèm tūnèctec zèllèt ę
 igaffag Dè vadnac nemèllèc tú kõz-
 zõllètèc kic nē hízec, mert tugga
 vala kezdettol foguan ic kic volna-
 nac hièndõc, ę kí èlarolando vol-
 na õtèt ę mōduala Azert monda
 tūnèctec, mert fènki nē iõhèt èn
 hoziam hanē ha lènd őrèki aduan
 èn atamtol Ettõl foguā őr taneitua-
 ni kõzzõl fokac menenèc meġe ę
 imar nē iarnacu-
 ala ——— őr vè-
 le Monda azert ic a' tizenkètton^c
 Minèdè tú es èlakartoc mennetec
 é Fèlèle azert őrèkí Simon Pèter
 Vram kíhèz meġõnc, őrõc èlètn^c
 igéiet vallod, ę mú hizinc ę megèf-
 mærtuc, mert te vag x^c iftènn^c fía
 Fèlèle azert őrèkic ic, Nemdè èn
 tūtõkèt tizenkètten valažtottalac
 é, ę tú kõzzõllètèc eg őrõg Mō-

gavala ke' scariuthi fimon iudafarol, mert èz vala èlarolando otèt, iollèhèt a' tizenkèttò kòzzòl volnà eg

^

V 1 J

92. levél.

E Zec vtan ¶ ke' i^c iaruala galileaban mert nē akaruala iarni iudeaban mert || a' fidoc kèrèficuala otèt megolnièc Vala ke' rokon scenofegia a' fidocnac inèpec napia, Mondanac azert o nèkí o atáfiai Eregèl innèn & men Judeaba, hogy tè taneituanid es laffac tè muuèlkedètìdèt mellèkèt te tèz mert fenki nē tezèn vala mit reitecbèn & kèrèfi ièlen voltat, Ha èzekèt tezèd ièlenlèdīng temagadat è uilagnac me't ingèn o atáfiai fem hiznècuala o bèle Monda azert onèkíc i^c En idèm megnē iutot èl tú idètéc ke' mēd ha kèz E uilag nē gúlòlhèt tutòkèt èngemet ke' gúlòl, mert èn tanofagot valloc o rolla mert o múuèlkedèti gonozoc, tú mennètéc fel az ýnnèp napra En

ke' nē megec fel az ýnep napra, mert meg' èn idèm nē tòltbè Ezt micor o modottauolna marada galileaban, Hog ke' felmentèc uolna o atáfiai, tabat o es fèlmenè az ýnep napra nē ièlennè dè monnal titkon A' fidoc azert kèrèficuala otèt az ýnep napon, & mōdnac uala hol vagon az & foc morgas vala o rolla a' gòlèkezèt kòzzòt mert némèllèc mondnacuala hog io, egèbec mōdnac uala nem, dè èlhitèti a' gòlèkezètét, dè mağa fenki nē mèruala ièlennèm bèzellèni orolla a' fidocnac fèlèlmekert Immar ke' az ýnep nap kòzzèleituē felmenè i^c a' tèmplomba & taneituala & ludalkodnacuala a' fidoc mōduan Mikèppèn tud, èz iraft ha nē tanolta Fèlèle onèkíc i^c En tanofagom nem ènem dè aze kí èrèztet èngemèt Ha kí akaranga o akarafttat tènni, megèsmèri a' tanofagbol ha iftèntòl legè auag ènèmagātòl bèzellèc, Kí onon tòllo bèzel on diòseget kèrèfi Ki ke' kèrèfi o diòseget kí

èrèztette ɔtèt az ígáz ɛ hamíffag ɔ
bènnè ín. Nemdè Moýfes atta é a
tɔruent túnèctec, ɛ fènki tú kɔz-
zollètec a tɔruent nē tezi mít kē-
rèstec èngemèt meg ɔlnɔtɔc Fèlèle
a gólèkezèt, ɛ mōda Qrdɔgɔt val-
laž kí kères tegedet megɔlní Fèlè-
le i^c ɛ mōda ɔ nèkíc Eg ío míuèl-
kedètet tɔttèm, ɛ mēd Ludalkot-
tatoc, Azert atta túnèctec moýfes
a kɔrnekezètet, nē mert moýfèf-
tɔl volna, dè az útaetol ɛ zomba-
ton megkɔrnekeztec èmbert, ha
èmber a kɔrnekezètet vèzi zom-
baton hog ne fefeltèffecm̄g moýfèf-
n^c tɔruenè, ènnèkem mèltatlākot-
toc mert èmbert mèdènèstɔl meg-
uigáztottā zombaton Ne akariatoc
itèlnètec oráara dè ígáz itélètet
itèllètec Mondnacuala azert nemèl-
lec a ihrlmbèlièc kɔzzɔl Nē dè èz
é kit a fidoc kèrèfn^c megɔlnièc,
ɛ ime niluā bèzel ɛ fēmit nē mōd-
nac ɔnèkí, midènē bizonaba meg-
èsmertec é a feiedèlmèc, mert èz
x^c dè èzt tugguc honnā vagō, x^ct

ke micor ipuēd fènki nē tugga hon-
nan legèn Juɔltuala azert i^c a tēm-
plomban taneítuan ɛ monduan Es
èngemèt tuttoc, ɛ honnan legèc
tuttoc, ɛ ènen tɔllē nē iɔttèm, dè
az ígáz kí èrèztet èngemèt, kit tú
nē tuttoc èn tudom ɔtèt, ɛ ha mō-
dandom mert nē tudō ɔtèt lezèc
egènlɔ hazug tūuèlètec, ɛ èn tu-
dom ɔtèt mert ɔ tɔllɔ vagoc, ɛ ɔ
èrèztet èngemèt Kèrèficuala azert
ɔtèt megfogni, ɛ fènki kèzet nē
èrèzte ɔ reia mert meg nē iɔtuala
èl ɔ idèiè A gólèkezètéc kɔzzɔl
ke fokac hùnèc ɔ bèle Es mōdnac-
uala, mikor x^c ipuènd, mí nē tɔb
ièlenfegekèt tèzèn, hog nē mellè-
kèt è tèzèn, Hallac a leualtac a
gólèkezètekèt morgattoc ɔrolla èze-
kèt Es èrèzten^c a fèiedèlmec ɛ a
leualtac zolgakat hog m̄g fognac
ɔtèt Monda azert ɔnèkíc i^c Meglèn
kèuèfenne idèiglèn vagoc tú uèlè-
tec ɛ èlmegèc áfamhoz kí èrèztet
èngemet Kèrèstec èngèt ɛ nem lel-
tec̄m̄g, ɛ houa èn megèc tú nem

iophèttec Mondanac azert a' fidoc Houa menèndɔ èz, mert nē lèllúc-
 īng ɔtet minē poganocnac himleti-
 bè menèndɔ, ɛ taneitādo poganocat,
 minēmɔ è bèzed, èz kit mōdot
 Kèrèstec èngemèt ɛ nē lèltec
 meg, ɛ hol èn vagoc tū nem iophèt-
 tec Az nag ýnnèpn^c ke' utolfo na-
 piā aluala i^c ɛ iuoltuala mōduan,
 Ha kí zomiuhozic iyyon èn hozi-
 am ɛ igec, Ki hiènd èn bèlē mi-
 kent iras monga èlèuèn vizn^c foloi
 folnac ɔ hafabol, èzt ke' mōga va-
 la a' scènt zèllètɔl kit vèndɔc va-
 lanac hièdɔc ɔ bèle, mert meg zèl-
 lèt nē adatotuala, me't meg i^c meg-
 nē diɔuoltètetuala, A' gòlèkezè-
 tec ke' ——— micor hallottac-
 uolna èz ɔ bèzedit mōdnacuala èz
 bizō ɸphā, || egèbec ke' mōdnacua-
 la èz x^c, nemèllèc ke' mōdnacua-
 la mi nē galileabol iɔ x^c, nēdè
 iras monga è mert dauid magzatta-
 bol bèthlechēn^c castelabol hol „va-
 la,, dauid, iɔ x^c, ɛ ug ɔ ertè ož-
 lat lɔt a' gòlèkezèt kòzɔt, nemel-

lec ke' ɔ kòzzɔlɔc akariac uala
 meǵfogni ɔtèt, dè fènki kèzet nē
 èrèzte ɔ reia, Jɔuen^c azert a' zol-
 gac a' Púfpɔkɔchɔz ɛ a' lèuالتachoz,
 ɛ azoc mōdanac ɔnèkíc, mirè nē
 hožtatoc èl azt Fèlèlen^c a' zolgac
 Sonha igèn èmber nē bèzellèt mi-
 kèt èz èmber bèzél Fèlèlen^c azert
 a' lèuالتac ɔnèkíc Mìnèm tú es èl-
 hitlènɔltèttec é, mí nē hit valakí
 a' fèiedèlmèc kòzzɔl auag a' leual-
 tac kòzzɔl, ɔ bèle, dè è gòlèkezèt
 kí tɔruent nem èsmert atkozot Mon-
 da Nicodemɔ ɔ nèkic az a' kí eýèl
 iɔtuala ɔ hozía ki eguala ɔ kòzzɔl-
 lɔc, Midè nē mú tɔruenɔnc itel
 è èmbert hanēha èlɔžèr halland
 ɔtɔllɔ, ɛ megèfmerēdí mit tegèn
 Fèlèlenèc ɛ mōdanac ɔnèkí, Midè-
 93. levél. nem te es galileabèlí vag é, forǵas
 irafocat ɛ lassad, mert ɸphā gali-
 leabol nē tamad ɛ meǵfordola eg-
 mēd ɔ hazaba